PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

LJUBLJANA, ČETRTEK, 14. NOVEMBRA 1963 ● LETO V., ŠTEVILKA 313 ● CENA 20 DIN

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK JOŽE SMOLE

ODGOVORNI UREDNIK MARJAN JAVORNIK

Prva izdaja

Izjalovljen državni udar v Bagdadu

Odstavljen dosedanji podpredsednik vlade — Kriza v stranki Baas

BEJRUT, 13. nov. (AFP-Reuter-Tanjug). Bagdad je davi spet preživel nekaj razburljivih ur. Po vesteh, ki so prispele v Bejrut, je poskus državnega udara za nekaj časa ustvaril zmedo, vendar udar ni uspel in kakor vse kaže, je vladi in vojski uspelo upor zatreti. Poskus državnega udara ni trajal več kot tri ure. V vojaškem pogledu je bil omejen na izolirano akcijo nekega letala, ki je izstrelilo več rafalov na predsedniško palačo. Na političnem prizorišču je bila kriza končana že sinoči. Vodstvo iraške sekcije stranke Baas se je po debati lotilo čiščenja svojih vrst. Iz vodstva stranke in z oblasti so bili odstranjeni podpredsednik vlade El Saadi in več njegovih prijateljev.

Kakor poroča AFP, je bagdadski radio davi v svoji prvi oddaji objavil seznam novega vodstva iraške stranke Baas, ki so ga sprejeli na včerajšnji in sinočnji regionalni konferenci. Na seznamu članov novega vodstva je 16 ljudi, med njimi predsednik iraške vlade El Bakr, komandant iraške vojske general Taher Jehija, minister za predsedniške pošle Hazem Džavad, zunanji minister Taleb Husein Šebib in obrambni minister ter vrhovni poveljnik združenih sil Sirije in Iraka general Saleh Mahdi Amaš. Bivši voditelj Ali Saleh el Saadi, ki je bil v vladi podpredsednik in minister za nacionalno orientacijo, je bil razrešen svojih funkcij v stranki in vladi. Po zaprti sinočnji seji so El Saadija odpeljali na bagdadsko letališče skupaj z bivšim generalnim sekretarjem Magidom in funkcionarjema stranke Šeikom in Ciabijem. Vsi štirje so bili člani Nacionalnega sveta iraške revolucije. Na letališču jih je čakalo iraško vojaško letalo, da jih prepelje na drugo stran Sredozemlja, v Madrid. Niso jim dali niti toliko časa, da bi vzeli prtljago.

El Saadi, ki so ga že na zasedanju nacionalnega kongresa iraške stranke Baas v Damasku od 3. do 23. oktobra ostro kritizirali, je imel pristaše tudi v vojski. Tako je davi v zgodnjih urah neki letalec skušal izvesti akcijo proti režimu, kakršno so izvedli v začetku leta, ko je bil vržen general Kasem. Premier El Bakr je potem, ko je bil dan preplah, pozval prebivalstvo, naj ohrani mir in enotnost, rekoč, da je enotnost Baas v nevarnosti zaradi zločinskega poskusa, da

● Nadaljevanje na zadnji strani

IZGNANEC? — Ali Saleh el Saadi, nekoč najvplivnejša osebnost iraškega Baasa. Španska vlada je včeraj potrdila, da je z letalom prispel v Madrid. Vodstvo Baasa v Iraku je prevzel premier el Bakr.
Foto: arhiv Dela

Aflak in Hafez posredujeta

DAMASK, 13. nov. (AFP). Iz Damaska je odpotovala z letalom v Bagdad sirska delegacija, v kateri so predsednik vlade in revolucionarnega sveta Amin el Hafez, generalni sekretar stranke Baas Michel Aflak in še dva vplivna sekretarja stranke. Z iraškimi predstavniki se bodo razgovarjali o zadnjih dogodkih v Bagdadu.

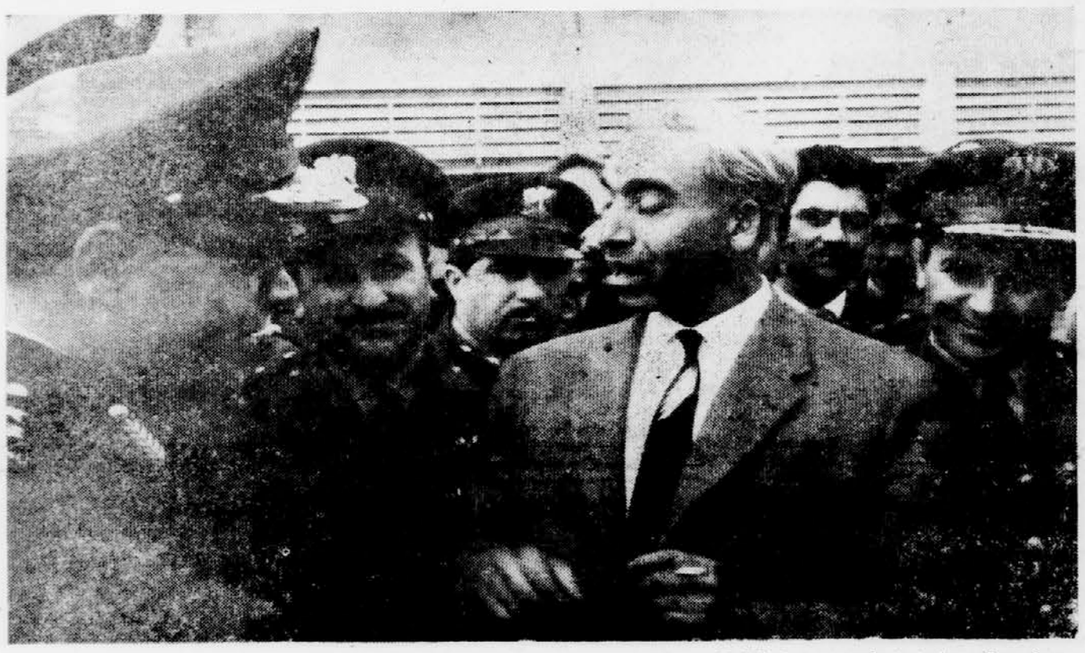

NOVI PREMIER sirske vlade, general Amin el Hafez (v civilni obleki) je znan kot trda roka sirskega Baasa. Čeprav v udaru marca letos osebno ni bil udeležen, je takoj po vrnitvi iz izgnanstva v Latinski Ameriki prevzel vidno mesto v revolucionarnem svetu in polagoma potisnil v ozadje vse druge voditelje, med drugimi zlasti generala Luai el Atassija (na sliki levo, s cigareto v ustih).
Foto: J. Štular

Bahnini maroški premier

RABAT, 13. nov. (AFP). Kralj Hasan II. je danes imenoval Ahmeda Bahninija za predsednika maroške vlade, ki naj bi se predstavila parlamentu v začetku prihodnjega tedna.

Bahnini je danes predložil maroškemu kralju seznam svoje vlade, v kateri so izključno člani Fronte za obrambo ustavnih institucij ali njeni pristaši. V Bahninijevi vladi je postal zunanji minister Ahmed Reda Gedira, obrambno ministrstvo pa je obdržal Mahdžubi Ahardane.

Nova maroška vlada ima 14 ministrov in štiri državne podsekretarje.

Novi zunanji minister Gedira, ki je bil prej direktor za kmetijstvo in generalni direktor kraljevega kabineta, bo vodil maroško delegacijo na konferenci zunanjih ministrov Organizacije afriške enotnosti v Adis Abebi.

Dolžnost predsednika vlade je doslej opravljal kralj.

Delegacija britanskih Trade Unionov v Zagrebu

ZAGREB, 13. nov. (Tanjug). Člani delegacije britanskih Trade Unionov, ki jih vodi njihov generalni sekretar George Woodcook, so prispeli davi z letalom iz Beograda v Zagreb. Z njimi je prispel tudi podpredsednik CS ZSJ Vajo Skendžić.

Na letališču Pleso je delegacijo sprejel in pozdravil predsednik republiškega sveta Zveze sindikatov Hrvatske Milutin Baltić s skupino funkcionarjev republiškega sveta.

Takoj po prihodu v Zagreb so člani delegacije britanskih Trade Unionov obiskali delavsko univerzo »Moša Pijade«, kjer jih je direktorica Stojanka Aralica seznanila z delom in dejavnostjo te ustanove. Čez dan so si člani delegacije ogledali znamenitosti mesta, med njimi muzej revolucije in novo Meštrovićevo galerijo. Iz Zagreba odpotujejo visoki britanski sindikalni funkcionarji jutri zjutraj v Slovenijo. Pojutrišnjem se vrnejo v Zagreb, kjer bodo imeli s predstavniki naših sindikatov zaključne razgovore, ki so se začeli 11. novembra v Beogradu.

Podrobno proučiti upravičenost naraščanja deficita federacije

Predsedstvo centralnega sveta ZSJ o gradivu za družbeni plan

OD NAŠEGA BEOGRAJSKEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, 13. novembra. Dosežen je napredek v metodologiji planiranja, prvi predlog za družbeni plan 1964 pa morda vendarle premalo konkretizira metode, ki naj zagotove izpolnitev zastavljenih načrtov. To je bilo eno izmed mnenj na današnji seji predsedstva Centralnega sveta ZSJ v okviru razprav o družbenem planu za prihodnje leto.

Tako naj bi družbeni plan zavzel jasnejše stališče tudi do notranje delitve dohodka, pomembnega elementa za nadaljnji gospodarski razvoj, in do vseh problemov, ki so pri tej delitvi zaznavni. Na seji predsedstva so poudarili, da bi moral novi družbeni plan določneje opozoriti tudi na nalogo ZIS glede vseh — tudi z le-tem planom še nerešenih problemov gospodarskega sistema. Naštel naj bi jih konkretno — saj bi tako po mnenju v sindikatih najbolje zadolžil ustrezne zvezne organe za skrb o tem. Gre za iskanje možnosti za nadaljnje izpolnjevanje sistema financiranja investicij, deviznega sistema, režima amortizacije, spoznavanja problemov v zvezi z odplačevanjem anuitet in priliagajanja kreditnega in bančnega sistema novim pogojem gospodarjenja. Podrobneje bi bilo treba proučiti tudi problematiko cen in pogoje gospodarjenja v posameznih panogah, da bi ustvarili enake pogoje za ustvarjanje dohodka.

V današnji razpravi v sindikatih smo slišali mnenje, da bi bilo treba znova podrobneje proučiti upravičenost predvidenega povečanja deficita federacije, za kar bodo potrebna dodatna sredstva iz delovnih organizacij na škodo njihove akumulacije.

V končnem osnutku družbenega plana naj bi v primeri z gospodarskimi dejavnostmi našle enakovrednejše mesto tudi ostale družbene dejavnosti, ki so zdaj zožene v skromnem poglavju, brez kakršnekoli podrobnejše dokumentacije, ki sicer spremlja poglavja o gospodarstvu.

Družbeni plan nadalje prav tako ne bi smel mimo poja-

●● Nadaljevanje na zadnji strani

V izvozu Makedonije je letos industrija na prvem mestu

Doslej je vsa leta prevladoval izvoz tobaka

SKOPJE, 13. nov. (Tanjug). V minulih devetih mesecih letošnjega leta so izvozili iz Makedonije za 6.156.000.000 din blaga, s čimer so realizirali približno dve tretjini letošnjega plana.

V gospodarski zbornici Makedonije računajo, da bo znašala skupna vrednost letošnjega izvoza iz te republike približno 5 odst. več, kakor je bilo predvideno s planom, ali kakih 15 odst. več od lanske.

Čeprav je potres v Skopju tako rekoč paraliziral delo večine zunanjetrgovinskih in proizvodnih organizacij, izvoz iz Makedonije že nad mesec dni narašča bolj, kakor so predvidevali, za kar se je treba zahvaliti predvsem naporom kolektivov. Bankam pa zamerijo, da so prepočasne pri odobravanju sredstev za povečanje proizvodnje za izvoz, tudi če gre za manjša sredstva. Banke bi lahko pospešile postopek ob odobravanju sredstev, zlasti če gre za nakup proizvodnih strojev. Proizvodnja domače dejavnosti, zlasti preprog, ni usklajena z zahtevami tujega trga in zato se dostikrat po nepotrebnem kopičijo zaloge teh proizvodov, ki gredo na tujem trgu dobro v denar.

V dosedanji izvozni bilanci je bil tobak na prvem mestu, letos pa se je umaknil industriji, katere proizvodi imajo čedalje več kupcev v tujini. Med kmetijskimi pridelki pa bo ostal tobak v izvozu na prvem mestu najbrž še dolga leta tembolj, ker ga pridelujejo od leta do leta več.

Na Kosmetu odkrili nikljevo rudo

Letno bomo pridobili 2.000 ton niklja, ki smo ga doslej uvažali

PRIŠTINA, 13. nov. (Tanjug). Sekretar za industrijo in promet pokrajinskega izvršnega sveta Kosova in Metohije Avdi Bakali je danes sporočil novinarjem, da so na ožjem področju na Golešu pri Prištini ugotovili, da je v zemlji 3,5 milijona ton niklieve rude.

Te rezerve bi lahko izkoriščali takoj, je ugotovil zvezni geološki zavod po trietnih sistematičnih raziskavah. Ugotovil je tudi, da je v rudi 1.5% kovine, izkoriščali pa bi jo lahko na dnevnih kopih.

Tako bi lahko že iz ugotovljenih rezerv dobili 45.000 ton niklja, kar zagotavlja izkoriščanje in predelavo za 15 do 20 let z letno zmogljivostjo 2000 ton te kovine, ki nam je primanjkuje. Na širnem področju na Golešu pa je po mnenju strokovnjakov v zemlji rude še znatno več. Vsako leto pa uvozi Jugoslavija kakih 500 ton niklja in v desetih letih se bodo te potrebe podvojile. Na Golešu so že ustanovili podjetje, ki bo odprlo rudnik in delalo poskuse z napravami, ki so jih že instalirali. Dosedanji laboratorijski poskusi so pokazali, da bomo lahko pridobivali nikelj po ustaljenem tehnološkem procesu. Izredno ugodni pogoji izkoriščanja in predelovanja te rude omogočajo razmeroma nizke investicije za zgraditev potrebnih naprav.

Sovjetski parlamentarci v skupščini SR Srbije

BEOGRAD, 13. nov. (Tanjug). Predsednik srbske skupščine Dušan Petrović je s skupino skupščinskih funkcionarjev in poslancev danes dopoldne sprejel sovjetske parlamentarce, ki jih vodi kandidat za člana prezidija CK KP ZSSR in član prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR Kiril Mazurov. Sovjetski parlamentarci so se zadržali z njim v daljšem prisrčnem razgovoru.

V zgradbi skupščine je Dušan Petrović zatem priredil kosilo za skupino sovjetskih parlamentarcev.

Argentina zahteva ukinitev petrolejskih sporazumov

WASHINGTON, 13. nov. (Tanjug). — Zahteva argentinske vlade po ukinitvi sporazumov z ameriškimi in evropskimi petrolejskimi družbami o eksploataciji nafte, ki so jih sklenili pred štirimi leti, je naletela v Washingtonu pred drugo obletnico »zveze za napredek« na neugoden odmev. Časopisi poudarjajo, da državni podsekretar Harriman, ki se je razgovarjal v Buenos Airesu, izgleda, ni uspel v svoji misiji. Na argentinski strani sodijo, da so koncesije za časa vlade predsednika Frondizija podelili ilegalno. Koncesije so podeljevali z dekretom, ne pa s sklepom parlamenta, družbe pa so bile tudi neupravičeno oproščene taks.

Spor se sedaj vodi v glavnem okoli višine odškodnine, ki jo je argentinska vlada pripravljena izplačati in ki znaša 100 milijonov dolarjev. Ta znesek je polovica tistega, ki ga zahtevajo predstavniki družb.

Kot poročajo dopisniki časopisov, je Harriman v Buenos Airesu opozoril, da bi lahko tako postopanje resno vplivalo na razvoj »zveze za napredek«. Washingtonski krogi pričakujejo, da bo kongres ostro reagiral, ker v njem močno nasprotujejo financiranju »zveze za napredek«.

V OZN končana razprava o palestinskih beguncih

NEW YORK, 13. nov. (Tanjug). Posebni politični odbor Generalne skupščine je končal razpravo o palestinskih beguncih in začel razpravljati o dveh ločenih resolucijah o tem problemu. Na koncu razprave je govoril jugoslovanski predstavnik Josip Djerdja.

Djerdja je izrekel priznanje visokemu komisarju za palestinske begunce Daviesu, rekoč, da je ena glavnih nalog, zagotoviti normalno delovanje organizacije za palestinske begunce po Daviesovem odhodu. Poudaril je da je potrebno, da se OZN posveti dvema vzporednima nalogama: prvič, nadaljnja dejavnost organizacije za palestinske begunce, in drugič, nadaljnja prizadevanja, da bi premaknili problem palestinskih beguncev z mrtve točke. Pri tem je treba zagotoviti sodelovanje neposredno zainteresiranih strani kakor tudi sodelovanje beguncev, saj gre za njihovo usodo.

Naša država — je dejal Josip Djerdja — je ob številnih priložnostih poudarila svoje splošno in načelno stališče, ki ostane nespremenjeno, predvsem zato, ker smo prepričani, da lahko samo pravična in zdrava rešitev pripelje do stabilizacije odnosov na Bližnjem vzhodu in trajneje zagotovi miren razvoj v tem delu sveta.

Posebni politični odbor razpravlja zdaj o dveh resolucijah. Eno so predložili Afganistan, Indonezija in Pakistan, drugo pa so predložile ZDA.

De Gaullov ultimat EGS

Do konca leta sporazum o kmetijskem tržišču

PARIZ, 13. novembra (Tanjug). Po Parizu krožijo nasprotujoči si glasovi in pojasnila o tem, ali bo Francija, če do konca leta ne bo dosežen sporazum o organizaciji kmetijskega tržišča v Evropski gospodarski skupnosti (EGS), spremenila svoje stališče do te organizacije, ali pa da bo privolila v nadaljevanje pogajanj tudi po 1. januarju.

Po izjavi nekega predstavnika francoskega zunanjega ministrstva se bodo pogajanja lahko nadaljevala tudi po tem datumu, če bo Francija dobila zagotovila, da bodo pogajanja kmalu končana in da se bodo končala z zadovoljitvijo francoskim zahtevam po cenah in prometu kmetijskih pridelkov v okviru EGS glede na tretje dežele. Toda pariški tisk je nekrati objavil novice o pravem ultimatu, ki naj bi ga bil poslal predsednik de Gaulle predsedniku komisije EGS Hallsteinu in v katerem postavlja članicam EGS rok do 1. januarja, da bi se o tem sporazumele.

Ministri za zunanje zadeve članic EGS — Francije, ZR Nemčije, Italije in Benelluxa — zasedajo v Bruslju in skušajo izgladiti medsebojna nasprotja, da bi lahko enotno nastopili proti velikim izvoznikom pšenice in drugih kmetijskih artiklov, kakor so na primer ZDA, na pogajanjih o znižanju carin. Ta sestanek v Bruslju je samo priprava na »maratonsko« zasedanje šestorice decembra, na katerem naj bi formulirali skupno carinsko politiko glede govedine, mlečnih proizvodov in riža in določili ceno pšenici do prihodnje žetve. Prav tako naj bi določili skupno stališče do pogajanj z ZDA o carinah.

Največja težava je v tem, da Francija nestrpno pričakuje, kdaj bo lahko začela izvažati več svojih kmetijskih presežkov v države članice EGS, in baje postavlja ultimat glede roka sporazuma. ZR Nemčija pa zahteva, naj bi revidirali nekatere predpise o kmetijstvu in tako upoštevali tudi interese držav izvoznic kmetijskih artiklov izven EGS. Francija ostro nasprotuje temu predlogu in dejansko grozi, da bo izstopila iz tržišča, če o tem ne bo kmalu sklenjen zadovoljiv sporazum med članicami EGS.

Ukrepi nove grške vlade

Odložitev kmečkih dolgov, zvišanje plač

ATENE, 13. nov. (Tanjug). Nova grška vlada je začela sprejemati vrsto ukrepov, da bi zboljšala položaj kmetov. Odložili bodo kmečke dolgove, zaradi katerih so morali kmetje pogosto v zapor, in proučili upravičenost teh dolgov. Novi ukrepi so naleteli na odobravanje pri širokih množicah.

Te dni bi morali odpeljati v zapor skupino kmetov iz Tesalije. Vlada pa je takoj umaknila odločbo o aretaciji. Poleg tega je premier Papandreu ukazal ministrstvu za finance, naj prouči možnost, da bi javnim uslužbencem in upokojencem dvignili dohodke za 10 odst. Rešujejo tudi stanovanjsko vprašanje in so sprejeli sklep, da ne bodo zidali samo mestnih četrti, temveč tudi stanovanja po notranjosti države, da bi dali streho družinam, ki žive v kolibah ali pod milim nebom. Podpredsednik vlade Venizelos pa bo že v soboto razpravljal z ministrstvom za vojsko o znižanju izdatkov za vzdrževanje vojske.

Vladni tisk piše, da pozorno proučujejo zmanjšanje vojaških izdatkov. Vlada je sprejela sklep o omejitvi uporabe državnih avtomobilov in že izdelujejo predračune, koliko denarnih sredstev bodo prihranili na ta način. Proučujejo tudi vrsto gospodarskih ukrepov.

Najavljeno je, da bo vlada v nedeljo objavila tudi omejen program za področje prosvete, poleg tega pa pričakujejo še personalne spremembe. Premier Papandreu pogosto skliceuje svoj kabinet, dvakrat tedensko pa so njegova predsedniška vrata odprta vsakemu prebivalcu Aten.

Proslava osvoboditve Skopja

SKOPJE, 13. nov. (Tanjug). S spominskimi sestanki v vseh družbeno-političnih in delovnih organizacijah ter šolah, s prireditvami v naseljih pod šotori, z delovnimi akcijami in drugimi manifestacijami so danes prebivalci Skopja proslavili dan osvoboditve svojega mesta. V naseljih ob mestu, kjer so se pred 19 leti enote narodnoosvobodilne vojske borile za osvoboditev mesta, so priredili mnogo slovesnosti in položili vence na grobove padlih. Mestna skupščina Skopja je imela slovesno sejo, na kateri je govoril njen predsednik Blagoje Popov.

Sprejeta resolucija o SUNFED

Sovjetske kritike glede razdelitve mest v sekretariatu OZN

NEW YORK, 13. nov. (AFP-Reuter). Ekonomski odbor Generalne skupščine OZN je sinoči sprejel osnutek resolucije o preosnovi posebnega sklada OZN v sklad za kapitalni razvoj. Odbor za administracijo in proračun Generalne skupščine pa je včeraj sprejel resolucijo o razširitvi posvetovalnega odbora za mednarodne civilne službe v OZN.

Število članov posvetovalnega odbora se bo povečalo na 11, medtem ko jih je bilo prej 9. Posvetovalni odbor za mednarodne civilne službe v OZN se bo ukvarjal z vprašanji plačevanja in selekcije uradnega osebja v OZN in njenih specializiranih agencijah. Za resolucijo je glasovalo deset držav, proti jih je bilo pet, pet pa se jih je vzdržalo.

Med razpravo o resoluciji je sovjetski delegat Rošin ostro protestiral proti nepravilni geografski razdelitvi mest v OZN. Obtožil je zahodne države, da izkoriščajo sekretariat OZN za izvajanje svoje politike, rekoč, da enostranska in nepravilna selekcija uradnega osebja OZN, zlasti na odgovornih mestih, negativno vpliva na celotno delo OZN. Kakor je navedel Rošin, je v sekretariatu OZN skupno 109 vodilnih mest, od katerih imajo zahodne države 76, nevtralne 16, socialistične države pa 17 mest. Od 30 direktorjev, zadolženih za programe OZN na socialnem in gospodarskem področju, ni nobenega iz socialističnih držav, čeprav te države veliko prispevajo v sklade, ki so nujni za izpolnitev teh programov. Dodal je, da imajo zahodni blok in njegovi zavezniki 23 od skupno 35 mest namestnikov generalnega sekretarja ali položajev enake veljave medtem ko imajo nevtralne države deset, socialistične pa le dve mesti. Takšno razmerje v sekretariatu OZN — je poudaril Rošin — speljuje nekatere dejavnosti OZN v politične struge Zahoda. Tako razmerje ni v skladu z ustanovno listino OZN.

Ekonomski odbor Generalne skupščine OZN je sprejel osnutek resolucije, ki priporoča, naj bi preosnovali posebni sklad OZN v sklad za kapitalni razvoj (SUNFED), s 85 glasovi in pri 10 vzdržanih glasovih noben glas ni bil proti. Osnutek te resolucije je predložil ekonomskemu odboru v imenu skupine držav jugoslovanski predstavnik Janez Stanovnik.

Po včeraj objavljenem finančnem poročilu dolgujejo včlanjene države Organizaciji združenih narodov več ko 162 milijonov dolarjev. Največ dolguje Sovjetska zveza, in sicer 36,9 milijona za Kongo in 15,6 milijona za izredni sklad OZN. Če Sovjetska zveza ne bo odplačala večjega dela svojih dolgov do prihodnjega zasedanja Generalne skupščine — je rečeno v poročilu — potem ji utegne biti odvzeta pravica glasovanja, namreč po pravilu, da se odvzame pravica glasovanja članici, ki dolguje več, kot so njeni dveletni prispevki.

DELEGACIJA VRHOVNEGA SOVJETA POČASTILA PADLE OSVOBODITELJE BEOGRADA — Včeraj dopoldne so člani sovjetske parlamentarne delegacije položili venec na grobnico osvoboditeljev Beograda, kjer so shranjeni tudi posmrtni ostanki rdečearmejcev, ki so padli v borbi za osvoboditev našega glavnega mesta. Popoldne je delegacija vrhovnega sovjeta obiskala Novi Beograd, zvečer pa odpotovala v Skopje.
Foto: Tanjug

Havana:

VOJAŠKA SLUŽBA

Kubanski minister za oborožene sile Raul Castro je nedavno sporočil, da bodo kmalu sprejeli zakon o splošni vojaški obveznosti. Po tem zakonu bo vojaška služba obvezna za vse prebivalce od 17. do 45. leta. V svojem govoru po radiu in televiziji je Castro tudi izjavil, da bo vojaški rok trajal tri leta in da ima minister za oborožene sile v primeru vojne pravico pozvati v vojsko za vojaško službo tudi posebej izvežbane žene.

New Delhi:

POGOJ ČU EN LAJU

Ponudbo predsednika vlade LR Kitajske Ču En Laja, da obišče Indijo, ocenjujejo v Indiji kot propagandno. O želji Ču En Laja, da se sestane z Nehrujem, je namreč govoril novinarjem predsednik nepalske skupščine po vrnitvi iz Kitajske. Indijski krogi izjavljajo, da do sedaj ni prišlo do nobenega formalnega kitajskega predloga za sestanek in da je ta mogoč samo, če Peking sprejme predloge šestih udeleženk konference Colombo.

Bern:

NI V OZN!

Švicarska vlada je dovolila neki tvrdki, da izvozi v Južnoafriško republiko protiletalske topove in municijo. V vladnem sporočilu je rečeno, da so izvoz dovolili, ker sta orožje in municija namenjena izključno protiletalski obrambi. V krogih blizu vladi izjavljajo, da vlada prepoveduje prodajo orožja, ki lahko služi v državljanski vojni. Švica ni članica OZN, kjer so sprejeli resolucijo o prepovedi izvoza orožja v Južnoafriško unijo.

TRADICIJA
ISKRA
KVALITETA

Skupščinski dnevnik

Republiška skupščina

LJUBLJANA, 13. nov. — V skupščinskih prostorih je bila danes samo seja odbora za proučevanje zakonskih in drugih predlogov prosvetno-kulturnega zbora, na kateri so obravnavali informativno gradivo o dejavnosti republiškega sekretariata za kulturo in prosveto, in sicer za 9-mesečno obdobje letošnjega leta. Člani odbora so se zlasti zadržali pri razpravi o položaju muzejev v Sloveniji, o organizaciji spomeniškega varstva in o problemih knjižnic na Slovenskem. Podobno razpravo bo imel odbor prihodnjo sredo in sicer o problematiki visokih šol.

Realni pogoji za tesnejše gospodarske stike z deželami Latinske Amerike

Jugobanka pripravljena dati kredite podjetjem za stabilizacijo stikov z Latinsko Ameriko

BEOGRAD, 13. nov. (Tanjug). Pospeševanje gospodarskega sodelovanja z deželami Latinske Amerike je bilo glavna tema današnjega sestanka v svetu za zunanjo trgovino zvezne gospodarske zbornice, ki so se ga udeležili predstavniki zunanjetrgovinskih organizacij iz vse dežele, državnega sekretariata za zunanje zadeve, zveznega sekretariata za zunanjo trgovino, zvezne gospodarske zbornice. Narodne banke SFRJ, jugoslovanske banke za zunanjo trgovino, direkcije za surovine in direkcije za prehrano.

Posebej so na sestanku opozarjali na pomembnost in perspektivo razvijanja gospodarskih odnosov Jugoslavije z deželami Latinske Amerike, s posebnim poudarkom na blagovni menjavi ter poslovno tehnični in industrijski kooperaciji. Ugotovili so, da so možnosti za nadaljnje pospeševanje gospodarskih odnosov s tem področjem izredno velike in ugodne, zlasti po potovanju predsednika Tita v nekatere dežele Latinske Amerike.

O gospodarskih razgovorih in podpisanih sporazumih z Brazilijo, Čilom, Bolivijo in Mehiko je poročal pomočnik načelnika uprave DSIP Vinko Trumbić, ki je rekel, da imamo vse pogoje, da se sodelovanje Latinske Amerike v naši zunanji trgovini poveča od sedanjih približno 3 do 4% na blizu 10%. Dosedanji izvoz v letošnjem letu kaže v odnosu na izvoz iz dežel Latinske Amerike precej visoko negativno bilanco. Vrednost izvoza v sedem dežel tega področja je znašala 3.6 milijarde, uvoza pa 5.7 milijarde. Do konca leta naj bi vrednost izvoza narastla približno na 7 milijard, uvoza pa na 10 do 12 milijard.

To pomeni, da sodeluje Latinska Amerika v skupnem jugoslovanskem izvozu za letošnje leto z 2.9%, v uvozu pa z 2.8%.

Največ smo letos izvozili v Brazilijo, in sicer za dobri dve milijardi, nadalje v Argentino za 1.2 milijarde, v Kolumbijo za 207 milijonov, v Urugvaj za 133 milijonov, v Bolivijo za 25, v Čile za 15 in v Mehiko za 6 milijonov. Na te trge smo izvažali ladje, bodečo žico, sodo, ribje konserve, kalcijev karbid, zdravila in zdravilna zelišča, baker in njegove zlitine, plinska olja, cigaretni papir, buldožerje, motorna vozila, orodne stroje in alkoholne pijače.

Argentina je po uvozu Jugoslavije na ta področja na prvem mestu med južnoameriškimi deželami. Vrednost uvoza iz Argentine je znašala letos 3.4 milijarde, iz Brazilije 1.5 milijarde, iz Kolumbije 559 milijonov, iz Urugvaja 203 milijone in iz Mehike 6 milijonov. Iz Čila in Bolivije nismo ničesar uvozili. Južnoameriške dežele so izvažale letos v Jugoslavijo kavo, bombaž, sisal, volno, usnje, ribjo moko, nafto in čvrsta naravna vlakna.

Zunanjetrgovinska menjava z južnoameriškimi državami naj bi se po programu, ki so ga predložili posvetovanju, v prihodnjem letu povečala. V izvozu bo Brazilija še vedno na prvem mestu s 5.9 milijarde, pred Mehiko in Argentino z 1,3 milijarde, Kolumbijo 600 milijonov, Urugvajem s 400, Čilom in Bolivijo pa po 300 milijonov. V te dežele bo Jugoslavija izvažala ladje, tirnice, orodne stroje, traktorje, razne kmetijske stroje, industrijske naprave, kable, telefonske in radioaparate, baker, zdravila, zdravilna zelišča itd.

Predvideno je tudi povečanje izvoza skoraj iz vseh dežel Južne Amerike. V tem pogledu bosta na prvem mestu Argentina in Brazilija pred Mehiko, Urugvajem, Čilom, Bolivijo, Kolumbijo in Perujem. Tudi v prihodnjem letu bomo uvažali večinoma usnje, volno, bombaž, kakao, kavo in železno rudo.

V obravnavanju perspektivnega programa razvoja blagovne menjave s temi deželami so kot uvozne proizvode omenjali razen dosedanjih proizvodov svinec, živo srebro, vse proizvode barvaste metalurgije, kemikalije, sintermagnezita in drugo, kot možne uvozne proizvode pa bombažno predivo, tkanine, orodne stroje, zmrznjeno meso, južno sadje, sadne koncentrate in riž.

V razpravi je sodeloval tudi generalni direktor jugoslovanske banke za zunanjo trgovino Tomo Granfil, ki je poudaril, da naj bi jugoslovanski izvoz v vrednosti 800 milijonov dolarjev v letošnjem letu narasel v prihodnjih petih do sedmih letih približno na dve milijardi dolarjev letno. Dežele Latinske Amerike bodo sodelovale v tej vsoti s približno 150 do 200 milijoni dolarjev letno. Granfil je poudaril pomen latinsko-ameriškega trga za Jugoslavijo in se zavzel za sistem proučevanja potreb in gospodarskih možnosti teh dežel. Posebej je poudaril pripravljenost Jugobanke, da daje dolgoročne kredite podjetjem, ki žele stabilizirati svoje poslovno omrežje na tem področju.

Delo odborov zvezne skupščine

Predlagani ukrepi za nadaljnji razvoj in napredek kmetijstva

Odbor zveznega zbora za kmetijstvo je zaključil razpravo

BEOGRAD, 13. nov. (Tanjug). Odbor za kmetijstvo zveznega zbora zvezne skupščine je sinoči zaključil dvodnevno razpravo o osnutku družbenega plana za prihodnje leto ter sprejel sklepe o ukrepih za nadaljnje pospeševanje kmetijstva in ureditev njegovega gospodarskega položaja.

V sklepih med drugim predlaga, naj bi uvedli moratorij za tri do pet let za vse sanacijske kredite, ki so jih dobile kmetijske organizacije. Odbor tudi predlaga določeno podaljšanje rokov za odplačevanje vseh kreditov kmetijskih organizacij kakor tudi oprostitev teh organizacij plačevanja anuitet za prvi dve ali tri leti potem, ko so dobile kredite za odkup zemlje in za opremo, s katero jo obdelujejo.

Odbor meni, da je treba dati več sredstev političnoteritorialnih enot za investiranje v kmetijstvo. V sklepih je govora tudi o nujni potrebi, da se razširi kooperacija med družbenimi in individualnimi gospodarstvi, zlasti živinoreji. Poudarjem je tudi pomen odkupa zemlje oziroma povečanja površin družbenih gospodarstev. Odbor predlaga tudi zboljšanje pogojev, v katerih kmetijske organizacije kupujejo zemljo ter kmetijske stroje in orodje.

Posebna pozornost je v sklepih posvečena planinskim področjem in potrebi po povečanju kmetijske proizvodnje v teh krajih. Odbor predlaga, naj bi sestavili akcijske programe in financirali njihovo izpolnjevanje.

Aktivnejši odnos komunistov rudnika v Trboviljah do perečih problemov

Na konferenci so se zavzeli zlasti še za rešitve, ki naj neposredno prispevajo k hitrejšemu povečevanju produktivnosti

TRBOVLJE, 13. novembra. Na svoji sinočnji konferenci so komunisti v trboveljskem rudniku sklenili, da se bodo v svoji aktivnosti zavzemali zlasti še za rešitve, ki naj prispevajo k hitrejšemu povečanju produktivnosti v podjetju.

Do te odločitve so prišli po razpravi o osrednjih problemih rudnika. Cene premoga so določene, podjetje plačuje izredni prispevek, hkrati pa se povečujejo materialni stroški. To vpliva na čisti dohodek podjetja, na njegove sklade in na osebne dohodke, kar povzroča, da nekateri člani kolektiva odhajajo v druga podjetja, zaradi česar rudniku primanjkuje ljudi. Zato so letos prejšnjo delitev čistega dohodka (91 : 9) spremenili tako, da so lahko povečali osebne dohodke (93 : 7), seveda na škodo skladov. Vendar so v sinočnji razpravi ugotovili, da so s tem prišli z dežja pod kap. S tem, ko so krčili sklade, so si zmanjšali sredstva za gradnjo stanovanj, nerešena stanovanjska vprašanja pa v veliki meri prispevajo k temu, da odhajajo ljudje iz rudnika. Razen tega je na ta način manj sredstev za nujno modernizacijo rudniških naprav, brez katerih si otežkočajo napore, da bi povečali produktivnost dela.

Razprava je bila prepojena z zaupanjem v to, da bo že v bližnjem času prišlo do ukinitve izrednega prispevka in do delne spremembe cen za nekatere vrste premoga. Hkrati pa je razprava poudarila, da s tem odstranjevanjem nekaterih administrativnih spon še zdaleč ne bodo rešeni vsi poglavitni problemi, marveč se bodo leti pojavili v novi obliki. Toda vzrokov za razne težave v podjetju ne bo moč več iskati v zunanjih vplivih, temveč v lastnem delu. Konferenca se je spričo tega zavzela za to, da bi to spoznanje prodrlo v celoten kolektiv, še zlasti pa seveda v vrste komunistov, ki naj bi temu primerno preusmerili svojo aktivnost.

Program 7-letnega razvoja podjetja, ki ga pravkar sestavljajo, naj bi predvidel, da bi v tem obdobju povečali proizvodnjo za 40 odstotkov. Na konferenci je bilo poudarjeno, da obstajajo pogoji, da že v prihodnjem letu povečajo produktivnost za 9 odstotkov, medtem ko je v zadnjih letih rasla povprečno za 3 do 5 odstotkov. Tako bo moč ustvariti hkrati pogoje za prehod na 42-urni delovni teden, kar je nujna, vendar ne lahka stvar, kajti zdaj delajo zaradi pomanjkanja ljudi celo po 56 ur na teden. Že letos so se lotili priprav, da bi z boljšo organizacijo dela (skoncentriranje proizvodnje na nekaterih mestih ipd.) v naslednjem letu dosegli ta cilj. Potrebujejo pa tudi sodobnejše rudniške naprave. Zato bo nujno prelomiti z dosedanjo politiko rudnika na področju investicij.

Pred leti je prevladovalo stališče, da se v trboveljski rudnik ne splača investirati, češ da zaradi dokaj izčrpnih zalog nima pred seboj daljšega življenja. Kasnejša raziskovanja pa so pokazala, da je premoga pod zemljo toliko, da ga bodo lahko kopali najmanj še trije rodovi. Vendar rudnik ni šel v pomembnejše investicije. Razen drugih vzrokov je na to vplivala tudi premajhna odločnost oziroma bojazen pred najemanjem kreditov, ki jo je iz ust nekaterih ljudi v rudniku še zdaj slišati (»Postavimo se lahko s tem, da nismo nič zadolženi!«). Toda rudnik ne more naprej brez nove separacije (elaborat so že poslali banki) in drugih sodobnejših naprav, če hoče napredovati in vzdržati konkurenčno tekmo. Zato naj bi komunisti pri sestavljanju letnega plana in 7-letnega programa izdatnejše sodelovali s pobudami za uveljavljanje naprednejših odločitev na ekonomskem področju.

Hkrati naj komunisti aktivnejše sodelujejo pri sestavljanju statuta podjetja. Konferenca jih je usmerila v boj za to, da bi delavsko samoupravljanje bolj približali proizvajalcem. Zdaj imajo v rudniku razen centralnega delavskega sveta še 13 obratnih delavskih svetov in 3 zbore proizvajalcev, ki pa še nimajo ustrezne ekonomske osnove. Tako je neposredno samoupravljanje v zadnjem času stagniralo oziroma šlo celo korak nazaj. Zato se še pojavlja mezdna miselnost, ker nekateri proizvajalci smatrajo, da jim osebni dohodek določa »nekdo od zgoraj«. Spričo nezadostno uveljavljenega neposrednega samoupravljanja in pomanjkljivo izdelanega sistema delitve namreč ne vidijo dovolj jasno odvisnosti osebnega dohodka ne samo od svojega dela na delovnem mestu, marveč tudi od uspeha obrata in celotnega podjetja. Konferenca se je zavzela za to, da bi z novim letom prešli na sistem delitve čistega dohodka po ekonomskih, obračunskih in predračunskih enotah.

V razpravi smo slišali predlog, naj bi osnovali aktiv komunistov, ki delajo v organih upravljanja, da bi jih s tem bolj usposobili za njihove naloge. Konferenca je poudarila tudi potrebo po sistematičnejšem družbeno ekonomskem izobraževanju, ki so ga v podjetju že uvedli za člane osrednjega delavskega sveta. Razen tega so v razpravi poudarili, naj se komunisti, ki delajo v sindikalnih organih, močneje prizadevajo za to, da bi se sindikalne organizacije v podjetju, izmed katerih se posamezne še vedno ukvarjajo največ z organizacijo izletov, športnih prireditev in podobnih zadev, v prihodnje mnogo bolj obrnile k gospodarjenju in razvijanju družbenih odnosov v podjetju. M. Z.

Čez teden dni začne veljati nova odredba o žiro računih

V odredbi je več novosti za občane z žiro računi

BEOGRAD, 13. nov. (Tanjug). Zvezni sekretar za finance Kiro Gligorov je izdal odredbo o pogojih in rokih za odpiranje žiro-računov občanov, ki imajo dohodke od državnih organov in družbenopravnih oseb, in o načinu plačevanja s sredstvi žiro računov. Ta naredba bo začela veljati 21. novembra in s tem dnem prenehajo veljati dosedanji predpisi o žiro računih.

Odredba predvideva, da morajo imeti žiro račune vsi občani, ki imajo od državnih organov in družbenih pravnih oseb dohodke od samostojnih dejavnosti, avtorskih pravic, dodatnega in honorarnega dela in nekaterih drugih dejavnosti, če v enem koledarskem letu zaslužijo na ta način nad 100 tisoč dinarjev.

Predvideno je, da se občanom neposredno, ne pa prek žiro-računov izplačujejo dohodki, ki jih imajo od državnih organov ali družbenopravnih oseb, s katerim so v stalnem delovnem razmerju, nadalje dohodki iz socialnega zavarovanja — pokojnine, invalidnine in drugo, dohodki, ki se ne obdavčijo po letni davčni osnovi, dohodki, ki jih imajo občani od prodaje lastnih kmetijskih pridelkov in še nekatere kategorije dohodkov. Neposredno se bodo izplačevali dohodki do 3.000 din mesečno, ki jih imajo občani od zunanjega sodelovanja pri časopisnih podjetjih.

Pomembna novost je uvedena v razpolaganju s sredstvi na žiro-računih. Predvideno je namreč, da lahko dobi občan od banke gotovinski ček, s katerim lahko neposredno opravlja plačila družbeno-pravnim osebam in državnim organom — nakup blaga, plačevanje gostinskih, turističnih, prometnih, komunalnih in drugih storitev, kakor tudi plačevanje taks in davkov. Bančni ček lahko vnovči pri katerikoli drugi banki v državi. Banki, pri kateri ima žiro-račun lahko da tudi nalog, da nakazuje sredstva drugim občanom, da ta sredstva prenese na hranilno knjižico uporabnika ali da opravlja izplačila tretjim osebam.

Industrijska proizvodnja na Kosmetu narašča

PRIŠTINA, 13. nov. (Tanjug.) - Industrijska proizvodnja na Kosmetu še vedno narašča. V oktobru je bila za 12.5% večja, kakor v septembru. Skupna proizvodnja je narasla v minulih desetih mesecih v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta za 33.9%. Najbolj je narasla proizvodnja električne energije, premoga, kovinsko predelovalne industrije, tekstilne industrije ter industrije usnja in obutve.

Ustanovljena študentovska organizacija na Visoki šoli za politične vede

LJUBLJANA, 13. nov. — Na Visoki šoli za politične vede je bila danes ustanovna skupščina Zveze študentov Jugoslavije, ki bo vključevala študente te visoke šole. Na ustanovni skupščini, ki so ji prisostvovali dr. Heli Modic, direktor Visoke šole za politične vede, predavatelji in člana univerzitetnega odbora Zveze študentov, so se študentje seznanili z nekaterimi aktualnimi nalogami in vlogo te organizacije. R. R.

Ugoden vpliv skladov rizika

Ugotovitve odbora Stalne konference mest

BEOGRAD, 13. novembra (Tanjug). Cene sočivja v prodaji na drobno so bile letos v mestih povprečno za 20 odstotkov nižje kakor lani in vso sezono so bile stabilne. K znižanju in stabilizaciji cen sočivja so pripomogli dobro opravljena akcija sklepanja pogodb, organiziran prevoz pridelkov na trg, večji pridelek na družbenih kmetijskih posestvih za potrebe mest in sploh povečanje površin, na katerih pridelujejo sočivje in zelenjavo.

Na seji odbora Stalne konference mest za trgovino, gostinstvo in turizem so med drugim ugotovili, da so razlike med cenami pridelovalcev in prodajalcev na drobno še precej velike. Zato so člani odbora predlagali, naj bi preučili strukturo stroškov trgovine in učinkoviteje uporabili spodbudne oblike delitve v trgovini.

Na seji je bilo rečeno, da so postali skladi rizika učinkovit instrument v organiziranju in usmerjanju pridelovanja sočivja na družbenem sektorju in navezovanju dolgoročnejšega poslovnega sodelovanja med priskrbovalnimi organizacijami in pridelovalci. Pridelovalne organizacije so dobile v njih poroštvo za prodajo svojih pridelkov in zato naj bi sredstva v skladih rizika nenehoma naraščala. Tako bi povečali gospodarski interes pridelovalnih organizacij za pridelovanje sočivja in sadja, namenjenega mestom.

Cene hotelskih storitev se med letom ne bodo spreminjale

Tujim turističnim agencijam so že poslali cenike

BEOGRAD, 13. novembra (Tanjug). V zvezni gospodarski zbornici so danes rekli, da so vsem tujim turističnim agencijam, ki poslujejo z Jugoslavijo, že poslali cenik hotelskih storitev za leto 1964.

Cene hotelskega penziona so v splošnem povprečju stabilne, v glavnem na letošnji višini. Nekoliko so zvišane cene pretežno v primerih, ko je šlo za obsežne adaptacije hotelov ali za povsem modernizirane hotelske zmogljivosti, da se je povečala udobnost in zvišala raven drugih storitev v njih. Več hotelov je dalo znatna sredstva za udobnejše bivanje gostov. Nekateri hoteli na Jadranu na primer bodo imeli prvikrat parno ogrevanje in topio vodo v hladnejših jesenskih dneh in skozi vso zimo.

Objavljene cene v naših hotelih bodo še vedno konkurenčne na tujem turističnem trgu tembolj, ker cene v posameznih turističnih deželah Evrope naraščajo. Da so naše cene bolj sprejemljive za večino turistov v tujini, priča vest, da so že zdaj zasedeni za prihodnjo sezono skoraj vsi hoteli v Dubrovniku, Portorožu, Petrovcu na moru, Hercegnovem in drugih turističnih krajih v primorju.

V hotelske cene ni vračunano posredovanje naših in tujih turističnih agencij, tako da bodo dejanske cene odvisne od trenutne ponudbe in povpraševanja na turističnem trgu. Na pristojnem mestu pa menijo, da se bodo hoteli držali cen, ki so jih sami objavili in da jih do objave novega cenika ne bodo zvišali. Gostinci, ki bi kršili to obveznost, bodo odgovarjali pred častnim razsodiščem gospodarskih zbornic in drugimi družbenimi faktorji.

Zvezna gospodarska zbornica je priporočila hotelom, naj dajo skupinam turistov 10 do 15 odstotkov popusta, kar so nekateri hoteli že sprejeli. Popusti izven turistične sezone ostanejo v veljavi in gibali se bodo povprečno od 30 do 50 odstotkov, kar bo odvisno od trajanja glavne sezone.

Pisma bralcev

Kredit – da, blaga pa večkrat – ni

Tovariš urednik,

nekaj trgovskih podjetij je začelo dajati potrošnikom posojila za nakup raznega tekstilnega, električnega in podobnega blaga. Zgodi pa se, da posameznega blaga, na primer televizorjev na tržišču ni dovolj, čeprav lahko dobite zanje v trgovini kredit.

Tako se nabere od ene do druge pošiljke precejšnje število potrošnikov, ki so dobili kredit, blaga pa jim trgovina ne more dobaviti. Ker je interesentov veliko, trgovina tudi noče natančno povedati, kdaj bodo blago dobili, ker bi bila potem prevelika gneča. Tako lahko nekateri, ki nimajo znancev v trgovini — to je še danes zelo pomembno! — oziroma ne morejo ugotoviti, kdaj blago pride, blaga tudi mesec ali več ne dobe, čeprav jim je trgovina nudila kredit.

Zdi se mi, da bi bilo pravilneje, če bi trgovska podjetja uvedla vrstni red interesentov s kreditom, in bi tisti, ki so na vrsti, blago tudi dobili. Kajti vsak dan spraševati v trgovini je za marsikoga prevelika izguba časa, pa tudi če vprašaš, ti za pošiljko, ki jo bodo dobili čez eno uro, večkrat ne povedo.

Človek vzame kredit, ker si želi nabaviti neko blago, ne pa zaradi kredita samega; če mu trgovina blaga ne more nuditi, tudi kredit ni potreben.

MARIJA BANOVEC,
Kranj

Akcija nam ni uspela

Tovariš urednik,

na osnovni šoli »Tone Čufar« na Jesenicah je vsako leto akcija za zbiranje starega papirja. Ker sem član pionirskega starešinskega sveta, so me prosili, naj posredujem, da bi šolarji lahko prišli v železarno k žebljarni po karton in embalažni papir. Nekoč so ta papir prodajali za sindikalno organizacijo. Ker pa so menda za ta denar hodili v Benetke in ker so nekateri imeli to za luksus (nevoščljivost), so prodajo papirja za te namene prepovedali. Od takrat dalje vozijo papir v nasip poleg ugaska, kjer papir zgori.

Tudi tokrat ni šlo drugače. Sekretar podjetja ni dovolil vstopa šolskim otrokom z izgovorom, da je nevarno, da lahko kaka transmisija koga zagrabi itd., čeprav od glavnega vhoda do skladišča žebljarne ni nikjer nevarno. Tudi obrat (žebljarna) je bil pripravljen, da bi otroke vodil in jim pomagal — a vse zaman!

Ko je bilo sekretarju povedano, da bodo v žebljarni poskrbeli za varnost, je izjavil, da je »papirna akcija« zato, da se papir pobere po podstrešju, ne pa po tovarni. Če štejejo sindikalno prodajo papirja za finančni prekršek, je menil, da bi to veljalo verjetno tudi za šolarje.

In zaradi takega sekretarjevega stališča teče vse po starem. Ozkotirni leseni visokostenski vagoni (imenovani ladje), polni papirja, gredo še dalje v nasip, akcija pa je bila dejansko izvedena le po podstrešjih. Tone starega papirja se še dalje uničujejo na opisani način.

Menim, da prvo ni bilo dobro, drugo je pa sploh slabo.

BRANKO BLENKUŠ,
Jesenice, Cirila Tavčarja 15

Tov. Živan Vovk, sekretar Železarne Jesenice je poslal na pismo tov. B. Blenkuša tale odgovor:

Že pred leti je bilo na zahtevo finančnega direktorja našega podjetja odrejeno, da si za zbrani odpadni material, v tem primeru papir, ki so ga zbirale in pošiljale Odpaču posamezne sindikalne podružnice našega kolektiva, izkupička ne smejo prisvojiti ali obdržati, temveč so to sredstva podjetja. Finančni direktor je svoj zahtevek tolmačil v smislu zakona o prispevku iz dohodka gospodarskih organizacij (čl. 11 in 14), ki predpisuje, da je vrednost prodaje lastnih izdelkov in vseh drugih dohodkov sestavni del skupnega dohodka podjetja. Izkupiček za odpadni papir je torej sestavni del celotnega dohodka podjetja, tako je poleg zakonskih določil odrejeno tudi z internim pravilnikom o delitvi dohodka. Tako so pri zbiranju in prodaji odpadnega papirja v osnovnih pisarnah in v nekaterih obratih že dalj časa ravnali. Vendar je sedaj ugotovljeno, da se vsi obrati tega navodila niso držali. Ko je bilo prepovedano, da izkupiček za prodani papir obdrže so obratne sindikalne podružnice to zbiranje opustile oziroma niso iskale poti, da bi ga prodale Odpadu, in tako so papir odvažali v haldo, kar je verjetno vaš bralec opazil.

Ko je bila šolska akcija za zbiranje odpadnega papirja, je na tukajšnjem tajništvu interveniral naš uslužbenec Andrej Blenkuš. Obrazloženo mu je bilo, zakaj je zapora take prodaje in obljubljeno, da se bo v direkciji iskala možnost, kako bi podprli mladinsko akcijo. Ker so imeli učenci akcijo en sam dan, se prizadeti ni strinjal z daljnosežnejšim reševanjem.

Na osnovi tega sem ponovno stopil v stik s finančnim direktorjem podjetja, ki je pristal, da se ENKRATNA akcija šolske mladine podpre tako, da obrat ta papir pospravi v lastni režiji in ga dostavi v obrat apnenica (ki je v bistvu že izven podjetja), od koder naj bi učenci papir odpeljali. Za ta ukrep smo se odločili zaradi varnosti; zato učencem nismo dovolili vstopa v obrate.

Akcijo sem v nadaljnje reševanje prenesel na vodjo nadzorne službe pri našem podjetju, ki je prizadetega o tem tudi obvestil. Zakaj pozneje obrat in prizadeti akcije niso izpeljali do konca, nisem preveral.

Tako pa res ne bomo pospešili turizma

Tovariš urednik,

petčlanska tržaška slovenska družina je pred dnevi prenočila v hotelu »Esplanade« v Zagrebu. Sobi oziroma postelje je naročil Kompas. Naročilo se je glasilo na eno sobo z dvema posteljama in eno sobo s tremi posteljami.

Ob prihodu v hotel so v recepciji zagotovili, da bodo v eno obeh sob z dvema posteljama postavili dodatno posteljo ali kavč. Torej vse v redu. Ko pa se je družina ob 23. uri odpravila k počitku, obljubljene tretje postelje ni bilo v sobi. Ker je bilo že pozno, niso hoteli sitnariti, prenočili so pač na štirih posteljah.

Ne glede na to, da se pri takem poslovanju, ko ne velja niti posredovanje Kompasa niti obljuba odgovornega uslužbenca v hotelu, ni mogoče zanesti, da bo naročilo oziroma obljuba izpolnjena — se je račun glasil na pet postelj s ceno skoraj 15.000 din.

Če pustimo ceno, ki je dovolj visoka in višja, kot je cena za enaka prenočišča v Milanu (kjer je boljša postrežba), je pač višek vneme za dvig turizma žalostno dejstvo, da mora gost plačati nekaj, česar ni dobil ali užil.

In odmev na vse to — lahko ga uganete.

ALBIN MLAKAR,
Ljubljana, Herbersteinova 8

Priobčite tudi to, čeprav je hudo

Tovariš urednik,

ko sem se 8. 11. 1963 ob 12.15 s skupino vojakov vračal iz Hrušice po Hradeckega cesti in potem čez prvi most na Poljansko cesto, smo pri prehodu čez most opazili oziroma zaslišali nekaj neverjetnega.

V drvarnici ali karkoli že je, tega se z mostu ni moglo določiti, je bil po vsej verjetnosti zaprt neki otrok, ki je tako obupno kričal in s tako nečloveškim glasom, da me je pretreslo. V krikih je bilo razločiti samo zategnjeno »mamaa«, drugo pa je bilo samo nečloveško tuljenje, ki ga iz otroških ust se nikoli nisem slišal. Ko smo prišli bliže, smo opazili, da z dolgo palico ali kolom udriha med letvami drvarnice starejša ženska obilne postave v črni halji ali predpasniku po nečem, kar je bilo podobno človeškemu bitju, in kar je tako presunljivo jokalo in klicalo. Po glasu sodeč je bila deklica. Ko smo prišli na 10 — 12 m blizu, je prenehala tepsti in tudi kriki so nekoliko prenehali. Nekaj ljudi je celo skočilo na desni pločnik mostu da bi intervenirali. — Ko smo prišli čez most, sem se ozrl na hišo: na njej je bila večja tabla z napisom »Poljanska cesta« in hišna številka 72.

Menim, da tako dejanje zasluži obsojanja vse javnosti, otroku pa tako ravnanje gotovo ne bo koristilo.

MILAN BEG,
V. P. 2574, Ljubljana

Rad bi pojasnilo

Tovariš urednik,

dne 8. XI. 1963 je kupila moja žena v trgovini bivše kmetijske zadruge kilogram riža; zanj je plačala 420 din. Riž je bil pakiran v papirnati vrečki z napisom: »Živila Kranje — domači glazirani — polnjeno 23. X. 1963. Ker je bil ta riž doslej po 260 din, me zanima, kako »Živila Kranje« opravičujejo nenadni skok 160 din pri kilogramu riža!

Ista trgovina prodaja jabolka po 112 din kg, jabolka enake kvalitete pa so na Jesenicah po 75 din. Torej spet razlika 37 din.

Pred kratkim ste poročali, da je dala direkcija za prehrano na trg jajca, in sicer po 37 din, in da je jajc s to cen. dovolj, ter da bodo toliko stala vso zimo. Jajca, ki jih prodajajo v Kranjski gori z oznako »Jugoslavija«, pa prodajajo po 40 din.

Ker je lokal v Kranjski gori podružnica trgovskega podjetja »Živila Kranje«, bi bil podjetju zelo hvaležen, če bi javno dalo primerno pojasnilo.

UROŠ KRŽE,
Kranjska gora 179

AET AVTOELEKTRO
VOZNIKI!
Brezhibmo delovanje motorja Vam zagotavljajo svečke AET – Avtoelektro – Tolmin.

Najrentabilnejša melioracija

Strokovnjaki so izdelali načrt za melioracijo spodnjega toka Neretve – Investicije se bodo izplačale že v enem letu

BEOGRAD, 13. novembra (Tanjug) Jugoslovanski strokovnjaki so v sodelovanju z izvedenci OZN — sovjetskimi strokovnjaki, pripravili načrt za melioracijo spodnjega toka Neretve na področju Opuzen—ustje.

Načrt predvideva sistem osuševanja in namakanja 3000 ha zemlje, na kateri bi pridelovali južno sadje in grozdje, hkrati pa razvijali intenzivno živinorejo. Sredozemsko podnebje bi s sistemom prekopov omogočilo uresničiti ta načrt, ki predvideva nepretrgano kmetijsko proizvodnjo skozi vse leto.

V financiranju tega sistema melioracij sodeluje poseben sklad ZN. To naj bi bil vzor za morebitno ureditev podobnih področij v drugih delih sveta.

Po ekonomskih pokazateljih tega načrta bodo znašale skupne investicije za hidrotehnična dela približno osem milijard, za agromelioracije pa kakih 10 milijard. Računajo pa, da se bodo investicije amortizirale že v dobrem letu in poudarjajo, da takšne rentabilnosti nimajo podobni sistemi nikjer na svetu.

Glavni problem je bil doslej osuševanje, ker so talne vode in vpliv morja spremenile to področje v neprehodne pušče, poraščene s trsom. Načrt predvideva ne samo odstranitev odvečne talne vode, marveč tudi odstranjevanje soli iz prsti z zajetjem velikih količin sladke vode iz Neretve nad Metkovićem. Za osuševanje bodo uporabljali omrežje odprtih prekopov, zgrajenih vzporedno v razdalji po 500 m. Med njimi bo drenažna mreža, ki bo preprečevala naraščanje talne vode.

Razen več drugih prednosti bo melioracija ustja Neretve velikega pomena za turizem na področju Split—Dubrovnik, ker bo ta agro kombinat glavni preskrbovalec številnih gostinskih podjetij vzdolž dalmatinske obale s presnim sočivjem, sadjem, mlekom in mesom.

Sodelovanje tržaških in koprskih sindikatov

KOPER, 13. nov. — Na sedežu delavske zbornice v Trstu so se dopoldne sešli predstavniki okrajnega sindikalnega sveta Koper in predstavniki delavske zbornice (generalne konfederacije dela) iz Trsta. Pogovarjali so se o izvajanju programa vzajemnega sodelovanja, ki sta ga svojčas izdelali obe organizaciji. Program obsega sodelovanje med sindikati v tovarnah in podjetjih na obeh območjih, izmenjavo tiska, predavanja, seminarje, rekreacijo. Del koprske delegacije bo odšel jutri v spremstvu tržaških sindikalistov v Pordenone, kjer si bodo ogledali nekatera podjetja.

PETER MOŽOLEC REKLAMA IN POL

Ilustrira MARJAN BREGAR

Občani in statut

V občinah so načeli zadnje poglavje priprav na sprejetje občinskih statutov. Časa ni več na pretek, saj v prenekateri občini pravijo, da morajo sprejeti statute vsaj dva meseca prej kot delovne organizacije. Te pa bi morale sprejeti svoje statute do aprila prihodnjega leta.

»Iščemo možnosti, da bi v razpravi o statutih lahko sodelovalo čim več občanov,« je v razgovoru rekel predsednik občinske skupščine Trbovlje.

Ta »kako« je aktualen v vseh občinah. Še bolj seveda tam, kjer so osnutek statuta doslej prerešetavali le v komisijah ali pa v ožjem krogu občinskega vodstva.

Občinski statut je družbeni dokument o vseh odnosih v občini. Zato pa je seve njegovo sestavljanje in sprejetje stvar vseh občanov.

Ze lani jeseni in letos spomladi, ko so v občinah pripravljali prve osnutke statuta, so se marsikje spraševali: »Kako organizirati razpravo o statutu, da bodo občani lahko povedali k določilom svoje pripombe in mnenja in da bo taka javna razprava čim bolj koristna?«

Prvi pogoj za učinkovite razprave o statutih je vsekakor, da dobe osnutek občani v roke. V občinah so se tega zavedali. Izdajali so tiskane osnutke v obliki brošur, drugi kot priloge lokalnim časnikom. Ze takrat pa smo slišali tu in tam tudi mnenja: »Ce priskrbimo občanom tiskane osnutke, nas to preveč stane.« Drugi so spet menili, da bo dovolj, če bodo natisnili osnutek takrat, ko ga bo sprejela občinska skupščina, da ga bodo dobili občani v »izvajanje«.

Razprave o osnutkih statutov, za katere občani prej niso dobili v roke besedila, da bi ga lahko doma v miru prebrali, se nujno sprevržejo v razprave zaradi razprave. Letos spomladi so v sevniški občini na zborih občanov razpravljali o osnutku statuta. Pred tem so besedila poslali krajevnim skupnostim, krajevnim organizacijam SZDL in sindikalnim področnicam. Na zborih občanov je najprej nekdo »poročal« o statutu, potem pa so občani prerešetavali določila in dajali nanj svoje pripombe. Taka priprava na razpravo ni mogla biti kaj prida uspešna. In nič čudnega, če potem občani — čeprav so na zborih »sprejeli« osnutek statuta — niso dosti vedeli o njem.

Teh slabosti bi se zdaj radi marsikje izognili. Zato iščejo različne možnosti: organizacije SZDL prirejajo razgovore o statutih, drugod so posamezna poglavja dali na javne tribune, o posameznih poglavjih govorijo na sestankih društev in organizacij. Gotovo bo uspešna tudi zamisel, da razprave organizirajo s predstavniki organov samoupravljanja, krajevnih skupnosti, svetov: v Trbovljah bodo sveti občinske skupščine podrobno obdelali tista poglavja statuta, ki se nanašajo na njihovo strokovno področje. Potem bo ta osnutek, seveda dopolnjen, sprejela občinska skupščina in ga dala v javno razpravo. Na zborih volivcev in zborih proizvajalcev bodo občani dali še zadnje pripombe, nakar bo statut sprejela občinska skupščina.

Možnosti za uveljavitev načela javnosti pri sestavljanju, oblikovanju in sprejemanju statuta je obilo, — seveda pa to terja več stroškov in tudi boljših priprav. Na zborih občanov, kjer bo nekdo za uvod povedal nekaj splošnih misli o statutu ali pa celo samo prebral njegova določila, občani ne bodo mogli kaj prida sodelovati. Seve, občani niso enako zainteresirani za vsa določila v statutu. Nekatera so jim bližja in tudi bolj neposredno povezana z njihovim življenjem. Ob takih določilih bodo lahko občani prispevali svoje, če bodo na razgovorih razumljivo obdelali, kako se bodo ta določila odražala v praktičnem življenju. Najbrž imajo zato prav tisti, ki pravijo, da celega statuta ni mogoče obdelati na enem samem sestanku ali zboru občanov. V nekaterih občinah so se že dogovorili, da bo razprava porazdeljena na več večerov.

Pri statutih gre v polnem smislu besede za ustavo občine, za dogovor posameznika z vsemi soobčani in vse občinske skupnosti s posameznikom — kot je v neki razpravi nekdo plastično povedal. Zato se bo življenjskost te lokalne ustave odražala tudi v tem, koliko bodo vsi občani res imeli občutek, da je to njihov dokument, pri katerem so vsak po svoje sodelovali in ki ga bodo potem dolžni tudi izvajati. Bistveno k temu občutku pa lahko prispeva prav dobro pripravljena javna razprava o osnutkih. Zato marsikje pravijo, da bo razprava o osnutku statuta morala biti prav taka, in še bolj konkretna, kot je bila razprava o osnutkih zvezne in republiške ustave.

GUSTAV GUZEJ

Razgovori o statutih

V Kočevju dokaj zaostajajo

Pravniki začeli akcijo za pomoč sestavljalcem statutov

Priprava osnutkov statutov delovnih organizacij je v kovčevski občini precej v zaostanku. Od 35 delovnih organizacij, ki morajo do aprila sprejeti statute, so osnutke izdelali le v obrtnem centru »Oprema« in v trgovskem podjetju »Trgopromet«. V podjetjih »Itas« in »Kočevski tisk« pa imajo osnutke statutov v končni izdelavi. Drugje pa so v glavnem ostali pri izvolitvi statutarnih komisij, v manjših podjetjih in zavodih pa še teh komisij nimajo.

V delovnih organizacijah še posebno v manjših, se največkrat izgovarjajo, da nimajo sposobnih ljudi, ki bi se lotili izdelave statuta. Drugod so prepričani, da bo tako, kot pred leti pri sprejemanju pravil: da bodo dobili že izdelane statute, v katere bo treba samo vpisati ime podjetja. V to so toliko bolj prepričani, ker so nekatera manjša podjetja od svojih poslovnih združenj že sprejela »neobvezne« vzorce.

Kako globoko je ponekod vkoreninjena misel, da je statut samo formalen akt, ki ga mora delovna organizacija imeti, ker to zahtevajo predpisi, nam pove tudi primer nedavnega seminarja, ki sta ga organizirala občinski sindikalni svet in delavska univerza. Vse preveč so predstavniki podjetij spraševali samo po vzorcih in kljub temu, da je bilo v predavanjih povedanih veliko tehtnih misli, ni bilo razprave o tem vprašanjih.

Da bi člani delovnih kolektivov spoznali, da ne gre odlašati s pripravami za statute in spoznali zakaj jih potrebujejo, so se razen sindikalnih organizacij, tudi nekatere druge organizacije in društva zavzele, da bodo pri tem pomagale. Med temi je najaktivnejše društvo pravnikov. Čeprav jih je malo, niti deset ne, so vsi pripravljeni pomagati pri pripravi osnutkov in končni pravni formulaciji.

Pravniki so o tej neposredni pomoči in vsebinskih vprašanjih razpravljali že na dveh daljših sestankih. Nekaj svojih članov pa so poslali tudi na seminarje za izdelavo statutov. Z razpravami prek lokalnega tiska pa prispevajo k razjasnjevanju mnogoterih vsebinskih in pravno - formalnih vprašanj.

Na zadnjem sestanku so pravniki največ razpravljali o vprašanjih, ki so se pojavila pri izdelavi osnutkov za večje industrijsko podjetje v Kočevju in prvih pripravah za izdelavo statutov v zavodih javnih služb. Ali so predpisi, ki so v nasprotju z novo ustavo, so pa še veljavni največ dve leti po sprejemu ustave, še pravni vir za statute. To je žgoče vprašanje, ki je zelo važno pri sestavljanju statutov. Poglejmo primer: nova ustava pravi, da direktorja podjetja imenuje kolektiv — kako — bo predpisal poseben zakon. Veljavni predpisi pa določajo, da ga imenuje občinska skupščina. Tako tudi skupščine še ravnajo. Pravniki so menili, da naj v statutih uporabljajo tiste predpise, ki še vedno veljajo.

Pri sestavi statutov za zavode, ki opravljajo javno službo, je zelo aktualno vprašanje razmejitve pravic med organi samoupravljanja in družbenimi organi. Z novo ustavo so kolektivi zavodov po pravici do samoupravljanja izenačeni s kolektivi gospodarskih podjetij. In nastane vprašanje: kdo sprejme za zavod statut in določa njegovo vsebino, ali družbeni organ zdravstvenega zavoda, šole in podobno, ali kolektiv zavoda. Večina pravnikov je bila mnenja, da je to pravica kolektiva, ki pa ne more v svojem statutu določiti pravice in dolžnosti družbenega organa. Temu naj določi pristojnost tisti, ki družbeni organ imenuje.

Pravniki se bodo odločno zavzeli, da se v delovnih organizacijah ustvarijo vsi pogoji, da bodo lahko vsi člani kolektivov sodelovali pri sprejemanju statutov. Povsod naj bi osnutke statutov razmnožili in ga dali vsakemu članu kolektiva. To ni tak izdatek, spričo tega, da imajo v vsaki večji organizaciji razmnoževalne stroje. Po nekaj dnevih pa naj bi v manjših skupinah organizirali javne obravnave in si zapisali vse predloge, mnenja in kritike članov kolektiva.

Pred pravniki je tudi vprašanje kako naj konkretno pomagajo pri izdelavi statutov. Iluzorno bi bilo zahtevati, da si mora vsak kolektiv povsem sam pripraviti statut. Če to od njih dosledno zahtevamo, jih navajamo na to, da iščejo vzorce. Mnenja so bili, da naj delovne organizacije svoje želje sporoče strokovni službi, ki je organizirana pri delavski univerzi in so v njej pravniki, ekonomisti in družbeno politični delavci. Pravniki bodo dajali nasvete in po potrebi tudi neposredno pomagali na sedežu te službe ali pa v samih kolektivih. Po potrebi bodo hodili tudi na sestanke kolektivov ali njihovih organov upravljanja in jim pojasnjevali, kaj naj obsega statut, kako ga je treba sprejeti in kakšno terminologijo je treba uporabiti.

Prav bi bilo, da bi tako kot pravniki, pomagali pri izdelavi statutov tudi ekonomisti, inženirji in tehniki ter drugi.

MATIJA CETINSKI

Neurejeni odnosi z matičnimi podjetji

V Kopru čedalje več poslovnih enot podjetij iz drugih krajev

S hitrim razvojem pristanišča in mesta postaja Koper zanimiv tudi za podjetja izven občine, ki si ustvarjajo v Kopru določen položaj. Najvidnejši odraz teh teženj je, da je v koprski občini 13 poslovnih enot različnih podjetij iz drugih krajev Slovenije. Pritegovanje sredstev teh podjetij nedvomno pospešuje nadaljnji razvoj koprskega gospodarstva. Vendar pa se pri teh poslovnih enotah pojavljajo določeni problemi.

O teh je razpravljalo na zadnji seji predsedstvo občinskega sindikalnega sveta v Kopru, ki je ugotovilo, da je na sedanji stopnji našega gospodarskega in družbenega razvoja nujno, da se gospodarske organizacije med seboj ekonomsko in tehnološko vedno bolj povezujejo in da je pritegovanje sredstev podjetij izven občine pozitivno, v nekaterih primerih pa tudi nujno; na drugi strani pa se samostojne poslovne enote, ki nastajajo pri takem povezovanju, družbeno in ekonomsko osamosvajajo. Predsedstvo je namreč ugotovilo, da so v večini teh poslovnih enot ekonomske pristojnosti in samoupravne pravice okrnjene. To najbolj potrjuje podatek, da imajo od 13 poslovnih enot lasten obračun poslovanja le štirje obrati — obrat Tovarne kovinske galanterije v Šmarjah, »Stavbenik«, »Emona« in »Nanos«. Vse poslovne enote, razen obrata Tovarne kovinske galanterije v Šmarjah in »Stavbenika« razdeljujejo osebne dohodke po centralnem pravilniku podjetja, niso pa tudi redki primeri, da se akumulacija aktivnega obrata steka v neaktivni obrat, da samoupravljanje ostaja le pri obliki in osnovne odločitve za obrat sprejemajo v okviru podjetja kot celote. Tendenc po odcepitvi ni tam, kjer so ta vprašanja urejena. Tudi razumevanje za skupne potrebe je večje tam, kjer se formirajo kot dogovor proizvajalcev. Predsedstvo je nadalje ugotovilo, da prihaja do sodelovanja predvsem v prometu, mnogo manj pa pri pripravi proizvodnje in v proizvodnji. O vsem tem bo govora tudi na skupnem plenumu občinskega odbora SZDLJ in občinskega sindikalnega sveta v okviru razprave o osnovah bodočega gospodarskega in družbenega razvoja komune.

R. L.

Na kratko

PLAN ODKUPA ZEMLJE V BiH BO IZPOLNJEN — SARAJEVO. Letošnji plan odkupa 16.000 hektarov zemljišč za družbena kmetijska posestva v Bosni in Hercegovini bo izpolnjen, saj je bilo v devetih mesecih letošnjega leta že odkupljeno 11.000 hektarov. Kmetijska posestva imajo sedaj 54.000 hektarov orne zemlje, kar pomeni 4,5 odstotka od skupnih obdelovalnih površin v tej republiki.

NIC VEČ DOLARJEV ZA PITNO VODO — ZAJEČAR. Pristanišče v Prahovu na Donavi dokončuje gradnjo naprav za oskrbovanje ladij s pitno vodo. Doslej so se zaradi pomanjkanja pitne vode domače in tuje ladje oskrbovale z vodo v Bolgariji in Romuniji, kjer so vodo plačevali z dolarji.

SVOBODNE CARINSKE CONE — BEOGRAD. Zvezni sekretariat za finance je predpisal pravilnik za izvajanje odlokov carinskega zakona o svobodnih carinskih conah. Po pravilniku lahko osnuje svobodno carinsko cono samo tista gospodarska organizacija, ki izpolnjuje pogoje iz carinskega zakona. Uporabnik svobodne carinske cone pa je lahko vsaka pravna ali fizična oseba, ki v duhu predpisov o zunanjetrgovinskem poslovanju in uporabi luk in pristanišč upravlja ali pa uporablja usluge na območju te cone.

POSKUSNI 42-URNI TEDEN — SPLIT. Pet od dvanajstih gospodarskih organizacij v Dalmaciji bo od 1. januarja prihodnjega leta poskusno uvedlo 42-urni delovni teden.

MILAN MAVER: NEOMISTICIZEM

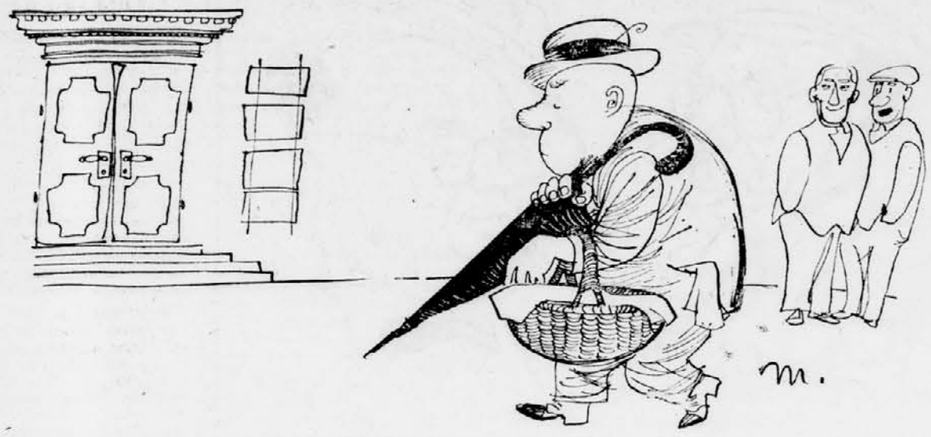

— Je pa karakter: za nič na svetu ne bi povedal svojega mnenja, dokler ni požegnano...

Veliko pomanjkanje skladišč

Predsednica Mestnega sveta Maribor Vera Kolarič o preskrbi s sadjem in zelenjavo

Mestni svet mesta Maribor bo še ta teden med drugim razpravljal v preskrbi Maribora s sadjem in zelenjavo, o stanju skladiščnih prostorov in hladilnice in o nekaterih drugih vprašanjih. Zato smo obiskali predsednico Mestnega sveta Maribor Vero Kolarič in ji postavili nekaj vprašanj, ki zadevajo to problematiko.

— Kako se socialistični sektor vključuje v preskrbo s sadjem in zelenjavo?

»Za področje mesta Maribor bo letos po predvidevanjih trgovskega podjetja Povrtnina potrebnih 8.470 ton raznega sadja in zelenjave zaradi izboljšanja preskrbe. To trgovsko podjetje ima pri preskrbi mesta najpomembnejšo vlogo, delež ostalih trgovskih podjetij pa je minimalen, razen pri prodaji južnega sadja. Trgovsko podjetje »Povrtnina« je tudi edino podjetje družbenega sektorja, ki se ukvarja s pridelovanjem zelenjave v lastnem kmetijskem obratu Zrkovci. Agrokombinat Maribor povrtnin ne prideluje, pač pa proizvaja velike tržne presežke namiznega sadja ter mleka. Kmetijski kombinat Ptuj ima obrat v Staršah, ki prideluje velike količine zelenjave. Vso proizvodnjo v celoti odkupi Povrtnina Maribor, ki ima za tekoče leto sklenjene pogodbe za dobavo 695 ton raznih vrtnin.«

— Odkod dobi podjetje potrebne količine sadja in zelenjave?

»Okrog 20 odstotkov potrebnih količin sadja in zelenjave dobi podjetje Povrtnina iz mariborskega okraja, 15 odstotkov iz območja okraja Koper, okrog 30 odstotkov iz Makedonije, okrog 30 odstotkov iz Dalmacije in 5 odstotkov iz Srbije. Povrtnina si prizadeva, da bi pridelala večje količine zelenjave na lastnem kmetijskem obratu v Zrkovcih, ki ima že doslej 250 ha zemljišč in od tega 80 ha vrtninskih površin. Na sedanji površini bodo letos po planu pridelali okrog 1500 ton vrtnin. Glede na razvojno možnost nadaljnjega povečanja vrtnarske proizvodnje, bo treba razširiti njivske površine tega obrata. Po dokončni ureditvi zemljišč v obratu Zrkovci in prehodu na pridelovanje vrtnin na povečanih površinah, se bo spremenila tudi struktura nabave zelenjave iz ostalih krajev. Predvideno je, da bodo 60 odstotkov potrebne zelenjave pridelali v lastnem kmetijskem obratu, medtem ko bodo 40 odstotkov še vedno morali nabavljati v drugih krajih in republikah.«

—Kaj nam lahko poveste o obstoječih skladiščih in hladilnicah?

»Navzlic povečani proizvodnji hitro pokvarljivih pridelkov kot sadja in zelenjave, večji potrošnji in potrebam izvoza gospodarimo s temi pomembnimi prehranskimi proizvodi na star način, pri katerem dosti blaga odpade ali pa se njegova kakovost zmanjša. V kritičnih zimskih mesecih manjka teh proizvodov na tržišču ali pa so zelo slabe kakovosti. Vzrok za tako stanje je v pomanjkanju sodobnih centralnih skladišč, ki zelo zavirajo proizvodnjo, promet in redno preskrbo. Maribor pa razpolaga z izredno majhnimi zmogljivostmi hlajenih prostorov in skladišč za sadje, ki so polno izkoriščeni. Edini izhod je v izgradnji sodobnega proizvodnega skladišča za sadje in hladilnice v Mariboru.«

Vera Kolarič

— Kaj predvidevajo v podjetjih za izboljšanje na tem področju?

»Trgovsko podjetje Povrtnina predvideva zaradi razširitve poslovanja povečanje hladilnega prostora na sto vagonov. Poleg hladilnih komor potrebuje še hladilne bokse za globoko zmrzovanje s prostornino 20 vagonov. Predvidevajo tudi gradnjo novega skladišča za jabolka. Prav tako bo treba proučiti obstoj hladilnice, ki se nahaja v ožjem središču mesta. Po urbanističnem programu bi morali hladilnico porušiti oz. dati sredstva za rekonstrukcijo, kolikor bo ostala na tem mestu. Menim, naj hladilnica še nadalje ostane na sedanjem mestu, saj ožje mestno središče nujno potrebuje tako skladišče v neposredni bližini potrošnikov.

— Agrokombinat Maribor predvideva v prihodnjih letih veliko povečanje proizvodnje sadja. Za te tržne viške bo treba urediti sodobno skladišče in predvideti tudi možnosti industrijske predelave sadja. Za gradnjo skladišč in hladilnic bo treba zainteresirati vse bližnje kmetijske in nekatere trgovske organizacije. O gradnji skladišč in hladilnic razmišlja še vrsta drugih gospodarskih organizacij. To je tudi razumljivo, saj so zmogljivosti mariborskih skladišč in hladilnic za sadje sedaj znatno manjše kot so bile prva leta po osvoboditvi. Vsekakor bo treba izdelati študijo o potrebah za izgradnjo skladišč in hladilnic in proučiti možnosti za združevanje sredstev in skupno, smotrnejše ter cenejše reševanje tega problema. Ena od možnosti za lokacijo skladišča je ravnina ob železniški progi med Teznom in Bohovo na levi strani ceste Maribor—Ljubljana. Zagotoviti si bo treba dovolj velik prostor za predvideno razširitev obratov. Ta lokacija je primerna, saj je tudi v bližini planirane tovarne za predelavo sadja »Talis«.

M. KOS

Mnenje in kritika

Kako modernizirati gasilsko službo?

Tisti, ki imajo opravka s požarno varnostjo in gasilsko službo, že vrsto let opozarjajo, da ta služba vse bolj zaostaja tudi za najnujnejšimi potrebami. Koncentracija proizvodnje, usvajanje vedno novih in bolj zapletenih tehnoloških procesov, naseljevanje mest in industrijskih središč pa tudi elektrifikacija, mehanizacija in uvajanje agrotehnike vse bolj terjajo tudi ustrezno in sodobno opremljanje gasilskih enot. Da ta razvoj ni skladen s splošnim razvojem, potrjujejo tudi številke. Tako imajo gasilci v Sloveniji že od 1959. leta nespremenjeno število mehaničnih lestev. Čeprav smo zgradili desetine stolpnic, se je število ključkastih in raztezalnih lestev povečalo le za kakih 8%, za prav toliko tudi dolžina gasilskih cevi. Število gasilskih orodnih vozil se je povečalo le za 3 (od 168 na 171), kombiniranih gasilskih vozil (od 20 na 25), nekoliko boljše je z avtocisternami (od 5 na 19) in posebnimi vozili (19 na 49). Vse to seveda ne zadostuje niti v normalnih okoliščinah, da ne govorimo o potrebah v primeru elementarnih nesreč.

Za dražjo opremo in poklicne gasilce dobivajo gasilske organizacije sredstva od občinskih in okrajnih skupščin, v glavnem pa iz gasilskih skladov, v katere pa se stekajo samo sredstva zavarovalnih skupnosti v višini 4% od vplačanih požarnih premij. To je znesloo zadnjih 5 let povprečno po 80 milijonov dinarjev na leto. Če upoštevamo, da stane sodobno gasilsko vozilo 9—11 milijonov, s temi sredstvi ni bilo mogoče nadomestiti niti iztrošenih vozil, kaj šele, da bi število vozil povečali.

Velik problem so tudi motorne brizgalne, katerih imajo gasilske enote okoli 30 tipov. Nekatere motorke so stare 50 in več let, iztrošene pa so povprečno 70%. Prav tako stanje je s kemičnimi gasilnimi sredstvi, ki jih doma ni, za uvoz pa ni deviz. Deviz tudi ni za opremo in gasilna sredstva, ki se jih ne izplača izdelovati pri nas. Ker gasilske organizacije nimajo zagotovljenih zadostnih in rednih finančnih sredstev, so za proizvajalce ključ žgočim potrebam nezanesljiv partner. Zato se proizvajalci neradi ali pa sploh ne odločijo za proizvodnjo še tiste gasilske opreme, ki bi jo sicer tudi iz komercialnega vidika lahko izdelovali doma.

Da bi to težavno stanje vsaj postopno odpravili, gasilska organizacija predlaga, naj se v prihodnje financirajo potrebe gasilske službe in požarnega varstva bolj smotrno in ob sodelovanju vseh zainteresiranih činiteljev. Tako naj bi se stekalo v gasilski sklad vsaj vseh 8% od vplačanih požarnih premij. S 4% je namreč doslej razpolagala sama zavarovalna skupnost. Iz teh sredstev je dajal DOZ kredite za gradnjo gasilskih centrov na sedežih bivših okrajev, kar je v glavnem zaključeno. Zavarovalne skupnosti naj bi stimulirale gasilsko službo tudi po obvarovani škodi. Drugi vir dohodkov gasilskega sklada naj bi bil določen odstotek od občinskega proračuna. Odstotek naj bi bil določen v skladu s finančnimi možnostmi občinske skupščine in potrebami gasilske službe v komuni. To bi omogočilo zanesljivejše načrtovanje in izpolnjevanje teh potreb. Predvsem pa naj se zopet uveljavi zakonsko določilo o 2% prispevku od dohodnine. To je bilo veljavno žal samo dve leti in je tedaj budilo veliko upanje, da bo problem opremljanja gasilskih organizacij vsaj v doglednem času rešen. V gasilski sklad naj bi se stekal tudi določen odstotek od investicij ter vse mandatne kazni kršiteljev požarnovarnostnih predpisov.

S tako zagotovljenimi sredstvi bi bilo možno napraviti tudi dolgoročni načrt za proizvodnjo gasilske opreme in modernizacijo gasilske službe. Gasilski strokovnjaki predvidevajo, da bi v 10 letih ujeli zamujeno.

SREČKO DIMIĆ

Naša „uranova“ vas

KALNA, v nedeljo dopoldne. Ljudje se gneto pred poslopjem instituta ter čakajo visoke goste, kakršnih vsaj uradno še niso sprejemali. Boben tolče in trobente pojo, okrog godcev pa se vrti kolo ter se pomika po ulici gor in dol. Avtobusi dovažajo in odvažajo ljudi. Nedelja pa je sončna. Sredi novembra, takorekoč, se grejejo otroci na klopi vaškega parka, v katerem cveto vrtnice, kot da so sredi velikega mesta in v toplem poletju. Nylon srajca in narodna noša, praznična obleka in delovno oblačilo, šubara in najmodernejši ženski klobuk, opanka in čevlji z visoko peto, vse to se meša med hišami, ki bi bile v okras vsakemu mestu. Tekoča voda, milo in brisača v široki, komfortno opremljeni kopalnici — tam spodaj pod hišo pa je stojnica, v kateri lahko na praznični dan kupite sladkarije, poceni ogrlico ter — žlice in vilice. Da, tu se je čas spopadel s časom kot malokje.

Se pred dobrim poldrugim desetletjem je bil to kraj, ki je bil v breme tako 30 km oddaljenemu okraju Pirot kot enako oddaljenemu Knjaževcu. 280 km² velika občina Kalna z okrog 2500 gospodinjstvi in 10.000 prebivalci v 14 naseljih je živela takrat od živinoreje in poljedelstva, če se preprostemu ubadanju z zemljo in živino lahko tako reče. Predvsem pa od pečalbarjev. Kraj sodi v področje Stare planine, ki ga poznajo jezikoslovci zaradi torlaskega narečja, ki je ohranil mnoge starine srbsko-hrvatskega jezika. To pomeni, da svet na ta kraj ni vplival. Ljudje, ki so živeli raztreseni po gričih, lepih, da se na njih oko odpočije, so delali in umirali, ne da bi bili lahko vnuki za trohico bogatejši. Nekateri pa so se odseljevali. Elektrike ni bilo, šol so imeli pet in učiteljev šest.

Pred trinajstimi leti pa so blizu Kalne, natančneje v zaselku Gabrovnica, začeli s svedri vrtati v hrib. In prišel je daljnovod in prišli so zidarji in valjarji in monterji in inženirji. In domačini so gledali in poprijeli. Izravnali so poti do vseh naselij, napeljali elektriko že v deset naselij, odprli trgovine v vsakem naselju. Privatniki so sezidali v zadnjem času 135 stanovanj, družbeni sektor pa 40. Radioaparati in transistorji, kolesa in mopedi, tovornjaki in avtobusi. Pred trinajstimi leti je bilo v občini zaposlenih 150 ljudi, zdaj pa jih je več kot 1100. Občina ima že 16 šol, od katerih so tri popolne osemletke, ter 53 učiteljev. V popolno osnovno šolanje je zajetih 70 odstotkov otrok.

Vas Kalna ima lepe, večnadstropne bloke, asfaltirane ulice, ambulanto z dvema zdravnikoma ter stomatologom, pet prodajaln, trikrat dnevno avtobusno zvezo s Pirotom in Knjaževcem ter inštitut svojega rudnika urana.

Ko nam je predsednik občinske skupščine Časlav Božić, mlad in odločen, predstavljal za slovenske bralce svojo občino, to nedeljo dopoldne ni hotel prirditi naši misli, da je občina v izredno kratkem času silovito napredovala. Morda ima prav, da noče verjeti, kajti njegove želje in želje občanov so daleč večje. Čez sedem let bi radi imeli in morda bodo tudi imeli urejene pašnike za sodobno rejo drobnice in goveda, 2000 ha nasadov orehov in 1000 ha nasadov višenj. In turizem, za katerega že laikovo oko vidi veliko prihodnost, ter redno smučarsko šolo, ki jim jo ponuja srbska smučarska zveza.

Ljudje pa odhajajo v šole in priseljeni tujci postajajo domačini, in tisti, ki so odšli, se vračajo.

In vse to je napravila ena sama majhna tovarna oziroma obrat, skrit v komaj opazni dolinici ob Timoku, in 200 m globok rov, iz katerega skupina rudarjev dviga uranovo rudo. Majhna, nepomembna dolina, ki je pred desetletjem ali kaj nista imela zakaj rabiti niti okraj Pirot niti Knjaževac.

JANKO SVETINA

STROKOVNA RAZLAGA. Tehnik Savić (levo) za »Delo«. Foto: Kralj

Manj postaj in prehodov na magistralnih železnicah

V Skupnosti jugoslovanskih železnic pripravljajo za zvezni izvršni svet elaborat o modernizaciji magistralnih železniških prog Jesenice—Niš, Vrhpolje—Sarajevo in Zagreb—Karlovac. Na teh progah, ki bodo urejene za hitrosti do 120 km uro, bodo dopustna križanja s cestami le v nadvozih in podvozih. Zato bo treba veliko število prehodov ukiniti ali pa zgraditi nadvoze in podvoze. Tudi število železniških postaj bo treba zmanjšati. Zdaj je na teh treh progah v skupni dolžini 1180 km vsega 206 postaj, ki so odprte za blagovni promet. Na 32 izmed teh postaj pa naložijo ali razložijo v povprečju komaj po en vagon dnevno. Med potniškimi postajami pa je 14 takih, kjer vstopa ali izstopa povprečno na dan manj kot 20 potnikov. Pet postaj je celo takih, ki imajo dnevno samo po enega potnika. Posebna strokovna komisija že nekaj časa dela na terenu, kjer proučuje stanje na posameznih postajah in prehodih.

Gibanje izvoznih in uvoznih cen

V prvih mesecih letošnjega leta se je razmerje med cenami, ki jih dosežemo pri izvozu, in cenami, ki jih moramo plačati za uvoženo blago, gibalo za nas neugodno. Po izračunih Inštituta za zunanjo trgovino v Beogradu se je to razmerje, izraženo v indeksu »terms of trade« (1955 = 100), poslabšalo od 106,4 v lanskem februarju na 100,2 letos v maju. Zdaj pa se je to razmerje spet zboljšalo in je v septembru doseglo 105,7. Predvsem se je izboljšal indeks cen, dosežen ih pri izvozu, od 96,9 v maju na 102,5 v septembru, pri čemer je indeks cen živilskih proizvodov dosegel 124,5 in deks cen surovin pa se je povečal na 97,0, medtem ko je indeks cen polizdelkov pri izvozu kljub izboljšanju na 86,7 še vedno nizek v primerjavi z lanskim letom. Po drugi strani je indeks cen blaga, ki ga uvažamo, le v manjši meri narasel na 97,0 v septembru. Pri tem je indeks cen surovin pri uvozu za nas nadalje ugoden, saj je znašal v septembru le 83,0 in indeks cen uvoženega goriva 78,0. Povečale pa so se cene polizdelkov pri uvozu, pri čemer je indeks cen polizdelkov dosegel 116,7 točke.

Čedalje več motoriziranih inozemskih turistov

V zvezi s perspektivnim razvojem turizma že vrsto let računamo s hitrim razvojem motoriziranega turističnega prometa. Kljub temu nas zelo preseneča izredno hitro naraščanje števila motoriziranih inozemskih turistov. Leta 1960 je prispelo v našo državo čez obmejne prehode v Sloveniji v devetih mesecih samo v rednem prometu (brez maloobmejnega) 510.000 tujih motoriziranih potnikov, lani v enakem obdobju 646.000, letos pa kar 1,165.000. To je velikanski skok, kakršnega si pred leti nismo mogli predstavljati in ki nas opozarja, da moramo tak nadaljnji razvoj upoštevati tudi v naših načrtih za investicije v turizmu, zlasti za ureditev cest, parkirišč, bencinskih črpalk itd. Letos je do konca septembra prispelo čez obmejne prehode v Sloveniji že 363.4000 tujih osebnih avtomobilov nasproti 195.600 v enakem obdobju lanskega in 148.600 v enakem obdobju predlanskega leta. Skratka, število motoriziranih inozemskih turistov mnogo hitreje narašča kot celotno število inozemskih gostov, kar pomeni, da močno narašča odstotek tujih gostov, ki prihajajo k nam s svojimi motornimi vozili. V gornjih podatkih pa niso všteti tisti inozemci s svojimi vozili, ki prihajajo k nam v maloobmejnem prometu. Teh je bilo letos do konca septembra nad en milijon.

Gibanje maloprodajnih cen v oktobru

Indeks cen v trgovinah na drobno, ki ga objavlja republiški zavod za statistiko, se je od februarja do junija letos gibal na višini 105 točk (povprečje 1962 enako sto); v juliju je celo porastel na 104, nato pa se je v avgustu povečal na 106 in v septembru na 107. Na tej višini je ostal po najnovejših podatkih tudi v oktobru. Pretekli mesec so bile maloprodajne cene v povprečju za 7 odst. višje kakor v lanskem oktobru. To zvišanje gre predvsem na račun podražitve mesa, mleka in jajc. Sveže meso je bilo v preteklem mesecu za 45 odst. dražje kakor lani v oktobru, mleko za 30 odst., jajca pa za 19 odst. Izmed industrijskih izdelkov so se v primerjavi z lanskim oktobrom podražili predvsem čevlji za 5 odst. Cenejše pa so bile vrtnine za 9 odst. in med njimi krompir za 18 odstotkov.

Samo v stiski enotnost

Sklep brazilske levice, ki združuje napredne poslance Nacionalne parlamentarne fronte in sindikate v Splošni komandi dela, da se bodo njeni zastopniki kmalu zbrali v Recifu, najbrž ni bil sprejet po naključju. Recife je sedež zvezne države Pernambuco in njen guverner je Miguel Arrais, ki ga hoče desnica po vsej sili razglasiti za komunista. Po napovedi številnih brazilskih komentatorjev je Arrais človek prihodnosti. Z drugimi besedami: Arrais utegne postati nekega dne predsednik Združenih držav Brazilije. Toda že zdaj je strah in trepet jevdalcev Nordesta oziroma brazilskega Severovzhoda. V Pernambucu se mu je že posrečilo doseči tisto enotnost, ki jo levica v državnem merilu tako hudo pogreša.

Nobena skrivnost ni, da postane brazilska levica žalostno razcepljena brž ko mine neposredna in najhujša nevarnost. Medtem ko si je vsa desnica skoraj popolnoma enotna v tem, da bo podprla guvernerja države Guanabara, zloglasnega Lacerda, kot kandidata na predsedniških volitvah prihodnje leto, je levica negotova ob »bogati« izbiri voljnih osebnosti, med katerimi naj omenimo vsaj dve: Quadrosa in Kubitschka. Kubitschek sicer sodi v nekakšno sredino, je pa za levico naravnost dobrodošel v primerjavi z Lacerdo.

Levica je v nekoliko daljši in prav bližnji preteklosti dostikrat dokazala svojo neenotnost, ki jo je drago veljala. Lacerda ne bi bil nikoli izvoljen za guvernerja Guanabare, ko ne bi levica na volitvah postavila dva kandidata in tako razcepila volilne glasove.

Toda še večjo razcepljenost je levica pokazala v zadnjih kritičnih dneh. Po izjalovljenem poskusu državnega udara v glavnem mestu Brasilii in po Goulartovem poskusu, da bi uvedel v deželi obsedno stanje, so se na levici spet pokazale razpoke. Ko je bila nevarnost na vrhuncu, je bila levica enotna v tem, da je treba podpreti predsednika Goularta, čeprav je ostro nastopila proti uvedbi obsednega stanja, ker se je bala generalov in tega, da bi ti izrabili obsedno stanje za preganjanje in zapiranje nezaželenih ljudi.

Toda ko je nevarnost minila, kaj se je zgodilo? Začela so se pojavljati različna stališča do Goularta. Nekatere ultralevičarske, trockistične, celo malomeščanske skupine so zahtevale, da je treba z Goulartom temeljito obračunati in nastopiti v celoti proti njemu. Drugi del levice pa je menil, da je treba z Goulartom sodelovati in mu pomagati, kjer se to le da. Skratka, treba je voditi do Goularta politiko »kritičnega podpiranja«.

Levica seveda dobro pozna pomen enotnosti v boju za boljše življenje množic. Ve, da je brez te enotnosti od časa do časa na milost in nemilost izročena desnici. In zdaj ponovno poskuša doseči tisto mamljivo enotnost, ki jo je skušala že dostikrat doseči, toda brez uspeha.

BOŽIDAR PAHOR

TOVARNA MESNIH IZDELKOV
LJUBLJANA
Mesarska ulica 1
sprejme takoj
več uslužbenk
s srednjo šolsko izobrazbo in večletno prakso ter po možnosti tudi znanjem strojepisja. — Nastop takoj, osebni dohodki primerni izobrazbi in po učinku. — Ponudbe sprejemamo osebno in pismeno. 10527

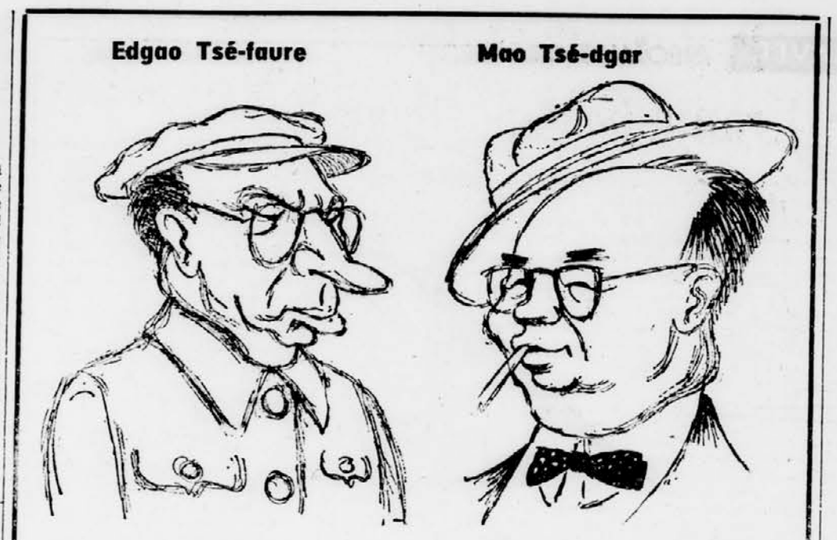

Član vodstva francoske radikalne stranke in nekdanji francoski ministrski predsednik Edgar Faure se je, kot je znano, mudil s soprogo v Pekingu. Na poti domov se je ustavil v Indiji, kjer je zagovarjal »pravico Francije, da zavzame negativno stališče do moskovskih sporazumov«. V okviru teh izjav je Faure, kot poročajo dopisniki iz Delhija, zagovarjal tudi kitajsko stališče do moskovskega sporazuma, ki je prav tako odklonilno, in izjavil, »da Kitajska z velikimi koraki ubira pot k specifični obliki resničnega socializma«. V Saint Denisu v pariškem predmestju pa je odbor radikalne stranke v zvezi s temi izjavami zahteval od vodstva stranke, naj od Faura zahteva, da pojasni svoja politična stališča, »ker da Faure govori v imenu generala de Gaulla in da se niti ne prizadeva, da bi to prikril«. »Nepojmljivo je, da je Edgar Faure še vedno v stranki,« pravi odbor radikalne stranke v Saint Denisu. Pariški Express pa je na to temo priobčil gornjo karikaturo.

OZN in načela koeksistence

Diskusija v Generalni skupščini in pravnem komiteju

NEW YORK, 13. nov. — Pravni odbor Generalne skupščine je vse doslej živel in delal nekako v senci. Po pravilu, da ni novica, če pes ugrizne človeka, ker je to docela »normalno«, pač pa bi bila novica, če bi človek ugriznil psa, kar bi bilo »nenormalno«, je tudi delo pravnih strokovnjakov v Združenih narodih ostajalo razmeroma neopazno, ker je bilo docela normalno. V teku let se je razvila praksa, da celo drugi odbori dostavljajo pravnemu odboru »v mnenje« predloge, za katere bi želeli odložiti odločitev. Lani pa so nevezane dežele nenadoma vznemirile to strokovno telo s predlogom, naj bi mednarodno uzakonili načela koeksistence. Na nič manj ko 23 sestankih je odbor razpravljal o tem vprašanju, kar je bilo kronano s pomembnim uspehom nevezanih dežel: Generalna skupščina je odločila, da bo postopoma proučila osnovna načela prijateljskih odnosov in sodelovanja med državami in je tudi izrecno v svoji resoluciji naštela ta nova načela.

Letošnja diskusija, za katero vlada veliko zanimanje, se razvija v veliki meri pod vtisom, ki ga je zapustil v Združenih narodih govor predsednika Tita. Naš predsednik je izrecno pozval organizacijo, naj uzakoni načela miroljubne in aktivne koeksistence. Skoraj ni govornika, ki bi v svojem nastopu vsaj enkrat ne citiral kake misli predsednika Tita. Mnogi so tudi z zadovoljstvom ugotovili, da je nova jugoslovanska ustava postavila načela koeksistence prvič v mednarodni pravni zgodovini na raven osnovnih ustavnih načel. Zanimivo pa je dejstvo, da se posamezni govorniki sklicujejo na razne ideje, ki jih je izrazil predsednik Tito v zvezi s tem vprašanjem, kar dokazuje, kako bistveno spodbudo je dal za vrsto strokovnih problemov.

Dosedanja diskusija kaže, da obstajata v okviru Združenih narodov na tem področju v glavnem dve gledišči. Nevezane in socialistične države sodijo, da se je treba čimprej lotiti konkretne formulacije načel koeksistence v enotni in celoviti deklaraciji. Zahodne dežele — Francija, Vel. Britanija, Kanada, Danska in Avstralija — pa smatrajo, da so načela že izražena v ustanovni listini in da bi bilo zato edino umestno študirati posamezna izmed teh načel, nikakor pa ne poskušati z novim dokumentom v obliki deklaracije, ki bi imel po mnenju delegacij manjšo pravno moč, kot jo ima ustanovna listina. Toda argumentacija nevezanih dežel, da so se namreč od pomladi leta 1945 do danes pogoji, v katerih se uresničujejo osnovna načela ustanovne listine, tako spremenili, da ta načela zahtevajo konkretizacijo in precizno uzakonitev, dobiva čedalje večjo podporo in, kot se zdi, prav zdaj prevladuje v odboru.

Diskusija o posameznih načelih koeksistence pomeni priložnost za razčiščevanje vrste pojmovanj, ki so se počasi razvijala na svetu v zadnjih dvajsetih letih. Spremljajoč to diskusijo, lahko vidimo, kako ogromen napredek je napravilo človeštvo od preteklega stoletja, ko je še vedno veljalo, da je »pravica do vojne« bistveni del državne suverenosti, do naših dni, ko praktično popolnoma prevladuje načelo, da nihče in celo suverena država nima pravice do vojne, ki lahko uniči ves človeški rod.

Načela koeksistence, ki so v politični publicistiki pomenila v glavnem težnjo po prijateljstvu in miru med narodi, dobivajo v pedantni pravni obdelavi jasno in konkretno obliko:

— Prepoved grožnje in uporabe sile v mednarodnih odnosih. Razprava o prepovedi grožnje s silo pelje nujno do spoznanja, da je lahko gospodarski pritisk prav tako nasproten težnji za mirom in prijateljstvom med narodi kot uporaba sile.

— Mirno poravnavanje sporov. V Združenih narodih so s pomočjo »konferenčne diplomacije« reševali in rešili tako težke probleme, kot so bili konflikti zastran Sueza, karibska kriza, Zahodni Irian, Kongo, Alžirija itd. Praksa je pokazala, da je metoda razgovorov in sporazumevanja neprimerno bolj učinkovita od metode sile in vojne.

— Prepoved vmešavanja v notranje zadeve drugih držav. Vmešavanje v notranje zadeve drugih dežel se namreč izpričuje zgolj z oboroženo silo ali s pošiljanjem plačanih agentov v drugo deželo, ampak kot je opozoril predsednik Tito, čedalje pogosteje uporabljajo »ideološke« politične in druge izgovore za intervencijo z gospodarskim in propagandnim pritiskom. Tako vmešavanje, ki preprečuje neodvisen in samostojen institucionalni razvoj vsake dežele, ne glede na to, kakšen družbeno-gospodarski sistem razvija, pomeni prav tako nevarnost za svetovni mir kot neposredna uporaba oborožene sile.

— Suverena enakost držav. Problem koeksistence ni zgolj problem odnosov med Vzhodom in Zahodom. V sedanjih pogojih »strategije supersmrti« je sodelovanje med močnimi enostavno vprašanje razumne samoobrambe. Toda koeksistenca mora pomeniti prav tako pravico do eksistence za male kot za velike.

— Sodelovanje med državami. Načela koeksistence ne morejo in ne smejo ostati zgolj uzakonitev tega, česar države ne smejo delati, ampak morajo kazati smer pozitivni akciji. To je ravno smisel naglašanja potrebe po aktivni koeksistenci. Odnosi med državami se morajo namreč razvijati tako, da omogočajo lažji in hitrejši napredek vsake posamezne države, s čimer krepijo privrženost k miru pri vseh narodih.

— Samoodločba narodov. Koeksistenca ima smisel samo s pogojem, da predvsem omogoča narodom samostojno življenje. Dokler narodi nimajo te samostojnosti, je docela normalno, da se bore z vsemi sredstvi za uresničitev tega osnovnega pogoja in obenem cilja koeksistence.

— Gospodarska enakopravnost. Gospodarska enakopravnost je brzčas vprašanje daljšega procesa. Toda razvoj v minulih letih kaže, da brez stalnih prizadevanj v tej smeri ne more biti gospodarskega napredka niti v bogatih deželah.

Dosedanja diskusija o teh načelih je jasno pokazala, kako se ideje nepovezovanja prek Bandunga, Beograda, Kaira in Adis Abebe razvijajo v osnovna načela mednarodnega življenja nasploh. Razumljivo je zato, da je v zvezi s temi diskusijami čedalje pogosteje slišati glasove, da je treba sklicati novo konferenco nevezanih držav.

JANEZ STANOVNIK

Opozicionalci naj pridejo na kongres

Predsednik Ben Bela želi, da bi notranje spore rešili v okviru FLN

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

ALŽIR, novembra (po telefonu). — Predvčerajšnja poslanska seja, prva po 16. oktobru, ko je predsednik Ben Bela zahteval, naj skupščina za nekaj časa preneha delo, da bi lahko poslanci odšli na mejo, v vojaške enote, je pritegnila izjemno pozornost političnih opazovalcev in novinarjev. Ne toliko zaradi alžirsko-maroškega srečanja in napovedi, da bo predsednik Ben Bela na konferenci ministrov za zunanje zadeve Organizacije afriške enotnosti obrazložil alžirsko stališče, temveč zategadelj, ker so bili tudi politični opazovalci in novinarji prepričani, da bo predsednik Ben Bela povedal nekaj tudi o notranjepolitičnem položaju. Pričakovali so, da bo povedal nekaj, kar bo bolj osvetlilo rezultate razgovorov, ki jih je imel zadnje dni s posameznimi opozicionalci, izmed katerih so nekateri, ko je utihnilo orožje na zahodni meji in ko so rešitev alžirsko-maroškega spora prepustili diplomatsko-politični poti, zahtevali v svojem imenu in v imenu tistih, s katerimi se Ben Bela ni razgovarjal, rekonstrukcijo vlade in določene resorje.

Z zelo kratko deklaracijo, v kateri je poudaril, da bo morala konferenca v Adis Abebi dokazati, da so predstavniki afriških držav »zmožni rešiti svoje probleme«, je predsednik Ben Bela pobil najrazličnejša ugibanja o neposrednih spremembah v vladi. Vnovič je pozval vse borce, naj bi svoja mnenja povedali v okviru FLN, na bližnjem kongresu.

Značilno je dejstvo, da je Krim Belkasem takrat, ko so se Ait Ahmet, El Hadž in Kider razgovarjali z Ben Belo, legalno prispel z letalom iz Pariza v Alžir, iz — kakor govorijo tukaj — prostovoljne emigracije, čeprav ga je ilegalna fronta socialističnih sil, v imenu katere se je Ait Ahmet razgovarjal z Ben Belo, dezavuirala, ko se je iz Švice naznanil kot njen voditelj in hkrati napovedal Ben Beli vojno z »vsemi sredstvi«. Po informacijah obveščenih oseb se Krim Belkasem ni razgovarjal z Ben Belo. Njegovo navzočnost v državi vlada molče trpi.

V glavnem alžirskem mestu pa je že od septembra tudi nekdanji generalni sekretar FLN Mohamed Kider, ki je podal ostavko, ker se ni strinjal z Ben Belo, in ki je nekaj časa prav tako preživel v tujini. Po nekaterih informacijah bo ponovno začel delati v Političnem biroju, in sicer v zvezi s pripravami kongresa FLN. Tukaj je tudi Bitat, ki je nedavno odstopil s položaja tretjega podpredsednika vlade, ostal pa je član Političnega biroja. Kider in Bitat naj bi domnevno šla po Aita Ahmeta v Kabilijo in tako zaigrala vlogo posrednikov. Ait Ahmet in El Hadž pa še zmerom živita v Kabiliji. Večkrat sta prišla v Alžir in se razgovarjala s predsednikom Ben Belo, vendar pa nista odšla na mejo, kot so naznanili.

Ben Bela je predvčerajšnjim vnovič poudaril, da je samo v okviru FLN mogoče konkretizirati enotnost vseh revolucionarnih sil, med katerimi so tudi take, ki so bile spričo zapletenih notranjih političnih gibanj in diferenciacije sil po dobljeni neodvisnosti potisnjene ali pahnjene v stran.

Tisti, ki so pričakovali spremembe v vladi že te dni, so predvčerajšnjim lahko spoznali, da iz te moke — vsaj zaenkrat — ne bo kruha.

Tistim opozicionalcem, ki so zahtevali določene resore (resor za notranje zadeve, obrambo, ministrstvo za informacije in zdi se, da tudi ministrstvo za nacionalno ekonomijo), je Ben Bela posredno in javno — kot predsednik republike in predsednik vlade ter hkrati kot generalni sekretar FLN dejal, naj pridejo na kongres Nacionalne osvobodilne fronte in naj tam povedo vsa svoja mnenja in svoje ideje.

Na podlagi tega, kar je Ben Bela povedal, je mogoče sklepati, da se predsednik republike še naprej prizadeva, da bi notranji spopad rešili miroljubno, in to čimprej s konfrontacijo mnenj vseh borcev na kongresu FLN, ki bo morda še prej, kot pa je bilo objavljeno.

Ali so se nasprotniki predsednika Ben Bele, med katerimi pa je vseeno največ takih, ki splošne interese podrejajo osebnim željam in ambicijam, sprijaznili s stališčem predsednika Ben Bele in Političnega biroja FLN? To ni znano. Po nekaterih informacijah je Ait Ahmet zelo nezadovoljen odšel v Kabilijo, v svojo vas Michelet, ker niso ugodili njegovi zahtevi (rekonstrukcija vlade!), Budiaf, ki je trenutno v kliniki, pa je menda spet začel gladovno stavko.

Katera od nekdanjih pozitivnih revolucionarnih osebnosti alžirskega osvobodilnega boja bo v sedanjem ostrem spopadu nazadnjaških sil zoper napredne ravnala zavestno, katera pa nezavedno kot zastava kontrarevolucionarnih sil ali kot njihov zaklon, to bodo lahko pokazali šele prihodnji dogodki.

D. JANEKOVIĆ

Sile OZN v Kongu

Na sedežu OZN so sporočili, da bodo švedski kontingent pri Tamini v Kongu zmanjšali za eno četrtino. Sedaj ima skupno 400 vojakov in oficirjev. Hkrati bodo okrepili irski kontingent, ki bo štel 330 vojakov in oficirjev. Doslej je bilo v Kongu 6402 vojakov in oficirjev sil OZN.

Arabske države in nafta

Nasprotja med vladami in petrolejskimi družbami

Pred dnevi se je v Bejrutu končal IV. kongres arabskih držav, ki je razpravljal o problemih petrolejske industrije. Kongres je sprejel resolucijo, s katero države Srednjega vzhoda ponovno zahtevajo, da se zviša njihov delež pri dobičku, ki ga imajo tuje petrolejske družbe na Srednjem vzhodu. Dokončna zahteva za povečanje dajatev bo formulirana na konferenci držav članic Organizacije držav izvoznic petroleja (OPEC), ki bo 23. novembra v Riadu, glavnem mestu Saudske Arabije.

Na kongresu v Bejrutu so izrazili upanje, da bodo petrolejske družbe pozitivno odgovorile na zahtevo arabskih držav, kar zadeva ustrezne odškodnine, ki jo družbe plačajo za eksploatacijo petroleja. Predstavnik ZAR je na tem kongresu izrazil mišljenje, da to ne bo zadostovalo in da morajo vlade držav članic organizacije OPEC dobiti nadzorstvo nad delom podružnic tujih petrolejskih koncernov na ta način, da bodo sodelovale z najmanj 50% v njihovem kapitalu.

Znani strokovnjak za petrolej El Tariki pa je zahteval popolno nacionalizacijo imovine tujih petrolejskih družb v arabskih državah.

Po mnenju libanonskega predstavnika se skriva v predlogu o nacionalizaciji imovine podružnic tujih petrolejskih družb na ozemlju arabskih držav nevarnost, da države uvoznice petroleja povečajo svoje nakupe petroleja v drugih delih sveta na škodo arabskih držav. Na tem kongresu, katerega se je udeležilo približno 700 predstavnikov arabskih držav, petrolejskih družb in opazovalcev, so proučili razne vidike petrolejskega problema ter so poleg strokovnih, ekonomskih in političnih vprašanj razpravljali tudi o socialnih problemih. Ob tej priložnosti je jasno prišlo do izraza nasprotje med interesi arabskih držav in petrolejskih družb, ki predstavljajo zahodni kapital. Predstavniki arabskih držav so jasno poudarili, da petrolejske družbe, ki izkoriščajo svoje koncesijske pravice, pridobljene v kolonialnem obdobju, povzročajo velikansko materialno škodo in ovirajo razvoj arabskih držav, ki so kot proizvajalci surovin v zelo težkem položaju. Arabski delegati so soglasno poudarili važnost petroleja za gospodarski razvoj arabskih držav in njihovo neodvisnost.

Transarabska avtostrada

Na pravkar končani letni skupščini Biroja zbornic za trgovino, industrijo in kmetijstvo arabskih dežel v Bejrutu so priporočili graditev transarabske avtostrade, ki bi povezovala Perzijski zaliv s Sredozemskim morjem. Ta cesta bi omogočila nagel prevoz potnikov in blaga iz pristanišč arabskih dežel ob Sredozemlju do Saudove Arabije, Katara in Kuvajta čez Jordanijo, Sirijo in Libanon. Biro federacije trgovinskih zbornic je tudi predlagal ustanovitev tehnične komisije, ki bi izdelala projekt za arabski skupni trg. Stalni biro je dobil tudi nalogo, naj prouči iraški predlog o uskladitvi industrijske dejavnosti v arabskih deželah.

Odhod jugoslovanskega strokovnjaka iz Indonezije

Po enajstletnem bivanju v Indoneziji je odpotoval jugoslovanski strokovnjak za predelavo kož inž. E. Gergeli, ki je kot svetnik Združenih narodov vodil v Džogdžakarti indonezijski institut za usnje. Ta znanstvena ustanova je imela ob njegovem prihodu samo kakih 30 sodelavcev. Danes dela v modernih laboratorijih, raziskovalnem centru in štirih novih tovarnah za predelavo kož kakih 12.000 delavcev. Inž. Gergeli je prejel najvišja priznanja pristojnih indonezijskih osebnosti za svoje delo in uspehe. Združeni narodi so najeli jugoslovanskega strokovnjaka za nadaljnje delo pri pomoči deželam v razvoju v usnjarski industriji.

Poslovni uspehi Sueškega prekopa

V upravi Sueškega prekopa računajo, da bodo imeli letos 64 milijonov egiptovskih funtov dohodkov od uslug, ki jih nudijo ladjam. To je dvakrat več kot so zaslužili leta 1955. Lani so imeli 54 milijonov funtov dohodkov.

Štipendije za indoneziiske študente

V Jugoslavijo je prišlo deset študentov iz Indonezije, ki bodo štiri do pet let študirali kot štipendisti jugoslovanske vlade. Prejšnji mesec je prišlo v Jugoslavijo 80 indonezijskih študentov, ki se bodo specializirali v raznih vejah znanosti.

Konferenca afriških ministrov za delo

Kairski časopis »Al Ahram« piše, da bo med 10. in 14. decembrom prva konferenca ministrov za delo neodvisnih afriških držav. Vabila za ta sestanek je razposlal minister za delo ZAR Anuar Salama. Na tej konferenci bodo proučili posledice, ki so nanastale, ker so arabske in afriške delegacije zapustile zadnje zasedanje Mednarodne organizacije dela v Ženevi.

PROSLAVA NACIONALNEGA PRAZNIKA V ALŽIRU: »V začet ku nas je bilo petsto . . .«

Zmaga Cabota Lodgea

Kako je bil strmoglavljen Ngo Dinh Diem

Načrt je bil v strateškem pogledu včasih uspešen, kajti ljudje Vietkonga so bili prenekaterikrat odrezani od preskrbovalnih baz. Psihološko pa se načrt nikakor ni obnesel, kajti korumpirani funkcionarji so še potencirali sovraštvo kmetov do režima, namesto da bi se le-to usmerilo proti Vietkongu.

»Ne zanima me, če ljudstvo sprejema in podpira vlado — je govoril Nhu — marveč samo to, če Vietkong uživa podporo ljudstva . . .«

Z življenjem je plačal svoj prezir do ljudstva. Družina Diem je živela, popolnoma ločena od realnosti, v razkošni palači Gia Long v Sajgonu, ki so jo stražila oklopna vozila, tajna policija ter mladinska polvojaška organizacija Cong Hoa; iz tega zakletega gradu sta brata Ngo pobegnila zvečer, na dan vstaje.

Težka pištola

Nihče ne ve, kaj so govorili Cabot Lodge, admiral Felt in Diem takrat, ko je bil upor pravzaprav že v teku. Pogovor je tekel za »železno zaveso« Diemovih stražarjev, ki so bili vsak hip pripravljeni izvleči težko pištolo, različno vidno pod njihovimi belimi suknjiči. Admiral Felt je s svojimi drobnimi očmi, ki mu dajejo azijski videz, opazil, da so Can Ve, oficirji Diemove telesne straže, na »bojnem pohodu«. Saržerji so tičali v brzostrelnih puškah AR-15, pripravljenih na strel; te puške so bile zadnje darilo šefa CIA Johna Richardsona v Vietnamu, kajti potem so ga odpoklicali v Washington zaradi njegovega »diemizma«.

Diem in Nhu sta že vedela, da korakajo rekruti iz vojaškega taborišča Quang Trung z generalom na čelu proti Sajgonu. Diemovi ogleduhi so tudi javljali, da so se trije bataljoni mornariških strelcev, ki se niso smeli premakniti nikamor brez izrecnega predsednikovega povelja, premestili v predmestje Sajgona. Cesta, ki vodi na letališče Tan-Son Nhut, je bila presekana.

Komaj sta Američana zapustila predsedniško palačo, že je kratkovalovna predsedniška radijska postaja začela oddajati ukaze vojaškim poveljstvom.

Predsedniška palača je v bistvu srednjeveška trdnjava in zunanja arhitektura ji skuša dati videz nečesa drugega, kar v resnici ni. V času francoske vladavine niso skoparili niti z debelino zidov in niti takrat, ko so globoko v podzemlju urejevali varne prostore. Ko se je Diem vselil vanjo, je ves ta sistem še izpopolnil.

Oklopno dvigalo

V palači so telefonske centrale zavarovane z blindiranimi vrati, kleti so polne riža (če bi prišlo do oblegalja), močni generatorji, radijski oddajnik in predsedniški bunker so prilagojeni za komandni položaj. Vse so predvideli, da bi se predsednik počutil varnega: v tridesetih sekundah se je iz svojega delovnega kabineta s hitrim zraškom v prvem nadstropju pogreznil v oklepnem dvigalu v komandni bunker, ki je vzdržal tudi topovsko obstreljevanje.

Iz tega bunkerja je bilo mogoče voditi boj in usmerjati čete, tiste, ki so bile v močvirnatih predelih Camaua, ali pa tiste, ki so čistile hribovite predele centralnega Južnega Vietnama. Edini pogoj je bil, da bi ljudje ubogali povelja . . .

Toda poveljnik mornarice Ho Tam Quyen je bil zajet v uradu svojega štaba na Bach Dangu. Šef vseh vojaških celic organizacije Can Lao, polkovnik Le Quang Tung je tudi že padel v roke upornikov. Polkovnik Tùng je imel pod svojim neposrednim poveljstvom tudi šest bataljonov Lien-Doi-Quan-Sat, katerih naloga je ogledništvo ter infiltracija v Laos in Severni Vietnam; opremili, izurili in plačevali so jih Američani.

Tudi v letalstvu je položaj zelo nejasen in zmeden. Bivši predsednikov osebni pilot polkovnik N'Guyen Van Hiem je v rokah upornikov, piloti pod njegovim poveljstvom pa omahujejo in so razcepljeni.

Pripadniki Can Ve, predsednikova telesna straža, so na svojih bojnih položajih. Dva tisoč mož predsednikove brigade je spremenilo vojašnico Martin des Pallieres na bulvarju Norodom v pravo trdnjavo. Imajo nekaj tankov M 24, minometalce in protiletalske strojnice, ki so jih v obliki kareja razpostavili po strehi. Vsi so v pripravljenosti.

Zelena luč

Obramba, ki jo je vzpostavil Nhu, je delovala: palača se je upirala osemnajst ur. Ker je v središču mesta, postavljena med trgovsko in upravno četrtjo, je povzročila napadalcem nemalo preglavic, ker so se morali ozirati na civilno prebivalstvo.

Osemnajst ur je bilo več kot dovolj, da bi Diem mobiliziral tiste, ki so mu ostali zvesti. Toda skoraj nihče mu ni ostal zvest. Zapustili so ga, odkar so mu Američani odtegnili vso pomoč — okrog sedemsto milijonov dolarjev na leto.

»Kljub demantiju State Departmenta, ki pravi, da nima ameriška vlada ničesar skupnega z uporom, je ta upor tudi naš upor,« je naslednjega dne po dogodkih v Sajgonu zapisal »New York Herald Tribune«.

Ameriški veleposlanik v Sajgonu Cabot Lodge je bil dovolj smel, da je svetoval vladi v Washingtonu, naj v Južnem Vietnamu uporabi metodo »debele palice«, to je, naj ukine Diemu pomoč. Ko so Američani ustavili kredite, so južnovietnamski generali v tem ukrepu videli zeleno luč za upor; ta vtis je potrdil tudi general Maxwell Taylor. Ta oficir ni maral družine Ngo, to je bila javna tajnost. Taylor pa je imel med južnovietnamskimi generali dobrega prijatelja, generala Minha, »velikega Minha«, ki ga je bil Diem odslovil, ker se je preveč odkrito izražal o režimu in ker je kritiziral način, kako režim vodi vojno proti Vietkongu.

V nemilosti

Po puču je general Minh prevzel vodstvo države v svoje roke. Kdo je pravzaprav ta Minh?

Duong Von Minh je z juga države. Po japonskem udaru proti višijevskemu režimu admirala Decouxa 9. marca 1945 je Minh odšel v odporniško gibanje proti Japoncem. Bil je ujet in strahovito so ga mučili. Je odličen igralec tenisa. V spopadu z Binhom Xuyenom, vojaško organizacijo verskih sekt, je odločilno prispeval k njihovemu uničenju. Potem pa je postal dober prijatelj ameriških svetovalcev.

Ko je padel v nemilost, Minh sicer ni imel vojaških enot pod svojim poveljstvom, v vsakem polku, v vsaki vojaški enoti pa je imel ljudi, na katere je lahko računal.

Njegov najvplivnejši prijatelj je bil general Tran Van Don, ki se je pred 46 leti rodil v bližini Bordeauxa. Režimu je izkazal velike usluge, potem pa mu je kar naenkrat postal sumljiv. Organiziral je izvrsten štab, potem pa je moral sprejeti mesto, ki je dejansko pomenilo padec v nemilost. Ko se je general Le Van Ty zaradi raka umaknil iz generalnega štaba, se je Van Don na željo vseh generalov spet vrnil vanj. Nhu se je moral ukloniti plebiscitarnemu mnenju višjih oficirjev, storil pa je vse varnostne ukrepe.

Ko je govora o Minhovih prijateljih, je treba omeniti tudi genarala Ton That Dinha, ki dolguje prav vse predsedniku Diemu, tudi svoje generalske zvezde. That Dinh je bil »duša pučа«.

Če bi nadaljevali z naštevanjem pučistov, bi zajeli prav vse vojake, ki so se šolali bodisi v Franciji bodisi v Ameriki. Mnogi bi lahko mirno živeli v civilu: skrivnostni šef protiobveščevalne službe in psihološke vojne Tran Tu Oai, padalski general Do Cao Tri, novi sajgonski župan Mai Huu Xuan . . .

Vsi ti generali in oficirji so bili lojalni Diemu, dokler je zase lahko trdil, da je »patriot«. Toda ko se je Nhu spopadel z budisti, intelektualci in študenti, Amerika pa je ukinila pomoč, je postalo jasno, da Diem vodi k polomu vsega tistega, kar je pomenilo Južni Vietnam in za kar se je Južni Vietnam boril.

Ko so dobili oblast, so bili generali toliko elastični, da so v ospredje porinili nekatere civiliste. Najbolj vidno mesto je zasedel podpredsednik v Diemovem režimu Nguyen Ngoc Tho, ki je postal predsednik začasne vlade, v kateri je devet civilistov in trije oficirji.

150 tisoč jetnikov

Kakšni so problemi novega režima? Likvidacija Diemove zapuščine. Najprej bo treba nekako nevtralizirati, prerešetati in odsloviti 35.000 ljudi Mat Vuja, šefa tajne policije. Treba bo poiskati in spraviti v državne blagajne kakih tristo milijonov dolarjev, ki jih je stranka Can Lao pobrala iz fondov ameriške pomoči. Razen tega bo treba osvoboditi in reintegrirati v nacionalno življenje 150.000 političnih jetnikov; nekateri so zaprti že devet let. In ker je vojna z Vietkongom še vedno poglavitni cilj pučistične vlade, bo moral novi režim poskrbeti za armado 510.000 mož, to je dvakrat močnejšo, kot je bil francoski ekspedicijski zbor v Indokini.

Kaj je bil pravzaprav sajgonski upor? Zamenjava ene klike z drugo? Nikakor. Diemovo kliko, ki ni bila sposobna uspešno voditi vojne proti osvobodilnemu gibanju Vietkong, je zamenjalo vojaštvo. Prav tako spremembo pa si je želel Washington.

(EXPRESS, PARIZ)
KONEC

Novice

LJUBLJANA: **trboveljski »Slavček« na študentskih prireditvah** — V torek zvečer je gostoval v dvorani Slovenske filharmonije v okviru študenskih »Jesenskih prireditev 63« mešani pevski zbor »Slavček« iz Trbovelj pod taktirko Jožeta Škrinarja. Za konec je v znak dolgoletnega sodelovanja skupaj s trboveljskimi gosti zapel 4 pesmi še Akademski pevski zbor »Tone Tomšič«. Na sliki: Trboveljčani pojo.

LJUBLJANA: **CK ZMS pripravlja posvetovanje o mladinskem tisku** — Po 20. novembru namerava CK ZMS pripraviti posvetovanje o mladinskem tisku, na katerega bi povabili predstavnike založb, literarne kritike, predstavnika republiškega sekretariata za kulturo in prosveto in vse druge, ki bi lahko pripomogli k osvetlitvi problematike mladinskega tiska. Na posvetovanju bi med drugim načeli vprašanja o ceneni knjigi, ki bi bila mladincem dostopna, o naši literarni kritiki, o t. i. šund literaturi, o skriptah in učbenikih, o knjižničarstvu in šolskih knjižnicah itd.

BEOGRAD: **Njegoševa proslava v Srbski akademiji znanosti** — Slovesnega zbora so se udeležili tudi Osman Karabegović, Nikola Sekulić, Rodoljub Čolaković, Stanka Veselinov, Milka Minić in drugi. O Njegoševem življenju in delu so govorili Ivo Andrić, Dušan Nedeljković, Vasa Čubrilović in Mihailo Lalić. — Predvčerajšnjim so tudi odprli v čitalnici kulturnega centra Beograda razstavo, posvečeno delu velikega književnika in času, v katerem je živel. Sinoči je bila v beograjskem Narodnem pozorištu slovesna akademija.

BEOGRAD: **»Sejem knjige« zaključen** — Predsinočnjimi so v Beogradu zaključili VIII. mednarodni »Sejem knjige«, ki je po ocenah domačih in tujih udeležencev presegel vse dosedanje podobne manifestacije v državi — tako po številu založniških hiš in organizacij, ki so bile na njem zastopane, kot tudi po poslovnem uspehu. Visoko so ocenili tudi preglednost izloženih eskoponatov in estetsko ureditev. Po prvih podatkih so zaključeni dogovori z domačimi kupci dosegli vrednost okrog 500 milijonov dinarjev. Sejem je obiskalo okrog 150.000 ljudi.

BEOGRAD: **gostovanje pariškega gledališča** — Sredi novembra bo v Beogradu gostovalo pariško gledališče Odeon. Francoski gostje bodo uprizorili Beckettovo komedijo »Oh, kakšna sreča« z Madelaine Renaud v glavni vlogi. Renaudova bo razen tega nastopila v »Ateljeju 212« na recitacijskem večeru z deli francoskih avtorjev.

BEOGRAD: **600 skopskih študentov na beograjskih fakultetah** — Novi svet beograjske univerze, ki se je sestal v ponedeljek, je sklenil, da bo v domovih zagotovil bivališča 600 skopskim študentom, ki so se vpisali na beograjsko fakulteto.

BEOGRAD: **posvetovanje o nepismenosti** — V okviru akcije »Mesec knjige« je bilo v Beogradu v torek tudi posvetovanje o nalogah organizacij in ustanov za širjenje knjige pri opismenjevanju prebivalstva. Referat je imel član predsedstva kulturno-prosvetne skupnosti Srbije dr. Radoslav Jošimović. Konkretnih predlogov za vključevanje navedenih organizacij v raznovrstne akcije za opismenjevanje odraslih v razpravi ni bilo; beseda je bila predvsem o potrebi po učinkovitejši materialni podpori družbe pri opismenjevanju odraslih.

RADOVLJICA: **posvetovanje republiških zavodov za strokovno izobraževanje** — Danes se je v Radovljici začelo prvo zvezno posvetovanje republiških zavodov in Jugoslovanskega zavoda za proučevanje šolskih in prosvetnih vprašanj, ki bo trajalo do sobote. Prvi dan posvetovanja je namenjen razpravi o koncepciji strokovnega izobraževanja v SR Sloveniji, drugi dan razpravi o organizaciji dela v zavodih, o organizaciji prosvetno-pedagoške službe v republikah in okrajih, o nalogah republiških zavodov za strokovno izobraževanje in o predlogu za osnutek zakona o strokovnem izobraževanju. V soboto pa si bodo udeleženci posvetovanja ogledali eno od poklicnih šol.

KOPER: **posvetovanje šolnikov o delitvi dohodka in samoupravljanju v šolstvu** — Okrajni sindikalni svet je organiziral v torek posvetovanje, ki so se ga udeležili tudi predsednik kulturno prosvetnega zbora republiške skupščine Ivan Tavčar, podpredsednik okrajne skupščine Franc Skok, predsednik kulturno prosvetnega zbora pri republiški skupščini Drago Seliger in podpredsednik republiškega odbora strokovnih sindikatov družbenih služb Geza Čahuk. V razpravi so se pomudili predvsem pri finančno materialnih osnovah šolstva, načeli so vprašanja kadrov, meril za dodeljevanje sredstev šolam in poudarili potrebo po točneje določenih nalogah posameznih organov upravljanja v statutih.

LONDON: **prvi svetovni televizijski festival** — 24. novembra se bo v Londonu začel prvi svetovni televizijski festival, ki se ga bo po dosedanjih prijavah udeležilo več kot trideset držav z vseh celin. Festivalski program bo razdeljen v posamezne skupine za dramske, izobraževalne, devijske in filmske oddaje. Karakter tega festivala pa ni tekmovalen, temveč je njegov namen medsebojno seznanjanje in izmenjava izkušenj. Zato bodo priredili v festivalskih dneh tudi vrsto sestankov in razgovorov televizijskih strokovnjakov in umetnikov. (Na sliki je emblem prvega svetovnega televizijskega festivala.)

MOSKVA: **obisk jugoslovanskih književnikov** — V okviru redne letne izmenjave je dopotovala v Moskvo delegacija jugoslovanskih književnikov, v kateri so Matej Bor, Marijan Matković in Milan Djoković. Obiskali bodo še Leningrad, Kijev in Taškent. Delegacija Zveze pisateljev ZSSR je v okviru te izmenjave obiskala Jugoslavijo že spomladi.

PARIZ: **»Piccolo« na francoski TV** — Francoska televizija je v ponedeljek pokazala nagrajeno risanko Dušana Vukotića »Piccolo«. Številne mednarodne nagrade, ki jih je ta risani film dobil, in laskave kritike od vsepovsod so mu omogočale prikazovanje na mnogih televizijskih zaslonih širom po svetu. Pariško oddajo so včeraj že ocenili z laskavimi komentarji.

VAIONT: **film »Vaiont — domenek s smrtjo«** — Skupina znanih italijanskih igralcev, v kateri sta tudi Anna Magnani in Rossano Brazzi, bo brezplačno nastopila v filmu o nesreči v dolini Vaiont. Čisti dohodek filma bodo namenili ponesrečencem.

Jezikovni laboratorij

Sodobna smer v metodiki poučevanja tujih jezikov

Laboratorij za učenje tujih jezikov je nastal iz potrebe po boljših in uspešnejših metodah za pouk tujih jezikov, kakor je bila »klasična« metoda, pri kateri sta bila učitelj in knjiga edina posredovalca znanja. Med drugo svetovno vojno so namreč konkretno Američani potrebováli na tisoče ljudi z znanjem tujih jezikov, in to ne samo jezikov kulturnih narodov z izdelano slovnico in literarnim jezikom, ampak tudi z znanjem jezikov plemen na otokih Tihega oceana, v Aziji in Afriki, ki pisanega jezika sploh ne poznajo. Pri tem so Američani doživeli neprijetno presenečenje, da se njihovi eksperti večinoma kljub formalnemu znanju niso mogli sporazumeti z domačini: kar jim je manjkalo, je bil pogovorni jezik. To jih je prisililo, da so poiskali nova sredstva in metode. Začeli so uporabljati gramofonske plošče, zvočne filme in proti koncu vojne novo imenitno iznajdbo — magnetofon. Kar je bilo novega pri tem, je bilo spoznanje, da je govorni jezik najvažnejši in da mora biti učenje slovnice, pisanje in čitanje podrejeno glavnemu cilju znanja tujega jezika — ustnemu sporazumevanju: kratko rečeno, učiti se je treba pogovornega jezika ne s pisanjem in čitanjem, kakor v šolah, ampak z obilnimi govornimi vajami.

Po vojni potreba po znanju tujih jezikov ni upadla, ampak je postala še mnogo bolj pereča: v ZDA je jezikovni laboratorij v šolah tako nujen pripomoček kakor telovadnica ali šolska delavnica. Potrebe pa kajpada niso rasle samo v ZDA in vzporedno se je razvijala ustrezna tehnika.

Na razpolago je dandanašnji veliko raznovrstnih elektromehaničnih instalacij, ki jih imenujemo jezikovne laboratorije, razdelimo pa jih lahko na štiri glavne sisteme.

Najpreprostejši sistem dovoljuje samo poslušanje. Oprema sestoji iz magnetofona-matice, s katerim upravlja učitelj, učenci pa imajo slušalke, preko katerih vsi istočasno poslušajo isto lekcijo. Instalacija služi za urjenje v razpoznavanju tujih glasov (fonetiki), v razumevanju tujega govora, v pomnenju in za vaje v pisanju (po nareku). Vendar pa uri priprava, ki omogoča samo poslušanje, razumevanje in avditivni spomin, ne more pa razviti govornih navad.

Izpopolnitev opisanega sistema predstavlja laboratorij, ki ima za emitiranje lekcij isto instalacijo, učenci pa imajo kabine s slušalkami in z mikrofoni. Ta priprava že omogoča tudi govorne vaje. Učenec sliši lekcijo oziroma vprašanja, ponavlja stavek za stavkom ali odgovarja na stavljena vprašanja in sliši svoj govor.

Pri tretjem sistemu ima vsak učenec v kabini razen teh naprav še magnetofon za snemanje na enem kanalu. Učenec posluša lekcijo z magnetofona-matice, s katerim upravlja učitelj, ponavlja stavke ali odgovarja na postavljena vprašanja v mikrofon: vzorčni govor z magnetofona-matice ih učenčev govor se snemata na trak učenčevega magnetofona. Ko je učenec ponovil vse stavke ali odgovoril na vsa vprašanja, povrne trak svojega magnetofona in posluša reprodukcijo vzorca in lastnega govora. Pri tem sliši lastni govor objektivno in kritično, kakor ga sliši sobesednik pri navadnem pogovoru, in popravlja svoje napake, primerjajoč lastni govor z vzorcem.

Četrti sistem je pravi »stroj za učenje«. Ima iste naprave, kakor prejšnji, samo s to razliko, da razpolaga učenec z dvokanalnim magnetofonom. Glas-vzorec se posname na enem kanalu, učenčev govor pa na drugem. Če učenec ni zadovoljen s kvaliteto svojega govora, ga lahko zbriše in ponovno snema svoj govor kolikorkrat ga je volja, ne da bi pri tem zbrisal vzorčni govor. Ta sistem je najbolj popoln, ker učenec lahko prilagodi učenje svojemu stilu duševnega dela, lahko izbira in se uči tisto snov, ki ga najbolj zanima ali ki mu dela največ težav.

Pri vseh teh zadnjih sistemih ima učitelj možnost, da s svojega mesta nadzoruje delo vsakega učenca posebej, da ga popravlja in se z njim pogovarja preko interkomunikacijskega sistema, ne da bi motil ostale učence.

Osnovni namen jezikovnega laboratorija je v tem, da nudi učencem možnost »drila« v poslušanju, razumevanju in predvsem v govoru tujega jezika. V laboratoriju se začetno pasivno znanje spremeni v aktivno. Vloga učitelja pa se z uvajanjem učenja v laboratoriju ne zmanjša, kakor bi kdo utegnil misliti, ampak ravno nasprotno, razširi se z novo obliko poučevanja, pri kateri igrata ravno intuicija in iznajdljivost učitelja ogromno vlogo. Učitelj usklaja delo v razredu z delom v laboratoriju; v razredu uvaja novo snov, v laboratoriju pa se ta snov z vajami toliko utrdi, da postane njena uporaba avtomatična.

Govor je navada oziroma spretnost, ki jo človek doseže z dolgotrajno vajo govornih organov in določenih živčnih centrov. Nekateri avtorji trdijo, da je sposobnost govorjenja tujega jezika bolj podobna smučanju ali plavanju, kakor pa recimo znanju zemljepisa ali zgodovine in pravijo, da dolgotrajno in intenzivno vajo, ki jo športnik opravlja s svojim športnim orodjem, izvaja učenec tujega jezika v jezikovnem laboratoriju.

Jezikovni laboratoriji so danes v tehnično visoko razvitih državah neogiben pripomoček za poučevanje tujih jezikov. V ZDA so laboratoriji, kot rečeno, dobili svoj prostor v osnovnih in srednjih šolah. V Angliji, Franciji, Sovjetski zvezi in na Japonskem se hitro širijo.

V Jugoslaviji imajo laboratorije centri za tuje jezike v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Mariboru itd., Kolarčeva narodna univerza v Beogradu in nekatere filozofske fakultete. Vzpodbudno pa je, da se v nekaterih naših republikah zelo trudijo, kako bi na osnovnih in srednjih šolah uvedli laboratorije; tako jih že imajo nekatere srednje šole v Beogradu, gimnazija v Tuzli, srednja ekonomska šola v Sarajevu in eksperimentalna osnovna šola na Jordanovcu pri Zagrebu. Nimam pri roki popolnega seznama laboratorijev v naših republikah. Z gotovostjo pa lahko trdim, da v Sloveniji takega laboratorija nima še nobena osnovna, srednja ali višja šola. In vendar je uporaba laboratorija, kar nekateri imajo za revolucijo v metodiki poučevanja tujih jezikov, dejstvo, ki ga je treba upoštevati. Sodobna metodika poučevanja tujih jezikov brez dvoma teži za integracijo dela v jezikovnem laboratoriju z delom v razredu. Če nam za zdaj razmere še ne dovoljujejo, da uvedemo laboratorije v osnovnih in srednjih šolah, moramo z njimi vsekakor računati v prihodnosti. Učne knjige za tuje jezike bo treba pripravljati tako, da bodo ustrezale tudi delu v laboratorijih. Ob tem je treba pozdraviti prizadevanja Zavoda za napredek šolstva SR Slovenije, ki seznanja učitelje tujih jezikov s sodobnimi avdiovizualnimi pripomočki in drugimi tehničnimi sredstvi za pouk tujih jezikov. Naši pedagogi spremljajo razvoj sodobnih tehničnih naprav za poučevanje tujih jezikov, odprto pa je vprašanje organizacije in sredstev.

IVAN KONTE

Prešernova hiša v Kranju bo obnovljena

Prešernova večilina temelji na njegovem delu in na kulturnih posledicah, ki jih je njegovo dejanje zasejalo v življenje našega naroda. Vendar je pri tem lepo obiskovati tudi kraje, koder se je odvijala človeška usoda tega genija, posebej še njegovo rojstno hišo v Vrbi in hišo v Kranju, kjer je preživel zadnji dve leti in pol pred smrtjo, kjer se je pri šestinštiridesetih letih življenja poklicno osamosvojil, dočakal izdajo »Poezij« decembra 1846 ter doživel marčno revolucijo 1848 in kjer se mu je življenje sredi tuje in mrzle okolice 8. februarja 1849 izteklo.

Zato je vse pozornosti vredna akcija Gorenjskega muzeja v Kranju, da se do 8. februarja prihodnjega leta uredi in javnosti odpre Prešernova hiša. Pod vodstvom ravnatelja muzeja Ivana Bertonclja se je osnoval študijski odbor, ki je imel predvčerajšnjim v Prešernovi hiši posvet o potrebnih delih. Odbor, v katerem so zastopniki raznih strok iz Kranja in Ljubljane, je sprejel nekaj načelnih sklepov. Ugotovili so, naj bo pritličje Prešernove hiše naprej namenjeno umetniškim razstavam ter potrebam kluba kulturnih delavcev Kranja. V malem dvorišču bodo nameščene kopije Prešernovih javnih napisov — nagrobnik Čopu, Linhartu, Korytku, napis na zvonu pri svetem Joštu; med zelenjem pa bo žuborela večno živa fontana, simbol pesnikove večno žive in tvorne poezije.

Prvo nadstropje bo vse posvečeno pesniku. Vrh stopnišča bo obiskovalce sprejemal Ganglov doprsni kip Prešerna. Prostori ne bodo skušali v podrobnosti posneti meščanske hiše pozne bidermajerske dobe, saj bi to zaradi pomanjkanja avtentičnih muzejskih predmetov ne bilo niti mogoče, a bilo bi tudi nebistveno — ne gre nam za neko poljubno meščansko hišo, temveč za poudarjeni prikaz okolja, v katerem je pesnik živel, in duha, ki naj nam iz tega okolja govori o njem. Zato bo prvi prostor zgoraj, zdaj veža, nekoč kuhinja namenjen muzejskim potrebam: vstopnice, spominska knjiga, vodniki, razglednice itd. Prostor bo okrašen s starimi slikami mesta Kranja in podobnim gradivom. Na levo sta dve sobi Prešernove advokatske pisarne. Tu bo nekaj avtentičnega pohištva, primer majhne advokatske priročne knjižnice iz tega časa, razstavljeni bodo razni Prešernovi osebni dokumenti. Na steni bo visel Prešernov portret — risba A. Koželja.

Trije glavni prostori na cesto pa naj obiskovalca popeljejo v središče spominskih prostorov in razmišljanj. Prva, »dolga soba« bo služila kot razstava tiskov Prešernovih poezij od prilog v Ilirskem listu in Poezij 1847 do »Zdravljice« iz partizanske tiskarne 1944 in do naših sedanjih tiskov, z izborom razprav, z ilustracijami k pesnitvam in s poskusi portretistov, da bi prikazali Prešernovo podobo. Glavna soba bo prava rekonstrukcija — s pohištvom, ki je bilo tu 8. februarja 1848 in ki nam ga je rešil Tomo Zupan in je sedaj last Narodnega muzeja. Tu naj bi visel nad posteljo znani Goldensteinov portret. Iz te sobe prideš v zadnjo, nekoč sobo Prešernove sestre in gospodinje Katre (odtod bo izhod v vežo), ki bo namenjena glavnim rokopisom Prešernovih del, morda s portreti Primicove Julije, Matije Čopa in Andreja Smoleta na stenah.

Na posvetu je bilo ugotovljeno, da je izvedba načrta vseskozi ostvarljiva in da bo s to ureditvijo Prešernove hiše izpolnjena pomembna kulturna, muzejska in spomeniško-varstvena naloga. Precej materialov bo izvirnih, za drugo bodo izvršene brezhibne, moderne kopije. Komisijo za ureditev Prešernove hiše pri Gorenjskem muzeju v Kranju bodo zanimala mnenja javnosti o teh načrtih in izvedbah, saj je Prešeren last nas vseh in spomin nanj mora biti skrb nas vseh. Kakor je Vrba vsa namenjena intimnemu doživetju, spominu pesnikovega rodu ter njegovega rojstva in mladosti, tako naj bo hiša v Kranju prostor za trenutke osveščenja, kjer se naši misli odpirajo široki razgledi in dobivajo kulturna dejanja smer in potrdilo.

DR. JOŽE KASTELIC

Prejeli smo

Nekaj vprašanj

Skladu SRS za pospeševanje kulturne dejavnosti

Pred nedavnim je bil v Delu objavljen razpis upravnega odbora Sklada SRS za pospeševanje kulturnih dejavnosti, v katerem je med drugim rečeno: »Svobodne in druge umetniške skupine lahko zaprosijo podporo za izvedbo tistih domačih in tujih eksperimentalnih del, ki jih poklicne ustanove ne morejo vključiti v svoj redni program.« Kot umetniški vodja ene izmed skupin, ki je njihov obstoj odvisen tudi od dotacij tega sklada, bi glede na navedene kriterije dotiranja rada zastavila nekaj vprašanj.

Katera so tista dela, ki jih stalne ustanove (pridevnik poklicne se mi tukaj ne zdi umesten, ker je naše delo prav tako poklicno) z 80 do 100 člani umetniškega, upravnega in tehničnega osebja **ne bi mogle** vključiti v svoj redni program, če to hočejo? Kaj je pri stalni ustanovi redni in kaj neredni program? Kdo naj odloča o tem, katera domača in tuja eksperimentalna dela stalne ustanove lahko in katerih ne morejo vključiti v svoj redni program in po kakšnih kriterijih? Ali po kriteriju kvalitete; se pravi, da bi potemtakem skupine lahko dobivale dotacijo samo za uprizarjanje manj kvalitetnih del, kajti na možnost, da bi stalne ustanove same reflektirale na manj kvalitetna dela, brčzas ni misliti? Če pa gre za vsebinski oziroma idejni kriterij, kakšne vsebinske, kakšne idejne pomanjkljivosti mora imeti delo, da ga stalno gledališče ne bi moglo redno uprizarjati? In kaj, če se člani upravnega odbora zmotijo in dotirajo uprizoritev dela, ki bi ga stalna ustanova lahko vključila v svoj redni program, ali pa se zmotijo v obratnem smislu in odklonijo dotacijo dramskemu delu, ki stalne ustanove sploh ne bi zanimalo? Ali naj bi umetniški vodja skupine, ki mora poleg režiserskega dela opravljati še vse posle, za katere je pri stalnih gledališčih nameščenih desetine ljudi, potem ko je po dolgotrajnem iskanju našel svojim skromnim delovnim pogojem primeren tekst, hodil ta tekst ponujat vsem stalnim ustanovam, da bi ugotovil, če ga **more** katera izmed njih vključiti v svoj redni program ali ne?

In čemu zoževati in diktirati eksperimentalnim skupinam repertoar s tem, da se dotacija podeljuje samo uprizoritvam eksperimentalnih del; ali se delo gledaliških skupin smatra kot literarni ali kot gledališki eksperiment? Ali tako ekskluzivno forsiranje formalističnih eksperimentov res edino in v največji meri pospešuje razvoj gledališke umetnosti? Ali pravni odbor sklada ne misli, da se nov gledališki koncept prav tako lahko uveljavi v uprizoritvi klasičnega kot moderniga dramskega dela in da eksperiment ni samo v ekshibicionističnih efektih, ampak tudi — in to tehtnejši in plodovitejši — v iskanju novega izraza, ki izhaja izključno iz vsebine dramskega dela? (Copeau, Dullin, Jouvet na primer, ustvarjalci modernega evropskega gledališča niso bili nikoli ekshibicionisti.)

Če se že ne daje resnim strokovnim prizadevanjem eksperimentalnih gledaliških skupin vsaj kolikor toliko normalnih osnovnih delovnih pogojev, ki bi jih bila ta dejavnost v sedmih letih uspešnega dela zaslužila, ali se ne zdi upravnemu odboru sklada, da je v opreki z njegovo devizo o pospeševanju kulturne (v tem primeru gledališke) dejavnosti pa tudi z načeli demokracije in svobode umetniškega ustvarjanja, če hoče ljudem, ki se dolga leta studiozno praktično in teoretično ukvarjajo z gledališčem, indirektno določati, kako in s čim naj eksperimentirajo?

Ali ne bi bilo bolj prav, da bi upravni odbor Sklada SRS za pospeševanje kulturnih dejavnosti naravnost in jasno povedal, ali je eksperimentalna dejavnost zaželena ali ne, ne pa da sprejema neke klavzule, ki dotacijo zreducirajo na minimum, ali pa celo ukinjajo?

DRAGA AHAČIČEVA

„Veliki romani našega časa"

Švicarska kritika o Miroslavu Krleži

»Neue Zürcher Zeitung« je na eni svojih feljtonskih strani prejšnji teden predstavila svojim bralcem v obsežnem članku delo pisatelja Miroslava Krleža. Pisec se je ustavil zlasti pri romanih »Vrnitev Filipa Latinovicza« in »Na robu razuma«, ki sta pred kratkim izšla v nemškem prevodu. Prvi roman je izšel v prevodu Klausa Winklerja v frankfurtski založbi Suhrkamp-Verlag, drugega pa je v sklopu izbranih del, ki jih je napovedala, izdala založba Stiasny v Gradcu.

Avtor prikaza predstavlja bralcem v zgoščenih obrisih poreklo, vzgojo in izobrazbo pisatelja ter okolje, v katerem je oblikoval svoj svetovni nazor in v katerem je dobil najmočnejše ustvarjalne pobude. To je Hrvatska v zadnjih letih avstroogrske monarhije in po prvi svetovni vojni, Hrvatska, ki je v pisateljevih delih oživela »bodisi kot osvežujoč spomin na čisto otroštvo, bodisi kot bridek protest proti takratnim socialnim in političnim razmeram«.

Kritik poudarja zlasti ostro družbenokritično angažiranost Krleževega pripovedništva in suvereno obvladanje moderne pripovedne tehnike, pa še veliko psihološko prodornost, s katero podaja svoje junake. Vse te odlike postavljajo po oceni švicarskega pisca »Vrnitev Filipa Latinovicza« med največje romane našega časa.

Ko razčlenjuje Krležev pripovedni stil, se pisec ustavlja pri osnovnih značilnostih — pri montaži, retrospektivni tehniki in še posebej pri notranjem monologu. Prav v notranjem monologu Krleževih junakov najde tudi najbolj karakteristično razliko med Krležem in Andrićem in piše med drugim: »Krležev stil ne pozna mirne pripovedi v širokih epskih tokovih, ki jo tako visoko izpopolnjeno najdemo v Andrićevih romanih. Krleževa proza je neustavljiv parlando, je bolj nervozna in strastna, a zato nič manj senzibilna«.

S prav takšnim priznanjem predstavlja kritik nemškim bralcem tudi roman »Na robu razuma« (mimogreče opozarja, da prevod naslova »Ohne mich« ni v skladu z izvirnikom), o katerem med drugim pravi: »Roman je po umetnikovih doživetjih prve svetovne vojne in njenih neveselih posledic bridek, skrajno agresiven obračun z zlaganostjo, čobičkarstvom in neumnostjo družbe.«

Oba romana sta predstavljena z zgoščenimi vsebinskimi prikazi in s citati nekaterih značilnih odlomkov. Po oceni pisca sta »Vrnitev Filipa Latinovicza« in »Na robu razuma« nemško govorečemu svetu predstavila umetniško veličino Miroslava Krleža, ki ga šele sedaj spoznavajo kot mojstra pripovedništva. Prikaz se zaključuje z opozorilom, da bodo morali sečaj tudi nemški odri odkriti Krleža — dramatika.

S. G.

Kulturno življenje na trboveljski gimnaziji

Dramska sekcija na trboveljski gimnaziji bo tudi letos samostojno uprizorila odrsko delo. Naštudirali bodo igro iz dijaškega življenja. Igrali pa jo bodo predvsem dijaki tretjih razredov. Te dni so začeli s prvimi pripravami. Literarni krožek je gostoval na Jesenicah z literarnim večerom. Ta krožek je eden najbolj delavnih na šoli in izdaja lastno glasilo Mi mladi. Pred leti je bilo med najboljšimi srednješolskimi glasili v Sloveniji.

POMENEK MED VAJO — V soboto bo uprizoril Veliki oder Drame SNG Pirandellovega »Henrika IV.«. Predstava bo v našem gledališkem snovanju vsekakor zanimiv dogodek. Naslovno vlogo bo igral Rudi Kosmač. Na sliki: režiser France Jamnik v pogovoru z igralci; torej med vajo. Foto: Leon Dolinšek

26

POD RAZŽARJENIM NEBOM

DIMITAR SOLEV

Vse mi je hipoma jasno, veliko jasneje kot bi bilo potrebno, vendar preprosto ne vem, kaj naj bi ukrenil. Še zmeraj na kolenih začnem pobirati frnikule s tal. Pobiram jih potrpežljivo po vrsti, po kolenih drsam za njimi, še kar naprej klečim; frnikule pobiram z eno roko (s tako iztegnjeno roko se kradejo slive nad tujimi plotovi) in jih bašem v levi žep. Pri tem se ogibam vprašanju, ali ni ta nepojmljiva pedantnost samo simuliranje, morda slučajno in pretanjeno, toliko da ne rečem tudi nezavedno, vendar pa vseeno najobičajnejše simuliranje. Na vso srečo na tleh ni več frnikul, zato je tudi izgovor, da bi še klečal na zemlji, postal čisto neopravičljiv. Dvignem se s povešenimi rokami, ne da bi si hotel priznati, kako se mi tresejo kolena; kakor da bi jih stresel in ohladil električni tok. Dane se je nagnil in se tako rekoč prilepil za ograjo. Zdi se mi, da je preteklo že veliko več časa, da je na neki nepojasnljiv način minil tudi čas, ki bi moral biti za nas odločilen.

Blagoje in Pero še zmeraj stojita pred mano: odrevenela sta neposredno pred uličnim ovinkom. Vidim samo njuna negibna in napeta hrbta. Obstanem za njima pri spuščeni izložbeni roleti, desnica pa seže kar sama od sebe v hlačni žep; ta je vseeno veliko težji od tistega, v katerem so frnikule.

Nikakršnega glasu ne slišim; vsaj mislim, da ga ne. Brnenje, ki prihaja od razbeljenih zidov, ni nič drugega kot zvonjenje v mojih razgretih ušesih.

Levo od mene je spuščena roleta zaprte trgovine z živili. Nekaj dlje se je zaoblil vogal trgovine z zaklenjenimi vrati, vendar pa jih ne vidim. Zdi se mi, da jih nikakor ne morem videti, prav kot ne vidim več pred sabo niti Blagoja niti Pera. Pomislim (kakor po nekem poprejšnjem dogovoru), da bi morala biti levica prosta. V resnici tudi zares počiva na roleti. Pod prsti, ki nervozno igrajo, čeprav se ne zavedam, da bi se sploh premikali, ostajajo vijugavi sledovi po hrapavi neravni površini. Poprej nisem opazil, da bi se na tej rebrasti roleti nabralo toliko prahu. Neverjetno je tudi to, da opazim na ravnem in odebeljenem kraju, kjer se roleta končuje, ime tukajšnje firme. Ne poznam je.

Tako stojim čisto prilepljen ob zaprto izložbo in ne slišim nikakršnega glasu. Ves napet prisluškujem, pričakujem nekaj, vendar zares ne slišim nikakršnega šuma. Vem pa, ne ker je to docela logično domnevati, pač pa čisto zagotovo vem, da bi se v tej tišini morali slišati katerikoli koraki; ali ne slišimo tudi kokodakanja kokoši, ki na številnih dvoriščih brskajo po zapuščenih vrtovih?

Hipoma skoraj glasno zdvomim v Danetov znak. Odkar ga je dal od tam, s plota, je minilo že toliko časa, da se mi zdi čisto razumljivo, da bi že morali slišati topot korakov. Rad bi glasno pred drugimi izrekel svoj dvom, docela pripravljen, da ga utemeljim s tem, koliko časa sem pobiral frnikule in čakal pred izložbo, vendar pa je Dane še zmeraj ves prižet k plotu, po ulici pa je nastala taka tišina, da mislim, da ne bi prenesla nikakršnega glasu.

Nikakršnega šuma ni; še zmerom ni niti najmanjšega znamenja tega pričakovanega šuma. S komaj zadrževanim dihom v grlu, z olajšanjem (zakaj prav z olajšanjem?) sprostim stisnjeno in hladno roko v desnem žepu. Prepričan sem, da bi to tudi drugi že morali storiti za menoj.

Prav ta hip pa se prikaže izza ogla pred nami: brez glasu, kakor da ne hodi s svojimi izdajalskimi koraki, čisto podoben senci. On. Naenkrat se je prikazal tu, čisto blizu in docela resničen, vse do tistega golobjega gumba na suknjiču. Trebuh mu nekoliko štrli. Hodi pred našimi očmi, kakor bi lebdele pred njimi tiste čudne slepeče pege, ki ostanejo v očeh po dolgem gledanju v sonce in ki jih vidiš vse dotlej, dokler se bleščijo.

Najprej se je prikazal nekaj korakov od nas; stojimo poleg roletne izložbe, tako rekoč drug za drugim v kratkih hlačkah in z oblečenimi suknjiči, trije, z rokami v žepih. Z obrazi smo obrnjeni proti njemu in strmimo vanj; tudi on nas gleda, meri nas z očmi vse od prvega do zadnjega. Hodi dalje. Ko bi vedel, ko bi le mogel vedeti ali vsaj slutiti, kaj ga čaka, kaj ga končno in neogibno čaka, bi se gotovo vrgel na koga izmed nas, lahko bi naskočil brez večjega truda, zakaj tako blizu nas je, da bi nemara zadostovalo, če bi stegnil roko in že bi nas dosegel. Ne vem, kaj bi se zgodilo takrat; sicer pa ne stori tega.

Gre mimo nas; premeri nas vse po vrsti, in še enkrat, in že je za mojim hrbtom. Nekaj pedi stran od svojih gledam njegova pleča, tako rekoč v isti višini s svojimi (ali se mi zdi tako zaradi razdalje ali pa je pločnik niže od mojih nog?). Veliko krepkejša so in že zdebelena. Nekoč poprej silno razvita so se morda kakor skala napenjala med jesenskimi veslanji po reki, pod težkimi in topimi udarci, ki jih je s stisnjenimi zobmi delil drugim, pa so se čedalje bolj napihovala.

Ko je že šel mimo nas, nekaj korakov od mene, sem opazil, kako počasi, neopazno in skrivaj premika desnico proti levemu žepu na suknjiču. Da ni morda že spregledal naše nakane? Obenem se je ostro obrnil proti nam, njegova roka že počiva desno na prsih, ustnici pa sta se mu komaj opazno odlepili.

200 AVTOBUSOV DNEVNO — Na celjski avtobusni postaji odpelje in pripelje vsak dan skupno več kot 200 avtobusov, od tega četrtina vozil drugih avtobusnih podjetij, ki vzdržujejo linije skozi Celje. Da potuje z avtobusi vsako leto več ljudi, kaže že sam podatek celjskega avtobusnega podjetja, ki je v devetih mesecih letos prepeljalo več kot 4.600.000 potnikov. Svoj vozni park je letos dopolnilo z 9 novimi avtobusi, nekaj avtobusov znamke TAM-DEUTZ in FAP pa bodo še kupili do konca leta. Foto: F. Krivec

Nagrajena ustvarjalnost — nove pobude

Kolektiv soboške »Mure« bo prihodnje leto povečal bruto produkt za blizu dve milijardi dinarjev

Kdor pozna razvoj soboške tovarne »Mura« in prizadevanje kolektiva, ki je v minulih treh letih moderniziral svoje obrate in vanje vložil skoraj 600 milijonov dinarjev, lahko zadovoljno ocenjuje prvo bogato vračanje obresti za vložena sredstva in napore. Kolektiv je za prihodnje leto napovedal povečanje vrednosti bruto produkta od sedanjih 4,9 milijarde na 6,7 milijarde dinarjev. To zagotavlja, da se bo mesečno povprečje osebnih dohodkov v prihodnjem letu gibalo med 31 in 32 tisočaki.

Takšno napoved družbenega plana so temeljito proučili vsi člani kolektiva, kajti obveznosti, ki jih sprejemajo v »Muri«, so kljub realni zasnovi dokaj zahtevne in zahtevajo prizadevnost na vsakem delovnem mestu.

Poglejmo: v skoraj dvemilijardnem povečanju bruto produkta je z levjim deležem zastopan obrat perila s 4,4 milijard dinarjev finančnega plana (skoraj eno milijardo več kot lani), kar pomeni predelavo štirih milijonov m² blaga ali skoraj 24% več kot letos. Podoben napredek bodo s 705.000 m² predelanega blaga (letos 450.000 m²) realizirali prihodnje leto v obratu težke konfekcije, kar pomeni z 2,1 milijarde dinarjev bruto produkta 53% povečanje proizvodnje. Podobno povečanje bo tudi v pletilnem obratu.

Naglo povečanje proizvodnje se bo odražalo tudi v izvozu, ki bo v primerjavi s tem letom kar za 60%. »Mura« ima že sedaj sklenjene pogodbe za izvoz svojih izdelkov za 1,6 milijona dolarjev. Od Švedske, Zahodne Nemčije in Sovjetske zveze, kjer ima »Mura« največ odjemalcev, si obetajo, že v bližnji prihodnosti nova naročila. Nič čudnega torej, če napovedujejo v »Muri« za prihodnje leto celo za dva milijona dolarjev izvoza.

V »Muri« se tudi v bodoče ne bodo odpovedali nekaterim nujnim investicijam. Med temi bo največja nabava 120 novih modernih šivalnih strojev.

Nedavno so v »Muri« uredili tudi prevoz delavcev z lastnimi avtobusi na delo in domov. Izkušnja kaže, da se je tudi po zaslugi tega ukrepa znatno povečala produktivnost. To dokazuje, da je postala skrb za delovnega človeka v »Muri«, ki investira velika sredstva tudi v gradnjo stanovanj, odločujoč činitelj v njenih gospodarskih uspehih.

B. BOROVIČ

RADENCI

Krajevna skupnost v ospredju razprav

Na dvodnevnem seminarju za vodstva krajevnih in občinskih organizacij SZDL v pomurskih občinah, ki je bil v Radencih, so udeleženci razpravljali predvsem o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti. Govorili pa so tudi o analizi statutov delovnih organizacij in komun tako pomurskih kot tudi ormoške občine. Udeleženci so bili mnenja, da občine nikakor ne bi smele zavirati pobud krajevnih skupnosti z birokratskimi posegi pri urejanju raznih materialnih problemov. B. B.

Višja šola PTT?

Poštarji si vsak dan bolj prizadevajo, da bi skupaj z razvojem, modernizacijo, mehanizacijo in avtomatizacijo ter tudi poenostavitvijo poštnega poslovanja vzgojili dober kader, ki bo ustrezal modernejšemu in hitrejšemu poštnemu delu. Letos so zato za Bežigradom odprli novo srednjo PTT šolo, v prihodnjem letu pa bodo po sedanjih predvidevanjih odprli tudi višjo PTT šolo.

Letos ustanovljena dvoletna PTT srednja šola, — podobni šoli sta že v Beogradu in Novem Sadu — je ustanovljena z namenom, da pošti v najkrajšem času preskrbi dovolj ustreznega kadra. V njej se bodoči poštni uslužbenci seznanjajo s poštno in telefonsko-telegrafsko službo, plačilnim prometom, blagajniškim poslovanjem, finančno gospodarsko službo, itd. Med splošnimi predmeti imajo dijaki PTT šole na urniku slovenščino, francoščino, matematiko, zemljepis, zakonodajo, politično ekonomijo, etiko in telovadbo. Pouk je prilagojen poštnim zahtevam.

Ob teoretičnem pouku se dijaki tudi praktično vadijo na posebej urejenih delovnih mestih v šolskem PTT centru.

J. V.

Medobčinski seminar zaključen

SLATINA RADENCI, 13. okt. — Današnji, zadnji dan seminarja v Radencih so posvetili zastopniki krajevnih in občinskih vodstev SZDL analizi in nekaterim perečim problemom gospodarstva v pomurski in ormoški občini. Po uvodnem referatu podpredsednika OO SZDL Maribor Janka Markiča je sodelovalo v razpravi skoraj vseh 60 delegatov. Težišče razprave je bilo na obravnavanju kmetijskih vprašanj in investicijske izgradnje v kmetijstvu.

Ob koncu seminarja so se udeleženci strinjali, da bo seminar dragoceno napotilo za nadaljnje delo vodstev Socialistične zveze.

B. B.

V KZ Haloze dobro gospodarijo

Prihodnje leto 90 milijonov din za modernizacijo proizvodnje

V kmetijski zadrugi »Haloze« so v letošnji jeseni presegli plan setve visokorodne pšenice za 15 odstotkov. Med drugim so poizkusno zasejali okrog 5 ha z rusko pšenico (bezostaja), ki je mnogo odpornejša proti mrazu do —30 stopinj C. V kooperaciji je sedaj nad 500 posestnikov, ki so prek zadruge nabavili blizu 40.000 kg kakovostnega semena pšenice in s tem presegli plan za 7.000 kg. V letošnjem letu so kooperacijsko sodelovanje razširili še na kokošjerejo za proizvodnjo jajc. V lastnih pitališčih in pri kmetih okrog ima zadruga 350 glav živine.

Zaradi bolj smotrnega izkoriščanja vseh agrotehničnih sredstev in kadra bodo z novim letom ustanovili v Vidmu, Podlehniku, Majšperku in Cirkulanah samostojne obrate, s čimer upajo, da bodo dosegli bolje organizirano proizvodnjo in večjo produktivnost.

V letu 1964 bodo po investicijskem planu investirali v modernizacijo kmetijske proizvodnje 90 milijonov dinarjev, dogradili in mehanizirali pitališče za govejo živino v Majšperku, obnovili vinograde v Narapljah na površini 13 ha terase, medtem ko bodo na Ptujski gori in Podložah obnovili sadovnjake. Pospešili bodo nakup zemljišč ter do leta 1970 od dosedanjih 200 ha razpolagali z okrog 1.300 ha lastnih zemljišč, katere bodo arondirali ter uvedli specializirano proizvodnjo. F. H.

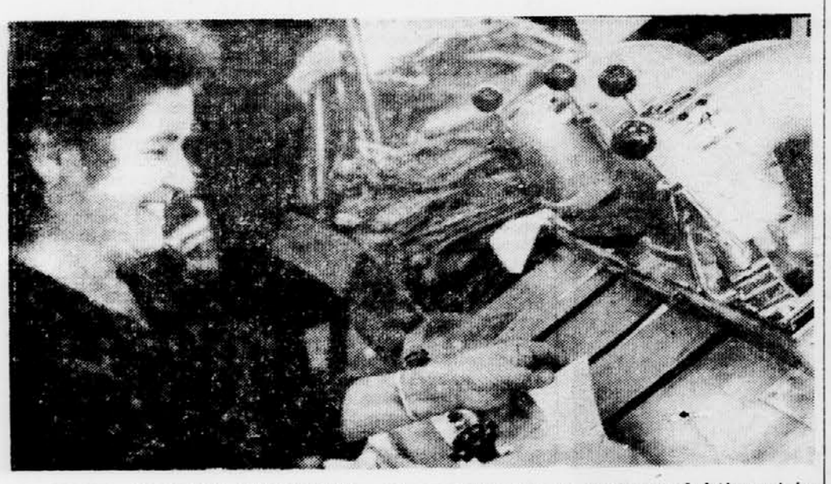

V »MURI« JE DELO PRIJETNO — V prizadevanju za večjo produktivnost in za kar najbolj uspešno uveljavljanje v mednarodni konkurenci se je kolektiv soboške tovarne »Mura« že pred časom odločil za rekonstrukcijo svoje tovarne. Ob dobrih prizvodnih rezultatih, ki jih dosegajo v takšnih pogojih, je tudi delo ob sodobnih strojih prijetnejše, zagotavljajo delavke v šivalnici, največjem oddelku v obratu za izdelovanje perila. Na sliki: sodobni stroji sicer neusmiljeno narekujejo ritem dela, toda urne in spretne roke prav nič ne zaostajajo. Foto: B. Borovič

GOMILA

Odslej še zabavni ansambel

Pri turističnem društvu na Gomili v Slovenskih goricah imajo kulturno-propagandno-prosvetno sekcijo, pri kateri so sedaj ustanovili še zabavni ansambel. V njem sodelujejo kvintet, pevski zbor, oktet, dramska, recitatorska in folklorna skupina. Vsaka skupina ima svoj pester program, ki ga ob vsakem času poljubno sestavijo v celoto in dobijo celovečerni program. Ker je TD Gomila v Prlekiji, kakor večji del njenih članov, si je ansambel nadel ime »PRLEKIJA«, in bo pod tem nazivom gostoval tudi drugje. BJ

CELJE

Nagrajeni gojitelji cvetja

Sama misel na cvetlične zavese, ki od spomladi do pozno v jesen s svojo raznobarvnostjo krasijo okna in balkone mnogih celjskih hiš, je v teh novembrskih dneh dokaj prijetna. Kajpada je misel na to tem prijetnejša za tiste Celjane, gojitelje lončnic, ki so pred kratkim za svojo prizadevnost prejeli posebna priznanja komisije olepševalnega in turističnega društva v Celju. Le-ta je za letošnje uspehe nagradila v mestu 27 gojiteljev z denarnimi nagradami od 500 do 3000 dinarjev. Nagrade in priznanja so postala že tradicija in nedvomno spodbujajo gojitelje cvetja. K.

Naš razgovor

Pestre prireditve ob dnevu republike

Sekretar občinskega odbora SZDL Ptuj Franjo Rebernak o pripravah na praznovanje

V ptujski občini so v polnem razmahu priprave za proslavo 20-letnice nove Jugoslavije, v katerih sodelujejo SZDL in ostale družbene organizacije in društva. Sekretarja občinskega odbora SZDL Ptuj **Franja Rebernaka** smo prosili, da bi odgovoril na nekatera vprašanja v zvezi s praznovanjem.

Kaj ste ukrenili za proslavo 29. novembra?

Imenovan je poseben odbor, ki vodi priprave za to pomembno obletnico. V razpravah okoli organiziranja prireditev je obveljalo stališče, da je treba v proslave vključiti čimveč občanov in doseči na vseh prireditvah delovno vzdušje. Prav tako smo sprejeli stališče, da bodo prireditve ob 20-letnici nove Jugoslavije še v decembru.

Ali bo ob tem odprta tudi kakšna razstava?

Odprli bomo več razstav, s katerimi želimo poudariti pomembni obletnici. Omenil bi predvsem razstavo »Tisk v NOB«, ki jo bosta pripravila oddelek za NOB pri Mestnem muzeju in ljudska knjižnica. Razstava bo odprta od 23. do 30. novembra. V tednu pred praznikom bodo v Ptuju odprli tudi razstavo ptujskih likovnih umetnikov Mežana, Lugariča in Oeltjena ter razstave likovnih del ptujskih amaterjev.

Kakšne prireditve še pripravljate?

Občinska skupščina Ptuj se bo dne 27. novembra sestala na zasedanju, ki bo posvečeno prazniku. Naslednji dan bodo v avli osnovne šole »Toneta Žnidariča« odkrili spominsko ploščo temu revolucionarju, španskemu borcu, po katerem ima šola svoje ime. Zvečer pred praznikom bo v Ptuju za odrasle slavnostni koncert pevskega zbora »Slava Klavora« iz Maribora, popoldne pa bodo mariborski pevci nastopili za mladino. Mariborski gledališčniki bo-

do gostovali v tovarni glinice in aluminija »Boris Kidrič« v Kidričevem. Tudi lokalna radijska postaja bo svoj program prilagodila prazničnemu vzdušju. V večjih delovnih kolektivih pripravljajo svečane proslave in zasedanja delavskih svetov. V začetku decembra pa bodo na literarnem večeru nastopili književniki iz Maribora in Ljubljane.

M. KOS

ROGAŠKA SLATINA

Ob robu zdraviliško-turistične sezone

V devetih mesecih letošnjega leta se je zvrstilo 14.534 gostov — Največ nočitev je odpadlo na Hrvate, Slovence in Avstrijce

V največjem zdravilišču Slovenije so pričakovali letos padec zdraviliško turističnega prometa. To pa predvsem zaradi ostrejših kriterijev komisij zdravstvenega zavarovanja in ukinitve premije za penzionske storitve za goste samoplačnike, ki jih je sprejemalo gostinstvo. Zato so morali povišati cene, kar se je seveda poznalo že lani pri dotoku domačih gostov. Kljub temu se bojazen letos ni uresničila. Tako je letos zdraviliško turistični promet enak lanskoletnemu, kljub zelo močnemu izpadu v predsezoni. Za to pa so si prizadevali vsi odgovorni činitelji v Rogaški Slatini.

Tako so zastopniki zdravilišča obiskovali tiste zdravstvene ustanove, od koder je dotok zavarovancev najmočnejši. Za predstojnike in zdravnike teh institucij so organizirali posebno posvetovanje, na katerem so jih seznanili z načinom zdravljenja v Rogaški Slatini. Močno pa so tudi razvili propagando. Tako se je obisk iz tujine močno povečal, več pa je bilo tudi domačih zavarovancev. Občina in turistično društvo v sami Rogaški Slatini sta morala storiti marsikaj, da je mestece dobilo še prijaznejši videz. Tako so n. pr. prebivalci tekmovali, kdo bo lepše uredil okolico svoje hiše. Turistično društvo je nagradilo in pohvalilo nad 60 hišnih lastnikov. V glavni sezoni so organizirali 35 raznih prireditev, promenadni koncert, turistično društvo je organiziralo veliko izletov in bi jih še več, a ni bilo avtobusov.

Med gosti je Turistično društvo izvedlo anketo in po njej ugotovilo, da se je 10% anketiranih počutilo v Rogaški Slatini odlično, 32% gostov je bilo tu zelo zadovoljnih, polovico anketiranih je bilo zadovoljnih, 1% nezadovoljnih, 7% anketnih listov pa je bilo neizpolnjenih. V 9 mesecih letošnjega leta se je zvrstilo v Rogaški Slatini 14.534 gostov s 192.093 nočitvami. Največ nočitev odpade na goste iz Hrvatske, nato na Slovence, na tretjem mestu pa so Avstrijci, ki jim sledijo gostje iz Srbije, nato pa Italijani in drugi.

J. Z.

Mladina o statutih

Preteklo nedeljo je bila na Muti mladinska konferenca tovarniškega komiteja ZMS tovarne Muta. Z njo so se v glavnem končale redne letne konference aktivov ZMS v občini Radlje ob Dravi.

Skoraj na vseh konferencah so ugotavljali, da mladina pridno sodeluje v različnih organizacijah in društvih, medtem ko za delo v mladinski organizaciji nima pravega zanimanja. Na konferencah so mladinci tako v poročilih kot v razpravah veliko govorili o pripravah na sprejem novih statutov v gospodarskih organizacijah, o izobraževanju in o proizvodnji.

L. J.

PTUJ

Seminar o metodah dela SZDL

V četrtek se bo začel v veliki dvorani občinske skupščine v Ptuju tridnevni medobčinski seminar občin Ptuj, Slovenska Bistrica in Lenart. Seminar organizira SZDL, obravnaval pa bo organizacijske oblike in metode dela te organizacije. Seminarja se bodo udeležili vsi člani izvršnih odborov SZDL omenjenih občin in predsedniki krajevnih odborov SZDL.

D. Z.

Za dvanajst tisoč hiš skrbijo

V dimnikarskem podjetju Maribor vedno bolj občutijo pomanjkanje dimnikarjev — Za ta poklic med mladino ni zanimanja

V dimnikarskem podjetju Maribor vedno bolj občutijo pomanjkanje dimnikarjev — za poklic med mladino ni zanimanja.

Dimnikarsko podjetje Maribor ima na skrbi okrog 12 tisoč stanovanjskih hiš na področju občin Center, Tabor, Tezno in Slovenska Bistrica. Delovni kolektiv »črnih« ima danes že 50 delavcev, ki imajo polne roke dela. Za njihov poklic ni posebnega zanimanja, zato imajo težave s pridobivanjem ljudi. Vsako leto bi potrebovali vsaj 8% nove delovne sile. Tudi med mladino ni zanimanja za dimnikarski poklic, saj so lani in letos dobili le po enega vajenca.

Na podeželju imamo vrsto primerov — je v razgovoru povedal direktor podjetja Otmar Ratej — da se zdijo posamezniki naše cene previsoke, čeprav to ne drži in temeljijo na režijski uri 368 dinarjev. Pri gospodinjstvih pa odstopamo od te cene in računamo na primer za mali štedilnik (normativ za čiščenje 14 minut) 70 dinarjev, čeprav bi jih lahko zaračunali 84. Na podeželju pa zaradi oddaljenosti dodamo tudi 20 do 30% na to ceno, kar je razumljivo glede na dolgo pot, ki jo mora opraviti dimnikar.

Prihodnje leto, 1. aprila, bodo slavili 15-letnico podjetja, ki je nastalo z združitvijo šestih zasebnih obrtnikov. Promet podjetja se je iz leta v leto povečeval ter znaša letos že nad 50 milijonov dinarjev. Še ta mesec se bo podjetje vselilo v nove poslovne prostore, ki so jih uredili na Slomškovem trgu. Tukaj bodo imeli pisarne, delavnico, kopalnice in stanovanje za hišnika. Za to so vložili 18.5 milijona dinarjev lastnih sredstev ter dobili 1.5 milijona dinarjev kratkoročnega kredita. Ureditev novih poslovnih prostorov bo omogočila boljše poslovanje in bo v veliki meri prispevala k boljši in učinkovitejši organizaciji dela. JAN

Iz včerajšnje druge izdaje

KOČEVJE — Na občnem zboru občinskega sindikalnega sveta so govorili o izdelavi statutov delovnih organizacij, prehodu na 42-urni tednik, izobraževanju, proizvodnji itd. Letos se bo po planu povečal družbeni kosmati proizvod (nasproti lani) za več kot tri milijarde dinarjev; tudi narodni dohodek bo letos porasel za 1 milijardo oziroma za dobro petino bo večji, kot je bil lanski. V osnovna sredstva gospodarstva bodo letos vložili poldrugo milijardo dinarjev ali 49 odstotkov vseh investicijskih sredstev. Primer dobrega gospodarjenja je kolektiv podjetja Avto. Ker so prepustili potniški promet drugemu podjetju, bodo imeli blizu 40 milijonov dinarjev manj celotnega dohodka, vendar bodo s skrbnim izkoriščanjem tovornih prevoznih sredstev presegli plan narodnega dohodka za 6 odstotkov.

Iz včerajšnje tretje izdaje

LJUBLJANA — Na novo zgrajeni stolpnici »metalki« bodo dela kmalu končana. Računajo, da bo zgrajena čez dobre tri mesece. Stolpnica, ki bo po številu dvaindvajseta v Ljubljani, bo veljala eno milijardo 200.000 dinarjev. Zanjo so porabili 645 ton betonskega jekla, 5608 m³ betona in 110.000 supervotlakov. Načrte za stolpnico je izdelalo projektivno podjetje Kranj po idejni zamisli inženirja Mihevca.

Občinska skupščina Vič-Rudnik je ustanovila dva sklada, in sicer sklad za napredek obrti in za pospeševanje gostinstva in turizma. Tudi organi skladov so že formirani, delovati pa bosta začela prihodnje leto. Sredstva sklada za gostinstvo in turizem se bodo stekala iz pavšalov gostinskih podjetij, uporabili pa jih bodo za gradnjo novih in adaptacijo starih turističnih objektov. Sredstva sklada za napredek obrti, ki je prvi v ljubljanskem okraju, pa se bodo stekala iz obveznih dajatev storitvenih gospodarskih organizacij in prispevkov družbeno političnih skupnosti. Ta sredstva nameravajo uporabiti za razvoj obrti, zlasti socialističnega sektorja, ki so produktivnega značaja in pa uslužnostnih servisov stanovanjskih skupnosti.

POGLED V ČRNO Foto: Gal

Zlata serija 1964

NAGRADNO ZREBANJE
Ob pričetku prodaje novih modelov gramofonov ISKRA

EMONA STANDARD
najmodernejši visokokvaliteten električni gramofon za vse brzine + moderna oblika + nizka cena + nagradna zbirka 20 izbranih plošč JUGOTON
samo 16.000 din

EMONA DE LUXE
luksuzni električni gramofon s transparentnim pokrovom + najkvalitetnejša reprodukcija vseh vrst plošč + nagradna zbirka 20 izbranih plošč JUGOTON
samo 17.500 din

EMONA PORTABLE
Prenosni električni gramofon v ekskluzivnem kovčku + izredna vzdržljivost + sposobnost reprodukcije vseh vrst plošč + nagradna zbirka 20 izbranih plošč JUGOTON
samo 18.500 din

Nagradne zbirke podeljuje žreb 10. decembra in 10. januarja vsakemu petdesetemu kupcu radioaparata iz zlate serije, poleg tega pa še ŠTIRIDNEVNA NAGRADNA POTOVANJA V PARIZ-RIM-NAPOLI za vse kupce radioaparatov in gramofonov zlate serije. — Pošiljajte izpolnjene kupone garancijskih listov radioaparatov in gramofonov zlate serije, kupljenih v novembru in decembru

TRADICIJA ISKRA KVALITETA

TRETJA TEKMA ZA NOGOMETNI POKAL VELESEJMSKIH MEST

Juventus - Beograd 1:0 (0:0)

TRST, 13. nov. V tretji tekmi za pokal velesejmskih mest je enajstorica Juventusa iz Torina premagala OFK Beograd 1:0 (0:0). Edini gol tekme je dosegel v 83. minuti igre Menichelli. Tekmo si je ogledalo okoli 15.000 gledalcev, sodil pa je Švicar Dienst.

Juventus: Anzolin, Gori, Sarti, Castano, Salvadore, Leoncini, Stacchini, Del Sol, Nene, Sivori, Menichelli.

Beograd: Vidinić, Čolić, Gavrić, Marić, Krivokuća, Milovanović, Samardžić, Gugleta, Milošev, Banović, Skoblar.

Italijanski nogometaši so zasluženo premagali ekipo Beograda, saj so ves čas tekme bili v premoči. Že v prvih minutah dvoboja so napadalci Juventusa štirikrat zapored izsilili kot, vendar so obrambne vrste Beograda tisti čas delovale brezhibno, še posebej pa se je izkazal vratar Vidinić, ki je odbranil nekaj ostrih strelov. Italijani so imeli idealno priložnost v 13. minuti igre, ko je Brazilec Nene ukanil obrambo in sam prodrl pred Vidinića, vendar je zgrešil vrata. V prvem polčasu so se Beograjčani v glavnem branili, zato pa so po odmoru večkrat silovito napadli Juventusovo svetišče, vendar so se skoraj vsi njihovi napadi končali v kazenskem prostoru. V 77. minuti igre je Milošev močno streljal, toda žoga je zadela vratnico. Zaradi tempa, ki so ga italijanski nogometaši diktirali skoraj ves čas igre, so obema ekipama naposled pošle moči. Edini zadetek na tekmi ni bil rezultat premišljene akcije, temveč napake vratarja Vidinića. Sivori je streljal na vrata in namesto da bi Vidinić žogo ujel, jo je samo izboksal v polje do Menichellija, ki jo je nato usmeril v mrežo.

Zaradi dobre obrambne igre Beograda so napadalci Juventusa imeli več pobude. Vendar ni dosti manjkalo, le pičlih sedem minut je bilo do konca tekme, pa bi se tudi tretje srečanje končalo brez zadetka. Če bi slučajno prišlo do podaljška 2 × 15 min., verjetno Beograjčani nebi spremenili taktike, saj so se, razen v prvih minutah po odmoru, le branili. Tehnično vodstvo Beograda je zelo spretno obdelalo taktiko obrambe, saj je delovala res brezhibno, vendar je pa tudi res, da se na napad ni mislilo, saj je Beograd večji del tekme napadal le s tremi igralci (Skobljarjem, Samardžićem in Miloševim). Igralci obeh moštev so bili zelo nervozni, pa tudi precej ostri. Največ pa nas je razočaral Brazilec Nene, ki je ne samo igral grobo, temveč je tudi večkrat simuliral, da je poškodovan. Na to se seveda odlični švicarski sodnik Dinst ni preveč oziral in je bilo videti, da dobro pozna ukane profesionalnih nogometašev.

(de)

Danes: Rudar – Olimpija

Na centralnem stadionu za Bežigradom bo danes ob 14.45 prijateljska nogometna tekma med vodilnim članom SNL Rudarjem iz Trbovelj in domačo Olimpijo. Vstopnina je enotna.

Sin Kim Dan – 51,5 na 400 m

DŽAKARTA, 13. nov. V nadaljevanju športnih iger GANEFO je danes severnokorejska atletinja Sin Kim Dan pretekla progo, dolgo 400 m, v času 51.4 sek., kar je za dve sekundi bolje od veljavnega svetovnega rekorda sovjetske atletinje Itkine. S tem tekom je Sin Kim Dan potrdila, da njen včerajšnji rezultat v teku na 800 m ni bil slučajen. Tudi ta rezultat ne bo priznan za svetovni rekord, ker Severna Koreja ni član mednarodne atletske federacije.

Teniškega dvoboja z Nizozemsko ne bo

BEOGRAD, 13. nov. Teniška federacija Nizozemske je obvestila osrednjo jugoslovansko zvezo, da njeni igralci ne bodo mogli nastopiti v četrtfinalnih borbah za letošnji »Pokal švedskega kralja Gustava«. Tako so se jugoslovanski teniški reprezentantje uvrstili v zaključne boje brez borbe. Finalni turnir bo od 28. do 30. t. m. v Beogradu.

Atleti v Mariboru še tekmujejo

MARIBOR, 13. nov. Lepo in sončno vreme je pretekle dni privabilo na atletske steze tudi še atlete. Na zadnjem mitingu AK Branika sta se izkazala Branikovec Bukovec, ki je zalučal kladivo 63,49 m daleč in tako izboljšal slovenski mladinski rekord. Rekord v enakem razredu je dosegel tudi Satler (Tr. Kr.), in sicer v metu krogle, ki je letela 17,11 m daleč. Ta met je bil samo za 9 cm krajši od državnega mladinskega rekorda Tomaševića.

Tek po mariborskih ulicah

Atleti Branika bodo tudi letos priredili, in sicer 21. t. m., tradicionalni tek po mariborskih ulicah za pokal »Večera«. Članska proga bo dolga 3.000 m, za članice pa 800 m. Tekmovanje bo ekipno (po 3 člani). Organizator te prireditve je na lastne stroške poslal na tek tudi tekmovalce iz Celja, Ljubljane in sosednje Avstrije.

-sid

Mariborski drobiž

V soboto so obiskali avto-moto društvo v Orehovi vasi zastopniki AMZ Slovenije. Razgovoru so prisostvovali tudi nekateri funkcionarji občinske skupščine Tezno. Zastopstvo AMS je pohvalilo marljivo delo te enote v letošnji sezoni, posebej pa še organizacijo obeh mednarodnih moto-krosov. V prihodnje pa bodo morali bolj poskrbeti za varnost tekmovalcev po krivdi gledalcev. Sklenili so, da bodo prihodnje leto na novi slivniški progi organizirali državno prvenstvo v krosu.

V VIII. kolu mariborske sindikalne namiznoteniške lige z 20 ekipami so igrali: MTT — Elko 5:1, TAM I — B. Kidrič I 5:2, Invalid — HIMO 5:1, TAM III — Prehrana 5:4; v tej skupini vodi Invalid B. Kidrič II — Elko II 5:1, Zlatorog — Mepa 5:0, TAM IV — Sladki vrh 5:0, IKS — Livarna 0:5, HIMO — Slikoplesk 5:0; v tej skupini je prva Livarna.

B. B.

Madžarska : Novi Sad 2:2 (0:2)

Izkupiček tekme nogometaši namenili Skopju

NOVI SAD, 13. nov. Pred okoli 15.000 gledalci je bila v Novem Sadu odigrana nogometna tekma med reprezentanco Madžarske in Novega Sada. Tekma se je končala neodločeno 2:2 (0:2), izkupiček pa je namenjen obnovi Skopja. Gole so dosegli Pavlič in Takač za Novi Sad ter Komora in Svinjarević (avtogol) za goste. Tekmo je vodil Gucunja iz Novega Sada.

NOVI SAD: Pantelić, Stojanović (Tojagić), Svinjarević, Vratnjan, Brzić, Sekeres, Takač, Milić (Rašić), Pavlić, Kozlina (Lemić), Pirmajer (Radosav).

MADŽARSKA: Geley, Matray (Kesey), Ihas, Nagy, Geler, Solmosy, Farkas, Kuharsky, Komora, Bene, dr. Fenyvesi (Nogrady).

Neodločen izid povsem odgovarja razmerju sil na terenu, obenem pa je tak rezultat velik uspeh reprezentance Novega Sada, ki je v prvem delu igre povsem zasenčila nasprotnika. Prvi gol je dosegel Pavlič, kmalu nato pa je Tekač iz prostega strela povišal na 2:0.

V drugem polčasu so gostje naposled le uredili vrste in začeli napadati. V 49. minuti igre je Komori zadel v črno s kakih 20 metrov, izenačil pa je z avtogolom Svinjarević v 68. minuti.

Najboljši mož na igrišču je bil Takač, ki je s hitrimi nasprotnimi napadi po desnem krilu vnašal v madžarsko obrambo pravo paniko.

Rijeka : Madžarska (olimp.) 1:1

RIJEKA, 13. nov. Pred okoli 6.000 gledalci sta se danes pomerili na stadionu na Kantridi enajstorici Rijeke in madžarskega olimpijskega moštva. Tekma se je končala brez zmagovalca 1:1 (1:1). Sodil je Varaždinac iz Zagreba.

RIJEKA: Antoljak, Milevoj, Brnčić, Radaković (Rabac), Brnjac, Gulin (Vukoje), Zadel (Srdelić), Adžić (Veselica), Naumović, Lukarić.

MADŽARSKA: Aczel, Levay, Czodas, Lakat, Mihalecz, Palotay, Somodi, Nagy, Dunary II, Laszko, Pavazsai, Puskas, Mathesz.

Že v 4. minuti igre je imel Gulin priložnost, da bi dosegel prvi gol, vendar je počasi ukrepal tako, da je obramba razčistila položaj. Domačini so še naprej napadali in imeli terensko premoč, katero je realiziral Zadel v 12. minuti igre, izenačil pa je štiri minute pozneje Pavazsai. Tekma je bila nezanimiva.

Radovljiški smučarji za zimo

Občinska zveza za telesno kulturo občine Radovljica je letos pripravila pester program za bližnjo zimsko sezono. Priredila bo občinsko prvenstvo v vseh zimsko-športnih disciplinah, razen tega pa organizirala smučarsko šolo za mladino in številne vaditeljske tečaje ter seminarje za sodnike. Občinska zveza je zagotovila tudi 60 parov alpskih in 40 parov skakalnih smuči, ki jih bo s popustom prodala radovljiškim smučarjem.

B. B.

Zmaga Reala v Bukarešti . . .

V tekmi osminke finala tekmovanja za nogometni pokal evropskih prvakov je Real Madrid premagal domači Dinamo 3:1 (2:0). Gole za Špance so dosegli Ruiz, Di Stefano in Gento, za domačine pa je bil uspešen Cerkovnicu.

. . . in Spartaka v Plovdivu

V prvi tekmi osminke finala evropskega nogometnega pokala je bolgarski šampion Spartak premagal z golom Čerkova nizozemskega zastopnika v tej konkurenci Philips.

NAMIZNOTENIŠKI DVOBOJ V NOVEM SADU

Gladka zmaga Jugoslovanov

NOVI SAD, 13. nov. — V športni dvorani novosadskega sejma je bil včeraj meddržavni namiznoteniški dvoboj, v katerem je jugoslovanska reprezentanca — Korpa, Vecko, Marković — premagala odlično ekipo Češkoslovaške 5:1. Naši reprezentanti so bili ta večer v izvrstni formi, saj so prve tri dvoboje gladko odločili zase. Edino točko je izgubil mladi Korpa v spodadu s Stanjekom. V predigri k temu dvoboju so zastopnice Prage tesno (3:2) premagale žensko ekipo Novega Sada, v kateri je gostovala tudi Cirila Pirc.

Rezultati — moški: Korpa — Miko 13:21, 21:18, 21:18, Vecko — Stanjek 16:21, 21:7, 21:9, Marković — Polakovič 21:15, 21:14, Korpa — Stanjek 16:21, 17:21, Marković — Miko 21:10, 19:21, 21:15 in Vecko — Polakovič 21:19, 21:15; ženske: Stojšić — Lužova 10:21, 18:21, Pirc — Karlikova 21:16, 21:11, Pirc — Lužova 19:21, 21:16, 21:19, Ječemnica — Karlikova 21:13, 19:21, 15:21, Pirc-Stojšić — Lužova-Karlikova 15:21, 17:21.

Več možnosti za Slovana

Za rokometni pokal Jugoslavije

LJUBLJANA, 13. nov. — V četrtfinalnih srečanjih za rokometni pokal SFRJ, ki bo v nedeljo, bosta slovenski rokomet zastopali dve ekipi: moška Olimpije in ženska Slovana.

Žreb Olimpiji ni bil naklonjen, saj ima za nasprotnika za zdaj najmočnejše moštvo v državi, Partizana iz Bjelovara, jesenskega prvaka zvezne lige. Nastop Bjelovarčanov vliva upanje, da bomo gledali kvalitetno srečanje, saj je tudi Olimpija v zadnjih tekmah republiške lige pokazala prav dobro igro. Domače igrišče daje sicer Ljubljančanom nekaj prednosti, vendar več ko častnega poraza od njih ne smemo pričakovati.

Moščanke so imele pri žrebu več sreče: Igman iz Ilidže pri Sarajevu je neznana ekipa in lahko pričakujemo, da bodo igralke Slovana zastavile vse sile za zmago in z uvrstitvijo v polfinale dosegle morda sploh največji uspeh doslej.

Upravi obeh klubov sta se sporazumeli, da bosta tekmi na igrišču Slovana v športnem parku Kodeljevo v nedeljo. Ženske bodo igrale ob 10., moški ob 11. uri.

Ostali pari: Prvomajska — Bosna, Crvena zvezda — Sloga pri moških ter Spartak — prvak Makedonije, in Lokomotiva — Grafičar pri ženskah.

(Prvak Makedonije pri moških in DRK Beograd pri ženskah sta se uvrstila v polfinale brez borbe, ker sta prvaka Črne gore v obeh konkurencah odpovedala udeležbo.)

ms

Strelci za Hažičev memorial

Sabljaška zveza Slovenije bo v nedeljo priredila že sedemnajstič tekmovanje za Hanžičev memorial. Ferdo Hanžič je bil prvi sekretar sabljaške zveze in je bil ustreljen 14. oktobra 1942. Tekmovanje bo v šoli Toneta Tomšiča v Ljubljani. Sabljaška zveza je na tekmovanje povabila nekaj najboljših jugoslovanskih sabljačev, nastopili pa bodo tudi vsi slovenski tekmovalci. Med 35 tekmovalci in 12 tekmovalkami ki so se prijavili, bodo Odredovci Baumgartner, Simoniti, Stegu, Mezgolitz in Bačičeva. Branik pride z odlično žensko vrsto, ki jo sestavljajo Majeričeva, Knupleževa in Drofenikova, iz Zagreba pa sta se prijavila lanski zmagovalec Jambrošič in najboljši jugoslovanski floretist Blažičko, iz Beograda pa Nikolič. Tekmovali bodo samo s floretom. Tekmovanje bosta vodila oba najboljša jugoslovanska sabljaška sodnika Mažuranič iz Zagreba in Zajc iz Ljubljane.

E. J.

Vesti iz Celja

V zadnjem jesenskem kolu okrajne nogometne lige so bili doseženi naslednji izidi: Vzhodna skupina: Senovo : Sl. Konjice 0:2, Rog. Slatina : Radeče 3:1, Rogatec : Brežice 0:2 in Vojnik : Zreče 4:4. — Zahodna skupina: Vransko : Šoštanj 4:1, Polzela : Gotovlje 3:1, Šmartno : Šalek 8:3 in Velenje : Žalec 5:1. — Naslova jesenskega prvaka sta osvojila — v vzhodni skupini Sl. Konjice, v zahodni pa Velenje.

V zadnjem kolu jesenske rokometne okrajne lige so igrali: Partizan Celje B : Zidani most 26:19, Celje B : Velenje B 18:17, Laško : Griže 14:14 in Štore : Žalec 22:14. Lestvica: Štore 8, Griže 8, Šoštanj 4, Laško 3 itd.

V štajerski kegljaški ligi so bili v Celju takile rezultati — Ljutomer 6.300, Ingrad 6.294 in povratno srečanje Ljutomer 6.304, Ingrad 6.347, ELEKTRA 6.464, Gradis 6.310 in povratno srečanje ELEKTRA 6.444 in Gradis 6.173. Novi član slovenske kegljaške lige je postala Lokomotiva iz Maribora.

Na okrajnem pionirskem prvenstvu v Krškem je nastopilo nad 100 mladih strelcev. Ekipno prvenstvo med pionirji so osvojili najboljši iz mozirske, med pionirkami pa izbrana dekleta konjiške občine. V zmagovitih ekipah so bili predvsem strelci iz Ljubnega ob Savinji in Špitaliča.

Na občinskem prvenstvu Celja v odbojki je nastopilo 9 moških in 6 ženskih ekip. V polfinale oz. finalni del prvenstva so se pri moških uvrstile ekipe — Partizan Celje — Gaberje, Celje — mesto, gimnazija, METKA in MERX, pri ženskah pa — METKA, učiteljišče in Partizan Celje — Gaberje.

Športnega dneva celjske gimnazije se je udeležilo nad 1.100 mladincev in mladink. V medrazrednih tekmah so se pomerili v odbojki, košarki, rokometu in nogometu. Vsa igrišča v Celju niso bila dovolj prostorna za toliko množičnosti . . .

K. J.

Kegljaški troboj v kolektivu »Dela«

LJUBLJANA, 13. nov. — V počastitev dneva republike je bil sinoči na kegljišču na Vodmatskem trgu prijateljski kegljaški troboj med ekonomskimi enotami CP Delo. Prvo mesto je zasedla EE »Delo« s 183 keglji, medtem ko sta EE Blasnikova tiskarna in Triglavska tiskarna podrli po 165 kegljev.

Zimski turizem in smučarske šole

Za uspešen razvoj turizma v zimski sezoni so potrebne smučarske šole

Dolgo je že znano, da se zimski turizem, ki je najtesneje povezan s smučarskim športom, zdaj več ne more razvijati uspešno brez smučarskih šol. Pri nas takih stalnih smučarskih šol razen nekaterih povsem neurejenih poskusov, doslej nismo imeli. Sicer pa še tisto, kar je bilo, je bilo v pretežni meri prepuščeno pobudi inozemskih gostov ali posameznim smučarskim učiteljem. Da bi postopoma odpravili to precejšnjo vrzel v našem zimskem turizmu, je zbor smučarskih učiteljev pri SZS pripravil nekaj predlogov in z njimi seznanil turistične, smučarske in planinske organizacije.

Pri zboru smučarskih učiteljev vedo povedati, da je treba ta čas že razločevati smučarske tečaje različnih organizacij, šol in npr. delovnih kolektivov od stalnih smučarskih šol, ki morajo biti namenjene domačim in tujim priložnostnim turistom. Medtem ko smo pri nas razen morda s številom učiteljev in vaditeljev smučanja lahko povsem zadovoljni s sodobnimi metodami poučevanja in množičnimi smučarskimi tečaji med zimskimi šolskimi počitnicami, nikakor ni smotrno urejeno delo stalnih smučarskih šol pri večjih smučarskih postojankah. Teh namreč skoraj ni, tako da domači gostje zaman povprašujejo po smučarskem učitelju in prav tako seveda tudi tujci. Znani so že celo primeri, da sicer maloštevilne skupine inozemskih turistov kar s seboj pripeljejo učitelje.

Da bi se te razmere, ki nikakor niso v korist razvoju domačega niti tujega zimskega turizma, popravile, so smučarski učitelji poskrbeli za tehtno priporočilo, da bi že v letošnji sezoni skušali ustanoviti čimveč stalnih smučarskih šol. Pripravili so tudi okvirna navodila, kako se taka šola organizira in kako jo je treba popularizirati, obenem pa urediti vse notranje poslovanje glede učnine, nagrajevanja učiteljev in podobnega.

Mimo tega so učitelji smučanja mislili tudi na izdajo posebnih legitimacij in enotne kroje vseh izprašanih učiteljev, ki bodo v prihodnje poučevali. Tako naj bi naša smučarska središča zaživela tudi po tej strani, kakor je potrebno. Sedaj je ta problem seveda najbolj odvisen od posameznih turističnih organizacij ali celo gostinskih obratov ter planinskih domov. Če se bodo navzlic začetnim težavam potrudili takšne šole resnično organizirati, v svesti si, da gostinske usluge same pri razvijanju zimskega turizma posebej še zdaleč ne zadoščajo več in je prav ustanovitev smučarskih šol ena od poglavitnih nalog, tedaj bi utegnili s časom tudi v zimskem turizmu kreniti naprej.

Ob tem bi bilo gotovo odveč poudarjati, koliko zimski turizem z razvitimi smučarskimi šolami lahko prispeva k tej veji gospodarstva in seveda tudi k tej tako pomembni športni rekreaciji.

-nik

KOŠARKA V PAPIRNATEM METEŽU

Mislimo že sedaj – na Tokio

Evropsko košarkarsko prvenstvo se je končalo pred mesecem dni, vendar tu pa tam še zmeraj kdo napiše kaj o tem wroclavskem dogodku. Pred dnevi se je v beograjskem »Sportu« razvnela prava »papirnata vojna« med reprezentantom Petričevićem in sodelavcem zagrebških »Sportskih novosti« M. Ivaniševićem zaradi nekaterih izjav, ki naj bi jih bil Petričević dal slednjemu. To je bilo samo povod za ta zapisek, ki meri seveda povsem drugam in presega navidezno navaden časopisni spor.

Danes razglabljati o tem, ali je bil krivec »neuspeha« jugoslovanskega zastopstva na Poljskem morda Korać, zvezni kapetan ali kdo drug, je nesmiselno. Naša ekipa je odpotovala v Wroclaw slabše pripravljena kakor bi bila morala biti za tako zahtevno srečanja. Tega pa so krivi drugi in ne reprezentanti. Pri tem mislimo na osrednjo košarkarsko zvezo, ki je reprezentanco neodgovorno poslala tik pred evropskim šampionatom na balkaniado v Atene in nato še v Izrael, češ da bodo iz izkupička azijske turneje lahko kupili vozovnice za letalo. (Reprezentanca je odpotovala na Poljsko z vlakom, nazaj grede pa so se igralci vozili celo v drugem razredu!) S tem »izletom« pa je seveda šel po zlu načrt za priprave, ki ga je za preskušnjo na evropski ravni sestavil zvezni kapetan.

Sproženo je bilo tudi vprašanje: ali je bilo tretje mesto na turnirju v Wroclawu neuspeh za jugoslovansko vrsto? Odgovarjamo lahko samo negativno: bronasta kolajna ni neuspeh! Kdorkoli sodi drugače, premalo pozna košarkarsko igro. Jugoslovani so v Južni Ameriki resda zasedli drugo mesto na svetu, vendar jim je pri tem obilo pomagala sreča, saj bi bili slej ko prej lahko prav tako tretji ali pa četrti, kar pa bi bil prav tako velik uspeh. Ker pa smo bili v Braziliji »slučajno« (v športu je večkrat tako!) drugi in ne tretji ostroma četrti, smo v zmagoslavnem zanosu terjali zdaj od dvanajstorice fantov v »modrih dresih« na Poljskem nič več in nič manj kakor zlato kolajno, najmanj pa drugo. Nihče pa ni povedal tega, da je bila kvalitetna raven wroclawskega turnirja mnogo višja kakor pa brazilskega svetovnega prvenstva. In zato zasedba tretjega mesta na Poljskem ni bila neuspešna.

Če tako ocenjujemo letošnji šampionat stare celine, moramo dodati še, da so vsi prej omenjeni članki o njem, še posebej pa zadnja »papirnata vojna« v »Sportu«, razdirajoči in naši košarki samo močno škodljivi.

»Kralj je mrtev, naj živi kralj!« so včasih vzklikali ob kronanju vladarjev. Glejmo naprej z drugimi besedami. Tako bi moralo biti tudi v razmišljanjih o jugoslovanski košarki v prihodnje. Namesto da se spuščamo v podrobnosti, ki so po časopisnih stolpcih videti pomembne, v resnici pa samo povzročajo sumničenja in razdore med vrhunskimi igralci, bi se rajši poglabljali in govorili, kako bomo z združenimi močmi ustvarili pogoje za uspešen nastop izbrane dvanajstorice v Tokiju. O tem pa bi morala kot prva spregovoriti odločno besedo osrednja zveza, ki pa je — tako kaže vsaj — bila prva, ki je zaspala na težko priborjenih lavorih.

-IC

LAS PALMAS — Mladinska nogometna reprezentanca Las Palmasa (Kanarski otoki) je premagala izbrano mladinsko vrsto Anglije 2:1 (10)).

ISKRA - KRANJ
TOVARNA ELEMENTOV ZA ELEKTRONIKO LJUBLJANA

PROIZVODNJA UPOROV ŠENTJERNEJ

vabi k sodelovanju — zaradi razširitve proizvodnje — naslednje strokovne sodelavce:

1. VEČ STROJNIH INŽENIRJEV
2. VEČ ELEKTROINŽENIRJEV – šibki tok
3. VEČ INŽENIRJEV KEMIJE
4. VEČ STROJNIH TEHNIKOV
5. VEČ ELEKTROTEHNIKOV – šibki tok
6. TEHNOLOGA – ANALITIKA s končano ESS
7. KNJIGOVODJO OSEBNIH DOHODKOV s končano ESS
8. MATERIALNEGA KNJIGOVODJA s končano ESS
9. REFERENTA za personalno evidenco s popolno srednjo šolo
10. KD – ELEKTROMEHANIKA
11. VEČ VKD ali KD REZKALCEV
12. VEČ VKD ali KD STRUGARJEV
13. VEČ VKD ali KD STROJNIH KLJUČAVNIČARJEV

Pogoj: končana predpisana strokovna izobrazba. Kandidati pod zap. št. 1.—3. so lahko tudi začetniki, za ostale je zaželena vsaj nekajletna praksa in odsluženi vojaški rok. Osebni dohodki so zagotovljeni s pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov. Na razpisana prosta delov. mesta vabimo kandidate obeh spolov. Zasedba je možna takoj ali po dogovoru. Ponudbe sprejema splošna služba EE ISKRA Kranj, Proizvodnja uporov Šentjernej do 30. nov. 1963, ko bo zaključen razpis.
10523

ČZP KOČEVSKI TISK KOČEVJE

razpisuje naslednja delovna mesta:

1. KNJIGOTISKARSKEGA STROJNIKA — ODDELKOVODJO
2. STROJNEGA STAVCA VK ali KV
3. ROČNEGA STAVCA — ODDELKOVODJO

Pod 1. novo dvosobno stanovanje v bloku.
Pod 2. in 3. enosobno stanovanje.

Osebni prejemki po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov oz. po dogovoru. Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

Gozdarsko kmetijska zadruga Srednja vas v Bohinju

razpisuje

po sklepu Zadružnega sveta in po 5. členu Pravilnika o postopku pri oddajanju investicijskih objektov in del v graditev (Ur. list LRS št. 8-63)

JAVNI NATEČAJ

za oddajo del na objektu nove mlekarne, ki bo grajena v Srednji vasi v Bohinju.

Javni natečaj bo 28. novembra 1963 na sedežu Gozdarsko kmetijske zadruge Srednja vas v Bohinju ob 8. uri.
Predračunska vrednost del je 61,047.000 din. V predračunu so zajeta gradbena dela, komunalne naprave, hladilne naprave, instalacija vodovoda in instalacija elektrike.
Rok dovršitve objekta je 29. november 1964.
Zaželene so ponudbe s popustom na proračunski znesek projektantskega proračuna.
Elaborat je na razpolago proti kavciji (bariran ček) 100.000 din, ki se vrne po izvršeni licitaciji proti vrnitvi elaborata. Veljavne so samo ponudbe tistih podjetij, ki so registrirana za tovrstne zgradbe po čl. 10 navedenega pravilnika in so vložene do 8. ure dneva licitacije.
Ponudbe bo obravnavala natečajna komisija. O izidu natečaja bodo ponudniki obveščeni v roku, ki ga predvideva 20. in 21. člen Pravilnika o postopku pri oddajanju investicijskih objektov in del v graditev.
Dela se bodo oddala najboljšemu ponudniku.
10531

ZDRAVSTVENI DOM LAŠKO

razpisuje
delovno mesto

ZDRAVNIKA splošne prakse in BABICE

Nastop službe lahko takoj. Stanovanje bo priskrbljeno v doglednem času.

Razpis ostane v veljavi do zasedbe delovnega mesta.
10525

„BEKO"
prodajalna „PARTIZAN"
LJUBLJANA — MESTNI TRG ŠTEV. 20

SPREJME TAKOJ

več prodajalcev
za konfekcijo

INTERESENTI NAJ SE JAVIJO NA GORNJI NASLOV.

Komisija za sprejem in odpust delavcev

SPLOŠNE BOLNIŠNICE V SLOVENJEM GRADCU

razpisuje naslednja delovna mesta:

Uprava
1. SKLADIŠČNIKA
Kirurški oddelek
2. 2 MEDICINSKI SESTRI
3. OTROŠKO NEGOVALKO
4. 2 BOLNIČARKI
Interni oddelek
5. 2 MEDICINSKI SESTRI
6. 2 LABORANTA
Ginekološki oddelek
7. 3 BABICE
8. 3 BOLNIČARKE
Otroški oddelek
9. PSIHOLOGA — KLINIČNA SMER
10. 2 MEDICINSKI SESTRI
11. 5 OTROŠKIH NEGOVALK

POGOJI:
pod tč. 1. ekonomska srednja šola ali trgovska šola z večletno prakso
pod tč. 9. visoka strokovna izobrazba
pod tč. 2., 5., in 10. višja strokovna izobrazba z opravljenim strokovnim izpitom
pod tč. 6. srednja strokovna izobrazba z usposobljenostjo za delo v kemijski medicinski smeri
pod tč. 3. in 11. šola za zdravstvene delavce otroška smer ali šola za otroške negovalke z opravljenim strokovnim izpitom
pod tč. 7. šola za zdravstvene delavce — ginekološka smer ali babiška šola
pod tč. 4. in 8. šola za bolničarje.
Za vsa razpisana delovna mesta lahko bolnišnica priskrbi le eventualno samsko stanovanje.
Kandidati naj vložijo ponudbe, kolkovane s 50 din državne takse, v upravi bolnišnice.
Razpis traja 30 dni od dneva objave. V primeru, da ostanejo posamezna delovna mesta neizpopolnjena, ostane razpis v veljavi do zasedbe delovnih mest.
10528

Osnovna šola Šmartno pri Litiji

razpisuje
prosta delovna mesta za

– SNAŽILKO, NK
– KUHARICO, K-PK
– KURJAČA – HIŠNIKA
z opravljenim izpitom za parne kotle

Stanovanj šola nima.
Prijave sprejemamo do zasedbe delovnih mest.
10524

OBISK NA SKAKALNICI IZ UMETNIH VLAKEN

Marljivi in nadarjeni – še preveč zavzeti

Plastična skakalnica v Mostecu, 7. novembra. Tlesk, tlesk . . drug za drugim drse po dolgem doskočišču mladi fantje v oblačilih smučarskih skakalcev kakor sredi zime. Vreme pa je toplo kakor spomladi, sem in tja zagrinjajo sonce oblaki; potem dežuje. To nikogar ne moti, saj drsi še bolje, če so šopi vlaken iz umetne snovi mokri.

Med skakalci od 15. do 20. leta je samo nekaj znanih obrazov. Kandidate za olimpijske igre v Innsbrucku, ki so se tedne in tedne pripravljali v Mostecu, so prepustili umetno napravo mlajšim, nadarjenim skakalcem, da bodo bolje pripravljeni za naslednje olimpijske igre in druge nastope. V četrtek pa bodo kandidati začeli znova. Te dni so namreč nameravali na smuko k Češki koči, toda zaradi odjuge je trening na snegu splaval po vodi.

Mladi skakalci niso imeli dovolj časa za razgovor. Mudilo se jim je. Bali so se, da bo zdaj zdaj legel mrak.

Mar niste nekoliko pozno začeli, smo pobarali trenerja Lojzeta Gorjanca. Ob treh, toda vsak dan treniramo tudi dopoldne, vmes pa morajo fantje počivati.

Od kod so?

Od vsepovsod: iz Kranja, Radovljice, Maribora, Ljubljane itd. To je republiški trening, pri katerem mi pomaga Peter Hugo. Priznani trener iz NDR je s sodniškega stolpa nadziral skok vsakega posameznika. Na naše vprašanje, kako gre, je gost odgovoril:

»Hibe je treba odstranjevati čimprej! Fantje so marljivi pri treningu, nekateri pa tudi zelo nadarjeni.

Kako pa je s kandidati?

Peter Hugo je bil enakega mnenja kakor Gorjanc, da bodo morali z umetne skakalnice čimprej na sneg in še z ene na drugo večjo skakalnico, sicer bi jim bilo preveč treninga na 30 m skakalnici celo v škodo. Na tej ne morejo leteti. Na Finskem so zategadelj zgradili 70 m napravo tudi iz umetne snovi.

Mladi skakalci iz Kranja in Radovljice so povedali, da se vsak dan vozijo v Ljubljano z vlakom. Na vprašanje, ali imajo težave zaradi šole, so odgovorili, da ne, ker nimajo slabih ocen. Radovljičani so še dodali, da so nedavno ustanovili smučarski klub in si obetajo dobro v njem.

Vidva sta pa v Mostecu kar doma?

Ne, iz Šentvida sva, sta odgovorila znana obrazka. Ob vsakem obisku v Mostecu sta bila namreč ondi. Dejala sta, da sta Blaznikova — mlajši je Vojko (10 let), starejši pa Iztok (13).

Mostec, 12. novembra. Zopet smo ob plastičnem »tepihu«. Naših znancev s prvega obiska ni več — razen Vojka in Iztoka, seveda. Toda tokrat sta v družbi sebi enakih.

Kako je?

Dobro — le konkurenca je močnejša kakor prejšnje dni.

Šaljivca, sem pomislil, toda v odgovor sta mi predstavila tri pionirje drug drugemu podobne kakor »dinar dinarju«: To so Pudgarji, sta poudarila, Pudgarji iz Črne.

Da, saj res, kdo jih ne bi poznal, vsaj po imenu. Danilo (11 let), Ivo (13) in Drago (14) so se nekoliko sramežljivo ozirali vstran, ko jih je vzel »na piko« fotoreporter Miloš. Marsikatero lovoriko so že pobrali. Drago je bil tretji celo na republiškem mladinskem prvenstvu, prav tu v Mostecu, toda na snegu. Doma v Črni jih trenira oče.

Toda kakor je že rečeno — takih mladih »Blaznikov« in »Pudgarjev je bilo precej še iz Gorenjske pa tudi iz Zagorja, Velenja in drugih krajev. Vsi bi želeli postati kandidati za olimpijske igre . . .

Trener Ivo Črnilc, telesnovzgojni učitelj iz Šentvida, se je pohvalil, da skačejo radi, še preradi, kar po petnajstkrat na dan.

D. KURET

BRATJE PUDGARJI — SKAKALCI IZ ČRNE: Danilo, Ivo in Drago.
Foto: Miloš Švabić

TRENINGI DAN ZA DNEM — Za olimpijskimi kandidati so se na večdnevnih treningih na Mostecu zvrstili drugi člani, pa mladinci in pionirji. Od danes naprej do snega bodo gostje skakalnice iz umetne snovi spet olimpijski kandidati . . .
Foto: M. Švabić

Modna krojačnica
»CENTER«
LJUBLJANA
Tavčarjeva 1
razpisuje prosta delovna mesta za
krojače, krojačice, šivilje
služitelja
(lahko tudi upokojenec)
snažilko (4 ure dnevno)
Zglasite se osebno na naslov.
10520

SPREJMEMO TAKOJ
več mizarjev
za pohištvena dela.
Samsko stanovanje je zagotovljeno.
Obrtno podjetje
»SLOGA«
MOSTE PRI KOMENDI
10521

Za Dizdarevića 20 let strogega zapora

Senat vrhovnega sodišča SR Slovenije spremenil sodbo ljubljanskega okrožnega sodišča

LJUBLJANA, 13. nov. Petčlanski senat vrhovnega sodišča SR Slovenije je obravnaval pritožbo Rama Dizdarevića in soobtožencev, ki so bili obsojeni zaradi uboja Mira Remškarja avgusta letos v Horjulu. Senat vrhovnega sodišča je smrtno kazen, na katero je bil obsojen 22-letni Ramo Dizdarević, nadomestil s kaznijo 20 let strogega zapora. Del Dizdarevićeve pritožbe, v katerem je navajal, da je storil dejanje v neprištevnem stanju, je vrhovno sodišče zavrnilo in sprejelo stališče okrožnega sodišča v Ljubljani. Kazni oobtožencev so razen ene ostale iste, kot jih je izreklo sodišče prve stopnje.

Senat vrhovnega sodišča je v obširni obrazložitvi sodbe, katere izvleček navajamo, menil naslednje:

Po kazenskem zakoniku je smrtna kazen zagrožena le za najtežja kazniva dejanja. Toda tudi v teh primerih predvideva zakon sam, da je to le izjemen ukrep. Smrtna kazen se namreč izreka le izjemoma, in sicer samo za najhujše primere tistih kaznivih dejanj, za katera je z zakonom predvidena. Kdaj gre za takšen najhujši primer, mora sodišče posebej ugotoviti. Pri izbiri vrste in višine kazni pa mora sodišče upoštevati ne le storjeno dejanje samo, marveč tudi osebnost storilca in sploh vse okoliščine, ki so odločilne pri odmeri kazni. V tej zvezi mora sodišče pretehtati tudi, ali niso podani upravičeni razlogi, da se namesto smrtne kazni izreče kazen strogega zapora 20 let (po čl. 29-II Kazenskega zakonika).

Pritožbeno sodišče se strinja z ugotovitvijo sodbe sodišča prve stopnje, da gre tudi v obtoženčevem dejanju za najhujši primer uboja in da bi to težko in završno dejanje terjalo najstrožjo, to je smrtno kazen. Ob pravilnem upoštevanju v prvi sodbi ugotovljenih okoliščin, obtoženčeve osebnosti ter razmer in okolja, v katerem je odraščal, pa so po mnenju pritožbenega sodišča na obtoženčevi strani podani tako tehtni razlogi, ki opravičujejo spremembo izrečene smrtne kazni v nadomestno kazen strogega zapora 20 let.

Po podatkih v spisu obtoženec doslej še ni bil kaznovan. Iz njegovega zagovora, zlasti pa iz poročila oddelka za splošno upravo in družbene službe občine Velika Kladuša je razvidno, da izhaja obtoženec iz zelo revne družine, ki je bila navezana na socialno pomoč, da je odraščal v razmeroma številni družini, v veliki revščini in pomanjkanju. Od 12. leta dalje je delal pri raznih kmetih, v 15. letu starosti pa je obtožencu umrl oče. Leta 1958 je prišel v Slovenijo ter je bil zaposlen pri raznih gradbenih podjetjih (v Grosupljem, Izoli in v Ljubljani), oktobra 1962. leta pa se je zaposlil pri Kmetijskem posestvu Barje, obrat Horjul. Obtoženec je od 12. leta starosti dalje odraščal pri tujih ljudeh, zaradi česar je bil pomanjkljivo vzgajan, zaradi pomanjkanja in prestanih naporov, ko je opravljal najrazličnejša težaška dela, je obtoženec rahlega zdravja ter zaradi tega še ni bil vpoklican na odsluženje kadrovskega roka.

K dejanju samemu je nedvomno prispevala tudi obtoženčeva mladost (star je 22 let) ter nerazgledanost. Glede na dosedanjo obtoženčevo nekaznovanost mu tudi ni moči očitati, da je očitno nagnjen k nasilnim dejanjem. In končno je obtoženec dejanje tudi obžaloval. Navedene okoliščine, ki kažejo, da obtoženec vendarle ni nepopravljiv, so po mnenju pritožbenega sodišča toliko tehtne, da opravičujejo uporabo pooblastila po čl. 29-II Kazenskega zakonika. Zato je pritožbeno sodišče namesto smrtne kazni izreklo obtoženemu Ramu Dizdareviću kazen strogega zapora 20 let v spoznanju, da bodo pri tem obtožencu tudi s tako kaznijo doseženi nameni kaznovanja.

Pritožbeni postopek še ni končan, ker se lahko javni tožilec, Ramo Dizdarević in soobtoženci pritožijo še na zvezno vrhovno sodišče.

Ni zasenčil luči

MARIBOR, 13. nov. — Sinoči ob 19. uri je v Loki pri Miklavžu motorist Franc Zamuda iz Zamušan 26 (MB 10-354) zavozil v gonjača živine Franca Dajčmana in ga podrl, da je obležal nezavesten in hudo ranjen. Motoristu je pripeljal iz nasprotne smeri neznan osebni avtomobil, ki ni zasenčil luči.

Vinjen je vozil moped

LJUBLJANA, 13. nov. — Na avtomobilski cesti pri Grosupljem so prometni miličniki včeraj ob 14.30 ustavili mopedista Antona Kralja. Ker je bil vinjen, so mu preprečili nadaljnjo vožnjo in ga odpeljali na odvzem krvi za preiskavo. Odvzeli so mu tudi potrdilo o poznavanju cestno prometnih predpisov.

Srečne številke

Izžrebane so bile naslednje številke: 1, 6, 17, 19, 20, 35 in dopolnilna številka 34.

Včeraj na Vršiču 7 cm snega

Prvi jesenski sneg je pobelil tudi Pokljuko

KRANJ, 13. novembra. Po nekaj dneh za ta čas zelo toplega vremena se je danes ponoči močno ohladilo. Na Gorenjskem je temperatura v nižinah hitro padla pod 10 stopinj, v gorah pa celo do nič stopinj ali še niže. Ohladitev je kmalu povzročila, da so se padavine sprevrgle v sneg. Tokrat se je sneg spustil najnižje v letošnji jeseni, pa tudi največ ga je padlo.

Na Vršiču je včeraj deževalo, ponoči pa se je močno ohladilo. V Erjavčevi koči so povedali, da nekako do polnoči še ni snežilo, danes zjutraj pa so presenečeni namerili kar 7 cm svežega snega. Še precej več pa ga je na Prisojniku, ki se je danes zjutraj zableščal v soncu. Sneg je dokaj nizko, pravijo da več kot 200 m pod kočo, to je do nadmorske višine pod 1300 m.

Sneg je to jesen prvikrat pobelil tudi gozdove okrog Šport hotela na Pokljuki. Naši najboljši smučarski tekači, ki so prav te dni na Pokljuki na treningu, so hoteli brž natakniti smuči, vendar je tanka plast sodre kmalu izginila.

Tudi v Karavankah in Kamniških Alpah so se danes zjutraj pokazali beli vrhovi, okrog katerih pa so se vse dopoldne podile megle in jih zakrivale. Ločnica snega se je ustavila kakih 100 m niže kakor pri prvem snegu v avgustu. Tedaj je bilo potem dlje časa lepo vreme, medtem ko je bilo danes sončno le po nekaterih najvišjih predelih, sicer pa je bilo nebo zvečine prekrito z oblaki.

L. S.

Delavec zaman iskal zdravniško pomoč

Zdravnik Novica Cekov je odklonil zdravniško pomoč R. Radonjiću, delavcu niške opekarne Čele kula – Bolnik je po 8 dneh umrl

NIŠ, 13. novembra. Nedavni dogodek, smrt delavca Radisava Radonjića, je še zmerom predmet ogorčenih razgovorov članov kolektiva niške opekarne in šamotarne »Čele kula« in drugih delovnih kolektivov v Nišu. Zdravnik dr. Novica Cekov je odklonil zdravniško pomoč delavcu Radonjiću, češ da je simulant.

Radisav Radonjić, 42-letni delavec, je prišel v opekarno »Čele kula« pred dobrimi tremi leti. Ves ta čas ni niti en dan ostal doma in tudi bolniškega dopusta ni nikoli imel. Marljivega Radisava so imeli tovariši radi in predstojniki so ga cenili.

Dne 19. oktobra se je Radisav počutil slabo in odšel je na zdravniški pregled. Ko je prišel na vrsto, je zdravnik Cekov odprl vrata, ga kar s praga pogledal in vzkliknil: »Pojdi domov, saj ti nič ni! Zdrav si. Vsi ste simulanti.« Radisav mu je skušal pojasniti, da je res bolan, toda zdravnik je vztrajal pri svojem. Pregledati ga sploh ni hotel, in tudi bolniškega dopusta mu ni hotel dati.

Tako so opisali dogodek Radisav in še nekateri delavci na zdravstveni postaji. Nepregledan in bolan se je vrnil na delo, kjer pa je vzdržal samo nekaj ur. Slabo mu je bilo in komaj se je držal na nogah. Naposled je poklical poslovodjo Petrovića: »Kaj naj storim, prvikrat sem bolan, zdravnik pa me noče pregledati?«

Uslužbenka Ljubimka Petrović je predlagala, naj bi poklicali rešilni avto. Radisav pa tega ni hotel. Tedaj je Petrovićeva poskusila posredovati pri zdravniku, da bi delavca pregledal. Zdravnik pa je to odločno odklonil, češ da je zdravnik in da je njegova stvar, koga bo pregledal.

Na koncu je poslovodja Petrović predlagal, naj bi Radisav dobil nekaj dni neplačanega dopusta, da bi si odpočil. Radisav ga je ubogal.

Čez tri dni se je delavec vrnil na delo in spet mu je postalo slabo. Njegovi tovariši so se ponovno obrnili na zdravnika, da bi ga pregledal. Pravzaprav je interveniralo podjetje, ki plačuje delavcem prispevke, če so na bolniškem dopustu. In šele na prošnjo obratovodje Djordjevića je dr. Cekov rekel, naj pošljejo bolnega delavca k njemu.

Na zdravstveni postaji se je bolni Radisav prijavil za pregled zdravnici Mirjani Radonjić, ker ni hotel, da bi se zdravnik dr. Cekov ponovno znesel nad njim. Dobil je napotnico za rentgenski pregled in injekcijo v ambulanti. Pregleda pa ni dočakal. Dne 27. oktobra je nenadoma umrl, in sicer osem dni potem, ko se je prvič javil na zdravniški pregled.

V niški bolnišnici so obducirali njegovo truplo. V okrožnem javnem tožilstvu čakajo na rezultate obdukcije, proti zdravniku dr. Cekovu pa bodo najbrž sprožili kazenski postopek.

(BORBA)

Avto zavozil v jarek

MARIBOR, 13. nov. — Danes ob 0.15 je v Petanjcih osebnemu avtomobilu MS 11-10 (Izidor Soč iz Veščice 46) počila zadnja desna guma. Zavozil je v obcestni jarek. Pri nesreči se je hudo poškodovala sopotnica Gizela Vrečič iz Vaneče vasi, ki je v kritičnem stanju v soboški bolnišnici.

M. K.

3 pešce je podrl

LJUBLJANA, 13. nov. — Sinoči ob 22. uri je Marjan Arko z osebnim avtomobilom LJ 75-13 v Ljubljani na Celovški cesti podrl Lepo Vujić, njeno hčer Svatlano in Zlatko Vekić. Vse tri so prečkale cesto, ko je iz mesta proti Šentvidu s precejšnjo hitrostjo pripeljal Arko in jih podrl. Lepa Vujić ima zlomljeno rebro in pretres možganov, njena hči tudi pretres možganov, Zlata Vekić pa je le laže ranjena. Na avtomobilu je za kakih 100 tisoč dinarjev škode.

Voz se je prevrnil na voznika

IVANČNA GORICA, 13. nov. — Na kolovozni poti v vasi Bukovje pri Ivančni Gorici se je včeraj popoldne vprežni voz, natovorjen z drvmi prevrnil na 35-letnega Teodorja Remškarja iz vasi Krka štev. 55. Remškar je iz gozda na vprežnem vozu pripeljal približno 4 kubične metre drv. Ko je z vozom zavijal s ceste IV. reda na kolovozno pot, je premočno zavil, voz se je nagnil in se prevrnil nanj. Remškar je huje ranjen po levi strani telesa, zdrobljeno pa ima tudi levo kolčno kost. Ponesrečenca so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Tovorni avto v pešca

LJUBLJANA, 13. nov. — V Črnučah je včeraj ob 9. uri na cesti I. reda pred hišo štev. 101 zavozil s ceste tovorni avtomobil LJ-123-05, ki ga je upravljal Milan Vidović. Voznik je vozil proti Ljubljani in mu je zaradi prehitre vožnje na mokri cesti vozilo zaneslo na travnik. Na obcestnem pasu je tovornjak zadel pešca Jožeta Valenčiča in ga podrl. Pešec je bil laže ranjen. Avtomobilu so odvzeli evidenčne tablice.

IZDAJA IN TISKA ČASOPISNO PODJETJE DELO, LJUBLJANA, TOMŠIČEVA 1–3 – UREDNIŠTVO: LJUBLJANA, TOMŠIČEVA 3 – UPRAVA: TOMŠIČEVA 1 – TELEFONI 23-522 DO 23-526 – OGLASNI ODDELEK: LJUBLJANA, TITOVA 1, TELEFON 21-896 – PRODAJNI ODDELEK: LJUBLJANA, TITOVA 1, TELEFON ZA LJUBLJANSKE NAROČNIKE 20-463, ZA ZUNANJE NAROČNIKE 21-832, POŠTNI PREDAL 29 – BRZOJAVNI NASLOV: »DELO« LJUBLJANA, ŽIRO RAČUN PRI NARODNI BANKI LJUBLJANA 600-11-1167 – MESEČNA NAROČNINA 550 DIN – ROKOPISOV NE VRAČAMO

Telefon dežurnega urednika: 20-646

Gledališče

DRAMA

Četrtek, 14. nov., ob 19.30: Fo: ARHANGELI NISO AVTOMATI (komedija). Abonma U. (Vstopnice so tudi v prodaji.)
Petek, 15. nov., ob 15. uri: Bor: RAZTRGANCI. Skupna predstava z MGL v Drami. Abonma Dijaški 2 popoldanski.
Petek, 15. nov., ob 19.30: Pirandello: HENRIK IV. Predpremiera — Abonma ZSJ 1. (Vstopnice so že v prodaji.)
Sobota, 16. nov., ob 20. uri: Pirandello: HENRIK IV. Premiera — Izven abonmaja. (Vstopnice so že v prodaji).

Občinstvo opozarjamo na tretjo izvenabonmajsko premiero — Pirandellovega »Henrika IV.« v režijski postavitvi Franceta Jamnika, v sceni arch. Svete Jovanoviča in s kostumi Mije Jarčeve. Igralsko zasedbo sestavljajo Rudi Kosmač (v naslovni vlogi), ob njem pa Slavka Glavinova, Majda Potokarjeva, Tone Homar, Andrej Kurent, Branko Miklavc, Ali Raner, Janez Rohaček, Lojze Rozman, Tone Slodnjak in Dušan Skedl. Vstopnice lahko tudi telefonično rezervirate (21-462). V prodaji so tudi že vstopnice za zadnjo ponovitev »Ameriškega sna« E. Albeeja v Viteški dvorani Križank (nedelja, 17. novembra ob 20. uri): delo je Drama SNG uvrstila tudi v spored turneje po Poljski.

OPERA

Četrtek, 14. nov., ob 19.30: Wolf-Ferrari: ZDRAHA NA TRGU. — (IL CAMPIELLO) Abonma C. (Vstopnice so tudi v prodaji.)
Petek, 15. nov., ob 15. uri: Čajkovski: LABODJE JEZERO. Zaključena predstava za Gimnazijo Jesenice in za OŠ Tone Čufar Jesenice. (Razprodano.)

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana — Mestni dom

Sobota, 16. nov., ob 20. uri: Marinc: LJUBEZEN V KOVČKU, Krstna uprizoritev. Red A. Rezervacije po tel. 32-860.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO
Gledališka pasaža

Četrtek, 14. nov., ob 19.30: J. Javoršek: KRIMINALNA ZGODBA. Abonma Četrtek. (Vstopnice tudi v prodaji.)
Petek, 15. novembra ob 15. uri — M. Bor: RAZTRGANCI. Predstava v Drami. Skupna predstava DSNG in MGL.
Ob 19.30 — W. Shakespeare: DVANAJSTA NOČ. (Komedija.) Abonma Kolektivi B. (Olivija — Perova). (Vstopnice tudi v prodaji).

MLADINSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana — Dvorana Soča

Četrtek, 14. nov., ob 16. uri: Peroci-Battelino: DVE NEDELJI. Šola Horjul in delni abonma.

LUTKOVNO GLEDALIŠČE
Zavod Pionirski dom
MARIONETE
Levstikov trg 2

Četrtek, 14. nov., ob 17. uri: N. Simončič: NENAVADNA PRAVLJICA.

SLOV. LJUDSKO GLEDALIŠČE CELJE

Četrtek, 14. novembra ob 10.30 — Hep van Delft: HURA SONCU IN DEŽJU. Zaključna predstava za III. osnovno šolo Celje.
Ob 19. uri — O'Neill: STRAST POD BRESTI. III. šolski večerni abonma. Stojišča so še v prodaji.

RTV Ljubljana

SPORED ZA ČETRTEK

5.00—8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored in dnevni koledar) — vmes ob 6.20—6.35 Tečaj ruskega jezika — 5. lekcija (ponovitev); 8.05 Opera in balet; 8.55 Radijska šola za višjo stopnjo (ponovitev) — Lakota oživlja zemljevid sveta; 9.25 Slovenski pevci, orkestri in ansambli zabavne glasbe; 10.15 Igra pihalna godba Ljudske milice; 10.30 Pet minut za novo pesmico in Pozdravi mladim risarjem; 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.05 Zabavna glasba; 12.15 Kmetijski nasveti — Ing. Zvone Miklič: Odnos do strojev izven delovne sezone; 12.25 Zadovoljni Kranjci s pevci; 12.40 Lepe melodije; 13.15 Obvestila in zabavna glasba; 13.30—14.35 Glasbeni sejem (pester spored orkestralne, solistične, operne in zabavne glasbe); 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.15 Zabavna glasba; 15.40 Literarni sprehod — W. Stegner: Mesto življenja; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Majhni zabavni ansambli — Danes ansambel Bill Butler; 17.15 Turistična oddaja; 18.00 Poročila — aktualnosti doma in v svetu; 18.10 Iz domače koncertantne literature; 18.45 Kulturna kronika; 19.00 Obvestila; 19.05 Glasbene razglednice; 19.30 Radijski dnevnik; 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov; 20.45 Lahka glasba; 21.00 Izročilo XX. stoletja — J. Bunin; 21.40 Richard Strauss: Plesna suita po Couperinu; 22.10 Glasbena medigra; 22.15 Skupni program JRT — studio Beograd — Naši umetniki muzicirajo — Beograjski pihalni kvintet (A. Pavlović — violina); 23.05 Vokalni solist Johnny Mathias; 23.20 Skupni program JRT — studio Zagreb — Za ljubitelje jazza; 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

DRUGI PROGRAM

19.00 Napoved II. programa — poročila; 19.05 Tečaj srbskega jezika — 2. lekcija; 19.20 Jakob Jež — portret iz slovenske komorne glasbe — Druga sonatina za klavir; 19.46 Od tria do velikega plesnega orkestra; 20.08 Nikolaj Rimski-Korsakov: Finale opere Car Saltan; 20.30 Radijski dnevnik II. programa; 20.45 Iz sodobne poljske glasbe; 21.00 Melodije po pošti; 22.00—22.10 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda II. programa za naslednji dan.

TELEVIZIJA

Na kanalih 3, 5, 6 in 11 s pretvorniki
10.00 **TV v šoli** (Zagreb)
17.30 **Angleščina na TV** — 46. lekcija (Ljubljana)
18.00 **Poročila** (Zagreb)
18.05 **Mendov spored** — zabavna oddaja za otroke (Zagreb)
19.00 **TV obzornik** (Ljubljana)
19.30 **B. Nušić: »Diletantska predstava« — TV podlistek** (Ljubljana)
20.00 **TV dnevnik** (JTV)
20.30 **Jean Paul Sartre: »ZA ZAPRTIMI VRATI«** — predstava »Ateljeja 212« (Beograd)
22.00 **Poročila** (Beograd)
Na kanalu 9
19.00 **Po Jugoslaviji** — reportaža (Zagreb)
19.30 **Narodne pesmi in plesi iz Prizrena** (Beograd)
Televizija si pridržuje pravico do morebitnih sprememb sporeda.

Koncerti

RADIOTELEVIZIJA LJUBLJANA priredi v veliki dvorani Slovenske filharmonije zadnji koncert cikla VEČER NAŠIH ARANŽERJEV ZABAVNE GLASBE. Tokrat se nam bo s svojimi deli predstavil Mario Rijavec. — Sodelovali bodo: Beti Jurkovič, Jelka Cvetežar, Marjana Deržaj, Nada Sevšek, Nino Robič, Mario Rauš, Ljubo Kobal, Kvartet bratov Boštjančič, Jože Kampič — harmonika, Ljubljanski jazz ansambel in Plesni ter zabavni orkester RTV Ljubljana pod vodstvom Maria Rijavca. — Koncert bo v četrtek, 14. novembra ob 20. uri. Vstopnice po enotni ceni 100 din lahko kupite vsak dan pri dnevni blagajni Slovenske filharmonije.

KONCERTNA DIREKCIJA sporoča, da bo violončelist **DANIEL SAFRAN**, eden izmed vodilnih mednarodnih koncertantov, koncertiral s pianistko **NINO MUSIJAN v petek, 15. novembra za BELI ABONMA.** Na sporedu so dela Brahmsa, Schuberta, Weinberga, Prokofjeva in Debussyja. K

Čestitka

Na germanistiki je diplomirala **LUČKA UREK-STANOVNIKOVA.** Čestitamo. 14852-8

LUČKI UREK in **DANICI HERKOVIČ** za diplomo na Filozofski fakulteti iskrene čestitke — Jože. 14869

Na **germanistiki je diplomirala DANICA HERKOVIČ** — čestitajo domači. 14368

Kino

KINOTEKA — Miklošičeva c. 28: angl. film: POT DO PLEMSTVA. Režija: Robert Hamer. Glav. vl.: Alec Guinness, Dennis Price, Valerie Hobson, Joan Greenwood, ob 16, 18 in 20. uri. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje.
KINO UNION: amer. barvni film SALOMON IN SABSKA KRALJICA. Režija: King Vidor. Igrajo: Gina Lollobrigida, Yul Brynner. Tednik. Zaradi izredne dolžine filma cene vstopnicam zvišane. Predstave ob 15, 17.30 in 20. uri. Ob 10. uri matineja nemškega filma PROFESOR MAMLOK.
KINO KOMUNA: nemški film PROFESOR MAMLOK. Režija: Konrad Wolf. Igrajo: Wolfgang Heinz, Ursula Burg. Tednik. Predstave ob 15, 17.30 in 20. uri. Zadnjikrat!
KINO SLOGA: italijanski VV film DELFINI. Režija: Francesco Mazelli. Igrajo: Betsy Blair, Anna Maria Ferrero, Claudia Cardinale. Kratki film. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri.
KINO VIČ: sovj. film DVE ŽIVLJENJI. Režija: Leonid Lukov. Igrajo: Nikolaj Ribnjikov, Ela Nječajeva. Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri. Zadnjikrat!
KINO ŠIŠKA: angleški vistav. film NIKDAR NE POPUŠČAJ. — Režija: John Gillermen. Igrata: Richard Todd, Peter Selers. Kratki film. Predstave ob 16, 18 in 20. uri. Prodaja vstopnic v vseh kinematografih od 9. do 11. in od 14. ure dalje.
MLADINSKI KINO: japonski film SMRT NA PACIFIKU, ob 10. uri. Film za mladino od 12. leta starosti dalje.
KINO SAVA: angleški film GANGSTERJI, ob 16, 18 in 20. uri. ZADNJIKRAT.
KINO »TRIGLAV«, LJUBLJANA-MOSTE: slovenski film TISTEGA LEPEGA DNE. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. uri. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje.
KINO SEČOVLJE: angleški film OBOROŽENI ROP, ob 19. uri.
KINO »SVOBODA« — ČRNUČE: ital. film RIMLJANKA, ob 19.30.
KINO »SVOBODA«, Dolgi most: sovjetski barv. CS film MAŠČEVALEC KJOR OGLI, ob 19. uri.
KINO »SVOBODA« — ŠENTVID: angl. film BETONSKA DŽUNGLA, ob 17 in 19. uri.
KINO VEVČE: francoski VV film PLOČNIK PARIZA, ob 20. uri.
KINO DRAVLJE: švedski film MEIN KAMPF, ob 20. uri.
KINO MENGEŠ: italijanski film ČLOVEK V KRATKIH HLAČAH, ob 19. uri.
KINO DOMŽALE: poljski film NOCOJ BO UMRLO MESTO, ob 18 in 20. uri.
KINO »CANKARJEV DOM« — VRHNIKA: ameriški VV film NJENA EDINA LJUBEZEN, ob 17. uri. Italijansko-nemški CS film MARINA, ob 20. uri.
KINO BLED: francoski film NOČ NAD PARIZOM, ob 17 in 20. uri.
KINO CENTER — KRANJ: španski barvni film MAMA, POSLUŠAJ MOJO PESEM, ob 16, 18 in 20. uri.
KINO STORŽIČ — KRANJ: danski film POSLEDNJA ZIMA, ob 16. uri. Ob 18. uri ameriški film MORSKI OREL KRALJIČIN GUSAR. Ob 20. uri amer. barv. CS film DOLGO TOPLO POLETJE (samo danes).
KINO DOM — KAMNIK: argentinski film VODJA BANDE, ob 17.15.
KINO DUPLICA, KAMNIK: sovjetski barvni film NOČNI DIREKTOR, ob 19. uri.
KINO RADOVLJICA: jugoslovanski vojni film DESANT NA DRVAR, ob 20. uri.
KINO »SORA«, ŠKOFJA LOKA: ruski barvni film ČLOVEK AMFIBIJA (Morski vrag), ob 20. uri.
KINO RADIO — JESENICE: nemški film PARADA POPEVK 1961, ob 17 in 19. uri.
KINO PLAVŽ, JESENICE: jugoslovanski film OPERACIJA TIZIAN, ob 18 in 20. uri.
KINO DOVJE — MOJSTRANA: franc. CS film UZDA OKOLI VRATU.
KINO KRANJSKA GORA: nemški barvni film POLNOČNA REVIJA.
KINO »KRKA«, NOVO MESTO: francoski film LJUBAVNI PAR, ob 17 in 19. uri.
KINO UNION — CELJE: angl. barvni VV film 39. STOPNICA, ob 16, 18 in 20. uri.
KINO METROPOL — CELJE: ruski barvni CS film VRSTNICE, ob 16, 18 in 20. uri.
KINO SVOBODA, VIDEM-KRŠKO: franc. film ARHIMED KLOŠAR, ob 19.30.
KINO DEL. DOM — ZAGORJE: poljski film MATI IVANA ANGELSKA, ob 17 in 19. uri.
KINO PARK — MUR. SOBOTA: ruski barvni film SLEPI MUZIKANT, ob 17.30 in 20. uri.
KINO ROGAŠKA SLATINA: amer. film NORČIJE V OPERI, ob 19.30.
KINO SVOBODA — ŠEMPETER V SAV. DOLINI: slovenski film X-25 JAVLJA, ob 19.30 uri.
MESTNI KINO — PTUJ: nemški glasbeni film DRAGA, OSTANI Z MENOJ, ob 17.45 in ob 20. uri.
KINO »SOČA« — NOVA GORICA: angleški film HAJKA.
KINO »SVOBODA«, ŠEMPETER: francoski barv. film NOČI LUKRECIJE BORGIE.
KINO »SOČA«, TOLMIN: jugoslovanski film ABECEDA STRAHU.
KINO »SVOBODA«, SEŽANA: jugoslovanski film SAMORASTNIKI, ob 20. uri.
KINO PORTOROŽ: sovjetski film SLEPI MUZIKANT, ob 19.30.
KINO GARIBALDI — PIRAN: angleški film V SOBOTO ZVEČER — V NEDELJO ZJUTRAJ, ob 18 in 20.15 uri.

Obvestila

DVORANA FESTIVALNA

FESTIVALNA DVORANA. SOBOTNEGA PLESA izjemoma ne bo dve soboti, in sicer 16. in 23. novembra, ker je dvorana oddana za druge prireditve. NEDELJSKI PLESI so redno vsako nedeljo. »PLESI ZA PRAZNIKE« bodo 28., 29., 30. nov. in 1. decembra.

PRI ZDRAVLJENJU nemoroidov (zlate žile) je prvi pogoj redno iztrebljanje. S tem se ublažijo bolečine in krči. Prijetno učinkovito prirodno sredstvo za to je rogaški »Donat« vrelec. Zahtevajte ga v svoji trgovini, te pa ga dobe v Ljubljani pri »Preprani« in »Mercatorju«.

DOM JLA
V soboto, 16. novembra, ob 20. uri bo v Domu JLA tekmovanje zabavnih orkestrov JLA iz garnizona SR Slovenije v počastitev 22. decembra, DNEVA JLA. Sodelujejo: 6 zabavnih orkestrov, veliki plesni orkester in solisti Marjana Deržaj, Majda Sepe, Simo Gugolovski in ostali. Vstopnice lahko dobite v Domu JLA. K

Zapora cest

REPUBLIŠKI SEKRETARIAT za promet SRS obvešča, da bo predor Ljubelj odprt za promet v petek, 15. 11. 1963, ob 14. uri. 10533-0

Mali oglasi

AVTO HUPE (fanfare) za 12 V akumulator prodam. Ponudbe pod »Hupe 63«. 14801-3
STANOVANJE išče študent z lastno posteljnino. Ostalo po dogovoru. Ponudbe pod »Nujno«. 14815-6
OPREMLJENO sobo oddam dvema najboljšima ponudnicama za eno leto. — Ponudbe pod »Plačljivo vnaprej«. 14775-6
ZA SOBO pomagam v gospodinjstvu ali plačam vnaprej. Ponudbe pod »Izmenično«. 14788-6
HIŠICO, zidano ali leseno, podkleteno, do 40 kilometrov od Ljubljane, kupim. Lahko je kmečka. Ponudbe pod »Hišica do 500.000 dinarjev«. 14790-7
OTROŠKO posteljico prodam. — Šifrar, Pražakova 7, pritličje. 14811-4

HRANO in sobo dam za dopoldansko pomoč v gospodinjstvu. Muhič, Vižmarje 14. 14796-6
SKROMNO sobo, lahko tudi podstrešno išče študentka. Ponudbe pod »Skromna«. 14800-6
SOBO potrebujem v Ljubljani. Pohitite s ponudbami pod »Optimist«. 14823-6
RABLJENO sobno pohištvo poceni prodam. Ogled vsak dan od 15. ure dalje. Viška 53. 14820-4
ZA SOBO za dobo enega leta dam nagrado. Pismene ponudbe pod »Nagrada«. 14817-6
MLADE prašičke proda — Tomc, Laverca 4. 14833-4
ČISTO, pošteno, pridno dekle dobi stanovanje za trikrat tedensko izmenično pomoč v gospodinjstvu. Parmova 38. 14838-6
OPRAVIČUJEM se Medenovi, — Iskra servis, Rožna dolina in preklicujem neresnično govorjenje o njej. Peter Žigon, Kebetova 16, Ljubljana. 14839-8
IZGUBIL sem etui s pisalnim priborom 11. tega meseca v Trnovem. Nagrada. Telefon 22-909. 14840-8
SOBO nujno potrebujeta dve mirni uslužbenki, po možnosti v središču mesta. Ponudbe pod »Plačata dobro«. 14837-6
ITALIJANSKI kombiniran voziček, malo rabljen, proda Pogačnik, Trg revolucije 6. 14836-4
ALT SAKSOFON S znamke Newstar prodam. Ponudbe na Delo, podružnica Kranj pod »Ugodno« 1133-4
BRILJANTEN prstan moderne oblike, ugodno prodam. Ponudbe pod »Darilo«. 14858-4

SUPER RIFLE COWBOYKE raznih znamk, nylon plašče, terital krila in srajce dobite po najugodnejših cenah.
CASA IMPERMEABILE — Trst — Via S. Nicolo 22. 9166-4
SOBO išče absolvent tekstila kjerkoli v Ljubljani. Ponudbe pod »Tekstil«. 14835-6
GOSPODINJSKO pomočnico sprejmemo. »Flora« cvetličarna pri magistratu, Ljubljana. 14847-1
VAJENKO ali dekle, ki ima veselje do cvetličarne, sprejmemo. »Flora« — cvetličarna. Ljubljana. 14846-1
FRIZERKE — FRIZERJI POZOR! Frizerski salon prodam v Ljubljani. Ponudbe pod »Samostojen«. 14859-7
OGREVANO SOBO išče zdravnica na specializaciji. Ponudbe pod »Plača dobro«. 14860-6
ENODRUŽINSKO stanovanje v Zapužah štev. 27, pošta Begunje, zamenjam za lepo sončno sobo v Radovljici. — Katarina [illegible]na, Radovljica, poštno ležeče. 14854-6

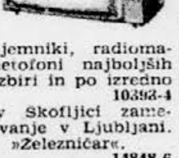

DELFONTE PIETRO & C. TRST Via Timeus 12 Telefon 90-279
Televizijski sprejemniki, radiomagnetofoni, magnetofoni najboljših znamk v veliki izbiri in po izredno ugodnih cenah. 10393-4
STANOVANJE v Škofljici zamenjam za stanovanje v Ljubljani. Ponudbe pod »Železničar«. 14848-6
GOSPODINJSKO pomočnico sprejme **zdravnica** za stalno ali samo dopoldne. Vprašajte vratarja, Trubarjeva ulica 2. 14851-1
ŠOFER C kategorije, soliden želi službo. Nastop mogoč takoj. Ponudbe pod »EMONA 8«. 14879-2
OPREMLJENO SOBO oddam dvema intelektualcema na specializaciji. Geržinič, Rožna dolina c. V/35. 14867-6
ALFO ROMEO, izven serijski, odličen in Fiat 600, original italijanski poceni nujno prodam. Informacije na »Realitetna pisarna« Ljubljana, Tavčarjeva 6, tel. 21-011. 14875-3

Dotrpel je naš zlati sinko, brat

MIRO BENČIČ

V njegov prerani domek ga bomo spremili v petek, 15. 11., ob 14.30 uri iz Petrove mrl. vežice na Žalah v Ljubljani.
Žalujoči: mati **Cilka** in brat **Stane**, in ostalo sorodstvo.
Cerklje na Gorenjskem, 13. 11. 1963.

ZAHVALA

Vsem, ki so se nas ob smrti naše nepozabne mame

DANIJELE KOKOLE

spomnili, jo spremili na zadnji poti, darovali cvetje ali nam karkoli pomagali v teh težkih dneh, se v imenu sorodstva najlepše zahvaljujem.
Dr. Vladimir Kokole

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega ljubega moža, očeta, starega očeta, tasta, brata in strica

Martina Gorjanca

vlakovodje v pokoju

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili cvetje in vence ter izrekli sožalje. Posebna zahvala duhovščini za spremstvo, pevcem za ganljive žalostinke. Vsem, prav vsem še enkrat srčna hvala.
Neutolažljiva: **žena Jožefa, hčerki Majda z družino in Martina.**
Ljubljana, Deskle, Gorica, 13. novembra 1963.

Sporočamo žalostno vest, da je po kratki in mučni bolezni preminil naš ljubi mož, oče, brat in stric

Janez Levec

šofer-mehanik

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek, 14. novembra 1963, ob 15.30 izpred hiše žalosti, Bizovik št. 131, na pokopališče Bizovik.
Žalujoči:
žena Marija, hčerka Olga, sin Janez, brata Jakob in Franc z družino in ostalo sorodstvo.
Bizovik, 13. novembra 1963.

Sporočamo žalostno vest, da je po kratki, toda hudi bolezni umrl

Ivan Levec

predsednik vodovodne zadruge Bizovik

Pogreb bo v četrtek, 14. novembra 1963, ob 15.30 iz hiše žalosti, Bizovik štev. 131.
Vestnega in požrtvovalnega ter nenadomestljivega člana in predsednika bomo ohranili v trajnem spominu.
ČLANI VODOVODNE ZADRUGE BIZOVIK

NENADOMA SMO IZGUBILI NAŠEGA VESTNEGA SODELAVCA

Janeza Levca

PREDSEDNIKA GASILSKEGA DRUŠTVA BIZOVIK
ČLANA OBČINSKE GASILSKE ZVEZE

POGREB BO V ČETRTEK, 14. NOVEMBRA 1963, OB 15.30 IZPRED HIŠE ŽALOSTI NA POKOPALIŠČE BIZOVIK.

GASILSKO DRUŠTVO BIZOVIK

Dotrpel je moj ljubi mož, naš zlati oče, dedek, brat, bratranec, stric in tast

Bogomil Peric

obrtnik — izdelovalec bičevnikov

Na zadnji poti ga bomo spremili v petek, dne 15. novembra 1963, ob 16. uri na pobreškem pokopališču v Mariboru.
Žalujoči:
žena Marija, otroci Mara, Milica, Stanko in Vlado z družinami, sestra Ida, brat Cvetko ter ostalo sorodstvo.
Maribor, Boka Kotorska, Bočna, Ljubljana, dne 14. novembra 1963.

PRERANA SMRT JE IZTRGALA IZ NAŠE SREDE TOVARIŠA

JANEZA LEVCA

ŠEFA AVTO PARKA – ČLANA DS

OD VESTNEGA SODELAVCA SE BOMO POSLOVILI DANES, 14. NOVEMBRA 1963 OB 15.30 – POKOPALIŠČE BIZOVIK.

KOLEKTIV KOMUNALNEGA PODJETJA »SNAGA« – LJUBLJANA

Vsem gasilcem sporočamo žalostno vest, da je po hudi bolezni umrl tovariš iz Bizovika

Janez Levec

NAŠ DOLGOLETNI ČLAN IN ČLAN UPRAVNEGA ODBORA OBČINSKE GASILSKE ZVEZE LJUBLJANA-MOSTE-POLJE

Požrtvovalnega in vestnega gasilca bomo ohranili kot svetal vzgled gasilskemu naraščaju.

OBČINSKA GASILSKA ZVEZA LJUBLJANA-MOSTE-POLJE

Nenadoma je umrl naš dobri mož, oče, stari ata, brat in stric

Janez Gregorič

upokojenec iz Zadvora 92, Dobrunje

Pogreb bo v petek, 15. novembra 1963, ob 16. uri izpred hiše žalosti v Zadvoru.
Žalujoči:
žena Marija, sinova ing. Janez in Marjan z družinama, brata in sestra ter ostalo sorodstvo.
Zadvor, Ljubljana, 13. novembra 1963.

Umrla nam je naša draga mamica, bakica in prababica

Ruža Šantel

rojena SEVER — vdova akademskega slikarja

Pogreb bo v Ljubljani v petek, 15. novembra 1963, ob 16. uri iz Nikolajeve mrliške vežice na Žalah.
Žalujoči:
hčerki ing. Dušana Šantel in Voja, por. Križaj, svakinja Avgusta Šantel, snaha Tončka Šantel, roj. Ravnikar z družinami ter ostalo sorodstvo.
Ljubljana, 13. novembra 1963.

Sporočamo, da nas je po dolgi in mučni bolezni za vedno zapustil ljubi brat in stric

Franc Lipovec

upokojenec

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, 15. novembra, ob 15.30 izpred pokopališča na Viču. — Do pogreba leži na svojem domu, Rožna dolina, Cesta XV-1-a
Žalujoči:
bratje, sestre, nečaki in nečakinje ter ostalo sorodstvo.
Ljubljana, 13. novembra 1963.

Sporočamo žalostno vest, da je umrl član našega kolektiva

Franc Ljubec

Dobrega delavca bomo ohranili v trajnem spominu.

DELOVNI KOLEKTIV TOVARNE GLINICE IN ALUMINIJA »BORIS KIDRIČ« — KIDRIČEVO

Nenadoma nas je zapustil naš dolgoletni sodelavec

Vinko Košir

pismonoša

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, 15. novembra 1963 ob 15.30 na pokopališče v Preski pri Medvodah. Vestnega in požrtvovalnega tovariša ter dobrega sodelavca bomo ohranili v trajnem spominu.
UPRAVA OSNOVNE ENOTE POŠTE LJUBLJANA I. SINDIKALNA PODRUŽNICA IN USLUŽBENCI POŠTE MEDVODE

Vrtimo globus

MOSKVA — Moskovske ulice je včeraj pokril prvi sneg. Zapadlo ga je nekaj centimetrov.

LONDON — Kakor poroča AP, je zajelo Veliko Britanijo neurje. Veter, ki se je ponekod sprevrgel v vihar, je razkrival hiše, oviral obalno plovbo in pošiljal visoke valove po rekah od ustja navzgor. Poročajo o precejšnji gospodarski škodi.

NEW DELHI — V indijskih državah Maharaštra in Orisa je v minulih dveh mesecih umrlo za kolero 1152 ljudi. Samo v Maharaštri so zaznamovali med sedanjo epidemijo okoli 1700 primerov bolezni.

WASHINGTON — Precej škode je napravilo 12.000 Američanov na francoskem rušilcu »Dupetit Thouars«, ki je bil zasidran v pristanišču ob reki Potomac. Radovedni ogledovalci, ki so se hoteli o vsem prepričati ne le z očmi, marveč tudi s prsti, so skoraj popolnoma pokvarili zapletene krmarske naprave.

KAIRO — Predstavniki UNESCO in egiptovske vlade so se sporazumeli o načrtih za rešitev templja Abu Simbel v zgornji nilski dolini. Sprejeli so švedski načrt, po katerem bodo faraonska svetišča, ki bi jih sicer zalila voda umetnega jezera za Asuanskim jezom, razrezali na kose, jih po delih prepeljali in jih ponovno sestavili na kraju, ki bo nad bodočo jezersko gladino. Pripravljalna dela se bodo začela te dni. Izvedba zamisli bo stala skoraj 40 milijonov dolarjev.

BONN — Z nastopom zveznega kancierja Ludwiga Erharda se je začela v bonskem parlamentu tudi »doba tobačnega dima«. Nekadilec dr. Konrad Adenauer — njemu na ljubo v minulih 14 letih v glavnem niso kadili v zbornični dvorani — bo moral poslej kot eden izmed poslancev vzdržati v družbi kolegov s cigareto ali cigaro v ustih.

LONDON — Poskus hipnoze na 80 ljudeh so napravili v Gloucestru. Prostovoljci so vsak zase strmeli v veliko sliko hipnotizerja Henryja Blytha, ki je tačas v letalu krožil nad mestom in po radiu izgovarjal sugestivne besede. Že po nekaj minutah je »zaspalo« 15 prostovoljcev, ki so se zbudili šele na hipnotizerjev radijski ukaz.

MUENCHEN — Podmornico, ki po obliki spominja na delfina, izdelana pa je iz zlajenih umetnih vlaken, so preizkusili v Ammerseeju jugozahodno od glavnega mesta Bavarske. Skoraj popolnoma prozorna podmornica je dolga 220 cm in široka le 50 cm. Ker se lahko spusti do 30 m globoko, se bo obnesla zlasti pri tehničnih pregledih temeljev elektrarniških jezov, mostov ipd.

NEW YORK — Cooper se je motil, ko je pisal o zadnjih Mohikancih, kajti veina delavcev, zaposlenih v vratolomnih višinah na ogrodjih newyorških nebotičnikov, sodi med pristne potomce nekoč slavnega indijanskega rodu. Pred 75 leti so ugotovili inženirji, ki so gradili most čez Lovrenčevo reko, da Mohikanci ne poznajo omotice, pa naj se povzpno še tako visoko. Najeli so jih, njihovi sedanji potomci imajo v vzhodnem delu ZDA še vedno monopol na nevarna dela visoko nad ulicami s prometnim vrvežem.

»Krebiocen« pred sodniki

Na zahtevo ameriške zvezne vlade so uvedli sodno preiskavo proti zdravnikoma Ivyju in Durovicu, ki sta obtožena prodaje in razpečavanja »krebiocena«, cepiva proti raku. V drugi polovici novembra se bosta zagovarjala pred nekim chicaškim sodiščem.

Poseg oblasti je prišel po dolgotrajnem sporu o zdravilu, ki sta ga zdravnika »odkrila« leta 1951 in ga takoj z velikanskim uspehom vključila v trgovinsko mrežo. Kmalu so posegle vmes zdravstvene oblasti in zdravniška združenja. Strokovna komisija, ki jo je sestavljalo 21 zdravnikov, je ugotovila, da nima »krebiocen« nikakršne zdravilne vrednosti, in predlagala prepoved nadaljnje prodaje. Zdravnika sta si zagotovila podporo kakih 500 pacientov, ki so zahtevali ponovni pregled in oceno zdravila, o katerem trdijo, da jim je ublažilo bolečine, nekaterim izmed njih pa celo rešilo življenje.

»Skrajni čas je že,« je izjavil dr. Ivy v zvezi z bližnjo sodno obravnavo, »da pridejo med nepristranskim sodnim postopkom na dan resnična dejstva. Izkazalo se bo, da je krebiocen pomagal več bolnikom, katerih bolezensko stanje je veljalo za neozdravljivo.«

Mravlje rešujejo gozdove

Iz Genove je ladja odpeljala na Sardinijo mnogo milijonov mesojedih mravelj, s katerimi bodo skušali zaščititi sardinske gozdove, ki jih uničujejo nevarni drevesni zajedalci.

ANGLEŠKE PRIPRAVE NA ZIMO — Ker je zlasti lani namedlo na britanske ceste za tamkajšnje razmere mnogo snega, ki je povzročil zastoje v prometu in precejšnjo gospodarsko škodo, se Angleži v okviru večletnega načrta (sredstva: šest milijonov funtov) te dni vneto pripravljajo na zimo. Tovornjaka na sliki (11.5 oziroma 5.5 tone, pogon na vseh šest ali na štiri kolesa) z večjim ali manjšim snežnim plugom delata s hitrostjo do 45 km na uro, opremljena pa sta tudi z mehaničnimi razprševalci drobnega peska in soli.

„Kaj veš o krajih in ljudeh?“

Moteli in druga gostišča za oddih, sovjetski bralci o turizmu

Ali ste videli sončni vzhod ob vznožju Tienšana, ste potovali po težko prehodnih gozdovih Altaja, ste lovili ribe v jezerih Celinskega kraja, ste spoznali lepoto Sir-darje? Tako vprašuje sovjetski tisk bralce v želji, da bi zbral kar največ mnenj in predlogov za razvoj in napredek domačega turizma. Nedavno so poudarili, da je turizem »zadeva vseh« in da je razvoj te gospodarske panoge velikega pomena za življenjsko raven delovnih ljudi. »Za mladino je turizem spoznavanje domače dežele, vzgajanje v patriotičnem duhu, v smelosti in tovarištvu,« je zapisal eden izmed bralcev.

Po približnih podatkih potuje po domači deželi mnogo milijonov turistov, ki se vozijo predvsem z motornimi vlaki, pa tudi z letali, avtobusi in ladjami, hkrati pa je čedalje več »turističnih navdušencev«, ki prehodijo z nahrbtnikom na plečih velike razdalje. **Prav skupina takšnih turistov je v pismu grajala tiste, ki bi morali skrbeti za turizem, pa dovoljujejo, da »turistična potovanja izgubljajo športno obeležje in da se ljudje — namesto da bi med hojo občudovali naravne lepote, kar seveda zahteva določen telesni napor — odpravljajo na prešerne izlete, katerih cilj so bogate malice, zato ni čudno, če imajo takšni izletniki barbarski odnos do narave«.**

Zvrstilo se je precej predlogov pa tudi graje v zvezi z domačim turizmom. **Zdaj je v Sovjetski zvezi okoli tristo turističnih klubov, sindikati so dali letos za turizem 8.5 milijona rubljev, vendar pa tisti, ki želijo potovati po deželi — bodisi peš, bodisi s prevoznim sredstvom — opozarjajo na pomanjkljivosti turistične opreme, ki ji ni še nihče posvetil primerne skrbi, na primer s proizvodnjo nepremočljivih površnikov, spalnih vreč in drugih reči, ki so na pogled drobne in malenkostne, turistom pa neogibno potrebne.**

Nekateri bralci so predlagali v pismih, da bi ustanovili posebno podjetje »Turist«, ki bi združevalo in usmerjalo dejavnost vseh sedanjih in bodočih podjetij s proizvodnjo za potrebe te vrste. V javnosti je slišati tudi kritiko, češ da je premalo turističnih inštruktorjev in vodnikov ter da ni dovolj turističnih sekcij pri telesnovzgojnih društvih. Slišati je celo predlog, da bi turizem uvrstili v program »spartakiade«, množičnega športnega tekmovanja v številnih disciplinah.

Kot dobro znamenje za to, da bodo domači turisti bolj in bolj zadovoljni, omenjajo listi naglo graditev motelov. V Podmoskovju gradijo letos več motelov, ki imajo po 12 nadstropij. Do konca letošnjega leta naj bi se znatno razširile tudi mreže sindikalnih domov in drugih objektov za oddih in dopust. Po podatkih, ki jih objavlja sovjetski tisk, gradijo zdaj takšna poslopja in objekte na 14.000 krajih po vsej deželi.

T.

Kolja teče kot vrstniki

Zgodba o dečku, ki mu je zdravnik prišil noge

Malega Kolja Andrejčuka iz beloruske vasi Linov je doletela huda nesreča: na travi mu je spodrsnilo, zgrabili so ga noži motorne kosilnice in mu skoraj popolnoma odrezali obe nogi v gležnju. Rešilni voz je drvel z ranjenim dečkom v bližnjo bolnišnico — o Koljevi nesreči in o velikem dejanju podeželskega kirurga poroča agencija APN.

»Nepopolna amputacija obeh stopal v gležnju, stopali visita na Ahilovih tetivah,« pravi zapisnik v dnevniku nezgod in nesreč. Kolji so dali transfuzijo, mu vbrizgali raztopino proti živčnemu zlomu in ga vsega obložili z grelci. Šef kirurškega oddelka Grigorij Dunajevski je skrbno pregledal malega pacienta. Kazalo je, da mu bo treba odrezati obe nogi, toda po kratkem preudarku se je kirurg odločil drugače: prišil bo in skušal oživiti skoraj popolnoma odrezani nogi.

Nad štiri ure je trajala silno zapletena operacija. Dunajevski je naravnal kosti, povezal krvne žile in mišice ter dal bolnika v mavec. Kako bo? S tem vprašanjem se je ubadalo vse osebje v bolnišnici. Ta ali oni je podvomil — ne brez vzroka: stanje ene noge se je vsaj izprva vidno slabšalo.

V mučnem pričakovanju je minilo štiriindvajset ur. Izkušeno oko prizadevnega kirurga je odkrilo ugodna znamenja. Previdno so se zdravnikovi prsti dotaknili noge — bila je topla. Potem se je nenehno izboljševalo Koljevo zdravstveno stanje, počasi sicer, vendar vztrajno in zanesljivo je mladi organizem premagoval bolezen.

Poldrugi mesec kasneje so Kolji dovolili sesti, minila sta še dva tedna, preden so dečka počasi in previdno prvič postavili na noge. Rane so se zacelile, gležnji so postajali po masaži čedalje gibčnejši. Zdaj je Kolja zdrav, v teku nič ne zaostaja za vrstniki.

Več hrane za ribe in za ljudi

Ali bomo s črpalkami burkali oceansko vodo?

Po mnenju sovjetskega oceanografa Leva Zenkoviča bi bilo mogoče zgornje plasti svetovnih morij in oceanov vsebinsko obogatiti z rudninskimi solmi, ki pokrivajo morsko dno. Posledice bi bile zelo ugodne: v površinskih plasteh bi se ribe hitreje množile. S temi solmi se hrani plankton, ki je poglavitna hrana rib — s takšnim posegom bi se torej okrepil prvi člen verige, na katere drugem koncu je človek oziroma ribe kot hrana zanj.

Zenkevič pravi, da bi s posebnimi črpalkami spravljali globinsko vodo proti površju. Mineralne soli bi tako prišle v vodne plasti pod gladino, po tem postopku bi lahko zagotavljali ribam potrebni plankton za mnogo tisoč let. Svoj predlog utemeljuje z ugotovitvijo, da je treba oceansko vodo umetno bogatiti s hrano za ribe, in poudarja, da je v vodnih plasteh srednje globine praviloma zelo malo zastopnikov rastlinskega in živalskega sveta, skoraj vsa flora in favna se omejujeta na obalna področja in na majhno globino.

Če bi uresničili tehnično izvedljivo zamisel — pravi Zenkovič — bi lahko oceanske vode obogatili s hrano za ribe vsako leto v pomladnih mesecih, ko se najizraziteje razvija plankton.

27 ROBERT VAN GULIK

SODNIK TI

Sodnik Ti je prikimaval.

»Seveda,« je pritrdil in si pogladil brado. »Morilec pa se bo izdal sam, ko bo skušal prodati zlati sponki. Ma Jongu je že uspelo priti v stik s človekom, ki bo vedel, kdaj bosta sponki prišli na črno tržišče. Zločinec se namreč ne bo upal k zastavljalcu ali k draguljarju, ker ve, da sodišče avtomatično dostavi opise vseh ukradenih stvari tudi tem ljudem. Prisiljen bo torej poskusiti srečo pri lopovih svojega kova. Spoštovani Čeng Pa bo o tem takoj obveščen in Ma Jong ga bo na koncu le dobil v pest.«

Sodnik je spet popil požirek čaja. Potem je segel po čopiču za rdečilo in se sklonil nad papir pred seboj.

Narednik Hong je vstal, zasanjano gledal predse in si gladil brke.

»Dve stvari sta mi še vedno nejasni,« je govoril na pol sam s seboj. »Kako vaša milost ve, da je morilec oblečen kot menih prosjak? In v kakšni zvezi sta dogodek pa nočni čuvaj?«

Sodnik je molčal in posvetil vso svojo pozornost besedilu, ki ga je proučeval. Ob robu je narisal nekaj znakov, odložil čopič in zvil papir. Potem je pogledal naredníka in z žarečimi očmi pod nasršenimi obrvmi pojasnil:

»Nenavadni dogodek z nočnim čuvajem, o katerem je davi pripovedoval kandidat Vang, je dopolnil podobo zlikovca, ki sem si jo ustvaril. Dobro veš, da se zločinci najnižje vrste pogosto oblačijo kot taoistični ali pa budistični beraški menihi. S to odlično preobleko se lahko gibljejo po vsem mestu, podnevi in ponoči. Vang vdrugo najbrž ni slišal raglje nočnega čuvaja, marveč . . .«

»Leseno ragljo prosjaškega meniha!« je vzkliknil narednik Hong.

IX

Dva meniha prineseta važno sporočilo sodniku Tiju — Sodnik deklamira staro balado med večerjo, ki jo je priredil sodnik Lo

Naslednjega dne si je sodnik Ti ravno zapenjal popotno oblačilo, ko je stopil v njegovo delovno sobo Prvi pisar.

»Vaša milost,« je naznanil, »pravkar sta prišla dva meniha iz templja Brezmejne usmiljenosti. Prinašata sporočilo svojega predstojnika.«

Sodnik si je nadel uradno oblačilo in sedel za mizo. Prvi pisar je pripeljal že priletnega meniha in enega, ki je bil mlajši.

Medtem ko sta poklenila in se trikrat s čelom dotaknila tal, ju je sodnik pozorno opazoval: njuni rumeni halji sta bili iz finega damasta in podloženi z vijoličasto svilo, jagode njunih rožnih vencev pa so bile iz jantarja.

»Naš častiti oče, Duhovna čednost po imenu, in opat templja Brezmejne usmiljenosti,« je deklamiral starejši menih, »nama je, najbolj nevrednima in nevrednima med vsemi menihi, izvolil ukazati, naj izročiva vaši milosti izraze njegovih spoštljivih pozdravov. Naš častiti oče se zaveda, da številne važne naloge zahtevajo zase ves dragoceni čas, ki z njim razpolaga vaša milost, posebno v prvih dneh po uradnem ustoličenju. Naš častiti oče se torej ni drznil osebno priti na daljši obisk k vaši milosti, upa pa, da ga bo prej ali slej doletela ta čast in da bo deležen blagodati vaših učenih naukov. Do takrat pa vas prosi, ker se boji, da bi prevladal vtis, kakor da naš častiti oče ne izkazuje dolžnega spoštovanja, ki ga vaša milost po vsej pravici lahko terja od njega, da sprejmete to nepomembno darilo, in upa, da ga bo vaša milost sodila bolj po spoštljivih nagibih, ki so mu botrovali, kot pa po skromnosti njegove vrednosti.«

Potem je dal znamenje svojemu tovarišu. Ta je takoj vstal in položil na mizo pred sodnika zavojček, prevezan z zlato svilo.

Narednik Hong je že videl, kako njegov gospodar odklanja darilo, v njegovo veliko presenečenje pa je sodnik zamrmral samo nekaj običajnih vljudnih besed, češ kako počaščenega se čuti spričo pozornosti, ki je ni vreden, in ko je menih vztrajal, naj obdrži darilo, sodnik ni vnovič odklonil. Vstal je, se resno priklonil in dejal:

»Prosim vaju, da se v mojem imenu zahvalite vašemu častitemu očetu Duhovni čednosti. Povejta mu, da zelo cenim pozornost, ki mi jo je izkazal, in da si najbolj iskreno želim, da mu jo ob primernem času povrnem. Povejta mu tudi: čeprav ne hodim po poti, ki jo je začrtal gospod Cakiamuni, se vendarle živo zanimam za budizem, zato nepotrpežljivo čakam na priložnost, da me bo o njegovih naukih poučil tako odličen in tako učen mož, kot je častiti oče Duhovna čednost.«

»Natančno bova izpolnila, kar nama je naročila vaša milost,« je odvrnil starejši menih. »Naš častiti oče nama je tudi naročil, naj obvestiva vašo milost o dogodku, ki je sam po sebi nepomemben, vendar dovolj važen za našega častitega očeta, tako da zasluži, da pride pred vaše sodišče. Tembolj, ker je vaša milost včeraj med večernim zasedanjem blagovolila jasno povedati, da je naš revni tempelj pod vašo visoko zaščito, prav tako kot vse poštene hiše v tem okrožju. Pred kratkim so naš tempelj obiskali lopovi in drugi nepridipravi . . .

Miloška Venera odhaja na pot

Antični ideal lepote bo krasil prizorišče olimpijskih iger

V Louvru so začeli razpravljati o načinu prevoza in o ukrepih za zaščito miloške Venere na poti v Tokio, kjer bo razstavljena v okviru prihodnjih olimpijskih iger. Po splošnem mnenju bo »gostovanje« enega najslovitejših kipov, kar jih premore svet, za Tokio nekaj podobnega, kot je bil »obisk« druge louverske lepotice »Mone Lise« lansko zimo v Washingtonu in New Yorku.

Varnostni ukrepi bodo potrebni zlasti zato, ker je ta kip, ki pooseblja klasični ideal ženske lepote, utrpel že precejšnjo škodo v skoraj poldrugem stoletju od leta 1820, ko so ga odkrili. Našel ga je kmet Jorgos na Milosu, enem izmed Kikladskih otokov. Ko je kopal na njivi, je naletel na kose razmetanega marmora, med njimi tudi na ta kip. Te drobce so bržkone vrgli na kup, ko so na tistem mestu gradili apnenico. Vse kaže, da so takrat uničili več drugih antičnih spomenikov, ki so jih našli v neposredni bližini.

Francoska mornariška oficirja Voutier in Dumont sta videla miloško Venero tako rekoč v trenutku odkritja. Kasneje sta pričala, da so kipu manjkale roke. Videla sta tudi, da je antična umetnina sestavljena iz več kosov marmora, spojenih s kovinskimi penjami in klini, ki so že popuščali, in da so bili odlomljeni konica nosu, zgornji del pričeske in nadlahtna mišica na levici. Desne mišice in levega stopala, ki sta bila izdelana posebej, niso našli, del frizure pa so kasneje odkrili med kosi razbitega marmora.

Kmalu potem je kupil miloško Venero neki Francoz za francoskega veleposlanika v Carigradu. Zgodba, ki je nastala četrt stoletja kasneje, zatrjuje, da so francoski mornarji pravzaprav s silo vzeli antični kip, kajti takrat, ko so prišli ponj, da bi ga spravili na ladjo, so se do krvi stepli z otočani, ki ga niso hoteli dati.

Še vedno je razmeroma malo znanega o nastanku miloške Venere. Sodijo, da jo je v drugem stoletju pred našim štetjem izklesal neznan umetnik, ki se je vzoroval po podobni stvaritvi, takrat stari že dvesto let.

V pariškem Louvru varujejo miloško Venero posebni čuvaji, saj je skupno s samotraško »Zmago«, z Leonarda da Vincija »Mono Liso« in s kronskimi dragulji ena izmed štirih največjih dragocenosti, ki jih hrani ta muzej.

Tolarji spet v muzeju

Vlomilec je vrnil zbirko starih kovancev

V dunajskem hranilniškem muzeju so se oddahnili: vlomilec, ki je čez noč odnesel med drugim zbirko skoraj 300 tolarjev, kovanih v obdobju med štirinajstim in osemnajstim stoletjem — pravijo, da je vredna pol milijona šilingov — je očitno spoznal, da plena ne bo mogel vnovčiti, ker bi kovance brž prepoznal vsak zbiralec, med drugimi ljudmi pa bi ne bilo kupca starih kovancev.

Predsednik hranilnice Lenk, ki je več desetletij izpopolnjeval zbirko, je prejel tretje jutro po vlomu natipkano pismo s sporočilom, da so kovanci v garderobni omarici na Južnem kolodvoru. V ovitku je bila tudi plastična ploščica s številko 32, nanjo pa privezan ključek.

Obvestili so kriminaliste, upravnik garderobe je odprl omarico. Po uri so ugotovili, da je tat shranil plen poldrugi dan po vlomu. Pregledali so kovance, prstnih odtisov niso našli, skrbno so jih prešteli — bilo je vseh 293. Tat je sporočil v pismu, da »noče uničiti življenjskega dela hranilniškega predsednika«, izslediti pa ga bodo skušali med drugim zato, ker ni vrnil tudi pet (veljavnih) bankovcev za tisoč šilingov, ki jih je odnesel hkrati z zbirko tolarjev in jih je »spotoma izgubil«, kakor zatrjuje v pismu . . .

Kompas za rudo

Kazahstanski geologi so izdelali neke vrste kompas, ki natančno ugotavlja smer premogovnih plasti in rudnih žil, odkritih s poskusnimi vrtinami. Po preizkušnji je ta kompas zasledil oblikovno zelo zapleteno ležišče nafte in dve žili z rudo raznih kovin.

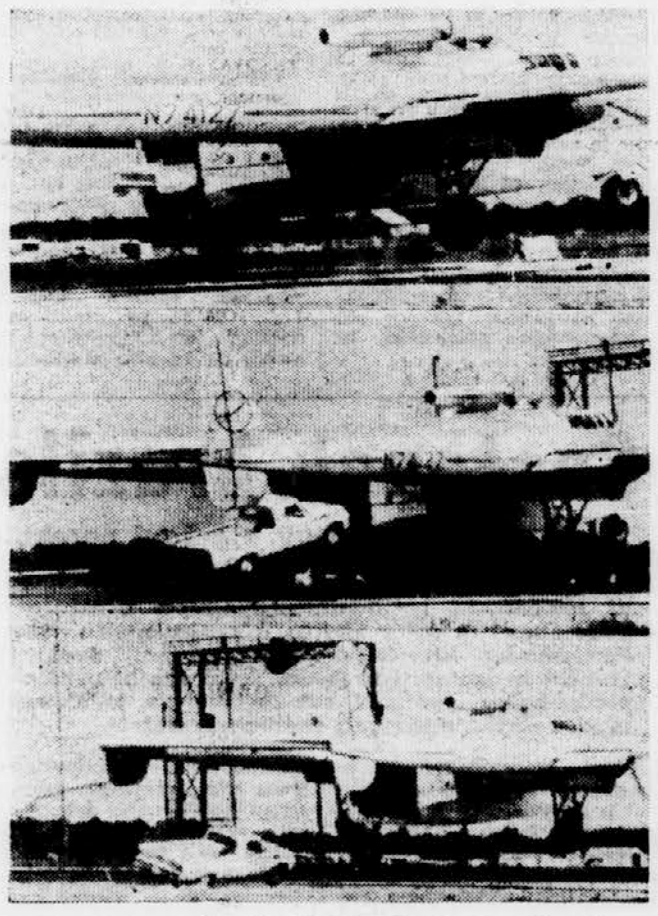

TOVORNJAK PO ŽICI IZ LETALA — Zgodi se, da je treba nujno prepeljati kak tovor iz drugega v tretji kraj, ki nima letališča. V ta namen so tehniki družbe »All American Engineering« v praksi preizkusili zamisel: tovorno letalo, ki leti s hitrostjo 100 milj na uro, pristane v določenem kraju, iz njegovega trupa se po kablih — torej brez nakladalne rampe — spusti poseben tovornjak, ki takoj nadaljuje vožnjo. Posnetki poskusa, ki se je obnesel, so iz Wilmingtona (Delaware, ZDA).

Foto: AP

Za dobro voljo

»Imenitne prednike imam: deda je ustrelil angleški lord, očeta pa francoski tovarnar!«

»Za sodobnega človeka je zelo zdrava hitra hoja z dolgimi koraki . . .«

Križanka

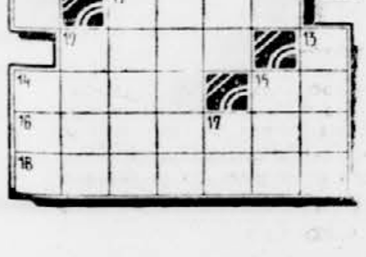

VODORAVNO: 1. jezik stare klasične indijske književnosti, 8. staroveška ladja na tri vrste vesel, 9. egipčanski bog sonca, 10. ožji sorodnik, 11. rečna riba, 12. manjša vzpetina, grič, 14. upravno središče Zvezne republike Nemčije, 15. italijanski spolnik, 16. prva mohamedanska dinastija kalifov, 18. aviatik, pilot.

NAVPIČNO: 1. proizvod čebel, 2. plačilo na račun, 3. kemični znak za nikelj, 4. pripadnica Južnih Slovanov, 5. angel, 6. zdravilna travniška rastlina, ki je nekdaj veljala za univerzalno zdravilo, 7. zmikavt, 11. obredno oblačilo vseučiliških profesorjev, sodnikov in duhovnikov, 12. novi angleški premier, 13. poziv, apel, 14. bolečina, 15. trinajsti oziroma petnajsti dan v mesecu po starorimskem koledarju, 17. kemični znak za aluminij.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. oktant, 7. vrtnar, 8. oe, 9. ton, 10. jahač, 12. Taras, 14. Rus, 15. rt, 16. Iranka, 18. mangan.
NAVPIČNO: 17. N(ova) G(orica).

100. Po hudi izgubi, ko so morali pokopati hkrati deset tovarišev, je tudi Knudson postal molčeč in mrk. Ko so se dan po tistem strašnem dogodku utaborili, se je lotil s svojim jeklenim bodalom velikega kamna, ki ga je narava obdelala štirioglato kakor spomenik. Dnevi so minevali, on pa ni izdal povelja, da se dvignejo in nadaljujejo pohod. Neprestano je sedel ob svojem kamnu in klesal vanj napis iz run, pismenk, kakršne so v tistih časih uporabljali v severnih evropskih deželah.

Do črke natanko vemo, kaj je v kamen vklesal norveški kraljevi častnik Paul Knudson, kajti mnogo stoletij pozneje so znanstveniki tisti kamen izkopali in prebrali napis na njem. Tako je zapisal Knudson:

»Nas je osem Švedov in dvaindvajset Norvežanov na raziskovalnem pohodu z Vinlanda proti zahodu. Taborili smo pri dveh klečeh, nekaj dni potovanja severno od tega kamna. Bili smo zunaj in ribarili ves dan. Ko smo se vrnili, smo našli deset naših mož okrvavljenih in mrtvih.«

ALDO MORO SESTAVLJA VLADO — Sekretar krščansko demokratske stranke vodi pogajanja za sestavo in program nove sredinske leve vlade. Foto: AP

GEORGE BALL PRI KANCLERJU ERHARDU — Ameriški državni podsekretar za zunanje zadeve George Ball, ki je na svoji evropski turneji prispel včeraj v London na razgovore o odnosih med Vzhodom in Zahodom, o trgovini med zahodnimi in socialističnimi državami ter o ustanovitvi multilateralnih sil NATO, se je te dni na obisku v Bonnu razgovarjal z novim kancleriem Erhardom in ministri Foto: AP

V SKOPJE PRIHAJA IZMENA SOVJETSKIH VOJAKOV — Včeraj je potoval skozi Beograd del izmene sovjetske vojaške inženirsko-tehnične enote, ki pomaga obnavljati in graditi novo Skopje. Sprejema v Beogradu se je udeležil tudi pomočnik vojnega atašeja ZSSR v SFRJ. Foto: Tanjug

JUVENTUS GRE NAPREJ — Včeraj popoldne je v tretji tekmi za pokal sejemskih mest torinski Juventus premagal enajstorico Beograda. Italijanski vratar Anzolin je uspešno obranil strel Skoblarja. Foto: Edi Šelhaus

Nadaljevanje s prve strani

●

Izjalovljen udar

bi razcepili deželo. Presenečeno prebivalstvo je pozval, naj strne svoje vrste in nastopi proti povzročiteljem krize, da bi preprečili prelivanje krvi.

Preplaha je bilo kmalu konec. Danes popoldne so objavili, da so v Bagdadu ukinili policijsko uro, ki jo je davi uvedla vlada. Bagdadski radio je tudi sporočil, da bodo v iraško prestolnico drevi prispeli voditelji Baas iz raznih krajev države, da bi našli izhod iz sedanje krize v stranki.

Hkrati z uradnim sporočilom o novem vodstvu iraške stranke Baas je bila dopoldne objavljena tudi izjava, ki poziva »ljudstvo, delavce, felahe, pripadnike oboroženih sil in vse iskrene rodoljube, naj se pridružijo vodstvu stranke in nadaljnjemu ostvarjanju revolucije z dne 8. februarja letos«. V krajšem komentarju je nekoliko pozneje bagdadski radio označil imenovanje novega vodstva Baas kot »novo zgodovinsko fazo na poti do arabske enotnosti in izgradnje socialistične družbe« ter pozval vse iraške patriote, naj pomagajo novemu vodstvu obvarovati revolucijo.

Spremembe v vodstvu Baas označujejo v Bejrutu kot nov preokret, ki bo globlje vplival na praktično politiko v Siriji in Iraku in na politiko stranke Baas v celoti. Kakor pojasnjujejo, pomeni sestava novega vodstva »korak nazaj« glede na sklepe nedavnega nacionalnega kongresa Baas, na katerem je po tedanjih ocenah zmagalo tako imenovano levo krilo.

Po oceni voditeljev Baas v Bejrutu utegne novi preokret v Iraku povzročiti verižno reakcijo, katere posledice je težko predvideti.

V Damasku pa so danes objavili seznam nove sirske vlade, ki ima skupaj s premierom 24 članov. Na čelu je general Mohamed Amin el Hafez. Obrambni minister je general Abdalah Ziad, zunanji minister pa bivši šef sirske diplomatske misije v Alžiriji Hasan Mrieved. Za podpredsednika vlade je bil imenovan general Mohamed Omrane, član Nacionalnega revolucionarnega sveta. Dosedanji sirski premier Bitar pa je zdaj podpredsednik Nacionalnega revolucionarnega sveta.

Opazovalci v Bejrutu so z velikim zanimanjem sprejeli tudi vest o imenovanju generala El Hafeza za novega sirskega premiera. Obe spremembi, v Iraku in Siriji, ocenjujejo v Bejrutu kot odločenost vojaških krogov v Siriji in Iraku, da prevzamejo vodstvo politike v svojih državah. Kot potrditev temu navajajo, da je v vodstvu iraške stranke Baas pet oficirjev in da je bil za podpredsednika sirske vlade imenovan general Omrane.

Po vesteh iz Kaira pa kairski politični krogi ne pričakujejo nobenih bistvenih sprememb v zunanji in notranji politiki Sirije. Mnenja so, da je sestava nove vlade rezultat notranjih spopadov v stranki Baas. Umik Salaha Bitarja označujejo kot zmago struje »vrste rokes«, ki jo vodi Amin el Hafez, ne verjamejo pa, da je s tem končana notranja kriza v stranki Baas.

●●

Podrobno proučiti

vov in problemov na področju socialnega zavarovanja. Zastavljeno je bilo vprašanje, ali bo v prihodnjem letu mogoče doseči planirani porast industrijske proizvodnje ob samo za 10% večjem uvozu reprodukcijskega materiala in ali je realno ob predvidenem 11% povečanju industrijske proizvodnje planirati samo 6% povečanje prometa.

Predsedstvo CS ZSJ je danes priložilo k obilici mnenj in predlogov k dokumentom za predlog družbenega plana 1964 znova — tako kot že pred nekaj meseci ob prvih pripravah — bogat prispevek. Vsa zbrana mnenja, vprašanja in predlogi iz sindikatov bodo skupaj z mnenji poslancev iz skupščinskih odborov in s predlogi z jutrišnje seje upravnega odbora zveze gospodarske zbornice služila zveznemu zavodu za gospodarsko planiranje in ZIS za dokončno pripravo osnutka družbenega plana za prihodnje leto.

JAK KOPRIVC

Več sodelovanja v vzgojnem delu z otroki

BEOGRAD, 13. nov. (Tanjug). Predsedstvo sveta organizacij in ustanov za vzgojo otrok Jugoslavije je na včerajšnji razširjeni seji ugotovilo, da je potrebno večje sodelovanje teh organizacij v vzgojnem delu z otroki. To dejavnost bi bilo treba organizirati pretežno na območju krajevnih skupnosti, ne pa kakor doslej skoraj izključno v šoli, kajti otroci prežive največ prostega časa v naselju, kjer žive. Njihovo igranje je v naseljih dostikrat neorganizirano in brez oblik vzgojnega vpliva.

V zvezi s temi ugotovitvami bi bilo treba dati več sredstev za otroško varstvo pri graditvi ustanov za bivanje otrok, igrišč in podobno. Na seji je bilo rečeno, da občine pri sestavljanju osnutkov statutov tega niso dovolj upoštevale. Tudi s statuti krajevnih skupnosti bi bilo treba podrobneje urediti otroško varstvo.

Predsedstvo je proučilo tudi akcijo za pomoč skopskim dečkom in deklicam. Zdaj je najvažneje ustvariti pogoje za nastanitev otrok zaposlenih staršev, potem pa praktično realizirati mednarodno pomoč v živilih v vrednosti 200.000 dolarjev.

Madžarska trgovina z Zahodom

BUDIMPEŠTA, 13. nov. (Tanjug). Vlada LR Madžarska in ZR Nemčije sta v Budimpešti podpisali dolgoročni trgovinski in finančni sporazum o izmenjavi trgovinskih predstavništev.

V zadnjih letih je Madžarska občutno razširila svojo blagovno izmenjavo z razvitimi kapitalističnimi državami, posebno še z državami članicami Evropskega skupnega trga. Samo v prvih treh kvartalih tega leta se je vrednost njenega uvoza z Zahoda povečala za 17%, vrednost izvoza na Zahod pa za 29% v primerjavi z istim obdobjem lani. Po uradnih podatkih zavisi danes od razvitih kapitalističnih držav 25% celotnega madžarskega uvoza in 24% izvoza.

Voditelj južnotirolskih teroristov nezaželen tudi v Nemčiji

BONN, 13. nov. (Tanjug). Zahodnonemške oblasti so odpovedale gostoljubje dr. Norbertu Burgerju, asistentu na univerzi v Innsbrucku. Potem ko so Burgerja pred več meseci aretirali v Münchenu, kamor je zbežal, ko je prišlo na dan njegovo sodelovanje v pripravljanju protiitalijanskih akcij v Južni Tirolski, so ga danes naposled razglasili za nezaželenega tujca. Burgerja imajo za voditelja »terorističnega organizacijes«, ki je v Južni Tirolski organizirala več atentatov z razstrelivom.

Posvetovanje o problemih prekinitve nosečnosti

BEOGRAD, 13. nov. (Tanjug). V organizaciji konference za družbeno aktivnost žensk Jugoslavije bo 19. in 20. XI. v Beogradu posvetovanje o problemih prekinitve nosečnosti in kontracepcji. Cilj posvetovanja je med drugim uskladiti mnenja o nekaterih bistvenih vprašanjih zaščite zdravja žene, kadar gre za splave in njihove posledice.

Proizvodnja in izvoz v kranjski občini

KRANJ, 13. nov. — Industrijska proizvodnja v kranjski občini je bila tudi v oktobru nad planirano, tako da je v desetih mesecih zabeležila že 87.9 odstotka letnega plana, kar je 15.5 odstotka več kot lani v tem času.

Prav vsa podjetja presegajo lanskoletni obseg proizvodnje, še posebno pa Oljarica (58 odstot.), Eksoterm (49 odstot.), IBI (36 odstot.) in LIK (33 odstotkov).

Do konca oktobra so predvideni obseg dosegla podjetja kranjske industrije tudi v izvozu. V desetih mesecih so izvozila že za več kot 4 milijone dolarjev, kar predstavlja 86.6 odstotka letnega plana. Predvidevajo, da bodo do konca leta plan presegli vsaj za 10 odstotkov.

Sava, Iskra, LIK in Tekstilindus še zaostajajo za predvidenimi količinami izvoza, kaže pa, da vsi zaostanka ne bodo nadoknadili. Doslej so največ presegli plan letošnjega izvoza v tovarni »Standard« (180 odstotkov) in v »Planiki« (71 odstotkov).

L. S.

Politična rešitev za monarhistični upor v Jemenu?

KAIRO, 13. nov. (Tanjug). Jemenski predsedniški svet in vlada sta sklenila začeti širšo politično akcijo med plemeni na severu, kjer si skuša bivši kralj el Badr ustvariti politično oporišče. V zadnjem času so navezali vrsto stikov s plemenskimi voditelji severnega Jemena, z namenom, da bi našli politično rešitev za monarhistični upor. S tem problemom se ukvarja posebni odbor za plemenska vprašanja, v katerem so člani predsedniškega sveta Jemena.

Jemenska vladna delegacija pod vodstvom podpredsednika republike in predsednika izvršnega sveta el Irianija je prispela včeraj v Kairo, da bi se s predsednikom Salalom, ki se zdravi v Kairu, razgovarjala o notranjem položaju v Jemenu. Delegacija se bo razgovarjala tudi s predstavniki vlade ZAR.

Vinogradniške demonstracije v Franciji

PARIZ, 13. nov. (Tanjug). V Montpellieru, glavnem mestu pokrajine Languedoc na jugu Francije so se včeraj vneli hudi spopadi žandarmerije in policajev z udeleženci velikega zborovanja vinogradnikov, ki so nezadovoljni z vladno politiko cen vina in uvoza vina v Francijo. Ranjenih je bilo kakih 20 ljudi. Neki pripadnik žandarmerije je hudo ranjen. Policija je aretirala več udeležencev zborovanja, med katerimi so bili študentje in drugi prebivalci Montpelliera.

Včeraj se je v Montpellieru zbralo okrog 40.000 vinogradnikov iz južnih krajev Francije. Zahtevali so, naj vlada sprejme ukrepe za zboljšanje položaja vinogradnikov. Pritožujejo se proti nizkim cenam in konkurenci vina, uvoženega iz Severne Afrike, zlasti iz Alžirije.

Manjšina želi strokovne šole

Vrzel v manjšinskem šolstvu po izvedbi šolske reforme v Italiji

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

TRST, 13. nov. Tržaški slovenski desetdnevni časopis »Gospodarstvo« je objavil v zadnji številki uvodnik pod naslovom »Dajte nam strokovne šole za našo mladino«. V njem razčlenjuje položaj in praktične potrebe glede slovenskih srednjih šol na Tržaškem in na Goriškem po reformi nižjega srednjega šolstva v Italiji.

Člankar uvodoma ugotavlja nedvomne koristi, ki jih prinaša obvezna enotna nižja srednja šola k dvigu splošne kulturne ravni vse mladine.

Pri tem se zaustavlja pri posebnih potrebah slovenskega življa v Trstu in Gorici ter sodi, da slovenska mladina, ki bi se rada po končani osemletni obvezni šoli vzključila v praktične poklice, nima možnosti, da bi se za to strokovno pripravila. Ko bodo postopoma prenehale veljati nižje strokovne šole, bo v primeru, če ne bodo sprejeti razni ukrepi, v celotnem sistemu manjšinskega šolstva ostala samo ena slovenska strokovna srednja šola, to je trgovsko tehniški zavod v Trstu.

Zato se pisec članka zavzema za ustanovitev dve in triletnih strokovnih šol. Take strokovne šole predvideva tudi novi zakon o enotni nižji srednji šoli kot dopolnilno obliko strokovnega usposabljanja po obveznem šolanju. Pisec tudi opozarja na poskusni vpis v slovensko tehniško srednjo šolo v Trstu, ki so ga izvedli pred desetimi leti in je takrat pokazal, da bi bilo zadovoljivo zasedenih vseh pet razredov, vendar te šole še zdaj niso ustanovili.

Predlog za ustanovitev dopolnilnih strokovnih tečajev in popolno tehniško srednjo šolo s slovenskim učnim jezikom je dal pred časom tudi glavni odbor Slovenske kulturno gospodarske zveze, ki je na posebni seji razpravljal o položaju in problemih manjšinskega šolstva.

T. POLJSAK

Sporazum o prevozu ameriške pšenice v ZSSR

WASHINGTON, 13. nov. (Tanjug). Kot pričakujejo bo ministrstvo za trgovino objavilo nove predpise o izvozu pšenice, ki so jo za 250 milijonov dolarjev prodali Sovjetski zvezi. Glede prevoza pšenice je bil dosežen načelen sporazum o neposrednih pogajanjih med lastniki ladij in sovjetskimi predstavniki. Tukaj poudarjajo, da bodo okoli 50 odstotkov celotnega tovora prepeljali z ameriškimi ladjami. Sodijo, da so ameriški lastniki ladij svoje cene nekoliko znižali in se približali svetovnim cenam za prevoz pšenice do črnomorskih pristanišč in Leningrada.

V Dahomeju razpuščene politične stranke

KOTONU, 13. nov. (AFP). Začasna dahomejska vlada je danes sprejela sklep o razpustitvi vseh političnih strank in organizacij na vsem območju države. Hkrati je razglasila splošno amnestijo za vse ljudi, zapletene v zaroto leta 1961.

Po današnjem sklepu dahomejske vlade bodo razpuščene dahomejska stranka enotnosti, stranka dahomejskih nacionalistov, demokratska unija Dahomeja in gibanje demokratskega združevanja. S tem sklepom so prepovedana vsa zborovanja in manifestacije.

Z amnestijo bo pomiloščenih deset obsojencev. Šest so jih izpustili 3. novembra 1963 s sklepom predsednika republike Huberta Mage.

Sestanek brazilske levice

Zaostritev odnosov v državi narekuje uskladitev stališč

RIO DE JANEIRO, 13. nov. (Tanjug). Predstavniki levičarskih političnih organizacij Brazilije se bodo zbrali te dni v Recifu, glavnem mestu države Pernambuco, kjer bodo skušali uskladiti svojo dejavnost in sestaviti program, katerega bi predložili predsedniku Goulartu kot podlago za sodelovanje in za reševanje glavnih problemov dežele.

Člani »Nacionalne parlamentarne fronte«, v kateri je kakih sto poslancev, predstavniki »Splošnega štaba dela«, katerega člani so glavne nacionalne sindikalne federacije, predstavniki Nacionalne zveze študentov in drugih levičarskih organizacij so sklenili organizirati ta sestanek, ko je predsednik Goulart ukazal uvesti obsedno stanje v državi in opozoril na to, da je treba uveljaviti tako imenovano politiko pomiritve.

Zaostritev odnosov v deželi je pokazala, da se osnovnim silam nacionalne levice zdi potrebno, da do neke mere uskladijo svojo dejavnost. V državi se začenja predvolilna kampanja, zato postaja ta problem kakor tudi sedanja razcepljenost teh sil še bolj očitna.

V »Splošnem štabu dela« pripravljajo tudi program skupne akcije nacionalnih sil, ki naj bi pomenil širšo podlago za zbiranje vseh tistih sil, katerim je do tega, da se popravi nezadovoljivi gospodarski in socialni položaj. »Splošni štab dela« sodi, da bi morala država odtegniti in omejiti kredite latifundistom in delodajalcem, monopolizirati izvoz kave, razglasiti moratorij za plačilo tujih dolgov, začeti odločen boj proti inflaciji in se z vsemi silami zavzeti za povečanje kmetijske in industrijske proizvodnje. To naj bi bile osnovne zahteve levih sil v deželi.

Najnovejšo akcijo teh sil imajo za znamenje prizadevanja, da bi onemogočile tako imenovano politiko »pomiritve« in popuščanja pred ofenzivnim naskokom desnih reakcionarnih krogov. Hkrati je ta akcija izraz pripravljenosti, da podpro razglašena načela politike predsednika Goularta o nujnosti temeljitih nacionalnih reform.

Sklicanje konference OAD

WASHINGTON, 13. nov. (AP). Svet Organizacije ameriških držav je sklenil sklicati konferenco zunanjih ministrov držav članic te organizacije. Od 19 članov sveta je proti sklicanju konference glasoval samo predstavnik Gvatemale.

Konferenca bo razpravljala o nedavnem valu državnih udarov v državah Latinske Amerike. Svet je pooblastil svojega predsednika, naj predlaga datum, kraj in dnevni red konference.

Telegrami

DAPČEVIĆ PRI VENIZELOSU — ATENE. Jugoslovanski veleposlanik v Grčiji Peko Dapčević je včeraj obiskal Sofoklesa Venizelosa, podpredsednika grške vlade in zunanjega ministra. Razgovarjala sta se o vprašanjih, ki zadevajo obe državi.

U TANT OBISČE MAGREB — NEW YORK. Generalni sekretar OZN U Tant je sprejel povabilo Maroka in Tunizije, naj ju obišče začetkom prihodnjega leta.

VODJA OPAZOVALCEV OZN PRISPEL V JEMEN — SANA. Predstavnik generalnega sekretarja OZN v Jemenu Pietro Spinelli je včeraj prispel v Sano, kjer bo prevzel dolžnost šefa opazovalcev OZN.

SAHARDŽO UMRL — DŽAKARTA. Tu je včeraj umrl indonezijski minister za pravosodje dr. Sahardžo.

NASER POVABIL OBOTEJA — KAIRO. Predsednik ZAR Naser je povabil premiera Ugande Miltona Oboteja, naj po svojem poročnem potovanju po Keniji, Etiopiji, Gani in Sudanu obišče ZAR. Sporočili so tudi, da je Uganda privolila, da ZAR odpre veleposlaništvo v Entebbeju.

OBSOJENI DIVERZANTI — HAVANA. Izvršili so smrtno kazen nad štirimi osebami, ki so se zaradi subverzije in špijonaže v korist ameriške obveščevalne službe izkrcale na Kubi.

SEKVESTRIRANA IMOVINA — BAGDAD. Z odlokom iraškega vojaškega guvernerja so postavili pod sekvester imovino 84 oseb, med katerimi je nekaj bivših generalov in Kurdov, udeležencev upora na severu Iraka.

ŠTUDENTSKE DEMONSTRACIJE — MONS. V znak protesta, ker je nek policaj ranil v glavo nekega študenta, je demonstriralo okoli 1200 študentov z vseh belgijskih univerz. Številni demonstranti so imeli na prsih obešene tarče.

Pa še to

PREVEČ PISMEN — V referatu na posvetovanju o problemih nepismenosti v Beogradu je dr. Radoslav Josimović med drugim dejal: »Mislim, da se bomo sporazumeli najprej o tem: naša organizacija pravilloma ni neposredni izvajalec alfabetizacije, biti pa mora demiurg borbe za opismenjevanje, pomembni činitelj za odstranjevanje recidivov polpismenosti in nepismenosti, dragoceni pomočnik tako imenovanemu sekundarnemu analfabetu, predvsem pa izkušeni mediator med pismenimi ljudmi in svetom knjige.«

Po imenu in priimku bi presodili, da je doktor vendarle naš človek . . .

Akademija v čast 150-letnice Njegoševega rojstva

BEOGRAD, 13. nov. (Tanjug). V beograjskem Narodnem pozorištu je bila nocoj slovesna akademija v čast 150-letnice rojstva Petra Petrovića Njegoša. Proslava tega jubileja se je začela že septembra s slovesnostmi v Cetinju, končala pa s to akademijo, razstavo o Njegošu in z drugimi kulturnimi manifestacijami v Beogradu.

Slovesne akademije so se udeležili poleg članov odbora za proslavo Njegoševe obletnice v Srbiji številni znani javni, kulturni in politični delavci. O življenju in delu Petra Petrovića Njegoša je govoril akademik Veljko Petrović.

Po uvodnem govoru je recitiral odlomke iz Njegoševega »Gorskega venca« prvak Narodnega pozorišta Radomir Plaović. V drugem delu programa sta izvedla zbor in orkester beograjske Opere pod dirigentsko taktirko Slobodana Krstića odlomke iz oratorija »Gorski venec«.

Kenija bo v Commonwealthu

NAIROBI, 13. nov. — Kot poroča Reuter, je predstavniški dom Kenije danes sprejel predlog premiera Joma Kenijate, da postane ta kolonija potem, ko prihodnji mesec dobi neodvisnost, član britanskega Commonwealtha.

Od članov opozicije je proti temu predlogu glasoval samo eden.

Thors odstopil

REYKJAVIK, 13. novembra (AP). Islandska vlada je sporočila, da je premier Olatur Thors odstopil. Kot razlog njegovemu odstopu so navedli bolezen. Njegovo dolžnost bo začasno opravljal minister za pravosodje Bjarni Benediktsson.

77-letni Thors je bil v zadnjih 21 letih petkrat premier Islandije. Najverjetneje bo novi premier Johann Hafsteinn.

Ameriška pomoč: nič več daril bogatim državam

WASHINGTON, 13. nov. (AP). V razpravi o zakonu o ameriškem programu pomoči tujini v višini 3,7 milijarde dolarjev so včeraj razčistili še en nesporazum. Senat je sprejel amandma, ki prepoveduje kakršnakoli nadaljnja darila bogatim evropskim in drugim gospodarsko razvitim državam. Do tega kompromisa je prišlo za tem, ko je demokratski senator Morse vztrajal, naj bi iz zakona izločili določbo o možnosti podeljevanja posojil z nizkimi obrestmi tem državam. Na osnovi sprejetega amandmaja lahko Združene države še vedno dodelijo posamezним državam kot darilo za vojaške potrebe do 1 milijon dolarjev.

Preosnova indonezijske vlade

DŽAKARTA, 13. nov. (Reuter-AP). Predsednik Sukarno je danes reorganiziral svojo vlado, v kateri je prevzel dolžnost prvega ministra. Za namestnike prvega ministra so bili imenovani dr. Subandrio, ki je ostal odgovoren za zunanje zadeve in gospodarske odnose s tujino, dr. Leimena, ki je hkrati minister za gospodarsko distribucijo, in Cerul Saleh, bivši minister za rudarstvo in bazično industrijo, ki je v reorganizirani vladi postal tudi minister za gospodarski razvoj.

Indonezijsko vlado so preosnovali po smrti prvega ministra Džuande Kartavidžaje.

Predsednik KP Indonezije Aidit, ki je bil pred reorganizacijo namestnik prvega ministra, je postal minister v vladi. Prav tako je bil imenovan za ministra v vladi tudi namestnik predsednika KP N. Lukman.

Novi državni svet DRN

Za predsednika ponovno izvoljen Ulbricht

BERLIN, 13. nov. (Tanjug.) Na današnji prvi seji nove ljudske skupščine Volkskammer) DR Nemčije je bil za predsednika državnega sveta DRN ponovno izvoljen prvi sekretar Enotne socialistične partije Nemčije (SED) Walter Ulbricht, ki je na tem položaju od leta 1960. Za predsednika Volkskammer je bil izvoljen poslanec Liberalne demokratske stranke dr. Johannes Dickmann, za podpredsednika pa član politbiroja CK SED Herman Mattern.

V prezidiju skupščine so predstavniki vseh strank, združenih v Nacionalni fronti.

V novi Državni svet DRN je bilo izvoljenih 24 članov. Podpredsedniki Državnega sveta so Otto Grotewohl, dr. Johannes Dickmann, Gerald Götting, Heinrich Hofmann, Manfred Gerlach in Hans Rietz — predstavniki strank bloka Nacionalne fronte.

Za predsednika vlade je bil ponovno izvoljen Otto Grotewohl. Kakor pričakujejo, bo na jutrišnji seji skupščine predložil seznam nove vlade, potem pa bodo prebrali vladno deklaracijo o njeni bodoči dejavnosti.

V Volkskammer, najvišji predstavniški organ države, je bilo 20. oktobra izvoljenih 434 poslancev, ki jih je predlagala Nacionalna fronta. Večina je poslancev Enotne socialistične partije Nemčije, nadalje so zastopane CDU, Nacionalno - demokratska, Liberalna demokratska in Demokratska kmečka stranka, Zveza sindikatov, Zveza žena in Svobodna nemška mladina.

Vzhodnoberlinska mestna skupščina, ki ji še nadalje načeluje član politbiroja SED Friedrich Ebert, je delegirala v skupščino 66 poslancev, ker je vzhodni Berlin po četvernem statusu izvzet iz neposrednih volitev v Volkskammer.

Posvetovanje na Havajih

Funkcionarji ZDA bodo razpravljali o Vietnamu

SAJGON, 13. nov. (AFP). V Sajgonu uradno izjavljajo, da bodo prepovedali tri glavne politične organizacije bivšega Diemovega režima. To so »Gibanje nacionalne revolucije«, »Stranka dela« in »Gibanje solidarnosti vietnamskih žena«.

V sporočilu, ki so ga tu objavili, pravi minister za varnost general Ton Tat Din, da bodo kmalu ustanovili odbor, katerega naloga bo proučiti, kako bi odpravili »te ostanke bivšega korumpiranega režima«. General je hkrati sporočil, da bodo izvedli ukrepe za pospešitev repatriacije vietnamskih študentov iz tujine.

Ameriški obrambni minister Robert McNamara in šef State Departmenta Dean Rusk bosta prihodnji teden odpotovala na Havaje, kjer se bosta pogovarjala z ameriškimi funkcionarji o Južnem Vietnamu. Po odpravi Diemovega režima bo to prvi sestanek te vrste.

Kot je sporočilo obrambno ministrstvo, bosta Rusk in McNamara odpotovala na Havaje 19. novembra. Obrambni minister se bo vrnil v Washington po dveh dneh. Rusk pa bo s Havajev odšel na Japonsko.

Sestanka v Honoluluju se bodo udeležili ameriški veleposlanik v Sajgonu Cabot Lodge, poveljnik ameriških sil v Južnem Vietnamu general Paul Harkins in poveljnik ameriških sil na Pacifiku admiral Harry Felt.

Vreme 13. nov. 1963.

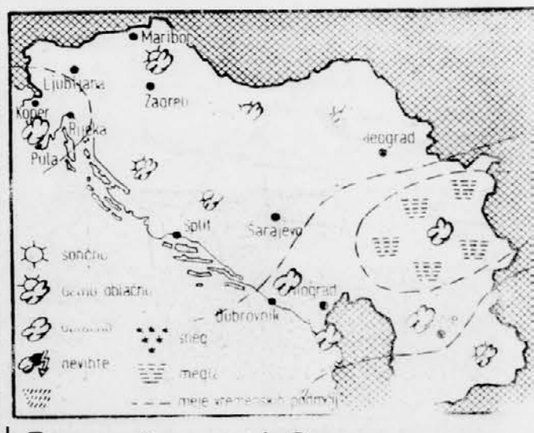

Temperature

	Ob 07	ob 13
Ljubljana	8	11
Planica	2	12
Lesce	6	10
Maribor	7	13
Slovenjgradec	6	8
Novo mesto	8	12
Koper	14	15
Kredarica	—	—3
Reka	13	17
Pulj	13	18
Split	17	19
Dubrovnik	16	19
Zagreb	9	12
Beograd	10	13
Sarajevo	14	12
Skopje	—	12
Titograd	14	17
Celovec	—	—
Graz	6	12
Dunaj	8	13
Milano	8	9
Genova	13	18
Zürich	8	12
München	8	11
Benetke	12	—

Prognoza

VREMENSKA SLIKA:

Za frontalnimi motnjami, ki so danes prešle Slovenijo in se preko Balkana umikajo proti vzhodu, se je nad Alpami prehodno zgradil greben visokega zračnega pritiska.

NAPOVED:

SLOVENIJA:

Ponoči bo zmerno oblačno, v nekaterih krajih megla ali nizka oblačnost. Jutri bo precej oblačno, v zahodni Sloveniji so vmes možne občasne padavine. Najnižje nočne temperature bodo od 0 do 5, v Primorju 11, najvišje dnevne okoli 10, v Primorju do 16 stopinj Celzija.

JUGOSLAVIJA:

Na hrvaškem in ob severnem Jadranu bo spremenljivo oblačno, drugod v državi nekoliko oblačno vreme.

V petek bo še nestalno

NAD 60 MILIJONOV ZA NOVO HALO — Mizarsko podjetje v Senožečah je začelo že lani graditi novo poslopje, za katerega je zbralo 48 milijonov dinarjev. Gradbena dela gredo h kraju, še precej dela in sredstev pa bo treba za dokončno ureditev prostorov, v katerih bo tudi centralna kurjava. Stare prostore, ki so v dotrajani hiši, pa bodo preuredili v skladišča. Foto: Šelhaus

Sredstev bo dovolj tudi za sklade

V Tomosu bodo prihodnje leto izdelali 42.000 mopedov

Bolj ko se bliža konec leta, večji je v kolektivu »Tomosa« optimizem, da bodo letošnje planske naloge močno presegli. Če vzamemo za lanske dosežke indeks 100, potem je dosegel v prvih devetih mesecih letos celotni dohodek 149 poenov, realizirana proizvodnja 144, skupna proizvodnja pa 157 poenov. V tem letu ne samo da podjetje ne bo imelo izgube, ampak bo ustvarilo določena sredstva tudi za sklade.

V naslednjem letu bodo predvidoma izdelali 70.000 motornih enot, od tega 42.000 mopedov. Težišče Tomosove proizvodnje bo torej ostalo na mopedih, ki se jim konjunktura na tržišču dviga. Če so se še lani, v prehodni dobi stagnacije na tržišču, spraševali, kam prodati vso proizvodnjo, je letos stanje ravno obratno: vprašanje je, kako izdelati čimveč mopedov, da bi zadovoljili potrebe tržišča. Razlog za to ni samo v bolj milih pogojih za dodelitev potrošniških kreditov, temveč tudi v tem, da se je Tomos močneje orientiral v izdelavo solidnejšega T-12, ki je sicer nekaj dražji od standardnega mopeda, a se kupci zaradi njegovih prednosti raje odločijo zanj.

Čeprav je plan za prihodnje leto že del sedemletnega programa razvoja tovarne, vendar si o sedemletnih nalogah v podrobnosti še ne morejo biti na jasnem. Pri združenju motorjev in motorne industrije Jugoslavije dela namreč poseben odbor, ki trenutno analizira položaj v motorni industriji Jugoslavije sploh, pri čemer stremi za uvedbo kooperacije v večjem obsegu in delno tudi za integracijo nekaterih podjetij. Z izsledki tega odbora se analitična skupina Tomosa sproti seznanja, hkrati pa pripravlja ta skupina tudi osnove za uvedbo 42 urnega delavnika. Končni program Tomosa bo v marsičem odvisen od povpraševanja, ki se veča na inozemskih tržiščih, in to ne samo na zahodu, temveč tudi v vzhodnoevropskih državah.

Glede na letošnji ugodni razvoj proizvodnje v Tomosu je zelo utemeljeno vprašanje, kje so vzroki za te velike pozitivne spremembe. Prav gotovo je na to vprašanje težko kratko in kompleksno odgovoriti, vendar sta k temu v veliki meri privedla sprememba v vodstvu in letos maja vpeljano nagrajevanje po delu. Novo vodstvo je izvedlo potrebne spremembe v organizaciji podjetja, skrčilo režijske službe in s spremembami v nagrajevanju dalo delavcem občutek, da je pot do boljših dohodkov v njihovih rokah. S tem pa je prišlo v delovni disciplini in v prizadevnosti do velikih kakovostnih sprememb, ki so se zelo pozitivno odrazile pri delu podjetja kot celote. — F. M.

Kovinoplastika je posegla v elektroindustrijo

Kolektiv mnogo pričakuje od zboljšanja delovnih pogojev v novih obratih

Izpraznjen mlin, opuščena baraka, gradič stare cesarske oblasti in zapori, tako bi lahko napisali ob ustanovitvi male obrtne delavnice »Kovinoplastika-Lož« v seznam njenih osnovnih sredstev. Nekaj strojev, nekaj orodja in veliko dobre volje je bilo treba, da se je podjetje širilo, vzgajalo svoje kadre in večalo proizvodnjo.

Toliko o zgodovini, kajti načrti za naprej niso nič manj zanimivi. Izkopi za nove obrate, ki jih bo kolektiv prevzel v jeseni prihodnjega leta, so že naznačeni, krediti pri splošni gospodarski banki SRS bodo tudi v kratkem odobreni. Izdelki »Kovinoplastike« so tako mnogostranski, da se kolektivu obeta veliko povečanje realizacije (od sedanjih dveh milijard na skoraj tri milijarde dinarjev).

Posebej je treba omeniti zaščitna napetostna stikala, ki jih je podjetje začelo izdelovati šele letos. Ta stikala so si tako pri nas kot v tujini pridobila znaten sloves, ker po izdelavi prekašajo uvožena, pa tudi cena in stroški montaže niso previsoki. Ker bo proizvodnja tega stikala krila vse potrebe domačega trga, nekaj pa jih bodo tudi izvažali, bo razširjeno obratovanje v novih prostorih omogočilo avtomatiziranje in racionaliziranje delovnega procesa in uvedbo 42-urnega delovnika. A. Ž.

Pomanjkljivi vzgojni ukrepi

KOPER, 13. nov. — Danes je bila seja okrajnega sveta za javno upravo in notranje zadeve. V razpravi o javnem redu in miru so sodelovali tudi predstavniki družbeno političnih organizacij. Ugotovitev, da so najrazličnejši prekrški letos močno porasli zlasti v obalnih občinah, je dala povod, da so udeleženci razprave zahtevali od organov javne varnosti učinkovitejše ukrepe proti kršilcem.

Samo v osmih mesecih letos je bilo več ko 2000 prijav raznih prekrškov in izgredov. Lani jih organi javne varnosti niso toliko prijavili vse leto. Tri četrtine prekrškov je bilo sicer lažje narave. Med kršilci javnega reda pa je čedalje več mladine. Ugotovili so, da organizacije zveze mladine niso storile dovolj, da bi z vzgojnimi ukrepi odvračale mlade ljudi od nedovoljenih dejanj. To velja tudi za marsikatere starše in vzgojitelje.

Nekatera podjetja prepuščajo sezonske delavce same sebi in se ne zavzemajo, da bi jih vključevali v klube, športne organizacije, jih vabili na družbene prireditve ipd.

V zvezi z vsemi temi problemi so na današnji seji sprejeli več konkretnih sklepov, ki bodo zagotovili izboljšanje javnega reda in miru. G. B.

Litostroj član Rudis

Število članov rudarsko industrijskega združenja »Rudis« nenehno narašča, s tem pa tudi njegova dejavnost. Upravni odbor tega združenja je na svoji zadnji seji soglasno potrdil, da postane osemnajsti član »Rudisa« ljubljansko podjetje Litostroj. P. B.

DVAKRAT MESEČNO KONTROLIRAJO MLEKO — Mlekarna kmetijske zadruge na Vrhniki odkupi letno približno 155.000 litrov mleka. Do nedavnega je mlekarna skoraj vse mleko odkupila od zasebnikov, letos pa že dobro šestino mleka dobijo z lastnega posestva v Dragomerju. Mlekarna ima tudi svoj laboratorij, v katerem dvakrat mesečno pregledajo mleko in ga tudi plačuje po odstotku maščob. Foto: Šelhaus

ILIRSKA BISTRICA

V Topolu presegli planirani izvoz

Podjetje TOPOL v Ilirski Bistrici je v devetih mesecih letos ustvarilo nad 670 milijonov vrednosti proizvodnje. Ob 9% zmanjšani delovni sili je doseglo 9% višjo vrednost kot v istem razdobju lani. Najboljše proizvodne uspehe so dosegli na žagi in v furnirnici.

V prvih devetih mesecih so v Topolu izvozili za 434 tisoč dolarjev in s tem presegli planirani izvoz za 9%. Težave pa jim povzroča nabava surovin, predvsem žagarske hlodovine. Osebni prejemki so se v tem podjetju zvišali od 20.600 na 27.500 povprečno na proizvajalca, ali za 32%. C. K.

BOHINJSKA BELA

Dela na vodovodu napredujejo

Končno bo tudi Bohinjska Bela dobila vodovod, za katerega se potegujejo že vsa leta po vojni. Glavni vod do Požarja in rezervoar sta že končana. Sedaj je na vrsti vodovodna mreža po gornjem delu vasi. Večino težaških del so opravili domačini, ostalo pa blejski »Vodovod«. Brez pomoči domačinov bi potekalo delo počasneje.

KOBARID

Tovarna igel v novi hiši

V Kobaridu gradi kolektiv Tovarne igel novo tovarno. Betonski skelet že stoji in stavba bo pod streho že to zimo. Površina bo znašala tri tisoč kvadratnih metrov, to je dva in polkrat več kot je površina sedanje tovarne. V novi tovarni, ki bo začela obratovati že prihodnje leto, bodo znatno razširili asortiment žičnih, kaljenih in drugih izdelkov. Delovna sila se bo podvojila, vrednost proizvodnje pa bo štiri do petkrat večja od sedanje. Pri vsem tem pa je najpomembnejše, da je ta skromni kolektiv investiral v novo tovarno 36% lastnih sredstev, ob upoštevanju obratnih sredstev pa bodo pokrili celo 50% vseh stroškov brez posojila.

V oktobru 17.000 stolov

Obrat tovarne JAVOR na Baču je dosegel pretekli mesec rekord v proizvodnji, in sicer so izdelali skoraj 17 tisoč stolov. Zadnje čase so začeli v tovarni resno razmišljati, kako bi pomagali temu obratu, ki dela v dokaj neprimernih pogojih. Sklenili so, da bo slej ali prej treba urediti nove prostore ter modernizirati in izpopolniti strojni park. Prav zaradi zastarelosti naprav se je moral obrat odpovedati ugodnim ponudbam za izvoz v zahodne države.

Višja šola PTT?

Poštarji si vsak dan bolj prizadevajo, da bi skupaj z razvojem, modernizacijo, mehanizacijo in avtomatizacijo ter tudi poenostavitvijo poštnega poslovanja vzgojili dober kader, ki bo ustrezal modernejšemu in hitrejšemu poštnemu delu. Letos so zato za Bežigradom odprli novo srednjo PTT šolo, v prihodnjem letu pa bodo po sedanjih predvidevanjih odprli tudi višjo PTT šolo.

Letos ustanovljena dvoletna PTT srednja šola, — podobni šoli sta že v Beogradu in Novem Sadu — je ustanovljena z namenom, da pošti v najkrajšem času preskrbi dovolj ustreznega kadra. V njej se bodoči poštni uslužbenci seznanjajo s poštno in telefonsko-telegrafsko službo, plačilnim prometom, blagajniškim poslovanjem, finančno gospodarsko službo, itd. Med splošnimi predmeti imajo dijaki PTT šole na urniku slovenščino, francoščino, matematiko, zemljepis, zakonodajo, politično ekonomijo, etiko in telovadbo. Pouk je prilagojen poštnim zahtevam.

Ob teoretičnem pouku se dijaki tudi praktično vadijo na posebej urejenih delovnih mestih v šolskem PTT centru. J. V.

BLED

Letos je obiskalo likovne razstave 18.000 obiskovalcev

Že dve leti je prirejala likovna komisija »Svoboda« in prosvetnih društev iz Radovljice slikarske in likovne razstave v festivalni dvorani na Bledu. To leto je te razstave obiskalo že 18.000 obiskovalcev — enkrat več kot prvo leto.

Sedaj že pripravljajo program za prihodnje leto, ko bodo razstave nadaljevali vso sezono.

Prometni nesreči pri prehitevanju

LJUBLJANA, 13. nov. Danes ob 6,15 je na Vodnikovi cesti pred hišno št. 60 avtomobil LJ 66—09, ki ga je vozil Srečko Žitnik, trčil v avtobus št. 257, voznik Alojz Torok, ki je vozil proti Šiškenski ulici. Nasproti mu je pripeljal Žitnik, ki je hotel prehiteti kolesarje. Ko je zagledal avtobus, je močno zavrl, zaradi spolzke ceste pa ga je zaneslo vanj. Žitnik je bil laže poškodovan, njegova sopotnica pa huje. Na obeh vozilih je škode za okoli 400.000 din.

Davi ob 5.30 se je na cesti Svobode v Radovljici avtomobil LJ 274-63, ki ga je vozil Filip Urh, zaletel v tovornjak KR 41-61 z voznikom Cirilom Pintarjem. Urh je prehiteval Pintarja, pri tem pa ga je začelo zanašati in je zadel v rob pločnika, odkoder ga je odbilo v tovornjak. Na obeh vozilih je škode za okoli 150.000 din. M. V.

Fotozapisek

PROIZVODNJA NA PLOČNIKU — Podjetje Kovinar v Novem mestu ima skrajno neprimerne delovne prostore. Ne samo, da so prostori na obeh straneh dokaj prometne Partizanske ceste, velik del proizvodnje poteka kar zunaj na pločniku. Obstaja huda nevarnost, da pride do prometne nesreče, še zlasti, ker je cesta na tem kraju v smeri od mostu nepregledna. Neustrezni prostori so velika ovira za razmah podjetja. Kolektiv je pripravil načrte za gradnjo novih delovnih prostorov, za katere je lokacija določena ob cesti proti Gotni vasi. Nujno je, da podjetje čimprej dobi ustreznejše delovne prostore. Foto: P. Romanič

Zunanjost Radovljice se spreminja

Te dni v Radovljici z vso vnemo asfaltirajo pločnike v središču mesta. Tako vse kaže, da bodo še ta teden urejeni pločniki ob Gorenjski cesti ter v okolici pošte in avtobusne postaje.

Vse je že tudi pripravljeno za gradnjo stanovanjskih blokov, ki jih bodo v kratkem začeli graditi v neposredni bližini upravnega središča.

Hkrati rekonstruirajo tudi železniško progo ob železniški postaji.

Tako se zunanja podoba mesta vse bolj spreminja. Želeti pa je tudi, da bi čimprej prišlo do začetka gradnje novega šolskega poslopja, ker je delo v dosedanjih dveh neprimernih poslopjih z vsakim dnem težje. Močno pa pogrešajo Radovljičani tudi telovadnico, kjer traja preurejanje že kar predolgo.

Iz včerajšnje tretje izdaje

LJUBLJANA — Na novo zgrajeni stolpnici »metalki« bodo dela kmalu končana. Računajo, da bo zgrajena čez dobre tri mesece. Stolpnica, ki bo po številu dvaindvajseta v Ljubljani, bo veljala eno milijardo 200.000 dinarjev. Zanjo so porabili 645 ton betonskega jekla, 5608 m^3 betona in 110.000 supervotlakov. Načrte za stolpnico je izdelalo projektivno podjetje Kranj po idejni zamisli inženirja Mihevca.

Občinska skupščina Vič-Rudnik je ustanovila dva sklada, in sicer sklad za napredek obrti in za pospeševanje gostinstva in turizma. Tudi organi skladov so že formirani, delovati pa bosta začela prihodnje leto. Sredstva sklada za gostinstvo in turizem se bodo stekala iz pavšalov gostinskih podjetij, uporabili pa jih bodo za gradnjo novih in adaptacijo starih turističnih objektov. Sredstva sklada za napredek obrti, ki je prvi v Ljubljanskem okraju, pa se bodo stekala iz obveznih dajatev storitvenih gospodarskih organizacij in prispevkov družbeno političnih skupnosti. Ta sredstva nameravajo uporabiti za razvoj obrti, zlasti socialističnega sektorja, ki so produktivnega značaja in pa uslužnostnih servisov stanovanjskih skupnosti.

Iz današnje prve izdaje

MURSKA SOBOTA — Tovarna perila »Mura« bo prihodnje leto povečala bruto produkt za blizu dve milijardi dinarjev. Naglo povečanje proizvodnje se bo odražalo tudi v izvozu, ki bo v primerjavi z letošnjim letom večji kar za 60%. »Mura« ima za sedaj že sklenjene pogodbe za izvoz svojih izdelkov za 1,6 milijona dolarjev. Nova naročila si obeta v bližnji prihodnosti še od Švedske, Zahodne Nemčije in Sovjetske zveze, kjer ima »Mura« največ odjemalcev. Računajo, da bodo prihodnje leto izvozili za dva milijona dolarjev svojih izdelkov.

NOVO MESTO

Bolnišnica ima že statut

Nov način obračunavanja bo po dejanskih storitvah in ne več po oskrbnem dnevu

O osnutku statuta je kolektiv razpravljal dobre tri mesece, nakar ga je s pripombami in dopolnili (teh je bilo okoli 20) upravni odbor bolnišnice sprejel.

Značilnost statuta je dokaj močna decentralizacija upravljanja v zavodu, to je prenos pristojnosti na delovne enote zavoda. Upravne enote za sebe pripravljajo in sprejemajo delovni in finančni načrt, sklepajo o obnovi inventarja, odločajo o dežurni službi in nadurnem delu in imajo še druge pravice. Delovna enota upravlja tudi z delom amortizacije. V izkušnji so se dobro obnesle razne komisije za posamezne naloge, ker tako več članov kolektiva sodeluje v upravljanju. Centralni organ zavoda mora obvezno vsake tri mesece prek delovnih enot seznaniti ves kolektiv z delom in poslovanjem zavoda, enkrat letno pa tudi z delom in problemi občinske skupščine. Po novem statutu niso več šefi, temveč predstojniki vodje oddelkov.

Odnos do bolnika je bila zadeva, o kateri so največ govorili pri izdelavi in sprejemanju statuta. To osnovno dolžnost vsega kolektiva so v statutu posebej obdelali. Vsako najmanjšo pritožbo pacientov morajo organi enote ali zavoda najskrbneje raziskati in storiti vse, da bo nega bolnikov čimboljša.

K temu bo prav gotovo koristil tudi prehod na nov način obračunavanja bolniških stroškov in s tem postopen prehod na nagrajevanje po delu. Priprave na ta sistem že potekajo in menijo, da bodo začeli nov način obračunavanja po dejanskih storitvah in ne več po oskrbnem dnevu že s prvim januarjem prihodnjega leta. (r)

NOVA GORICA

Potrebna je reorganizacija delovnih mest

V Novi Gorici so ustanovili sekcijo jugoslovanskega združenja za poklicno usmerjanje

V Novi Gorici so ustanovili sekcijo Jugoslovanskega združenja za poklicno usmerjanje.

Na ustanovnem občnem zboru sekcije Jugoslovanskega združenja za poklicno usmerjanje za Primorsko, ki je bil v Novi Gorici, je bilo 152 delegatov. Izvolili so plenum 21 članov in 7 članov izvršnega odbora. Sklenili so, da bo začasni sedež sekcije v Postojni.

V referatih in koreferatih so obravnavali probleme poklicnega usmerjanja in zaposlovanja žensk in mladine. Ugotovili so, da je na Primorskem zaposlenih žena vedno več, da je zaposlovanje žensk še vedno pod republiškim povprečjem. To področje namreč še ni dovolj industrijsko razvito in tudi organizacija dela ter opremljenost obratov še nista najboljši. V marsikaterem kolektivu imajo še predsodke pri zaposlovanju žensk. Je namreč vrsta delovnih organizacij, ki bi mogle zaposliti veliko žensk. S tem bi odpravili tudi navidezna protislovja, ko ugotavljajo, da primanjkuje moške delovne sile. Kolektivi bi seveda morali analizirati delovna mesta in bi po notranji reorganizaciji mogli zaposliti na ustreznih delovnih mestih moško in žensko delovno silo, tako da je ne bi bilo premalo. Sedanja struktura zaposlenih žensk kaže, da so zaposlene na strokovno manj zahtevnih delovnih mestih.

Poudarili so, da bo v sedmih letih na Primorskem končalo obvezno šolanje več kot 33.600 učencev, od tega 51% moških in 49% žensk. Zato bo pri planiranju kadrov potreben drugačen odnos do ženske mladine kot doslej. To bo treba upoštevati tudi pri štipendiranju. Pri reševanju vprašanj zaposlovanja bo imela služba poklicnega usmerjanja odgovorne naloge. Treba jih bo reševati v najtesnejšem sodelovanju z gospodarskimi in družbenimi organizacijami. JP

Zlata serija 1964

NAGRADNO ZREBANJE
Ob pričetku prodaje novih modelov gramofonov ISKRA

EMONA STANDARD
najmodernejši visokokvaliteten električni gramofon za vse brzine
+ moderna oblika +
nizka cena
+ nagradna zbirka 20 izbranih plošč JUGOTON
samo 16.000 din

EMONA DE LUXE
luksuzni električni gramofon s transparentnim pokrovom + najkvalitetnejša reprodukcija vseh vrst plošč
+ nagradna zbirka 20 izbranih plošč JUGOTON
samo 17.500 din

EMONA PORTABLE
prenosni električni gramofon v ekskluzivnem kovčku + izredna vzdržljivost + sposobnost reprodukcije vseh vrst plošč
+ nagradna zbirka 20 izbranih plošč JUGOTON
samo 18.500 din

Nagradne zbirke podeljuje žreb 10. decembra in 10. januarja vsakemu petdesetemu kupcu radioaparata iz zlate serije, poleg tega pa še ŠTIRIDNEVNA NAGRADNA POTOVANJA V PARIZ-RIM-NAPOLI za vse kupce radioaparatov in gramofonov zlate serije. — Pošiljajte izpolnjene kupone garancijskih listov radioaparatov in gramofonov zlate serije, kupljenih v novembru in decembru

TRADICIJA
ISKRA
KVALITETA

Višja šola PTT?

Poštarji si vsak dan bolj prizadevajo, da bi skupaj z razvojem, modernizacijo, mehanizacijo in avtomatizacijo ter tudi poenostavitvijo poštnega poslovanja vzgojili dober kader, ki bo ustrezal modernejšemu in hitrejšemu poštnemu delu. Letos so zato za Bežigradom odprli novo srednjo PTT šolo, v prihodnjem letu pa bodo po sedanjih predvidevanjih odprli tudi višjo PTT šolo.

Letos ustanovljena dvoletna PTT srednja šola, — podobni šoli sta že v Beogradu in Novem Sadu — je ustanovljena z namenom, da pošti v najkrajšem času preskrbi dovolj ustreznega kadra. V njej se bodoči poštni uslužbenci seznanjajo s poštno in telefonsko-telegrafsko službo, plačilnim prometom, blagajniškim poslovanjem, finančno gospodarsko službo, itd. Med splošnimi predmeti imajo dijaki PTT šole na urniku slovenščino, francoščino, matematiko, zemljepis, zakonodajo, politično ekonomijo, etiko in telovadbo. Pouk je prilagojen poštnim zahtevam.

Ob teoretičnem pouku se dijaki tudi praktično vadijo na posebej urejenih delovnih mestih v šolskem PTT centru.

J. V.

Utrditev šolskih odborov v občini Center

LJUBLJANA, 13. nov. Šolski odbori v občini Ljubljana-Center doslej še niso tako zaživeli, da bi v polni meri opravljali svoje naloge. Vprašanju družbenega upravljanja na šolah je bila posvečena tudi današnja skupna seja sveta za prosveto in komisije za upravljanje pri občinskem izvršnem odboru SZDL. Kot glavne vzroke šibke vloge šolskih odborov so navajali preobremenjenost njihovih članov (slaba kadrovska politika!), preslabo povezanost teh odborov s šolsko skupnostjo, šolskim kolektivom, pionirskimi starešinskimi sveti in roditelji ter slabo poznavanje lastnega delovnega področja. Ob nastajanju novih samoupravnih organov v šolah (svetov kolektivov in skupnosti kolektiva) se pojavlja tudi vprašanje razmejitve delovnih področij, nalog in pristojnosti med temi organi in šolskimi odbori. Vsa ta vprašanja so aktualna, saj smo tik pred izvolitvijo novih šolskih odborov. Po drugi strani pa bo treba tudi marsikatera izmed njih rešiti v novih statutih šol.

B. P.

Prometni nesreči pri prehitevanju

LJUBLJANA, 13. nov. Danes ob 6.15 je na Vodnikovi cesti pred hišno št. 60 avtomobil LJ 66—09, ki ga je vozil Srečko Žitnik, trčil v avtobus št. 257, voznik Alojz Torok, ki je vozil proti Šiškenski ulici. Nasproti mu je pripeljal Žitnik, ki je hotel prehiteti kolesarje. Ko je zagledal avtobus, je močno zavrl, zaradi spolzke ceste pa ga je zaneslo vanj. Žitnik je bil laže poškodovan, njegova sopotnica pa huje. Na obeh vozilih je škode za okoli 400.000 din.

Davi ob 5.30 se je na cesti Svobode v Radovljici avtomobil LJ 274-63 ki ga je vozil Filip Urh, zaletel v tovornjak KR 41-61 z voznikom Cirilom Pintarjem. Urh je prehiteval Pintarja, pri tem pa ga je začelo zanašati in je zadel v rob pločnika, odkoder ga je odbilo v tovornjak. Na obeh vozilih je škode za okoli 150.000 din.

M. V.

Med vožnjo je zaspal

LJUBLJANA, 13. nov. Davi ob 5.30 je na cesti Celje—Maribor, v bližini vasi Dobrnež, voznik hladilnika LJ 272-22 Jože Bergant med vožnjo zaspal ter ob desni strani ceste podrl drevo in zapeljal na travnik. Bergant je ostal nepoškodovan, na vozilu pa je za 500.000 din škode.

M. V.

POD LAMPIONI EMONE — Pogosto se iz zgornjega lokala Emone nikomur preveč ne mudi. Prijetno je posedeti pod svetlim obokom in ne le prigrizovati specialitete z žara, temveč tudi zvrniti šilce ali kozarček. Škoda le, da je takih lokalov v Ljubljani tako malo. Foto: Drago Kralj

„Emona" ni obrat družbene prehrane

O tej ljubljanski samopostrežni restavraciji je govoril njen direktor Vinko Okoren

Zmerom več ljubljanskih prebivalcev se iz dneva v dan vprašuje, zakaj je skoraj vsaka jed, razen toplih dopoldanskih obrokov, v samopostrežni restavraciji Emona tako draga. Kdor je vsaj malo potoval po naši domovini, je zlahka ugotovil, da so Celje, Zagreb, Beograd in Maribor po tej plati precej cenejša mesta kot Ljubljana. V razlago naj navedemo samo ugotovitev, da stanejo med drugo in tretjo uro popoldne naročena kosila le redko mani kot 200 dinarjev, največ pa je takih, ki se vrte okrog 300 dinarjev in še več. Zakaj so te cene več kot previsoke, nam je povedal **Vinko Okoren**, direktor Emone.

— Najprej bi rad popravil zmotno mnenje, ki ga ima večina ljudi, češ da je Emona obrat družbene prehrane. Na ta račun je kajpada razumljivo, da so naše cene nesorazmerno visoke. Ker je Emona kot podružnica restavracije Šestica gostinsko podjetje, je tudi naše poslovanje temu primerno.

— V čem se vaše poslovanje razlikuje od poslovanja obratov družbene prehrane?

— Kot povsem komercialni obrat moramo sami kriti vse stroške režije, anuitet na vložena sredstva, osebnih dohodkov in najemnin. Ne uživamo nobenih podpor, celo prispevek na dohodek moramo plačevati enako kot ostali gostinski obrati. Tako lahko rečemo, da je naš perspektivni plan v največji meri odvisen od občinskih dajatev. Sreča je, da so celotne naprave v kuhinji in vseh lokalih nove, izkoriščali bomo celoten priliv iz akomulacije, precej pa si obetamo tudi z racionalizacijo in z manj zaposlenimi.

— Prikažite nam, kako določite prodajno ceno običajnemu kosilu: goveja juha, špageti z mesom in solata.

— Ker delujemo šele nekaj mesecev, smo morali postaviti režijski pribitek, ki ga dodajamo k ceni materiala za posamezno jed, povsem orientacijsko. Določili smo 50-odstotni pribitek. Poglejmo torej jedilnik: lastni stroški materiala pri goveji juhi znesejo 155 dinarjev za štiri obroke. V prodaji iztržimo zanje 225 dinarjev. Špageti z mesom se prav tako v prodajni ceni malo razlikujejo od naše lastne cene, vendar s prodajno ceno ne moremo navzgor. Če mimogrede omenim še telečjo pečenko, kadar jo sploh imamo, nam kalkulacija pokaže, da prodajamo samo z 31 in pol odstotka režijskega pribitka. Pribitek za celo kosilo pa znese nekaj nad 30 odstotkov, kar kaže, da delamo čisto na meji koristnosti.

— Kaj pa projektivne napake v lokalih?

— O tem je bilo že mnogo napisanega, pa vendar lahko dodam še nekatere. Razsvetljava v bifeju prav gotovo ne pripomore k domačnosti naših gostov. Največ preglavic pa nam delajo blagajne, ki so nesmotrno postavljene. Gosti morajo čakati najprej na listek, potem se zadržujejo s plačevanjem, precej pa je takih, ki kar brez plačila odidejo. Nove blagajne, ki jih bomo kmalu postavili ob prisilnem izhodu iz restavracije, nam bodo dnevno privarčevale mnogo tisoč dinarjev, ki so jih nekateri gostje doslej »pozabili« plačevati.

A. ŽIGON

Šubičeva ulica zaprta

Včeraj zjutraj so Šubičevo ulico v Ljubljani zaprli za ves promet. Gradbišče (razširili bodo cesto na delu ob muzeju) so ogradili z leseno ograjo, tako da Ljubljančani ne bodo nekaj časa mogli uporabljati niti prehoda skozi park za Opero, po katerem se pride na Prešernovo cesto. Delavci so del ograje ob muzeju podrli, vendar ga bodo kasneje postavili nazaj, seveda za nekaj metrov bliže muzejskemu poslopju. Na muzejskem vrtu bo treba podreti tudi nekaj dreves in okrasnih rastlin.

E. J.

DOMŽALE

Večerna ekonomska šola

V okviru ljudske univerze je pričela delati v Domžalah večerna srednja ekonomska šola, namenjena predvsem odraslim. Predavanja so štirikrat na teden. Predavanja obiskuje več ko 30 slušateljev, ki so v glavnem vsi v rednem delovnem razmerju. Predavatelji so iz srednje ekonomske šole iz Ljubljane, delno pa tudi domači.

P. Z.

Servis za popravljanje hladilnikov

LJUBLJANA — V Samovi ulici 12 a za Bežigradom so Loške tovarne hladilnikov (LTH) iz Škofje Loke odprle servisno delavnico za popravilo hladilnikov in vseh vrst hladilnih naprav. V tej servisni delavnici bodo razen hladilnikov lastne proizvodnje popravljali tudi vse hladilne naprave drugih tovarn domače in tuje proizvodnje.

N. L.

Stoletnica v Kamniku

Dne 8. novembra je v Kamniku praznovala stoletnico *Elizabeta Smole*. Rojena je bila v Šmarju pri Jelšah v hiši kmečkega posestnika Vrežeta. Dvajsetletna se je poročila s čevljarjem Jožetom Smoletom, s katerim sta osnovala nov dom na Hajnskem pri Mestinju. Od 14 otrok je vseh 8 sinov umrlo že v otroški dobi, od šestih hčera pa jih živi še pet. Mož je bil bolehen in ji je umrl pred 36 leti.

V Kamnik je prišla leta 1947 s hčerko Katarino in zetom Filipom Cajhnom, ki je bil zaposlen v podjetju »Kamnik«. Zadnjih 8 let je preživela v Beogradu pri hčerki Miciki, vdovi Nenadović, letos spomladi pa jo je spet vzela k sebi najstarejša hčerka Katarina, ki je stara 69 let in živi v leseni baraki na Fužinah št. 7, ob parku podjetja »Kamnik«.

Najstarejši ženi v Kamniku so ob stoletnem jubileju čestitali in ji izročili darila predsednik krajevne organizacije SZDL Božo Matičič in zastopnik podjetja »Kamnik«.

Čeprav je bilo njeno življenje izpolnjeno s trdim delom in skrbjo za otroke, je Elizabeta Smole še vedno čvrsta in ves dan na nogah. Zaradi njene pridnosti in delavnosti so jo imeli povsod radi.

—A

Barakam za Bežigradom bije plat zvona?

Občinska skupščina bo prihodnjo sejo posvetila problemom gradbeništva

Na območju bežigrajske občine je 13 industrijskih podjetij, ki po svoji dejavnosti sodijo v gradbeno stroko. Med temi je pet projektivnih birojev, štiri gradbena podjetja in štiri podjetja, ki se ukvarjajo s proizvodnjo montažnih elementov oziroma opremljajo nove stavbe. Med drugimi industrijskimi gospodarskimi organizacijami je gradbeništvo za Bežigradom močno zastopano, vendar pa je prav pri njem še precej nerešenih vprašanj v zvezi s stanovanji za sezonske gradbene delavce in njihovo prehrano, kar povzroča občutno fluktuacijo delovne sile in druge posledice, ki izvirajo iz tega.

Letošnja desetmesečna plačana realizacija v gradbeništvu, ki znaša 10 milijard 600 milijonov dinarjev, je v primerjavi z lansko — 10 milijard 600 milijonov dinarjev — zelo ugodna. Če upoštevamo pri tem še nekoliko dražje gradbene storitve v primerjavi z lansko realizacijo, gre torej letos v desetih mesecih nekako za 19% povečanje realizacije v primerjavi z istim obdobjem lani.

Nasproti temu razmeroma ugodnemu gospodarskemu rezultatu pa velik del gradbenih delavcev za Bežigradom še zmeraj živi v barakah in v bolj ali manj neprimernih stanovanjskih prostorih. Tudi za njihovo prehrano, kulturno in zabavno življenje je slej ko prej še zelo slabo preskrbljeno.

Pri gradbenem podjetju Obnova imajo precej težav z vzgojo novih kvalificiranih delavcev, ker posamezniki neredkokdaj zapuščajo delovna mesta brez zakonitega odpovednega roka. GP Bežigrad je z novo mehanizacijo in gradnjo samskega bloka za svoje delavce zadnji čas precej zavrlo fluktuacijo delovne sile. GP Črnuče je notranje slabo organizirano in nima dovolj mehanizacije za prevzemanje samostojnih gradbenih del. V tem podjetju se kažejo tudi negativne težnje po prevladovanju posameznikov. Podjetje za proizvodnjo montažnih hiš Edilit je v razvoju in si šele utrjuje trg doma in na tujem. Kolektiv se pripravlja na gradnjo klasičnega tipa 70 hiš v Zahodni Nemčiji kakor tudi v Djerdjapu in 30 motelov ob morju. Montažno podjetje Termika namerava zaradi stalnega izpopolnjevanja svojih proizvodov skupaj s podjetjem Tesnilka iz Medvod ustanoviti zavod za izolacije, tesnitve in montaže.

Svet za industrijo in gradbeništvo bežigrajske občinske skupščine je v zvezi z nadaljnjim razvojem gradbeništva za prihodnjo sejo občinske skupščine pripravil več predlogov in priporočil. Med drugim meni, naj bi gradbena podjetja čimprej poskrbela, da bodo podrli vse barake in svoje delavce presilili v primernejša, človeka dostojnejša stanovanja. Hkrati bodo morali organizirati rednejšo, dobro in bolj kalorično prehrano za svoje delavce kot doslej. Ob nenehni skrbi za življenjske in delovne pogoje delavcev naj bi se gradbena podjetja tudi primerno modernizirala z novo mehanizacijo in hitreje dograjevala posamezne objekte. Prav gradbena obrtniška dela in montaža posameznih elementov močno zaostajajo za evropskim povprečjem. Vzporedno s povečanjem produktivnosti dela bi morali čimprej izboljšati tudi kakovost gradbenih del in uslug ter točno do določenih rokov — po pogodbah, sklenjenih z investitorji — dograditi posamezne objekte.

N. L.

Zaključek »Jesenskih prireditev«

LJUBLJANA, 13. nov. Nocoj so se v ljubljanski Filharmoniji s koncertom Zabavnega zbora in orkestra »Ad hoc« zaključile Študentske »Jesenske prireditve 1963«. V dvorani polni mladih poslušalcev je bilo prisrčno ozračje in so vsem točkam programa toplo ploskali.

V prvem delu je nastopil Študentski zabavni zbor z dirigentom Pavlom Mihelčičem ob spremljavi kvarteta Dragana Popovića. Zbor šteje okoli 20 pevcev, šele lansko leto pa se mu je za stalno pridružil ansambel Popovića. Z uspehom so gostovali v Trstu, Gorici, Beogradu in Ljubljani ter v dveh radijskih postajah (Ljubljana, Trst).

V razgovoru je Pavel Mihelčič povedal, da se je z zamislijo zbora ukvarjal že zelo dolgo, realiziral pa jo je šele po ustanovitvi »Akademika«. Pri avdicijah je zbral toliko ljudi, da je lahko sestavil zbor, katerega člani se od leta v leto menjajo, vendar pa je nekaj pevcev ostalo še sedaj pri zboru (na primer kvartet A). Pri svojem delu uporabljajo elemente jazza in zabavne glasbe ter se izogibajo komercialnih popevk. »Sprejemam samo originalne in dobre priredbe. Najbolj mi je pri srcu tako imenovano ‚scat' petje, to je petje na zloge. Pojemo jih štiri ali petglasno in se ta zborovska glasba zelo približuje instrumentalni. Za zgled so nam vsi vokalni ansambli in nobeden, ker ne želimo posnemati, ampak petje razvijati,« je zaključil mladi dirigent.

V drugem delu programa je nastopil Akademski jazz orkester »Ad hoc« s pevcem Matijo Cerarjem. Orkester, ki je bil ustanovljen leta 1960, ne nastopa stalno, imel pa je že nekaj zelo uspelih koncertov (zlata medalja na svetovnem festivalu v Helsinkih leta 1962 in lani na blejskem festivalu jazza).

Vodja orkestra je France Kapus, ki je izrazil željo po večjem razumevanju in materialni podpori, da bi bilo delo orkestra trajnejše. Sicer pa je bil, kakor tudi ostali člani orkestra, s sprejemom občinstva zelo zadovoljen.

Ž. Š.

Mladinski kino in neoštevilčeni sedeži

Mladim gledalcem tako ravnanje ni v čast

Tako v mestu kot na deželi so sedeži v kinih oštevilčeni in jih zato zlahka najdemo. Toda pravila imajo izjeme, kino Soča pa ima neoštevilčene sedeže! V dvorani na desni strani ni problemov. Naš mladi gledalec si brez težav poišče svoj prostor. Teže je z leve. Pionirji, pionirke in redki odrasli si pomagajo kar s prsti. Preštevajo sedeže in če so prav šteli, so našli končno tudi pravega.

Na vprašanje, zakaj ta nepravilnost, je upravnik mladinskega kina Bene Kušar povedal naslednje: ob prevzemu dvorane je bila oštevilčena le slaba polovica sedežev. Mi smo na vsak sedež privili številko iz plastične mase. Kmalu se je pokazalo, da številke izginjajo. Poskusili smo jih pribiti. Mladih to nikakor ni motilo. Številke so z naslanjačev še vedno romale v žepe, iz žepov pa po nekaj dneh med smeti... Letos januarja smo zopet menjali taktiko. Nalepili smo na papir tiskane številke in jih prevlekli z lakom. Pred predstavami smo opozarjali mlade obiskovalce, da je kino njihova last, da naj ne jemljejo številk, da naj v svoje sedeže nikar ne režejo. Rezultat naših prizadevanj je ničev, skoraj vse številke so mladi prenapeži izpraskali. Najeli smo torej nekega obrtnika, ki nam bo pred koncem meseca napisal številke z nitro lakom. In ker je številke težko pisati na naslanjače, bo estetska vrednost dvorane padla.

J. Š.

Moderna šola v Radomljah

Ob prazniku republike bodo v Radomljah pri Domžalah slovesno odprli novo, moderno šolsko poslopje. Ker so bili stari prostori slabo opremljeni in tudi pretesni za učence, ki jih je zmeraj več, je bilo nujno zgraditi novo poslopje. Nova šola je v centru; njeni prostori pa imajo v svojem kompleksu tudi delavnice, fizikalni in kemični kabinet itd. Edina pomanjkljivost je, da nima telovadnice.

Patronat nad šolo je prevzel delovni kolektiv papirnice Količevo.

P. Z.

OB SOBOTAN

DELO

V VEČJEM OBSEGU

Višje cene za plin in odvoz smeti

Pričele bodo veljati verjetno že v začetku prihodnjega leta

LJUBLJANA, 13. nov. Na današnji seji je mestni svet pod vodstvom predsednika ing. Marjana Tepine obravnaval med drugim tudi predlog podjetja Snage o zvišanju tarife za odvoz smeti ter predlog Mestne plinarne o zvišanju cene in povečanju kalorične vrednosti plina. O predlogih je predhodno razpravljala komisija za komunalno gospodarstvo pri mestnem svetu.

Podjetje Snaga utemeljuje svoj predlog s tem, da ne more ob dosedanjih cenah za odvoz smeti akumulirati dovolj sredstev za izgradnjo kompostarne, ki jo Ljubljana nujno potrebuje. Smeti je treba odvažati vedno dalje izven mesta, kar podražuje usluge podjetja, hkrati pa se zametuje dragocene surovine, ki bi jih lahko s predelavo koristno uporabili. Z utemeljitvijo se je strinjala tudi komisija za komunalno gospodarstvo pri mestnem svetu, ki je zahtevala tudi mnenje vseh svetov pristojnih za komunalne zadeve občinskih skupščin ter okrajne gospodarske zbornice in zavoda za cene.

Glede zvišanja cen za odvoz smeti sta bila dva predloga, in sicer da se tarifa za kvadratni meter stanovanjske površine zviša od sedanjih 1,60 na 2,50, za kvadratni meter poslovne površine pa od 4,80 na 7,50 din. Drugi predlog je bil, da se zviša cena celo na 3 oziroma 9 dinarjev.

Po daljši razpravi, v kateri je bilo poudarjeno, da mora podjetje Snaga v prihodnje higienskemu odvozu smeti posvetiti več skrbi kot doslej, je mestni svet sklenil, naj se zviša tarifa za odvoz smeti na 2,50 oziroma 7,50 din.

Sprejeli so tudi predlog mestne plinarne za povečanje kalorične vrednosti plina pri kubičnem metru od dosedanjih 3600 na 4000 kilokalorij, s čimer bi se dnevna poraba plina pri potrošnikih zmanjšala za približno 9 do 10%. Glede na to naj bi se zvišala tudi cena plina za gospodinjstvo od dosedanjih 22 na 24 dinarjev za kubični meter, za industrijske potrošnike pa od 69 na 71 din, kar ne bo bistveno prizadelo potrošnikov, ker bodo zaradi večje kalorične vrednosti porabili manj plina. Mestni svet je poudaril, da mora pristojna občinska skupščina zagotoviti kontrolo nad kalorično vrednostjo plina.

Zvišanje tarife za odvoz smeti in plina bo začelo veljati predvidoma 1. januarja 1964.

E. K.

Gostovanje umetnikov iz Moskve

LJUBLJANA, 13. nov. — Jutri popoldne bosta prispela v Ljubljano gosta iz Moskve, violončelist Daniel Šafran in pianistka Nina Musinjan. V petek, 15. novembra, zvečer bosta na koncertu, ki ga prireja koncertna direkcija Slovenije v dvorani SF, izvajala dela Brahwsa, Sehuberta, Vajuberga, Prokofjeva in Debucseja. Koncert v Ljubljani je njuno prvo gostovanje v Sloveniji. V okviru turneje po Jugoslaviji bosta umetnika koncertrala še v Mariboru, Zagrebu in Beogradu.

K. K.

Aranžerski večer Maria Rijavca

Danes zvečer bo v dvorani Slovenske filharmonije »Aranžerski večer Maria Rijavca«, ki bi moral biti že lani. Take aranžerske večere so lani imeli Bojan Adamič, Janez Gregorc, Ati Soss, Mojmir Sepe in Jože Privšek. S to prireditvijo se nam bo Mario Rijavec predstavil kot komponist in aranžer. Njegove skladbe in aranžmaje bo predstavil poslušalcem Plesni in zabavni orkester RTV Ljubljana, ki ga bo vodil Rijavec, Ljubljanski jazz ansambel, harmonikar Jože Kampič, ter pevci Ljubo Kobal Beti Jurkovič, Marjana Deržaj, Nino Robič in Jelka Cvetežar.

E. J.

»Modna oblačila« v Savskem naselju

LJUBLJANA — V novem obrtniškem centru v Savskem naselju ob Majaronovi ulici bo bežigrajsko podjetje Modna oblačila v kratkem odprlo svojo poslovalnico za žensko in moško krojaštvo, ki se bo ukvarjalo predvsem z uslužnostno dejavnostjo obleke bodo krojili po meri.

N. L.

Bežigrajskega trga ne bodo ukinili

LJUBLJANA — Čeprav bežigrajski živilski trg za upravo ljubljanskih mestnih trgov doslej ni bil rentabilen, ga ne bodo ukinili, dokler za Bežigradom ne bodo uredili drugega trga ali v trgovskih lokalih zagotovili občanom dovolj svežega sadja in povrtnin.

N. L.

Zlata serija 1964

NAGRADNO ŽREBANJE

Ob pričetku prodaje novih modelov gramofonov ISKRA

EMONA STANDARD

najmodernejši visokokvaliteten električni gramofon za vse brzine + moderna oblika + nizka cena + nagradna zbirka 20 izbranih plošč JUGOTON

samo 16.000 din

EMONA DE LUXE

luksuzni električni gramofon s transparentnim pokrovom + najkvalitetnejša reprodukcija vseh vrst plošč + nagradna zbirka 20 izbranih plošč JUGOTON

samo 17.500 din

EMONA PORTABLE

Prenosni električni gramofon v ekskluzivnem kovčku + izredna vzdržljivost + sposobnost reprodukcije vseh vrst plošč + nagradna zbirka 20 izbranih plošč JUGOTON

samo 18.500 din

Nagradne zbirke podeljuje žreb 10. decembra in 10. januarja vsakemu petdesetemu kupcu radioaparata iz zlate serije, poleg tega pa še ŠTIRIDNEVNA NAGRADNA POTOVANJA V PARIZ-RIM-NAPOLI za vse kupce radioaparatov in gramofonov zlate serije. – Pošiljajte izpolnjene kupone garancijskih listov radioaparatov in gramofonov zlate serije, kupljenih v novembru in decembru

TRADICIJA ISKRA KVALITETA

Iz današnje druge izdaje

NOVO MESTO — Bolnišnica v Novem mestu ima že statut, o katerem je kolektiv razpravljal dobre tri mesece. S pripombami in dopolnili ga je upravni odbor bolnišnice tudi sprejel. Značilnost statuta je močna decentralizacija upravljanja v zavodu, to je prenos pristojnosti na delovne enote zavoda. Pri izdelavi in sprejemanju statuta so največ govorili o odnosu do bolnika. Tako bodo morali organi enote ali zavoda najskrbneje raziskati vsako pritožbo pacientov in storili vse, da bo nega bolnika čim boljša. Tudi bolniške stroške bodo obračunavali na nov način, in sicer po dejanskih storitvah in ne več po oskrbnem dnevu.

KOBARID — Tovarna igel v Kobaridu gradi novo tovarno. Upajo, da bo nova stavba pod streho že to zimo. Njena površina bo dva in polkrat večja kot je površina sedanje tovarne. V novi tovarni, ki bo začela obratovati prihodnje leto, bodo precej povečali asortiman žičnih, kaljenih in drugih izdelkov. Delovna sila se bo podvojila, vrednost proizvodnje pa bo štiri- do petkrat večja od sedanje vrednosti.

Iz današnje prve izdaje

MURSKA SOBOTA — Tovarna perila »Mura« bo prihodnje leto povečala bruto produkt za blizu dve milijardi dinarjev. Naglo povečanje proizvodnje se bo odražalo tudi v izvozu, ki bo v primerjavi z letošnjim letom večji kar za 60 %. »Mura« ima za sedaj že sklenjene pogodbe za izvoz svojih izdelkov za 1,6 milijona dolarjev. Nova naročila si obeta v bližnji prihodnosti še od Švedske, Zahodne Nemčije in Sovjetske zveze, kjer ima »Mura« največ odjemalcev. Računajo, da bodo prihodnje leto izvozili za dva milijona dolarjev svojih izdelkov.

TRETJA TEKMA ZA NOGOMETNI POKAL VELESEJMSKIH MEST

Juventus - Beograd 1:0 (0:0)

TRST, 13. nov. V tretji tekmi za pokal velesejemskih mest je enajstorica Juventusa iz Torina premagala OFK Beograd 1:0 (0:0). Edini gol tekme je dosegel v 83. minuti igre Menichelli. Tekmo si je ogledalo okoli 15.000 gledalcev, sodil pa je Švicar Dienst.

Juventus: Anzolin, Gori, Sarti, Castano, Salvadore, Leoncini, Stacchini, Del Sol, Nene, Sivori, Menichelli.

Beograd: Vidinić, Čolić, Gavrić, Marić, Krivokuća, Milovanović, Samardžić, Gugleta, Milošev, Banović, Skoblar.

Italijanski nogometaši so zasluženo premagali ekipo Beograda, saj so ves čas tekme bili v premoči. Že v prvih minutah dvoboja so napadalci Juventusa štirikrat zapored izsilili kot, vendar so obrambne vrste Beograda tisti čas delovale brezhibno, še posebej pa se je izkazal vratar Vidinić, ki je odbranil nekaj ostrih strelov. Italijani so imeli idealno priložnost v 13. minuti igre, ko je Brazilec Nene ukanil obrambo in sam prodrl pred Vidinića, vendar je zgrešil vrata. V prvem polčasu so se Beograjčani v glavnem branili, zato pa so po odmoru večkrat slovito napadli Juventusovo svetišče, vendar so se skoraj vsi njihovi napadi končali v kazenskem prostoru. V 77. minuti igre je Milošev močno streljal, toda žoga je zadela vratnico. Zaradi tempa, ki so ga italijanski nogometaši diktirali skoraj ves čas igre, so obema ekipama naposled pošle moči. Edini zadetek na tekmi ni bil rezultat premišljene akcije, temveč napake vratarja Vidinića. Sivori je streljal na vrata in namesto da bi Vidinić žogo ujel, jo je samo izboksal v polje do Menichellija, ki jo je nato usmeril v mrežo.

Zaradi dobre borbene igre Beograda so napadalci Juventusa imeli več pobude. Vendar ni dosti manjkalo, le pičlih sedem minut je bilo do konca tekme, pa bi se tudi tretje srečanje končalo brez zadetka. Če bi slučajno prišlo do podaljška 2 × 15 min., verjetno Beograjčani niso bili spremenili taktike, saj so se, razen v prvih minutah po odmoru, le branili. Tehnično vodstvo Beograda je zelo spretno obdelalo taktiko obrambe, saj je delovala res brezhibno, vendar je pa tudi res, da se na napad ni mislilo, saj je Beograd večji del tekme napadal le s tremi igralci (Skobljarjem, Samardžićem in Miloševim), igralci obeh moštev so bili zelo nervozni, pa tudi precej ostri. Največ pa nas je razočaral Brazilec Nene, ki je ne samo igral grobo, temveč je tudi večkrat simuliral, da je poškodovan. Na to se seveda odlični švicarski sodnik Dinst ni preveč oziral in je bilo videti, da dobro pozna ukane profesionalnih nogometašev.

D. PETROVIĆ

Danes:

Rudar – Olimpija

Na centralnem stadionu za Beogradom bo danes ob 14.45 prijateljska nogometna tekma med vodilnim članom SNL Rudarjem iz Trbovelj in domačo Olimpijo. Vstopnina je enotna.

Sin Kim Dan – 51,5 na 400 m

DŽAKARTA, 13. nov. V nadaljevanju športnih iger GANEFO je danes severnokorejska atletinja Sin Kim Dan pretekla progo, dolgo 400 m, v času 51,4 sek., kar za dve sekundi bolje od veljavnega svetovnega rekorda sovjetske atletinje Itkine. S tem tekom je Sin Kim Dan potrdila, da njen včerajšnji rezultat v teku na 800 m ni bil slučajen. Tudi ta rezultat ne bo priznan za svetovni rekord, ker Severna Koreja ni član mednarodne atletske federacije.

Teniškega dvoboja z Nizozemsko ne bo

BEOGRAD, 13. nov. Teniška federacija Nizozemske je obvestila osrednjo jugoslovansko zvezo, da njeni igralci ne bodo mogli nastopiti v četrtfinalnih borbah za letošnji »Pokal švedskega kralja Gustava«. Tako so se jugoslovanski teniški reprezentanti uvrstili v zaključne boje brez borbe. Finalni turnir bo od 28. do 30. t. m. v Beogradu.

Atleti v Mariboru še tekmujejo

MARIBOR, 13. nov. Lepo in ugodno vreme je pretekle dni privabilo na atletske steze tudi še atlete. Na zadnjem mitingu AK Branika sta se izkazala Branikovec Bukovec, ki je zaletel kladivo 63,49 m daleč in tako izboljšal slovenski mladinski rekord. Rekord v enakem razredu je dosegel tudi Satler (Tr. Kr.), in sicer v metu krogle, ki je metela 13,11 m daleč. Ta met je bil samo za 9 cm krajši od državnega mladinskega rekorda Tomaševića.

Jesenice : Beograd 11:1

JESENICE, 13. nov. — Zatišje, ki vlada letošnjo jesen na drsališču pod Mežaklju, je danes prekinilo srečanje med Beogradom in Jesenicami. Čeprav so domačini boljše moštvo, je za ta spopad bilo na Jesenicah mnogo zanimanja, tako da se je pod Mežaklju zbralo okoli 2000 ljubiteljev hokeja. Zmagali so hokejisti z Jesenic 11:1 (5:0, 4:1, 2:0), sodila pa sta Medja in Kozjek.

JESENICE: Novak, Korantar, Trebušak, Kristan, Brun, Vrhovšek 1, Tišler 1, Fele 2, Smolej, Jan, Klinar 3, Valentar 2, Mlakar 1 in Hribarl.

BEOGRAD: Semšedinović, Matejak, Stojković, Rus, Krneta, Savić, Mihajlović, Tomić, Ramašević, Hilberger, Plamenac 1, Kosić, Joksimović.

Beograjčani so bili danes v tej sezoni prvič na ledu. Vzlic temu pa je bila igra v prvi tretjini zanimiva, čeprav so Jesenica n v glavnem napadali gostje pa se protivalno branili. V drugi, se posebej pa v zadnji tretjini so Beograjčanom pošle moči, tako da se je hokejska tekma spremenila v nogomet na ledu. V tej tretjini sta bila laže poškodovana Tišler in vratar gostov Šemšedinović.

Jutri bo na sporedu ob 17. uri srečanje med Beogradom in Kranjsko goro. U

Madžarska : Novi Sad 2:2 (0:2)

Izkupiček tekme nogometaši namenili Skopju

NOVI SAD, 13. nov. Pred okoli 15.000 gledalci je bila v Novem Sadu odigrana nogometna tekma med reprezentanco Madžarske in Novega Sada. Tekma se je končala neodločeno 2:2 (0:2), izkupiček pa je namenjen obnovi Skopja. Gole so dosegli Pavlić in Takač za Novi Sad ter Komora in Svinjarević (avtogol) za goste. Tekmo je vodil Gucanja iz Novega Sada.

NOVI SAD: Pantelić, Stojanović (Tojagić), Svinjarević, Vratnjan, Đrđić, Sekeres, Takač, Milić (Rašić), Pavlić, Kozlina (Lemić), Pirmajer (Radosav).

MADŽARSKA: Geley, Matray (Kesey), Ihas, Nagy, Geler, Solmosy, Farkas, Kuharsky, Komora, Benc, dr. Fenyvesi (Nograđy)

Neodločen izid povsem odgovarja razmerju sil na terenu, obenem pa je tak rezultat velik uspeh reprezentance Novega Sada, ki je v prvem delu igre povsem zasenčila nasprotnika. Prvi gol je dosegel Pavlić, kmalu nato pa je Tekač iz prostega strela povišal na 2:0.

V drugem polčasu so gostje naposled le uredili vrste in začeli napadati. V 49. minuti igre je Komori zadel v črno s kakih 20 metrov, izenačil pa je z avtogolom Svinjarević v 68. minuti.

Najboljši mož na igrišču je bil Takač, ki je s bitrimi nasprotnimi napadi po desnem kriilu vnašal v madžarsko obrambo pravo paniko.

Rijeka : Madžarska (olimp.) 1:1

RIJEKA, 13. nov. Pred okoli 6.000 gledalci sta se danes pomerili na stadionu na Kantridi enajstorici Rijeke in madžarskega olimpijskega moštva. Tekma se je končala brez zmagovalca 1:1 (1:1). Sodil je Varaždinac iz Zagreba.

RIJEKA: Antoljak, Milevoj, Brnčić, Radaković (Rabac), Brnjac, Gulin (Vukoje), Zadel (Sirdelić), Adžić (Veselica), Naumović, Lukarić.

MADŽARSKA: Aczel, Levay, Czodas, Lakat, Mihalecz, Palotay, Somodi, Nagy, Dunary II, Laszko, Pavazsai, Puskas, Mathesz.

Že v 4. minuti igre je imel Gulin priložnost, da bi dosegel prvi gol, vendar je počasi ukrepal tako, da je obramba razčistila položaj. Domačini so še naprej napadali in imeli terensko premoč, katero je realiziral Zadel v 12. minuti igre, izenačil pa je štiri minute pozneje Pavazsai. Tekma je bila nezanimiva.

Kegljački troboj v kolektivu »Dela«

LJUBLJANA, 13. nov. — V počastitev dneva republike je bil sinoči na kegljišču na Vodmatskem trgu prijateljski kegljački troboj med ekonomskimi enotami CP Delo. Prvo mesto je zasedla EE »Delo« s 183 keglji, medtem ko sta EE Blasnikova tiskarna in Triglavska tiskarna podrli po 165 kegljev.

Zmaga Reala v Bukarešti ...

V tekmi osminke finala tekmovanja za nogometni pokal evropskih prvakov je Real Madrid premagal domači Dinamo 3:1 (2:0). Gole za Spance so dosegli Ruiz, Di Stefano in Gento, za domačine pa je bil uspešen Cerkovnicu

... in Spartaka v Plovdivu

V prvi tekmi osminke finala evropskega nogometnega pokala je bolgarski šampion Spartak premagal z golom Čerkova nizozemskega zastopnika v tej konkurenci Philips.

VARŠAVA — V prvi tekmi osminke finala tekmovanja za pokal evropskih nogometnih prvakov je šampion Poljske Gornik premagal prasko Duklo 2:1 (1:0). Povratno srečanje bo v Pragi 20. t. m.

NAMIZNOTENIŠKI DVOBOJ V NOVEM SADU

Gladka zmaga Jugoslovanov

NOVI SAD, 13. nov. — V športni dvorani novosadskega sejma je bil včeraj meddržavni namiznoteniški dvoboj, v katerem je jugoslovanska reprezentanca — Korpa, Vecko, Marković — premagala odlično ekipo Češkoslovaške 5:1. Naši reprezentanti so bili ta večer v izvrstni formi, saj so prve tri dvoboje gladko odločili zase. Edino točko je izgubil mladi Korpa v spodadu s Stanjekom. V predigri k temu dvoboju so zastopnice Prage tesno (3:2) premagale žensko ekipo Novega Sada, v kateri je gostovala tudi Cirila Pirc.

Rezultati — moški: Korpa — Miko 13:21, 21:18, 21:18, Vecko — Stanjek 16:21, 21:7, 21:9, Marković — Polaković 21:15, 21:14, Korpa — Stanjek 16:21, 17:21, Marković — Miko 21:10, 19:21, 21:15 in Vecko — Polaković 21:19, 21:15; ženske: Stojšić — Lužova 10:21, 18:21, Pirc — Karlikova 21:16, 21:11, Pirc — Lužova 19:21, 21:16, 21:19, Ječemnica — Karlikova 21:13, 19:21, 15:21, Pirc-Stojšić — Lužova-Karlikova 15:21, 17:21.

Več možnosti za Slovana

Za rokometni pokal Jugoslavije

LJUBLJANA, 13. nov. — V četrtfinalnih srečanjih za rokometni pokal SFRJ, ki bo v nedeljo, bosta slovenski rokomet zastopali dve ekipi: moška Olimpije in ženska Slovana.

Žreb Olimpiji ni bil naklonjen, saj ima za nasprotnika za zdaj najmočnejše moštvo v državi, Partizana iz Bjelovara, jesenskega prvaka zvezne lige. Nastop Bjelovarčanov vliva upanje, da bomo gledali kvalitetno srečanje, saj je tudi Olimpija v zadnjih tekmah republiške lige pokazala prav dobro igro. Domače igrišče daje sicer Ljubljančanom nekaj prednosti, vendar več ko častnega poraza od njih ne smemo pričakovati

Moščanke so imele pri žrebu več sreče: Igman iz Ilidže pri Sarajevu je neznana ekipa in lahko pričakujemo, da bodo igralke Slovana zastavile vse sile za zmago in z uvrstitvijo v polfinale dosegle morda sploh največji uspeh doslej.

Upravi obeh klubov sta se sporazumeli, da bosta tekmi na igrišču Slovana v športnem parku Kodeljevo v nedeljo. Ženske bodo igrale ob 10., moški ob 11. uri

Ostali par: Prvomajska — Bosna, Crvena zvezda — Sloga pri moških ter Spartak — prvak Makedonije, in Lokomotiva — Grafičar pri ženskah.

(Prvak Makedonije pri moških in DRK Beograd pri ženskah sta se uvrstila v polfinale brez borbe, ker sta prvaka Crne gore v obeh konkurencah odpovedala udeležbo.)

ms

Sabljači za Hanžičev memorial

Sabljaška zveza Slovenije bo v nedeljo priredila že sedemnajstič tekmovanje za Hanžičev memorial. Ferdo Hanžič je bil pri sekretar sabljaške zveze in je bil ustreljen 14. oktobra 1942. Tekmovanje bo v šoli Toneta Tomšiča v Ljubljani. Sabljaška zveza je na tekmovanje povabila nekaj najboljših jugoslovanskih sabljačev, nastopili pa bodo tudi vsi slovenski tekmovalci. Med 35 tekmovalci in 12 tekmovalkami ki so se prijavili, bodo Odredovci Baumgartner, Simoniti, Stemi, Mergolitz in Bačičeva, Branik pride z odlično žensko vrsto, ki jo sestavljajo Majerićeva, Knuplež va in Drofenikova, iz Zagreba pa sta se prijavila lanski zmagovalec Jambrošić in najboljši jugoslovanski floretist Bležičko, iz Beograda pa Nikolić. Tekmovali bodo samo s floretom. Tekmovanje bosta vodila oba najboljša jugoslovanska sabljaška sodnika Maturanić iz Zagreba in Zajc iz Ljubljane.

E. J.

Ljubljanski strelci premagali poljske

LJUBLJANA, 13. nov. — Danes se je končal tradicionalni, peti po vrsti, streiski dvoboj Ljubljane in varšavskega kluba Sparta. Vsaka ekipa je streljala na svojem tekmovališču, reprezentanca Ljubljane pa je zmagala v vseh disciplinah, razen s hitrostrelno pištolo. Gostovali so edinole po trije sodniki.

Rezultati: MK puška — olimpijski match: člani: Ljubljana 2246 (Čižman 579), Sparta 2234; članice: Ljubljana 2228 (V. Otrin 582), Sparta 2195; mladinci: Ljubljana 2246 (J. Otrin 576), Sparta 2157; trojni položaj: člani: Ljubljana 4434 (J. Otrin 1106), Sparta 4286, članice: Ljubljana 3207 (V. Otrin 525), Sparta 2979, mladinci: Ljubljana 3227 (J. Otrin 818), Sparta 3116; hitrostrela pištola: Ljubljana 2119 (Peternel 569), Sparta 2143; MK pištola proste izbire: Ljubljana 2077 (Delorenzo 536), Sparta 2048.

Plavalna šola za odrasle v Ljubljani

Plavalni klub Ljubljana bo to zimo v okviru sedemletne akcije »Naučimo se plavati« organiziral v zimskem bazenu »Ilirije« plavalno šolo za odrasle. Tečaj bo trajal štiri tedne, začel pa se bo v ponedeljek, 18. t. m. Plavalne ure bodo dvakrat tedensko, in sicer v ponedeljkih in petkih od 20.00 do 21.30. V tečaj bodo vpisovali danes in v soboto na kopališču Ilirija — vhod je s Prešernove ceste — od 16.30 do 18.00 in v ponedeljek pred začetkom tečaja

PK LJUBLJANA

Radovljiški smučarji za zimo

Občinska zveza za telesno kulturo občine Radovljica je letos pripravila pester program za bližnjo zimsko sezono. Priredila bo občinsko prvenstvo v vseh zimskošportnih disciplinah, razen tega pa organizirala smučarsko šolo za mladino in številne vaditeljske tečaje ter seminarje za sodnike. Občinska zveza je zagotovila tudi 60 parov alpskih in 40 parov skakalnih smuči, ki jih bo s popustom prodala radovljiškim smučarjem.

B. B.

Zimski turizem in smučarske šole

Za uspešen razvoj turizma v zimski sezoni so potrebne smučarske šole

Dolgo je že znano, da se zimski turizem, ki je najtesneje povezan s smučarskim športom, zdaj več ne more razvijati uspešno brez smučarskih šol. Pri nas takih stalnih smučarskih šol razen nekaterih povsem neurejenih poskusov, doslej nismo imeli. Sicer pa še tisto, kar je bilo, je bilo v pretežni meri prepuščeno pobudi inozemskih gostov ali posameznim smučarskim učiteljem. Da bi postopoma odpravili to precejšnjo vrzel v našem zimskem turizmu, je zbor smučarskih učiteljev pri SZS pripravil nekaj predlogov in z njimi seznanil turistične, smučarske in planinske organizacije.

Pri zboru smučarskih učiteljev vedo povedati, da je treba ta čas že razločevati smučarske tečaje različnih organizacij, šol in npr. delovnih kolektivov od stalnih smučarskih šol, ki morajo biti namenjene domačim in tujim priložnostnim turistom. Medtem ko smo pri nas razen morda s številom učiteljev in vaditeljev smučanja lahko povsem zadovoljni s sodobnimi metodami poučevanja in množičnimi smučarskimi tečaji med zimskimi šolskimi počitnicami, nikakor ni smotrno urejeno delo stalnih smučarskih šol pri večjih smučarskih postojankah. Teh namreč skoraj ni, tako da domači gostje zaman povprašujejo po smučarskem učitelju in prav tako seveda tudi tujci. Znani so že celo primeri, da sicer maloštevilne skupine inozemskih turistov kar s seboj pripeljejo učitelje.

Da bi se te razmere, ki nikakor niso v korist razvoju domačega niti tujega zimskega turizma, popravile, so smučarski učitelji poskrbeli za tehtno priporočilo, da bi že v letošnji sezoni skušali ustanoviti čimveč stalnih smučarskih šol. Pripravili so tudi okvirna navodila, kako se taka šola organizira in kako jo je treba popularizirati, obenem pa urediti vse notranje poslovanje glede učnine, nagrajevanja učiteljev in podobnega

Mimo tega so učitelji smučanja mislili tudi na izdajo posebnih legitimacij in enotne kroje vseh izprašanih učiteljev, ki bodo v prihodnje poučevali. Tako naj bi naša smučarska središča zaživela tudi po tej strani, kakor je potrebno. Sedaj je ta problem seveda najbolj odvisen od posameznih turističnih organizacij ali celo gostinskih obratov ter planinskih domov. Če se bodo navzlic začetnim težavam potrudili takšne šole resnično organizirati, v svesti si, da gostinske usluge same pri razvijanju zimskega turizma posebej še zdaleč ne zadoščajo več in je prav ustanovitev smučarskih šol ena od poglavitnih nalog, tedaj bi utegnili s časom tudi v zimskem turizmu kreniti naprej.

Ob tem bi bilo gotovo odveč poudarjati, koliko zimski turizem z razvitimi smučarskimi šolami lahko prispeva k tej veji gospodarstva in seveda tudi k tej tako pomembni športni rekreaciji.

-nik

KOŠARKA V PAPIRNATEM METEŽU

Mislimo že sedaj – na Tokio

Evropsko košarkarsko prvenstvo se je končalo pred mesecem dni, vendar t. pa tam še zmeraj kdo napiše kaj o tem wroclavskem dogodku. Prva dneva se je v beograjskem »Sportu« razvnela prava »papirnata vojna« med reprezentantom Petričevićem in sodelavcem zagrebških »Sportskih novosti« M. Ivanišević em zaradi nekaterih izjav, ki naj bi jih bil Petričević dal sledniemu. To je bilo samo povod za ta zapisek, ki meri seve a povsem drugam in presega navidezno navaden časopisni spor.

Danes razglabljati o tem, ali je bil krivec »neuspeha« jugoslovanskega zastopstva na Poljskem morda Korać, zvezni kapetan ali kdo drug, je nesmiselno. Naša ekipa je odpotovala v Wroclaw slabše pripravljena kakor bi bila morala biti za tako zahtevno srečanja. Tega pa so krivi drugi in ne reprezentanti. Pri tem mislimo na osrednjo košarkarsko zvezo, ki je reprezentanco neodgovorno poslala tik pred evropskim šampionatom na Balkaniado v Atene in nato še v Izrael, češ da bodo iz izkupička aziške turneje lahko kupili vozovnice z letalo. (Reprezentanca je odpotovala na Poljsko z vlakom, nazaj grede pa so se igralci vozili celo v drugem razredu!) S tem »izletom« pa je seveda šel po zlu načrt za pripravo, ki ga je za preskušnjo na evropski ravni sestavil zvezni kapetan.

Sproženo je bilo tudi vprašanje: ali je bilo tretje mesto na turnirju v Wroclawu neuspeh za jugoslovansko vrsto? Odgovarjamo lahko samo negativno: bronasta kolajna ni neuspeh! Kdorkoli sodi drugače, premalo pozna košarkarsko igro. Jugoslovani so v Južni Ameriki resda zasedli drugo mesto na svetu, vendar jim je pri tem obilo pomagala sreča, saj bi bili slej ko prej lahko prav tako tretji ali na četrti, kar pa bi bil prav tako velik uspeh. Ker pa smo bili v Braziliji »slučajno« (v športu je večkrat tako!) drugi in ne tretji oziroma četrti, smo v zmagoslavnem zanosu terjali zdaj od dvanajstorice fantov v »modrih dresih« na Poljskem nič več in nič manj kakor zlato kolajno, najmanj pa drugo. Nihče pa ni povedal tega, da je bila kvalitetna raven wroclawskega turnirja mnogo višja kakor pa brazilskega svetovnega prvenstva. In zato zasedba tretjega mesta na Poljskem ni bila neuspešna.

Če tako ocenjujemo letošnji šampionat stare celine, moramo dodati še, da so vsi prej omenjeni članki o njem, še posebej pa zadnja »papirnata vojna« v »Sportu«, razdirajoči in naši košarki samo močno škodljivi.

»Kralj je mrtev, naj živi kralj!« so včasih vzklikali ob kronanju vladarjev. Glejmo naprej z drugimi besedami. Tako bi moralo biti tudi v razmišljanjih o jugoslovanski košarki o prihodnje. Namesto da se spuščamo v podrobnosti, ki so po časopisnih stolpcih videti pomembne, v resnici pa samo povzročajo sumničenja in razdore med vrhunskimi igralci, bi se rajši poglabljali in govorili, kako bomo z združenimi močmi ustvarili pogoje za uspešen nastop izbrane dvanajstorice v Tokiju. O tem pa bi morala kot prva spregovoriti odločno besedo osrednja zveza, ki pa je — tako kaže vse — bila prva ki je zaspala na težko priborjenih lavorih.

-IC

LAS PALMAS — Mladinska nogometna reprezentanca Las Palmasa (Kanarski otoki) je premagala izbrano mladinsko vrsto Anglije 2:1 (1:0)).

ISKRA - KRANJ
TOVARNA ELEMENTOV ZA ELEKTRONIKO LJUBLJANA

PROIZVODNJA UPOROV ŠENTJERNEJ

vabi k sodelovanju — zaradi razširitve proizvodnje — naslednje strokovne sodelavce:

1. VEČ STROJNIH INŽENIRJEV
2. VEČ ELEKTROINŽENIRJEV – šibki tok
3. VEČ INŽENIRJEV KEMIJE
4. VEČ STROJNIH TEHNIKOV
5. VEČ ELEKTROTEHNIKOV – šibki tok
6. TEHNOLOGA – ANALITIKA s končano ESS
7. KNJIGOVODJO OSEBNIH DOHODKOV s končano ESS
8. MATERIALNEGA KNJIGOVODJA s končano ESS
9. REFERENTA za personalno evidenco s popolno srednjo šolo
10. KD – ELEKTROMEHANIKA
11. VEČ VKD ali KD REZKALCEV
12. VEČ VKD ali KD STRUGARJEV
13. VEČ VKD ali KD STROJNIH KLJUČAVNIČARJEV

Pogoj: končana predpisana strokovna izobrazba. Kandidati pod zap. št. 1.—3. so lahko tudi začetniki za ostale je zaželena vsaj nekajletna praksa in odslužen vojaški rok. Osebni dohodki so zagotovljeni s pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov. Na razpisana prosta delov. mesta vabimo kandidate obeh spolov. Zasedba je možna takoj ali po dogovoru. Ponudbe sprejema splošna služba EE ISKRA Kranj, Proizvodnja uporov Šentjernej do 30. nov. 1963, ko bo zaključen razpis. 10523

ČZP KOČEVSKI TISK KOČEVJE

razpisuje naslednja delovna mesta:

1. KNJIGOTISKARSKEGA STROJNIKA — ODDELKOVODJO
2. STROJNEGA STAVCA VK ali KV
3. ROČNEGA STAVCA — ODDELKOVODJO

Pod 1. novo dvosobno stanovanje v bloku.
Pod 2. in 3. enosobno stanovanje.
Osebni prejemki po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov oz. po dogovoru. Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

Gozdarsko kmetijska zadruga Srednja vas v Bohinju

razpisuje

po sklepu Zadružnega sveta in po 5. členu Pravilnika o postopku pri oddajanju investicijskih objektov in del v graditev (Ur. list LRS št. 8-63)

JAVNI NATEČAJ

za oddajo del na objektu nove mlekarne, ki bo grajena v Srednji vasi v Bohinju.

Javni natečaj bo 28. novembra 1963 na sedežu Gozdarsko kmetijske zadruge Srednja vas v Bohinju ob 8. uri.
Predračunska vrednost del je 61,047.000 din. V predračunu so zajeta gradbena dela, komunalne naprave, hladilne naprave, instalacija vodovoda in instalacija elektrike.
Rok dovršitve objekta je 29. november 1964.
Zaželene so ponudbe s popustom na proračunski znesek projektantskega proračuna.
Elaborat je na razpolago proti kavciji (bariran ček) 100.000 din, ki se vrne po izvršeni licitaciji proti vrnitvi elaborata. Veljavne so samo ponudbe tistih podjetij, ki so registrirana za tovrstne zgradbe po čl. 10 navedenega pravilnika in so vložene do 8. ure dneva licitacije.
Ponudbe bo obravnavala natečajna komisija. O izidu natečaja bodo ponudniki obveščeni v roku, ki ga predvideva 20. in 21. člen Pravilnika o postopku pri oddajanju investicijskih objektov in del v graditev.
Dela se bodo oddala najboljšemu ponudniku. 10531

ZDRAVSTVENI DOM LAŠKO

razpisuje

delovno mesto

ZDRAVNIKA splošne prakse in BABICE

Nastop službe lahko takoj. Stanovanje bo priskrbljeno v doglednem času.
Razpis ostane v veljavi do zasedbe delovnega mesta 10525

„BEKO"
prodajalna „PARTIZAN"
LJUBLJANA — MESTNI TRG ŠTEV. 20

SPREJME TAKOJ

več prodajalcev
za konfekcijo

INTERESENTI NAJ SE JAVIJO NA GORNJI NASLOV.

Komisija za sprejem in odpust delavcev

SPLOŠNE BOLNIŠNICE V SLOVENJEM GRADCU

razpisuje naslednja delovna mesta:

Uprava
1. SKLADIŠČNIKA
Kirurški oddelek
2. 2 MEDICINSKI SESTRI
3. OTROSKO NEGOVALKO
4. 2 BOLNIČARKI
Interni oddelek
5. 2 MEDICINSKI SESTRI
6. 2 LABORANTA
Ginekološki oddelek
7. 3 BABICE
8. 3 BOLNIČARKE
Otroški oddelek
9. PSIHOLOGA — KLINIČNA SMER
10. 2 MEDICINSKI SESTRI
11. 5 OTROŠKIH NEGOVALK

POGOJI:
pod tč. 1. ekonomska srednja šola ali trgovska šola z večletno prakso
pod tč. 9. visoka strokovna izobrazba
pod tč. 2., 5., in 10. višja strokovna izobrazba z opravljenim strokovnim izpitom
pod tč. 6. srednja strokovna izobrazba z usposobljenostjo za delo v kemijski medicinski smeri
pod tč. 3. in 11. šola za zdravstvene delavce otroška smer ali šola za otroške negovalke z opravljenim strokovnim izpitom
pod tč. 7. šola za zdravstvene delavce — ginekološka smer ali babiška šola
pod tč. 4. in 8. šola za bolničarje.
Za vsa razpisana delovna mesta lahko bolnišnica priskrbi le eventualno samsko stanovanje.
Kandidati naj vložijo ponudbe, kolkovane s 50 din državne takse, v upravi bolnišnice.
Razpis traja 30 dni od dneva objave. V primeru, da ostanejo posamezna delovna mesta neizpopolnjena, ostane razpis v veljavi do zasedbe delovnih mest. 10528

Osnovna šola Šmartno pri Litiji

razpisuje
prosta delovna mesta za

- SNAŽILKO, NK
- KUHARICO, K-PK
- KURJAČA – HIŠNIKA z opravljenim izpitom za parne kotle

Stanovanj šola nima.
Prijave sprejemamo do zasedbe delovnih mest. 10524

Modna krojačnica
»CENTER«
LJUBLJANA
Tavčarjeva 1
razpisuje prosta delovna mesta za
krojače, krojačice, šivilje
služitelja
(lahko tudi upokojenec)
snažilko (4 ure dnevno)
Zglasite se osebno na naslov. 10520

SPREJMEMO TAKOJ
več mizarjev
za pohištvena dela.
Samsko stanovanje je zagotovljeno.
Obrtno podjetje
»SLOGA«
MOSTE PRI KOMENDI 10521

OBISK NA SKAKALNICI IZ UMETNIH VLAKEN

Marljivi in nadarjeni – še preveč zavzeti

Plastična skakalnica v Mostecu, 7. novembra. Tlesk, tlesk ... drug za drugim drse po dolgem doskočišču mladi fantje v oblačilih smučarskih skakalcev kakor sredi zime. Vreme pa je toplo kakor spomladi, sem in tja zagrinjajo sonce oblaki; potem dežuje. To nikogar ne moti, saj drsi še bolje, če so šopi vlaken iz umetne snovi mokri.

Med skakalci od 15. do 20 leta je samo nekaj znanih obrazov. Kandidate za olimpijske igre v Innsbrucku, ki so se tedne in tedne pripravljali v Mostecu, so prepustili umetno napravo mlajšim, nadarjenim skakalcem, da bodo bolje pripravljeni za naslednje olimpijske igre in druge nastope. V četrtek pa bodo kandidati začeli znova. Te dni so namreč nameravali na smuko k Češki koči, toda zaradi odjuge je trening na snegu splaval po vodi.

Mladi skakalci niso imeli dovolj časa za razgovor. Mudilo se jim je. Bali so se, da bo zdaj zdaj legel mrak.

Mar niste nekoliko pozno začeli, smo pobarali trenerja Lojzeta Gorjanca. Ob treh, toda vsak dan treniramo tudi dopoldne, vmes pa morajo fantje počivati.

Od kod so?

Od vsepovsod: iz Kranja, Radovljice, Maribora, Ljubljane itd. To je republiški trening, pri katerem mi pomaga Peter Hugo. Priznani trener iz NDR je s sodniškega stolpa nadziral skok vsakega posameznika. Na naše vprašanje, kako gre, je gost odgovoril:

»Hibe je treba odstranjevati čimprej! Fantje so marljivi pri treningu, nekateri pa tudi zelo nadarjeni.

Kako pa je s kandidati?

Peter Hugo je bil enakega mnenja kakor Gorjanc, da bodo morali z umetne skakalnice čimprej na sneg in še z ene na drugo večjo skakalnico, sicer bi jim bilo preveč treninga na 30 m skakalnici celo v škodo. Na tej ne morejo leteti. Na Finskem so zategadelj zgradili 70 m napravo tudi iz umetne snovi

Mladi skakalci iz Kranja in Radovljice so povedali, da se vsak dan vozijo v Ljubljano z vlakom. Na vprašanje, ali imajo težave zaradi šole, so odgovorili, da ne, ker nimajo slabih ocen. Radovljičani so še dodali, da so nedavno ustanovili smučarski klub in si obetajo dobro v njem.

Vidva sta pa v Mostecu kar doma?

Ne, iz Šentvida sva, sta odgovorila znana obraska. Ob vsakem obisku v Mostecu sta bila namreč ondi. Dejala sta, da sta Blaznikova — mlajši je Vojko (10 let), starejši pa Iztok (13).

Mostec, 12. novembra. Zopet smo ob plastičnem »tepihu«. Naših znancev s prvega obiska ni več — razen Vojka in Iztoka, seveda. Toda tokrat sta v družbi sebi enakih.

Kako je?

Dobro — le konkurenca je močnejša kakor prejšnje dni.

Šaljivca, sem pomislil, toda v odgovor sta mi predstavila tri pionirje drug drugemu podobne kakor »dinar dinarju«: To so Pudgarji, sta poudarila, Pudgarji iz Črne.

Da, saj res, kdo jih ne bi poznal, vsaj po imenu. Danilo (11 let), Ivo (13) in Drago (14) so se nekoliko sramežljivo ozirali vstran, ko jih je vzel »na piko« fotoreporter Miloš. Marsikatero lovoriko so že pobrali. Drago je bil tretji celo na republiškem mladinskem prvenstvu, prav tu v Mostecu, toda na snegu. Doma v Črni jih trenira oče.

Toda kakor je že rečeno — takih mladih »Blaznikov« in »Pudgarjev je bilo precej še iz Gorenjske pa tudi iz Zagorja, Velenja in drugih krajev. Vsi bi želeli postati kandidati za olimpijske igre ...

Trener Ivo Črnilc, telesnovzgojni učitelj iz Šentvida, se je pohvalil, da skačejo radi, še preradi, kar po petnajstkrat na dan.

D. KURET

BRATJE PUDGARJI — SKAKALCI IZ ČRNE: Danilo, Ivo in Drago.
Foto: Miloš Švabić

TRENINGI DAN ZA DNEM — Za olimpijskimi kandidati so se na večdnevnih treningih na Mostecu zvrstili drugi člani, pa mladinci in pionirji. Od danes naprej do snega bodo gostje skakalnice iz umetne snovi spet olimpijski kandidati ...
Foto: M. Švabić

ALDO MORO SESTAVLJA VLADO — Sekretar krščansko demokratske stranke vodi pogajanja za sestavo in program nove italijanske sredinske leve vlade. Foto: AP

GEORGE BALL PRI KANCLERJU ERHARDU — Ameriški državni podsekretar za zunanje zadeve George Ball, ki je na svoji evropski turneji prispel včeraj v London na razgovore o odnosih med Vzhodom in Zahodom, o trgovini med zahodnimi in socialističnimi državami ter o ustanovitvi multilateralnih sil NATO, se je te dni na obisku v Bonnu razgovarjal z novim kanclerjem Erhardom in ministri Foto: AP

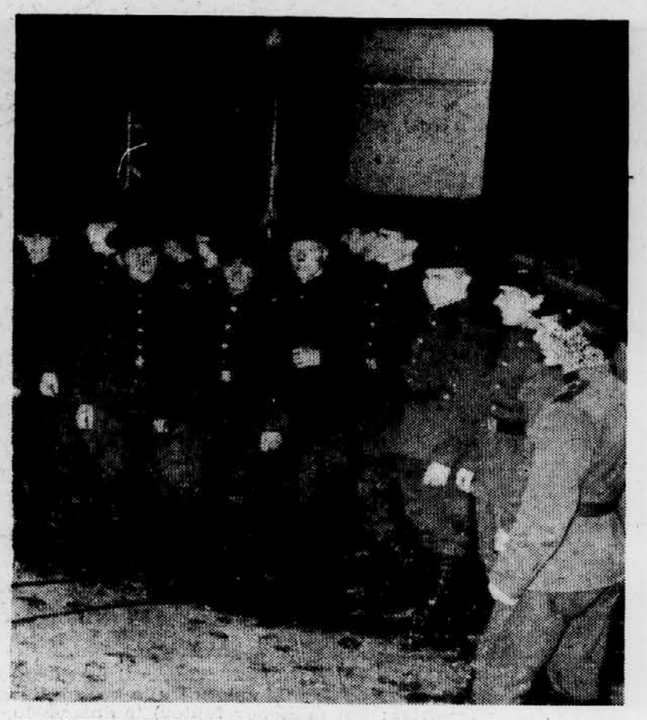

V SKOPJE PRIHAJA IZMENA SOVJETSKIH VOJAKOV — Včeraj je potoval skozi Beograd del izmene sovjetske vojaške inženirsko-tehnične enote, ki pomaga obnavljati in graditi novo Skopje. Sprejema v Beogradu se je udeležil tudi pomočnik vojaškega atašeja ZSSR v SFRJ. Foto: Tanjug

JUVENTUS GRE NAPREJ — Včeraj popoldne je v tretji tekmi za pokal sejemskih mest torinski Juventus premagal enajstorico Beograda. Italijanski vratar Anzolin je uspešno obranil strel Skoblaria. Foto: Edi Šelhaus

Nadaljevanje s prve strani

Izjalovljen udar

bi razcepili deželo. Presenečeno prebivalstvo je pozval, naj strne svoje vrste in nastopi proti povzročiteljem krize, da bi preprečili prelivanje krvi.

Prepiaha je bilo kmalu konec. Danes popoldne so objavili, da so v Bagdadu ukinili policijsko uro, ki jo je davi uvedla vlada. Bagdadski radio je tudi sporočil, da bodo v iraško prestolnico drevi prispeli voditelji Baas iz raznih krajev države, da bi našli izhod iz sedanje krize v stranki.

Hkrati z uradnim sporočilom o novem vodstvu iraške stranke Baas je bila dopoldne objavljena tudi izjava, ki poziva »ljudstvo, delavce, felahe, pripadnike oboroženih sil in vse iskrene rodoljube, naj se pridružijo vodstvu stranke in nadaljnjemu ostvarjanju revolucije z dne 8. februarja letos«. V krajšem komentarju je nekoliko pozneje bagdadski radio označil imenovanje novega vodstva Baas kot »novo zgodovinsko fazo na poti do arabske enotnosti in izgradnje socialistične družbe« ter pozval vse iraške patriote, naj pomagajo novemu vodstvu obvarovati revolucijo.

Spremembe v vodstvu Baas označujejo v Bejrutu kot nov preokret, ki bo globlje vplival na praktično politiko v Siriji in Iraku in na politiko stranke Baas v celoti. Kakor pojasnjujejo, pomeni sestava novega vodstva »korak nazaj« glede na sklepe nedavnega nacionalnega kongresa Baas, na katerem je po tedanjih ocenah zmagalo tako imenovano levo krilo.

Po oceni voditeljev Baas v Bejrutu utegne novi preokret v Iraku povzročiti verižno reakcijo, katere posledice je težko predvideti.

V Damasku pa so danes objavili seznam nove sirske vlade, ki ima skupaj s premierom 24 članov. Na čelu je general Mohamed Amin el Hafez. Obrambni minister je general Abdalah Ziad, zunanji minister pa bivši šef sirske diplomatske misije v Alžiriji Hasan Mrieved. Za podpredsednika vlade je bil imenovan general Mohamed Omrane, član Nacionalnega revolucionarnega sveta. Dosedanji sirski premier Bitar pa je zdaj podpredsednik Nacionalnega revolucionarnega sveta.

Opazovalci v Bejrutu so z velikim zanimanjem sprejeli tudi vest o imenovanju generala El Hafeza za novega sirskega premiera. Obe spremembi, v Iraku in Siriji, ocenjujejo v Bejrutu kot odločenost vojaških krogov v Siriji in Iraku, da prevzamejo vodstvo politike v svojih državah. Kot potrditev temu navajajo, da je v vodstvu iraške stranke Baas pet oficirjev in da je bil za podpredsednika sirske vlade imenovan general Omrane.

Po vesteh iz Kaira pa kairski politični krogi ne pričakujejo nobenih bistvenih sprememb v zunanji in notranji politiki Sirije. Mnenja so, da je sestava nove vlade rezultat notranjih spopadov v stranki Baas. Umik Salaha Bitarja označujejo kot zmago struje »čvrste roke«, ki jo vodi Amin el Hafez, ne verjamejo pa, da je s tem končana notranja kriza v stranki Baas.

●●

Podrobno proučiti

vov in problemov na področju socialnega zavarovanja. Zastavljeno je bilo vprašanje, ali bo v prihodnjem letu mogoče doseči planirani porast industrijske proizvodnje ob samo za 10% večjem uvozu reprodukcijskega materiala in ali je realno ob predvidenem 11% povečanju industrijske proizvodnje planirati samo 6% povečanje prometa.

Predsedstvo CS ZSJ je danes priložilo k obilici mnenj in predlogov k dokumentom za predlog družbenega plana 1964 znova — tako kot že pred nekaj meseci ob prvih pripravah — bogat prispevek. Vsa zbrana mnenja, vprašanja in predlogi iz sindikatov bodo skupaj z mnenji poslancev iz skupščinskih odborov in s predlogi z jutrišnje seje upravnega odbora zveze gospodarske zbornice služila zveznemu zavodu za gospodarsko planiranje in ZIS za dokončno pripravo osnutka družbenega plana za prihodnje leto. JAK KOPRIVC

Sklicanje konference OAD

WASHINGTON, 13. nov. (AP). Svet Organizacije ameriških držav je sklenil sklicati konferenco zunanjih ministrov držav članic te organizacije. Od 19 članov sveta je proti sklicanju konference glasoval samo predstavnik Gvatemale.

Konferenca bo razpravljala o nedavnem valu državnih udarov v državah Latinske Amerike. Svet je pooblastil svojega predsednika, naj predlaga datum, kraj in dnevni red konference.

Proizvodnja in izvoz v kranjski občini

KRANJ, 13. nov. — Industrijska proizvodnja v kranjski občini je bila tudi v oktobru nad planirano, tako da je v desetih mesecih zabeležila že 87.9 odstotka letnega plana.

Prav vsa podjetja presegajo lanskoletni obseg proizvodnje, še posebno pa Oljarica (58 odstot.), Eksoterm (49 odstot.), IBI (36 odstot.) in LIK (33 odstotkov).

Do konca oktobra so predvideni obseg dosegla podjetja kranjske industrije tudi v izvozu. V desetih mesecih so izvozila že za več kot 4 milijone dolarjev, kar predstavlja 86.6 odstotka letnega plana.

Sava, Iskra, LIK in Tekstilindus še zaostajajo za predvidenimi količinami izvoza, kaže pa, da vsi zaostanka ne bodo nadoknadili. Doslej so največ presegli plan letošnjega izvoza v tovarni »Standard« (180 odstotkov) in v »Planiki« (71 odstotkov). L. S.

Posvet o problemih prekinitve nosečnosti

BEOGRAD, 13. nov. (Tanjug). V organizaciji konference za družbeno aktivnost žensk Jugoslavije bo tukaj 19. in 20. novembra posvetovanje o problemih prekinitve nosečnosti in kontracepciji. Cilj posvetovanja je med drugim uskladiti mnenja o nekaterih bistvenih vprašanjih zaščite zdravja žene, kadar gre za splave in njihove posledice.

Zadnje vesti

Nov ukrep proti Južni Afriki

Članice OZN naj prepovedo izvoz nafte v to deželo

NEW YORK, 13. nov. (AFP-AP). Generalna skupščina OZN je nocoj s 84 proti 6 glasovom (ZDA, Britanija, Francija, Španija, Portugalska in Južna Afrika) ob 17 vzdržanih, sprejela resolucijo, ki poleg sicer že v začetku leta sprejetega priporočila o prepovedi pošiljanja orožja priporoča sedaj še prepoved izvoza petrolejskih proizvodov v Južno Afriko, ker njene oblasti izvajajo v jugozahodni Afriki politiko arpatheida ter prebivalcem tega ozemlja odklanjajo pravico do samoodločbe in neodvisnosti.

Politični odbor Generalne skupščine pa je nadaljeval razpravo o predlogu resolucije Brazilije in še 9 latinskoameriških držav, ki zahteva, naj bi razglasili Latinsko Ameriko za brezatomsko cono in pozvali njene države, naj proučijo ta predlog. Vodja ameriške delegacije Stevenson je podprl predlog resolucije in pristavil, da ZDA sodijo, da bi bila razglasitev brezatomskih con lahko koristna v področjih, v katerih to dovoljujejo obstoječi vojaški sporazumi, da pa za uveljavitev teh predlogov morajo biti izpolnjeni določeni pogoji. V zvezi z denuklearizacijo latinsko-ameriške cone je dejal, da jo morajo podpreti vse prizadete države, ki morajo sprejeti potrebne nadzorstvene ukrepe. Stevensonovi izjavi se je pridružil tudi nizozemski predstavnik De Beus.

Eksplozija v jedrskem središču ZDA

SAN ANTONIO, 13. nov. (Reuter-AP-AFP). V tajnem ameriškem jedrskem središču v Medini pri San Antoniu v Texasu je prišlo danes do močne eksplozije, ki je povzročila potres v vsej okolici, oblak dima pa je bilo videti 16 km daleč. Uradno so sporočili, da ni bilo žrtev. Po izjavi oficirja operativnega oddelka središča je do eksplozije prišlo, ko so trije delavci uskladiščevali trinitrotoluol in je verjetno iskra zažgala to kemično razstrelivo, ki je zajelo tudi določeno količino radioaktivnega materiala. Iz Washingtona so uradno sporočili, da pri eksploziji ni prišlo do jedrske fisije in da na vsem področju ni nevarnosti radioaktivnosti, v središču pa da ni bilo večje škode.

Sporazum o blagovni menjavi z Madžarsko

BUDIMPEŠTA, 13. nov. (Tanjug). Tukaj so podpisali madžarsko-jugoslovanski sporazum o blagovni menjavi za leto 1964, ki določa povečanje prometa v obeh smereh na skoraj 60 milijonov dolarjev oziroma za kakih 15% več kot letos. Madžarska nam bo dobavljala predvsem stroje in naprave, proizvode kemične in farmacevtske industrije, valjani material in predmete široke potrošnje, na Madžarsko pa bomo izvažali razne vrste papirja, les, stroje, tovorne vagone, železno rudo, izdelke barvastih kovin in predmete široke potrošnje.

Ponovna zahteva o izključitvi Južne Afrike iz ILO

ŽENEVA, 13. nov. (Reuter). Azijski predstavniki v upravnem telesu mednarodne organizacije dela (ILO) so danes ponovili zahtevo o izključitvi Južne Afrike iz te organizacije zaradi rasne politike njene vlade, sicer pa bodo spet bojkotirali konferenco.

Raketa »Minuteman« izpopolnjena

CAPE CANAVERAL, 13. nov. (AP). Iz tukajšnjega ameriškega oporišča na Floridi so danes izstrelili raketo »Minuteman«, katere druga stopnja je popolnejša kot doslej, tako da je sedanji domet rakete 10.000 km. Uradno so sporočili, da je raketa zadela cilj — otok v južnem Atlantiku, 8000 km od Cape Cainaverala.

Manjšina želi strokovne šole

Vrzel v manjšinskem šolstvu po izvedbi šolske reforme v Italiji

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

TRST, 13. nov. Tržaški slovenski desetdnevni časopis »Gospodarstvo« je objavil v zadnji številki uvodnik pod naslovom »Dajte nam strokovne šole za našo mladino«. V njem razčlenjuje položaj in praktične potrebe glede slovenskih srednjih šol na Tržaškem in na Goriškem po reformi nižjega srednjega šolstva v Italiji.

Člankar uvodoma ugotavlja nedvomne koristi, ki jih prinaša obvezna enotna nižja srednja šola k dvigu splošne kulturne ravni vse mladine. Pri tem se zaustavlja pri posebnih potrebah slovenskega življa v Trstu in Gorici ter sodi, da slovenska mladina, ki bi se rada po končani osemletni obvezni šoli vključila v praktične poklice, nima možnosti, da bi se za to strokovno pripravila. Ko bodo postopoma prenehale veljati nižje strokovne šole, bo v primeru, če ne bodo sprejeti razni ukrepi, v celotnem sistemu manjšinskega šolstva ostala samo ena slovenska strokovna srednja šola, to je trgovsko tehniški zavod v Trstu.

Zato se pisec članka zavzema za ustanovitev dve in triletnih strokovnih šol. Take strokovne šole predvideva tudi novi zakon o enotni nižji srednji šoli kot dopolnilno obliko strokovnega usposabljanja po obveznem šolanju. Pisec tudi opozarja na poskusni vpis v slovensko tehniško srednjo šolo v Trstu, ki so ga izvedli pred desetimi leti in je takrat pokazal, da bi bilo zadovoljivo zasedenih vseh pet razredov, vendar te šole še zdaj niso ustanovili.

Predlog za ustanovitev dopolnilnih strokovnih tečajev in popolno tehniško srednjo šolo s slovenskim učnim jezikom je dal pred časom tudi glavni odbor Slovenske kulturno gospodarske zveze, ki je na posebni seji razpravljal o položaju in problemih manjšinskega šolstva.

T. POLJSAK

Sporazum o prevozu ameriške pšenice v ZSSR

WASHINGTON, 13. nov. (Tanjug) Kot pričakujejo, bo ministrstvo za trgovino objavilo nove predpise o izvozu pšenice, ki so jo za 250 milijonov dolarjev prodali Sovjetski zvezi. Glede prevoza pšenice je bil dosežen načelen sporazum o neposrednih pogajanjih med lastniki ladij in sovjetskimi predstavniki. Tukaj poudarjajo, da bodo okoli 50 odstotkov celotnega tovora prepeljali z ameriškimi ladjami. Sodijo, da so ameriški lastniki ladij svoje cene nekoliko znižali in se približali svetovnim cenam za prevoz pšenice do črnomorskih pristanišč in Leningrada.

V Dahomeju razpuščene politične stranke

KOTONU, 13. nov. (AFP). Začasna dahomejska vlada je danes sprejela sklep o razpustitvi vseh političnih strank in organizacij na vsem območju države. Hkrati je razglasila splošno amnestijo za vse ljudi, zapletene v zaroto iz leta 1961.

Po današnjem sklepu dahomejske vlade bodo razpuščene dahomejska stranka enotnosti, stranka dahomejskih nacionalistov, demokratska unija Dahomeja in gibanje demokratskega združevanja. S tem sklepom so prepovedana vsa zborovanja in manifestacije.

Z amnestijo bo pomiloščenih deset obsojencev. Šest so jih izpustili 3. novembra 1963 s sklepom predsednika republike Huberta Mage.

Akademija v čast 150-letnice Njegoševega rojstva

BEOGRAD, 13. nov. (Tanjug). V beograjskem Narodnem pozorišču je bila nocoj slovesna akademija v čast 150-letnice rojstva Petra Petrovića Njegoša. Proslava tega jubileja se je začela že septembra s slovesnostmi v Cetinju, končala pa s to akademijo, razstavo o Njegošu in z drugimi kulturnimi manifestacijami v Beogradu.

Slovesne akademije so se poleg članov odbora za proslavo Njegoševe obletnice v Srbiji udeležili podpredsednik republike Aleksandar Ranković, predsednik ZIS Petar Stambolić ter številni znani politični, kulturni in javni delavci. O življenju in delu Petra Petrovića Njegoša je govoril akademik Veljko Petrović.

Po uvodnem govoru je recitiral odlomke iz Njegoševega »Gorskega venca« prvak Narodnega pozorišta Radomir Plaović. V drugem delu programa sta izvedla zbor in orkester beograjske Opere pod dirigentsko taktirko Slobodana Krstića odlomke iz oratorija »Gorski venec«.

Kenija bo v Commonwealthu

NAIROBI, 13. nov. — Kot poroča Reuter, je predstavniški dom Kenije danes sprejel predlog premiera Joma Kenijate, da postane ta kolonija potem, ko prihodnji mesec dobi neodvisnost, član britanskega Commonwealtha.

Thors odstopil

REYKJAVIK, 13. novembra (AP). Islandska vlada je sporočila, da je premier Olatur Thors odstopil. Kot razlog njegovemu odstopu so navedli bolezen. Njegovo dolžnost bo začasno opravljal minister za pravosodje Bjarni Benediktsson.

77-letni Thors je bil v zadnjih 21 letih petkrat premier Islandije. Najverjetneje bo novi premier Johann Hafsteinn.

Ameriška pomoč: nič več daril bogatim državam

WASHINGTON, 13. nov. (AP). V razpravi o zakonu o ameriškem programu pomoči tujini v višini 3,7 milijarde dolarjev so včeraj razčistili še en nesporazum. Senat je sprejel amandma, ki prepoveduje kakršnakoli nadaljnja darila bogatim evropskim in drugim gospodarsko razvitim državam. Do tega kompromisa je prišlo za tem, ko je demokratski senator Morse vztrajal, naj bi iz zakona izločili določbo o možnosti podeljevanja posojil z nizkimi obrestmi tem državam. Na osnovi sprejetega amandmaja lahko Združene države še vedno dodelijo posameznim državam kot darilo za vojaške potrebe do 1 milijon dolarjev.

Preosnova indonezijske vlade

DŽAKARTA, 13. nov. (Reuter-AP). Predsednik Sukarno je danes reorganiziral svojo vlado, v kateri je prevzel dolžnost prvega ministra. Za namestnike prvega ministra so bili imenovani dr. Subandrio, ki je ostal odgovoren za zunanje zadeve in gospodarske odnose s tujino, dr. Leimena, ki je hkrati minister za gospodarsko distribucijo, in Cerul Saleh, bivši minister za rudarstvo in bazično industrijo, ki je v reorganiziranj vladi postal tudi minister za gospodarski razvoj.

Indonezijsko vlado so preosnovali po smrti prvega ministra Džuande Kartavidžaje.

Predsednik KP Indonezije Aidit, ki je bil pred reorganizacijo namestnik prvega ministra, je postal minister v vladi. Prav tako je bil imenovan za ministra v vladi tudi namestnik predsednika KP N. Lukman.

Novi državni svet DRN

Za predsednika ponovno izvoljen Ulbricht

BERLIN, 13. nov. (Tanjug.) Na današnji prvi seji nove ljudske skupščine Volkskammer) DR Nemčije je bil za predsednika državnega sveta DRN ponovno izvoljen prvi sekretar Enotne socialistične partije Nemčije (SED) Walter Ulbricht, ki je na tem položaju od leta 1960. Za predsednika Volkskammer je bil izvoljen poslanec Liberalne demokratske stranke dr. Johannes Dickmann, za podpredsednika pa član politbiroja CK SED Herman Mattern.

V prezidiju skupščine so predstavniki vseh strank, združenih v Nacionalni fronti.

V novi državni svet DRN je bilo izvoljenih 24 članov. Podpredsedniki državnega sveta so Otto Grotewohl, dr. Johannes Dickmann, Gerald Götting, Heinrich Hofmann, Manfred Gerlach in Hans Rietz — predstavniki strank bloka Nacionalne fronte.

Za predsednika vlade je bil ponovno izvoljen Otto Grotewohl. Kakor pričakujejo, bo na jutrišnji seji skupščine predložil seznam nove vlade, potem pa bodo prebrali vladno deklaracijo o njeni bodoči dejavnosti.

V Volkskammer, najvišji predstavniški organ države, je bilo 20. oktobra izvoljenih 434 poslancev, ki jih je predlagala Nacionalna fronta. Večina je poslancev Enotne socialistične partije Nemčije, nadalje so zastopane CDU, Nacionalno - demokratska, Liberalna demokratska in Demokratska kmečka stranka, Zveza sindikatov, Zveza žena in Svobodna nemška mladina.

Vzhodnoberlinska mestna skupščina, ki ji še nadalje načeluje član politbiroja SED Friedrich Ebert, je delegirala v skupščino 66 poslancev, ker je vzhodni Berlin po četvernem statusu izvzet iz neposrednih volitev v Volkskammer.

Posvetovanje na Havajih

Funkcionarji ZDA bodo razpravljali o Vietnamu

SAJGON, 13. nov. (AFP). V Sajgonu uradno izjavljajo, da bodo prepovedali tri glavne politične organizacije bivšega Diemovega režima. To so »Gibanje nacionalne revolucije«, »Stranka dela« in »Gibanje solidarnosti vietnamskih žena«.

V sporočilu, ki so ga tu objavili, pravi minister za varnost general Ton Tat Din, da bodo kmalu ustanovili odbor, katerega naloga bo proučiti, kako bi odpravili »te ostanke bivšega kompiranega režima«. General je hkrati sporočil, da bodo izvedli ukrepe za pospešitev repatriacije vietnamskih študentov iz tujine.

Ameriški obrambni minister Robert McNamara in šef State Departmenta Dean Rusk bosta prihodnji teden odpotovala na Havaje, kjer se bosta pogovarjala z ameriškimi funkcionarji o Južnem Vietnamu. Po odpravi Diemovega režima bo to prvi sestanek te vrste.

Kot je sporočilo obrambno ministrstvo, bosta Rusk in McNamara odpotovala na Havaje 19. novembra. Obrambni minister se bo vrnil v Washington po dveh dneh, Rusk pa bo s Havajev odšel na Japonsko.

Sestanka v Honoluluju se bodo udeležili ameriški veleposlanik v Sajgonu Cabot Lodge, poveljnik ameriških sil v Južnem Vietnamu general Paul Harkins in poveljnik ameriških sil na Pacifiku admiral Harry Felt.

Sestanek brazilske levice

Zaostritev odnosov v državi narekuje uskladitev stališč

RIO DE JANEIRO, 13. nov. (Tanjug). Predstavniki levičarskih političnih organizacij Brazilije se bodo zbrali te dni v Recifu, glavnem mestu države Pernambuco, kjer bodo skušali uskladiti svojo dejavnost in sestaviti program, katerega bi predložili predsedniku Goulartu kot podlago za sodelovanje in za reševanje glavnih problemov dežele.

Člani »Nacionalne parlamentarne fronte«, v kateri je kakih sto poslancev, predstavniki »Splošnega štaba dela«, katerega člani so glavne nacionalne sindikalne federacije, predstavniki Nacionalne zveze študentov in drugih levičarskih organizacij so sklenili organizirati ta sestanek, ko je predsednik Goulart ukazal uvesti obsedno stanje v državi in opozoril na to, da je treba uveljaviti tako imenovano politiko pomiritve.

Zaostritev odnosov v deželi je pokazala, da se osnovnim silam nacionalne levice zdi potrebno, da čo neke mere uskladijo svojo dejavnost. V državi se začenja predvolilna kampanja, zato postaja ta problem kakor tudi sedanja razcepljenost teh sil še bolj očitna.

V »Splošnem štabu dela« pripravljajo tudi program skupne akcije nacionalnih sil ki naj bi pomenil širšo podlago za zbiranje vseh tistih sil katerim je do tega, da se popravi nezadovoljivi gospodarski in socialni položaj. »Splošni štab dela« sodi, da bi morala država odtegniti in omejiti kredite latifundistom in delodajalcem, monopolizirati izvoz kave, razglasiti moratorij za plačilo tujih dolgov, začeti odločen boj proti inflaciji in se z vsemi silami zavzeti za povečanje kmetijske in industrijske proizvodnje. To naj bi bile osnovne zahteve levih sil v deželi.

Najnovejšo akcijo teh sil imajo za znamenje prizadevanja, da bi onemogočile tako imenovano politiko »pomiritve« in popuščanja pred ofenzivnim naskokom desnih reakcionarnih krogov. Hkrati je ta akcija izraz pripravljenosti, da podpro razglašena načela politike predsednika Goularta o nujnosti temeljitih nacionalnih reform.

Voditelj južnotirolskih teroristov nezaželen tudi v Nemčiji

BONN, 13. nov. (Tanjug). Zahodnonemške oblasti so odpovedale gostovanje dr. Norbertu Burgerju, asistentu na univerzi v Innsbrucku. Potem ko so Burgerja pred več meseci aretirali v Münchenu, kamor je zbežal, ko je prišlo na dan njegovo sodelovanje v pripravljanju protiitalijanskih akcij v Južni Tirolski, so ga danes naposled razglasili za nezaželenega tujca. Burgerja imajo za voditelja »terористične organizacije«, ki je v Južni Tirolski organizirala več atentatov z razstrelivom.

Telegrami

DAPČEVIĆ PRI VENIZELOSU — ATENE. Jugoslovanski veleposlanik v Grčiji Peko Dapčević je včeraj obiskal Sofoklesa Venizelosa, podpredsednika grške vlade in zunanjega ministra. Razgovarjala sta se o vprašanjih, ki zadevajo obe državi.

U TANT OBISČE MAGREB — NEW YORK. Generalni sekretar OZN U Tant je sprejel povabilo Maroka in Tunizije, naj ju obišče začetkom prihodnjega leta.

VODJA OPAZOVALCEV OZN PRISPEL V JEMEN — SANA. Predstavnik generalnega sekretarja OZN v Jemenu Pietro Spinelli je včeraj prispel v Sano, kjer bo prevzel dolžnost šefa opazovalcev OZN.

SAHARDŽO UMRL — DŽAKARTA. Tu je včeraj umrl indonezijski minister za pravosodje dr. Sahardžo.

NASER POVABIL OBOTEJA — KAIRO. Predsednik ZAR Naser je povabil premiera Ugande Miltona Oboteja, naj po svojem poročnem potovanju po Keniji, Etiopiji, Gani in Sudanu obišče ZAR. Sporočili so tudi, da je Uganda privolila, da ZAR odpre veleposlaništvo v Entebbeju.

OBSOJENI DIVERZANTI — HAVANA. Izvršili so smrtno kazen nad štirimi osebami, ki so se zaradi subverzije in špijonaže v korist ameriške obveščevalne službe izkrcale na Kubi.

SEKVESTRIRANA IMOVINA — BAGDAD. Z odlokom iraškega vojaškega guvernerja so postavili pod sekvester imovino 84 oseb, med katerimi je nekaj bivših generalov in Kurdov, udeležencev upora na severu Iraka.

ŠTUDENTSKE DEMONSTRACIJE — MONS. V znak protesta, ker je nek policaj ranil v glavo nekega študenta, je demonstriralo okoli 1200 študentov z vseh belgijskih univerz. Stevilni demonstranti so imeli na prsih obešene tarče.

Pa še to

PREVEČ PISMEN — V referatu na posvetovanju o problemih nepismenosti v Beogradu je dr. Radoslav Josimović med drugim dejal: »Mislim, da se bomo sporazumeli najprej o tem: naša organizacija pravilona ni neposredni izvajalec alfabetizacije, biti pa mora demiurg borbe za opismenjevanje, pomembni činitelj za odstranjevanje recidivov polpismenosti in nepismenosti, dragoceni pomočnik tako imenovanemu sekundarnemu analfabetu predvsem pa izkušeni mediator med pismenimi ljudmi in svetom knjige.«

Po imenu in priimku bi presodili, da je doktor vendarle naš človek . . .

Vreme 13. nov. 1963.

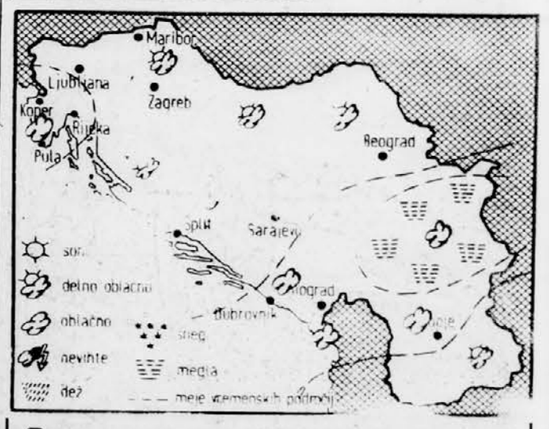

Temperature

	Ob 07	ob 13
Ljubljana	8	11
Planica	2	12
Lesce	6	10
Maribor	7	13
Slovenjgradec	6	8
Novo mesto	8	12
Koper	14	15
Kredarica	—	—3
Reka	13	17
Pulj	13	18
Split	17	19
Dubrovnik	16	19
Zagreb	9	12
Beograd	10	13
Sarajevo	14	12
Skopje	—	12
Titograd	14	17
Celovec	—	—
Graz	6	12
Dunaj	8	13
Milano	8	9
Genova	13	18
Zürich	8	12
München	8	11
Benetke	12	—

Prognoza

VREMENSKA SLIKA:

Za frontalnimi motnjami, ki so danes prešle Slovenijo in se preko Balkana umikajo proti vzhodu, se je nad Alpami prehodno zgradil greben visokega zračnega pritiska.

NAPOVED:

SLOVENIJA:

Ponoči bo zmerno oblačno, v nekaterih krajih megla ali nizka oblačnost. Jutri bo pretežno oblačno, v zahodni Sloveniji so vmes možne občasne padavine. Najnižje nočne temperature bodo od 0 do 5, v Primorju 11, najvišje dnevne okoli 10, v Primorju do 16 stopinj Celzija.

JUGOSLAVIJA:

Na Hrvaškem in ob severnem Jadranu bo spremenljivo oblačno, drugod v državi nekoliko oblačno vreme.

V petek bo še nestalno